

เพาะพันธุ์ปัญญา

ธนาคารกสิกรไทย
开泰银行 KASIKORNBANK

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
(จังหวัดศรีสะเกษ และสุรินทร์)

โดย

นายณัฐกร โต๊ะสิงห์ และคณะ

พฤศจิกายน 2562

สัญญาเลขที่RDG6140505

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศูนย์วิจัยโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
(จังหวัดศรีสะเกษ และสุรินทร์)

คณะผู้วิจัย

1. นายณัฐกร โต๊ะสิงห์
2. นายทอง อุ่นมั่นหมาย
3. นางสาวทิพวรรณ พานเข้ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ชุดโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อ	ช
สารบัญ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญแห่งโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา	1
ความเป็นมาของโครงการ	1
วัตถุประสงค์	2
บทที่ 2 การดำเนินงาน	3
วัตถุประสงค์	3
ภารกิจหลักของโครงการ	3
แผนงานของกิจกรรมปฏิบัติ	5
การจัดกิจกรรมการปฏิบัติงานของศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	13
บทที่ 3 สรุปผลโครงการ	117
สรุปผลโครงการของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รายงานของครู นักเรียนการพัฒนา	117
โรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้	
สรุปสังเคราะห์ผลการทำโครงการวิจัยในมิติกระบวนการเรียนรู้/คิด นักเรียน	
กระบวนการสอนของครูพัฒนาศักยภาพครู การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่ได้	
จากการเขียน reflection และการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง	126
บทที่ 4 สรุปผลแห่งการเรียนรู้	141
รายงานเสียงสะท้อนผู้บริหารและครูแกนนำ	141
บทที่ 5 ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์	147
ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาต่อไป	147
ข้อเสนอแนะอื่น	148
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และสื่อต่างๆ	156

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 2.1 แผนงานเชิงกิจกรรม จำแนกตามระยะเวลาการดำเนินการ	5
ตารางที่ 2.2 แสดงแผนการปฏิบัติงานตามกิจกรรม ตาม Proposal	7
ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบแผนงานเชิงกิจกรรมกับกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงของศูนย์พี่เลี้ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	9
ตารางที่ 2.4 สรุปผลประเมินของกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง	11
ตารางที่ 3.1 ประเด็นท้าทายระดับพื้นที่ โรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาพื้นที่จังหวัด ศรีสะเกษ – สุรินทร์ภาพรวม	118
ตารางที่ 3.2 รายชื่อโครงการใหญ่และโครงการย่อยประจำปี 2560 ภายใต้ศูนย์พี่เลี้ยงเพาะพันธุ์ ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษหลังจากที่ได้นำเสนอและการปรับปรุง แก้ไขหัวข้อโครงการโดยรายละเอียดมีดังนี้	120
ตารางที่ 3.3 รายชื่อโครงการใหญ่และโครงการย่อยประจำปี 2561 ภายใต้ศูนย์พี่เลี้ยง เพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษหลังจากที่ได้นำเสนอ และการปรับปรุงแก้ไขหัวข้อโครงการโดยรายละเอียดมีดังนี้	121
ตารางที่ 5.1 จำนวนโรงเรียนที่มีหลักสูตรสถานศึกษาภายใต้แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญา ศูนย์พี่เลี้ยงฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	147
ตารางที่ 5.2 ตัวอย่างการจัดการกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	151
ตารางที่ 5.3 ชั้นเรียนที่มีความคิดพฤติกรรมของผู้เรียนและผู้สอนจาก กระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญา	151
ตารางที่ 5.4 กิจกรรมสร้างความรู้ระยะสั้น	154
ตารางที่ 5.5 กิจกรรมสร้างความรู้ระยะยาว	155
ตารางที่ 5.6 แผนงานเชิงกิจกรรม จำแนกตามระยะเวลาการดำเนินการ	157
ตารางที่ 5.7 กลุ่มเป้าหมายโดยเป็นไปตามปัจจัยที่สนับสนุนให้โรงเรียนในเขตพื้นที่ ต้นนวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ	159
ตารางที่ 5.8 กลุ่มเป้าหมายโดยเป็นไปตามปัจจัยที่สนับสนุนให้โรงเรียนใน เขตพื้นที่ต้นนวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ	164

สารบัญภาพ

เรื่อง	หน้า
แผนภาพที่ 5.1 แสดงต้นทุนเชิงข้อเสนอนะการถ่ายทอดศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ ปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	148
แผนภาพที่ 5.2 แสดง กรอบการเรียนรู้ สิ่งที่ค้นพบการเรียนรู้	148
แผนภาพที่ 5.3 แสดงผลผู้เรียนกับการคิดอย่างมีเหตุผล	149

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา : ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีวัตถุประสงค์ในการ 1. เพื่อสร้างโรงเรียนต้นแบบระดับพื้นที่ 2. เพื่อพัฒนาครูในโครงการให้เป็นวิทยากร 3. เพื่อร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนทำความเข้าใจกับโรงเรียนต้นแบบระดับศูนย์ในพื้นที่ทั้ง 2 แห่งสู่การเป็นภาระกิจหนึ่งของโรงเรียนโดยใช้ระบบการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรม 3 ระดับได้แก่ระดับกิจกรรมตามปฏิทินหน่วยกลาง ระดับกิจกรรมปฏิทินของศูนย์พี่เลี้ยงโรงเรียนในแบบและระดับกิจกรรมของโรงเรียนร่วมพัฒนาศูนย์พี่เลี้ยงเพาะพันธุ์ปัญญาภายใต้โรงเรียนต้นแบบได้แก่ โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ และโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 11 โรงเรียนในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้พัฒนาพื้นที่รับผิดชอบทางการศึกษาพัฒนาโรงเรียน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียนภายใต้พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดสุรินทร์ในเชิงระบบในการเข้าสู่การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่ยั่งยืนต่อไป

พัฒนาการถ่ายทอดและสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

โรงเรียนต้นแบบ 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม และโรงเรียนกระแซงที่อยู่ในเขตพื้นที่นวัตกรรมและสังกัด อบจ. สามารถที่จะเป็นพี่เลี้ยงในการช่วยเสริมทักษะกระบวนการแก่ครูที่เข้ามาใหม่ในตรงเรียนสังกัด อบจ. ซึ่งเป็นการพัฒนาโรงเรียนในสังกัด อบจ. เข้าเป็นโรงเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อเสริมทักษะช่วยกระบวนการเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมได้ต่อยอดและนำไปปรับใช้

ในส่วนของโรงเรียนต้นแบบ 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม และโรงเรียนกระแซงได้ฝึกเป็นวิทยากรเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพการสอนเพื่อนำปรับใช้ในกระบวนการของตนเอง

มีโรงเรียนนำร่องการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบคือโรงเรียนโนนปูนวิทยาคม มีโรงเรียนศรีแก้วและผักแพวที่จะเริ่มเข้ากระบวนการ

ภารกิจต่อจากนี้ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษใช้เพาะพันธุ์ปัญญาในการพัฒนาการเรียนการสอนจำนวน 8 โรงเรียนโรงเรียนศรีแก้วพิทยาสรรค์ โรงเรียนโคกสะอาดวิทยาคม โรงเรียนจิกสังทองวิทยา โรงเรียนผักแพววิทยา โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนเมืองแคนวิทยาคม โรงเรียนราชสีโล ปี 63 อบจ. จะเข้าเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพิ่มอีก 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนผักแพววิทยา โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา โรงเรียนศรีแก้วพิทยาสรรค์ โรงเรียนโคกสะอาดวิทยาคม สพม. 28 เข้าอีก 2 โรงเรียนตอนนี้อยู่ในขั้นตอนกำลังพิจารณา และบรรจุวิชา IS ในหลักสูตรโดยใช้เพาะพันธุ์ปัญญาในการจัดการเรียนการสอน

ตารางแสดงสรุปผลสะท้อนกับเชิงวิเคราะห์จากกระบวนการถ่ายทอด

ผู้ให้	ผู้รับ
- กระบวนการ “ถามคำถาม” ที่ท้าทายความคิด - เวลาเป็นปัจจัยสำคัญ “ให้ได้คิด” - สะท้อนภาพความรู้เดิม “ตัวอย่างคิดต่อ” - ข้อมูล “ชัดเจน – ถูกต้อง จะเข้าใจ” - การแลกเปลี่ยน “ส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น” - จังหวะ “ฟังคำตอบ – การอธิบายของผู้เรียน” - ไร่ “ตอบสนองความคิดเห็นของผู้เรียน” - กระบวนการเชิงร่วมมือ “สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้”	- มีส่วนร่วมในการเลือก “สิ่งที่เรียน – วิธีเรียน” - มีส่วนร่วม “ปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้” - แสดงให้เห็น “ความเข้าใจ – วิเคราะห์ – สรุป - ร่วม” - แลกเปลี่ยน “ใช้ข้อมูล – หลักฐาน – สนับสนุน - ความคิด ในการเรียนรู้” - เห็น “ฟังอย่างตั้งใจ – ยอมรับ – แลกเปลี่ยน – - ด้านความคิดที่ขัดแย้ง – ผลของข้อสรุป” - แสดงภาพ “การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง” - อธิบาย “สภาพของการทำความรู้สึสนับสนุน - ความคิด” - มีการตรวจสอบ “ทบทวน เพื่อเรียนรู้”

ภารกิจต่อจากนี้ คือ จัดเวทีสร้างแนวคิดเชิงขยายผล “ฐานกลุ่มโรงเรียนแห่งการเรียนรู้พะพันธ์ปัญญา” โดยใช้ครู-นักเรียนต้นแบบเชิงพื้นที่สร้างกระบวนการเชิงขยายผล ภายใต้โครงการสร้างพื้นที่การเรียนรู้

เวทีที่เลี้ยงสู่การพัฒนาการเรียนรู้เชิงประจักษ์ โดยทักษะในระบบกลไก (Seeem) การเรียนรู้ครู-นักเรียนร่วมพัฒนาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

นำเสนอเชิงวิพากษ์รุ่นสู่รุ่นโดยใช้ครูต้นแบบ นักเรียน ทักษะ ศตวรรษที่ 21 เป็นแกนนำขับเคลื่อนสู่รุ่นใหม่ ภายใต้ โครงการติดตามการขับเคลื่อน การถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้โดย โดยใช้กระบวนการ RBL system thinking ในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (สำหรับผู้เรียน)

เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินการ RBL เชื่อมโยงประเด็นของผู้เรียนเป็นประเด็นย่อยอย่างแท้จริง ภายใต้โครงการเยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกัน (ครู-นักเรียน)

โครงการเวทีนำเสนอผลงานระดับระดับเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
สรุปผลการดำเนินงาน “เพาะพันธุ์ปัญญาสำหรับเด็กไทย 4.0”

ในส่วนของคุณยที่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งเป็นหน่วยจัดการในพื้นที่ได้ถอดแบบแนวทางกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นต้นแบบของการขับเคลื่อนภายใต้ “กระบวนการที่เน้นทักษะ” ซึ่งเป็นกระเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ผ่านเครื่องมือ RBL ทั้งระบบของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา เกิดการมุ่งเน้นที่ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือที่เรียกว่าทำงานเป็น โดยผู้เรียนจะต้องรู้จักการวางแผนการทำงาน การทำงานตามแผนและการประเมินผลสรุป ซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นรูปธรรมและต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการในการทำงานติดตัวไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งปัจจุบันและอนาคต จึงเป็นกระบวนการปฏิบัติหรือกระบวนการทำงานที่ครบขั้นตอนนับแต่เริ่มแรก จนงานแล้วเสร็จเป็นอย่างดีและมีคุณภาพโดยเริ่มต้นและสิ้นสุดไม่ใช่แค่

ผลงานแต่เป็นผลงานเชิงบูรณาการที่ดีและมีคุณภาพของผู้เรียนและผู้สอนมากกว่าผลสำเร็จของโครงการ
ดังตารางที่2

ตารางที่2แนวทางการขับเคลื่อน“กระบวนการที่เน้นทักษะ”แห่งศูนย์พี่เลี้ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กระบวนการทักษะ	กิจกรรม	ผลกิจกรรม
1.ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น	- ทำไมต้องทำงานนี้ - ข้อมูลแสดงถึงอะไร - มีผลกระทบต่อง่ายเกี่ยวข้อง อย่างไร - มีจุดมุ่งหมายอะไรในเรื่องนี้	- ระบุประเด็นปัญหา - ข้อเสนอที่ควรหาคำตอบ - แสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม - คาดเดาผลที่เกิดขึ้น
2.คิดวิเคราะห์วิจารณ์	- งานนี้คืออะไร ถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียหายหรือไม่ - ถามความเป็นมา และขอบเขตของงาน - ถามหาลำดับประกอบและความสำคัญขององค์ประกอบ การจัดหมวดหมู่ - ถามถึงสาเหตุ ถามถึงผล - ถามลำดับเหตุการณ์ - ถามให้สรุปเป็นหลักการ	- บอกความเป็นมา บอกสาเหตุ บอกผลที่ตามมา - บอกองค์ประกอบย่อย จัดลำดับความสำคัญ - บอกความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือเหตุการณ์ - จัดประเภท - สรุปเป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการ
3.สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย	- ระดมสมองเพื่อค้นหาแนวคิดใหม่ ๆ - ไม่มีการประเมินระหว่างระดมสมอง - สิ่งนี้ใช้ทำอะไรได้บ้าง - ถ้าต้องการผลอย่างนี้จะทำอย่างไร - ทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหาได้ระบุวิธีการทำให้มากที่สุด	- นำเสนอได้หลายแนวทาง - นำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ - รับฟังความคิดเห็นหลายอย่าง - ปรับเปลี่ยนความเชื่อตามข้อมูลที่มีเหตุผลดีกว่า
4.ประเมินและเลือกทางเลือก	- ตัดสินใจเลือกทำตามวิธีเหมาะสมที่สุด - ทางเลือกใด มีทางนำมาใช้ได้มากที่สุด เพราะเหตุใด - ถ้าเลือกแล้ว จะต้องทำอะไรและมีผลอย่างไร	- เปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ และผลดี ผลเสียที่ได้รับของแต่ละทางเลือกได้ - ระบุทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด มีข้อจำกัดน้อย และให้ผลสำเร็จสูง
5.กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ	- มอบงานให้ปฏิบัติ - กระตุ้นให้คิดวางแผน ให้เรียงลำดับตามกระบวนการทำงาน - จะทำอะไรก่อน อะไรหลัง จะใช้วัสดุ	- บอกลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ที่ไปสู่จุดหมายของงานได้ - เสนอเกณฑ์การกระทำที่ดีที่สุด

	อุปกรณ์ และวิธีการอย่างไร	
6.ปฏิบัติด้วยความชื่นชม	- ลงมือทำตามขั้นตอนที่กำหนดและสร้างความพอใจในการทำงานนั้น - ครูให้กำลังใจและเสนอแนะเมื่อจำเป็น	- ทำงานได้อย่างมีคุณภาพ
7.ประเมินระหว่างปฏิบัติ	- ตรวจสอบผลงานเป็นระยะ - ทำงานแต่ละอย่างเสร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่ - ถ้ามีข้อผิดพลาดจะแก้ไขอย่างไร	- รู้ได้ทันทีเมื่อผิด - ระบุสาเหตุที่ทำให้ไม่ได้ผลตามที่ต้องการในแต่ละขั้นตอน - ระบุสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข
8.ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	- ลงมือปรับปรุงงาน - รับคำติ ชม ด้วยความยินดี และนำผลไปทดลอง - ลองใช้เทคนิคใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของงาน	- เสนอจุดที่จะต้องปรับปรุง - ยินดีเมื่อมีผู้บอกจุดปรับปรุง - ยินดีรับคำติ ชม
9.ประเมินผลรวมให้เกิดความภูมิใจ	- ฝึกให้ผู้เรียนประเมินความสำเร็จของงานที่มีการวางแผนปฏิบัติเป็นขั้นตอน - สรุปผลสำเร็จของงาน - ทำงานครั้งนี้เป้าหมายความสำเร็จคืออะไร - ความสำเร็จที่ได้รับนี้มีประโยชน์ต่อใครบ้าง - จะนำผลไปใช้อย่างไรในปัจจุบันและอนาคต	- ระบุสิ่งที่ทำได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ - บอกผลดี คุณประโยชน์ ความสำคัญของสิ่งที่ทำได้สำเร็จ

การจัดการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นกระบวนการอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนการทางด้านความรู้ ความคิด แต่ทักษะกระบวนการจะเป็นกระบวนการหลัก หรือกระบวนการแม่บทที่เกิดจากการนำกระบวนการต่าง ๆ ในห้องเรียนต่างๆ ไปให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านั้นบ้างบางครั้งหรือแทบจะไม่มีเลยแต่ห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา ภายใต้ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ นำขบวนการนี้มาใช้เชิงระบบไม่เฉพาะผู้เรียนแต่หากเป็นทั้งผู้สอนผู้บริหารและผู้ติดตามประเมินผล (พี่เลี้ยง) โดยเริ่มตั้งแต่การมองเห็นความสำคัญ การใส่ความรู้ความคิดพื้นฐาน ให้กับห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาได้แก่ จิตตปัญญา ระบบคิด RBL กับพี่เลี้ยง ผู้บริหาร ผู้สอน นักเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ คิดค้นหาวิธีการทำหลาย ๆ วิธีแล้วจึงเลือกวิธีที่ให้ผลดีที่สุด ในกระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมติดตามรวมทั้งถ่ายทอด จากนั้นจึงวางแผนกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งขณะนำแผนไปปฏิบัติก็จะประเมินและปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอจนกว่างานนั้นจะสำเร็จ เนื่องจากหลักคิดของศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษร่วมกับภาคี 10 โรงเรียน ได้ถอดความรู้โดยให้ทักษะกระบวนการไม่ใช่วิธีสอน แต่เป็นกระบวนการทำงานที่ใคร ๆ ก็นำไปใช้ได้ การเน้นแบบทักษะกระบวนการ ครูจึงต้องเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสม หลากหลายและมีความยืดหยุ่นรวมทั้งประยุกต์กับพื้นฐานและความพร้อม

ของผู้เรียนสอดคล้องกับเวลาและข้อจำกัดอื่น ๆ โดยครูนำผู้เรียนผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของทักษะกระบวนการตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีเป้าหมายร่วมกันโดยพยายามเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนให้มากที่สุด ส่วนผู้เรียนจะรับรู้ทักษะกระบวนการในลักษณะเป็นเครื่องมือไม่ใช่ลักษณะของเรื่องที่จะให้ผู้เรียนรู้ แบบเนื้อหาจนผู้เรียนสามารถใช้ทักษะกระบวนการเป็นเครื่องมือไปปฏิบัติเรื่องอื่น ๆ ได้จริงการเน้นกระบวนการ เป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้ ความคิด เจตคติ ค่านิยมและทักษะในการปฏิบัติของเนื้อหา เป็นการสอนโดยอาศัยกระบวนการของศาสตร์นั้น ๆ เป็นหลัก แต่การสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาและรู้จักพัฒนา กลุ่มภาคีศูนย์พี่เลี้ยงฯ เสนอแนะให้ใช้ทักษะกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะใช้ฝึก ผู้เรียนให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ภายใต้กรอบแนวคิดพื้นฐานที่เป็นกระบวนการได้แก่ ตระหนักในปัญหาและความจำเป็นคิด วิเคราะห์อย่างรอบคอบ มีวิจารณ์ญาณเป็นระบบสร้างทางเลือกอย่างหลากหลายประเมินและเลือกทางเลือกให้เหมาะสมขึ้นกำหนดขั้นตอนและลำดับได้อย่างเหมาะสมขึ้นปฏิบัติอย่างมีความชื่นชม ขึ้นประเมินด้วยตนเองระหว่างปฏิบัติขั้นการปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอประเมินผลเพื่อความภูมิใจโดยสะท้อนผลจากการนำทักษะกระบวนการมาบูรณาการร่วมได้ข้อคิดสองกลับดังต่อไปนี้

...การนำทักษะกระบวนการ มาใช้ในการเรียนรู้ของศูนย์พี่เลี้ยงฯ ครูผู้สอนจะต้องเสนอถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่ ชี้ให้เห็นถึงผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้น การซักถามให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์หาความสำคัญ หาองค์ประกอบการจัดหมวดหมู่ และการสรุปเป็นหลักการต่าง ๆ การกระตุ้นยั่วเย้าให้เกิดความคิดหาแนวทางอื่นพร้อมทั้งชี้แนะให้หาทางออกเมื่อเปลี่ยนเงื่อนไขการทำงาน การนำเสนอผลของการปฏิบัติในแต่ละแนวทางว่ามีผลต่อบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมข้างเคียงประการใด การให้ผู้เรียนฝึกลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้โดยเริ่มจากการกระทำตามแบบจนกระทั่งทำได้อย่างคล่องแคล่ว การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาวิธีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน และการนำเสนอผลงานในขั้นสุดท้ายพร้อมทั้งสร้างความชื่นชม และความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนโดยส่วนรวม...

...การติดตามประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างศูนย์พี่เลี้ยงกับภาคี 10 โรงเรียน มุ่งเน้นเกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในประเด็นที่ว่าแนวทางนี้ ไม่ใช่วิธีสอนหรือขั้นตอนการสอนแต่เป็นสิ่งที่ช่วยเสริม หรือต่อยอดของกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของโครงการโดยต้องตอบสนองทางด้านวิชาการ การงานอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม กระบวนการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สื่อโครงงานตาม RBL อย่างเพียงพอ เพราะว่าวิธีสอนหรือกิจกรรมการสอนที่ประกอบด้วยแนวทาง RBL จะนำไปสู่กระบวนการ ดังที่มุ่งหวังไว้ตามประสงค์การเรียนรู้ร่วม...

...การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะกระบวนการที่นำมาใช้ร่วมกัน ครูผู้สอนจะต้องกำหนดสถานการณ์หรือภาระงานประเด็นเชิงสถานการณ์และจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจนก่อนลงมือกระทำ ซึ่งประเด็นดังกล่าวย่อมมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะธรรมชาติของบริบท กิจกรรมการเรียนการสอนนำเข้าสู่กระบวนการครบทั้งหมด เพราะการใช้ทักษะกระบวนการกับผู้เรียนบ่อย ๆ จนเกิดความเคยชิน สามารถประยุกต์ไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือการเรียนการสอนปกติ...

...ผลการนำทักษะกระบวนการไปสอนเพื่อให้ผู้เรียนรับรู้และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง นั้น เสมือนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ประการสำคัญครูผู้สอนจะต้องเลือกหรือพิจารณาพื้นฐานและความพร้อมของผู้เรียนตลอดจน ประเด็นระดับพื้นที่แล้วเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมได้แก่ การใช้เครื่องมือ RBL เพื่อนำผู้เรียนผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของทักษะกระบวนการ ในบางครั้ง

ครูผู้สอนก็สามารถนำทักษะ กระบวนการ ขั้นตอนต่าง ๆ ไปสอดแทรกเพิ่มเติมกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นธรรมชาติของแนวทางโครงการนั้นอยู่แล้วให้ครบ แต่ต้องตรวจสอบว่ากระบวนการต่าง ๆ นั้นยังขาดในขั้นใด ส่วนใด เพื่อจะได้หาทางเพิ่มเติมให้ครบ...

...ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ ตามแนวทางเพาะพันธุ์ปัญญาแล้วตลอดช่วงเวลา ของกระบวนการควรจะได้อิทธิพลลักษณะที่พึงประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเป็นผู้ทำงานโดยคำนึงถึงความจำเป็น หรือประโยชน์ต่อส่วนรวม รับฟังความคิดเห็น และวิธีการจากผู้อื่น พิจารณาเลือกแนวทางปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผล เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีแผนการล่วงหน้าเสมอ มีการตรวจสอบหรือติดตามผลการทำงานเป็นระยะพร้อมทั้งปรับปรุงการทำงานให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ และเป็นผู้มีความพอใจในการทำงาน ปฏิบัติงานของตนทุกครั้งด้วยความศรัทธาอย่างสม่ำเสมอ...

...ผู้สอนต้องเป็นไปตามขั้นตอน ให้ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจต่อเนื่องสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้น จนถึงทักษะกระบวนการอย่างครบวงจร และสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี ประการสำคัญครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีสอนอย่างหลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนในแต่ละครั้ง หรือจุดประสงค์การเรียนรู้โดยที่ต้องการให้ผู้เรียนตัดสินใจทำงานอย่างเป็นกระบวนการ ความสำเร็จของการสอนก็ต้องการให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่สอนแบบเน้นเนื้อหาวิชา หรือปฏิบัติ ให้ผู้เรียนทำตามอย่างเพียงอย่างเดียว มาเป็นการสอนโดยผสมผสานให้ปฏิบัติงานเป็นกระบวนการอย่างจริงจัง เสริมสร้างประสบการณ์ที่ละขั้นอย่างต่อเนื่อง จนเกิดทักษะกระบวนการหลาย ๆ อย่าง ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม...

...การนำทักษะกระบวนการเข้าสู่สถานการณ์การเรียนการสอน ครูผู้สอนใช้ทักษะกระบวนการ เป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมของตนในการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในห้องเรียนอย่างเป็นทางการ หรือการพูดคุยซักถามอื่น ๆ พฤติกรรมของครูจะมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการหลายอย่างในประเด็น การตั้งคำถามให้ผู้เรียนต้องใช้ความคิด และหาเหตุผลในการตอบ การนำเสนอข้อมูลหรือประสบการณ์ ให้ผู้เรียนสังเกตสภาพที่เป็นปัญหาสนับสนุนให้ผู้เรียนคาดการณ์ สร้างสมมติฐาน และทางเลือกอย่างมีเหตุผลอย่างหลากหลายกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานหรือการคาดการณ์ของตน ให้โอกาสผู้เรียนวางแผนและดำเนินการอย่างมีอิสระ ภายใต้การดูแลและการสนับสนุนของครูตามสมควร ให้โอกาสผู้เรียนได้นำเสนอผลงาน และให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์...

...การนำกระบวนการเข้าสู่การเรียนการสอนโดยการใช้ทักษะกระบวนการเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะต้องพิจารณากลับกรองของประเด็นการเรียนรู้ตามแนวทาง RBL โดยวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของแนวทางที่จะสอน เพื่อสร้างขั้นตอนทักษะกระบวนการที่เหมาะสมกับแนวทางนั้น แล้วนำขั้นตอนเหล่านั้นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ให้ออกาสกับผู้เรียนในการฝึกทักษะ หรือฝึกปฏิบัติขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนร่วมเพาะพันธุ์ปัญญา กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมรวมชุมชนเพื่อสืบหาข้อมูลก่อให้เกิดกระบวนการที่เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการทำงานที่มีเจตคติที่ดี...

เพาะพันธุ์ปัญญาทำให้เปลี่ยน

....การเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียนในด้านความรู้ การสร้างความรู้ และการเรียนรู้แตกต่างไปจากเดิมโดยมองความรู้ว่าเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นในกระบวนการที่ทำให้เกิดการกระตุ้นให้เกิด (emergent) คล้ายชีวิต (organic) และไม่เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ รวมทั้งการเรียนรู้ก็ไม่ได้เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนเกิดจากการเสวนาโต้ตอบกัน (dialogical) ทำให้เกิดประสบการณ์ร่วมที่แตกต่างระหว่างคน และทำให้เกิด “ความรู้ความเข้าใจ”....

....การเปลี่ยนบทบาทในหน้าที่การจัดการเรียนการสอนแบบ “เรียนรู้อย่างครบถ้วน” (holistic) เรียนแบบเน้นความเชื่อมโยง (interconnectedness) และเน้นบริบท (context)....

....การเปลี่ยนแปลงรูปแบบจัดการเรียนการสอนทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเปลี่ยนไป ทั้งครูและศิษย์กลายเป็นทั้ง “ผู้สอน” และ “ผู้เรียน” ไปพร้อม ๆ กัน ผ่านกระบวนการสนทนา (dialogue)...

....การเปลี่ยนชั้นเรียนซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ทุกคนที่เข้าร่วมเติบโตขึ้นหรือเกิดการเรียนรู้ กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน....

....การเปลี่ยนแปลงทางการคิดและการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติการ หรือการเรียนรู้ร่วมเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงความคิดและการปฏิบัติ.....

บทคัดย่อ

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา : ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีวัตถุประสงค์ในการ 1. เพื่อสร้างโรงเรียนต้นแบบระดับพื้นที่ 2. เพื่อพัฒนาครูในโครงการให้เป็นวิทยากร 3. เพื่อร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนทำความเข้าใจกับโรงเรียนต้นแบบระดับศูนย์ในพื้นที่ทั้ง 2 แห่งสู่การเป็นภาระกิจหนึ่งของโรงเรียนโดยใช้ระบบการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรม 3 ระดับได้แก่ระดับกิจกรรมตามปฏิทินหน่วยกลาง ระดับกิจกรรมปฏิทินของศูนย์พี่เลี้ยงโรงเรียนต้นแบบและระดับกิจกรรมของโรงเรียนร่วมพัฒนาศูนย์พี่เลี้ยงเพาะพันธุ์ปัญญาภายใต้โรงเรียนต้นแบบได้แก่ โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ และโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 11 โรงเรียนในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้พัฒนาพื้นที่รับผิดชอบทางการศึกษาพัฒนาโรงเรียน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียนภายใต้พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดสุรินทร์ในเชิงระบบในการเข้าสู่การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่ยั่งยืนต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางเพาะพันธุ์ปัญญามีพื้นฐานเกี่ยวกับการคิดเชิงระบบ (System Thinking) และโครงงานฐานวิจัย (Research based Learning : RBL) บนหลักการคิดแบบเหตุผลสู่การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ตามแนวทาง RBL : โดยใช้สะเต็ม (STEM) และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปของ SEEEM โดยสร้างความเข้าใจร่วมของผู้บริหารและครูทั้งรูปแบบการฝึกอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับโรงเรียนสำหรับโรงเรียนต้นแบบจำนวน 2 โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายร่วมในการขับเคลื่อนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการถ่ายทอดและแนวคิดเพาะพันธุ์ปัญญาผ่านครูวิทยากรต้นแบบและแนวทางการดำเนินการต้นแบบ (จิตตปัญญา + การคิดเชิงระบบ + โครงงานฐานวิจัย (SEEEM) + การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์) โดยใช้ PLC ในการจัดการได้มาซึ่งการเรียนรู้กับหน่วยการจัดการศึกษา “องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ” จำนวน 8 กิจกรรม และกิจกรรมระดับโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 กิจกรรม ก่อให้เกิดต่อไปการมีส่วนร่วมเครือข่ายและความยั่งยืน

Abstract

Wisdom cultivation project: RajabhatSisaket center aimed at 1) Setting up model schools in the area 2) Developing teachers to be keynote speakers 3) Collaborating with educational authorities in making schools in two model area engage in participatory activities in three steps i.e. activities as planned by central authority, activities as proposed by model schools and activities run by schools related to model schools. The model schools included KunhanWitthayasanschool and PraibuangWittayakom while there were other eleven schools joining the project to develop teachers and educators within Surin and Sisaket area. The shared initiative was the improvement for 21st century learning.

The results revealed that stakeholders according to the Wisdom Cultivation projects had basic knowledge about systematic thinking and research based learning: RBL based on analyzing and synthesizing on the RBL path. The use of STEM and sufficient economy as known as SEEEM was used to generate mutual agreements between administrators and teachers who participated in workshop and knowledge exchange between schools. The two model schools have set the goal in distributing Wisdom Cultivation concept through keynote speakers. They used the model path of combining mental intelligent with systematic thinking, as well as using SEEEM and analyzing+ synthesizing. PLC was also implemented to generate 8 activities gained from working with Sisaket Provincial Administration Organization and 3 activities generated from schools which lead to sustainable educational networks.

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญแห่งโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project) เพื่อให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้บนฐานวิจัย (Research-Based Learning) ใน 8 พื้นที่ทั่วประเทศรวมภายใต้ชื่อ “โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา” โครงการเพาะพันธุ์ปัญญานำหลักการโครงการยุววิจัย สกว. ที่เคยทำเชิงประเด็นและกระจายทั่วประเทศ มาปรับใช้ให้เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงระบบอย่างแท้จริงใช้วิธีการเรียนรู้ โดยเริ่มจากห้องเรียนนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนเน้นกระบวนการบูรณาการสาระวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านโครงการได้ ในกระบวนการดังกล่าวเน้นการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานที่ผู้ได้รับผลโดยตรง**ครูและนักเรียน**ได้คิดอย่างเป็นระบบภายใต้การเรียนรู้บูรณาการศาสตร์ 3 มิติ คือวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ทั้งได้ความรู้อย่างบูรณาการสำหรับประเด็นที่มีบริบทพื้นที่เพื่อประยุกต์ในชีวิตประจำวัน สร้าง**มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง**เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน มีประสบการณ์กับพื้นที่ เพื่อให้งานวิจัยอุดมศึกษาที่มีทั้งศาสตร์และบริบท และใช้พัฒนาพื้นที่ได้จริง ทำให้เกิดการ**ปฏิรูปการศึกษาที่ท้องถิ่น**อย่างมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ความเป็นมาของโครงการ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ. ธนาคารกสิกรไทย บรรลุข้อตกลงความร่วมมือพัฒนาการศึกษาไทยบนฐานคิดวิจัยเป็นเครื่องมือให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (Research-Based Learning; RBL) ในสถานศึกษาภายใต้ชื่อ “โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา” (โครงการฯ) เพื่อให้บรรลุผลเป็นตัวอย่างการพัฒนาการศึกษา โครงการฯ จะสนับสนุนโรงเรียน 80 โรงเรียนในพื้นที่นำร่อง 18 จังหวัด ประกอบด้วย พะเยา เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี ยโสธร สมุทรสงคราม สมุทรสาคร นครปฐม ราชบุรี นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี สงขลา สตูล พัทลุง ให้ทำโครงการ RBL เพื่อเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการวิจัย

เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 1 ซึ่งดำเนินการมา 4 ปี (2555-2559) สกว. และ บมจ. กสิกรไทย เห็นพ้องกันให้ขยายโครงการออกไปอีก 2 ปี โดยตั้งเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนที่โรงเรียนต้นแบบ 16 โรงเรียน และที่ศูนย์พี่เลี้ยง 8 มหาวิทยาลัย โดยการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ระยะ 6 เดือนแรก (เมษายน-กันยายน 2560) เป็นการเตรียมการในระยะที่ 2 โดยกำหนดให้หน่วยจัดการกลางมีหน้าที่หลัก 3 ประการคือ

1. พัฒนาครู 80 โรงเรียน เพื่อให้พร้อมดำเนินการในปีที่ 5 ต่อไป
2. ร่วมกับ สกว. สร้างความยั่งยืนที่มหาวิทยาลัยที่เป็นศูนย์พี่เลี้ยง
3. เป็นที่ปรึกษาศูนย์พี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาความยั่งยืนที่โรงเรียน

บทบาทและกระบวนการขับเคลื่อนของศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษภายใต้กระบวนการกำหนดเป้าหมายและประเมินผล ผ่านศูนย์กลางการขับเคลื่อนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย การพัฒนากระบวนการ RBL ให้พี่เลี้ยงผ่านหน่วยจัดการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ กระบวนการสนับสนุนการทำ RBL ให้กับครูผ่านศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ จากกระบวนการขับเคลื่อนที่ผ่านมาศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาศูนย์มหาวิทยาลัย ราชภัฏศรีสะเกษ พบว่าการขับเคลื่อนที่ผ่านมาก่อให้เกิดกระบวนการเชิงระบบในการสร้างความเข้มแข็งในระดับศูนย์บริหารจัดการส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนภายใต้ศูนย์ฯ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเชิงระบบ เสริมสร้างภูมิคิด ภูมิกระทำ กับผู้เรียน นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้บนฐานทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1.1 เชื่อมโยงหน่วยอำนวยการสู่การถ่ายทอดสนับสนุนการทำงานของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และสุรินทร์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ 2 โรงเรียน

1.2 สนับสนุนก่อให้เกิดความร่วมมือของหน่วยอำนวยการกลาง สกว. และหน่วยงานที่บริหารจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ในการขับเคลื่อนระดับนโยบายรวมทั้งให้มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่สนใจรับการทำงานของศูนย์พี่เลี้ยงเป็นภารกิจวิชาการรับใช้สังคม

1.3 พัฒนาองค์ความรู้ ขยายผลเชิงระบบและกลไกในการนำสะเต็มศึกษาที่ผนวกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมกับโรงเรียนร่วมพัฒนาในการขับเคลื่อนการทำโครงการฐานวิจัยแนว SEEFM

1.4 เผยแพร่องค์ความรู้ให้เป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษา

บทที่ 2

การดำเนินงาน

ความเป็นมาของโครงการ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ. ธนาคารกสิกรไทย บรรลุข้อตกลงความร่วมมือพัฒนาการศึกษาไทยบนฐานคิดใช้วิจัยเป็นเครื่องมือให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (Research-Based Learning; RBL) ในสถานศึกษาภายใต้ชื่อ “โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา” (โครงการฯ) เพื่อให้บรรลุผลเป็นตัวอย่างการพัฒนาการศึกษา โครงการฯ จะสนับสนุนโรงเรียน 80 โรงเรียนในพื้นที่นำร่อง 18 จังหวัด ประกอบด้วย พะเยา เชียงราย ลำปาง ลำพูนแพร่ ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี ยโสธร สมุทรสงคราม สมุทรสาคร นครปฐม ราชบุรี นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี สงขลา สตูล พัทลุง ให้ทำโครงการ RBL เพื่อเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการวิจัย

เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 1 ซึ่งดำเนินการมา 4 ปี (2555-2559) สกว. และ บมจ. กสิกรไทย เห็นพ้องกันให้ขยายโครงการออกไปอีก 2 ปี โดยตั้งเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนที่โรงเรียนต้นแบบ 16 โรงเรียน และที่ศูนย์พี่เลี้ยง 8 มหาวิทยาลัย โดยการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ระยะ 6 เดือนแรก (เมษายน-กันยายน 2560) เป็นการเตรียมการในระยะที่ 2 โดยกำหนดให้หน่วยจัดการกลางมีหน้าที่หลัก 3 ประการคือ

1. พัฒนาครู 80 โรงเรียน เพื่อให้พร้อมดำเนินการในปีที่ 5 ต่อไป
2. ร่วมกับ สกว. สร้างความยั่งยืนที่มหาวิทยาลัยที่เป็นศูนย์พี่เลี้ยง
3. เป็นที่ปรึกษาศูนย์พี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาความยั่งยืนที่โรงเรียน

บทบาทและกระบวนการขับเคลื่อนของศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษภายใต้กระบวนการกำหนดเป้าหมายและประเมินผล ผ่านศูนย์กลางการขับเคลื่อนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย การพัฒนากระบวนการ RBL ให้พี่เลี้ยงผ่านหน่วยจัดการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ กระบวนการสนับสนุนการทำ RBL ให้กับครูผ่านศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ จากกระบวนการขับเคลื่อนที่ผ่านมาศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาศูนย์มหาวิทยาลัย ราชภัฏศรีสะเกษ พบว่าการขับเคลื่อนที่ผ่านมาก่อให้เกิดกระบวนการเชิงระบบในการสร้างความเข้มแข็งในระดับศูนย์บริหารจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนภายใต้ศูนย์ฯ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเชิงระบบ เสริมสร้างภูมิคิด ภูมิกระทำ กับผู้เรียน นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้บนฐานทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อสร้างโรงเรียนต้นแบบของศูนย์ 2 แห่ง
- 1.2 เพื่อพัฒนาครูในโครงการให้เป็นวิทยากร

1.3 เพื่อร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน ทำความเข้าใจกับโรงเรียนต้นแบบทั้ง 2 แห่ง ใช้เป็นภารกิจหนึ่งของโรงเรียน

แนวทางการทำงาน

3.1. การสร้างโรงเรียนต้นแบบ แนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ คือ 1. โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ 2.โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม มีแนวทาง ดังต่อไปนี้

- ทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครูแกนนำ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งหมด ถึงแนวทางการยกระดับเป็นโรงเรียนแกนนำ และความจำเป็นของโครงการ

- กำหนดเป้าหมายของการเป็นโรงเรียนต้นแบบทั้ง 2 โรงเรียน

3.2. พัฒนาครูในโครงการให้เป็นวิทยากร

- พัฒนาครูแกนนำโดยการจัด workshop 2 วัน ประกอบด้วย “ความคิดเชิงระบบ” ที่อธิบายการอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติอย่างสมดุล ตามแนวทางหนังสือ “การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการทำโครงการ จากหน่วยจัดการ กลาง

- ใช้การจัดกระบวนการแล้วใช้คำถาม เรื่องการบูรณาการโครงการ ครูสร้างเกณฑ์ประเมิน ให้นำหนักกับ กระบวนการและโครงการ

- นักเรียนรุ่นพี่เป็น coach รุ่นน้องในเชิงกระบวนการ

- ทำ PLC ระหว่างโรงเรียนต้นแบบ และระหว่างศูนย์พี่เลี้ยง ให้ครูพัฒนา content ได้เอง

- ถอดบทเรียนครูในการเป็นกระบวนการวิชาต่างๆ (จิตปัญญา ความคิดเชิงเหตุผล ถามคือสอน คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์)

- สร้าง network ของโรงเรียนเพื่อเตรียมขยายผล

3.3. ทำความเข้าใจกับหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน

- ประชุมทำความเข้าใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์และทางเลือกของการศึกษาในปัจจุบัน

- สร้างข้อตกลงความร่วมมือด้านกระบวนการและงบประมาณระหว่างศูนย์พี่เลี้ยงฯ กับ หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนต้นแบบ

กิจกรรมหลัก

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หลักที่ 3 ข้อ หน่วยฯ จะมีกิจกรรมหลัก ดังนี้

a. Workshop ครู 1 ครั้ง ครั้งละ 2 วัน

b. ประชุมกับ โรงเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนทั้งหมด วิเคราะห์ SWOT เพื่อสร้างเป้าหมายระดับโรงเรียนในการขับเคลื่อน

c. PLC 3 ครั้ง

4.1 ครั้งที่ 1 PLC ภายในโรงเรียนประเด็น เรื่องการบูรณาการโครงการ ครูสร้างเกณฑ์ประเมิน ให้นำหนักกับกระบวนการและโครงการ

4.2 ครั้งที่ 2 PLC ระหว่างโรงเรียนแกนนำ

4.3 ครั้งที่ 3 PLC ระหว่างศูนย์พี่เลี้ยง

d. ถอดบทเรียนร่วมกันเรียนรู้สู่เป้าหมาย (จิตปัญญา ความคิดเชิงเหตุผล ถามคือสอน คิด วิเคราะห์สังเคราะห์)

แผนงานของกิจกรรมปฏิบัติ

ตารางที่ 2.1 แผนงานเชิงกิจกรรม จำแนกตามระยะเวลาการดำเนินการ

ลำดับ	กิจกรรม	แผนปฏิบัติการ
1	เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกัน	พ.ค. 60
2	กิจกรรมอบรม Systems Thinking และโครงการ RBL สะเต็มและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)	มิ.ย. 60
3	เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อมระดับโรงเรียนหนุนเสริมคัดเลือกจัดกิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลัง	ส.ค. 60
4	กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.1 โครงการกระบวนการดำเนินเป้าหมายร่วมโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ปัญญา (SWOT)	ส.ค.-ก.ย. 60
	กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.2 โครงการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างรุ่นพี่ให้เป็น Coach ผู้ชี้แนะแก้ปัญหาถ่ายทอดสู่รุ่น	ส.ค.-ก.ย. 60
	กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.2 โครงการ การสร้างกระบวนการ PLC สามฝ่ายเรียนรู้ (โรงเรียนต้นแบบ-ศูนย์พี่เลี้ยง-ครูร่วมพัฒนา) สร้าง Content	ส.ค.-ก.ย. 60
	ประชุมข้อตกลงสร้างความร่วมมือ ดนชั้นสังกัดโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ปัญญา	ส.ค.-ก.ย. 60
	การสร้าง Network เตรียมขยายผล	ส.ค.-ก.ย. 60
5	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เพื่อสร้างโจทย์วิจัยและการเรียนรู้ RBL	ต.ค. 60
6	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอ Proposal โครงการฐานวิจัย	พ.ย. 60
7	PLC ร่วมกันแลกเปลี่ยนถ่ายทอดเรียนรู้	พ.ย. 60
8	PLC ร่วมกับศูนย์ออบและศรีสะเกษ (1 ครั้ง/ปี) พี่เลี้ยง 2 คน ครู 3 คน ที่ กทม.	พ.ย. 60
9	กิจกรรม open classroom PLC เทคนิค	มิ.ย. 61
10	กิจกรรม ยกระดับเพื่อการศึกษาประชุมผู้อำนวยการโรงเรียน	มิ.ย. 61
11	กิจกรรมเวทีสร้างแนวคิดเชิงขยายผลถ่ายทอดเรียนรู้ประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดการขับเคลื่อนโครงการเพาะพันธุ์สู่ปีที่ 6 ของกระบวนการ ตลอดจนร่วมหารือวางแผนการทำงานในระดับโรงเรียนครูแกนนำ	มิ.ย. 61
12	กิจกรรม “สร้าง-พัฒนา-ขยายผล”	ก.ค. 61
13	กิจกรรม “คลัง SEEM”	ก.ค. 61
14	เข้าร่วมอบรม โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนาวิธีการสอนระบบคิดเชิงคณิตศาสตร์สำหรับครูแนวทางโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ (การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง)	ก.ค. 61
15	อบรม Systems Thinking และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)	ส.ค. 61
16	2.7 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียน ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในการประเมินโครงการ	ส.ค. 61
17	8 ดูงานโรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาฯ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เขตนวัตกรรม, หน่วยจัดกลางกลาง, ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา	ส.ค. 61
18	“Systems Thinkingและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)”	
19	อบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC Technique ครูแกนนำ	ส.ค. 61
20	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอ Proposal โครงการฐานวิจัยระดับโรงเรียน	ธ.ค. 2561

21	อบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการครู โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปีที่ 6 “พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์” ในวันที่	ก.พ 2561
22	งานปิดระดับภาค วันที่	ก.พ 2561
23	เวทีศึกษาแลกเปลี่ยนกระตุ้นพลังในการพัฒนาการเรียน “บริบทพื้นที่เพาะพันธุ์ที่แตกต่าง” สำหรับครูแกนนำโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ปัญญา	ก.พ 2561
24	กิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้สะท้อนผลงานระดับโรงเรียนร่วมเรียนรู้ผลงานจากโครงการสู่ห้องเรียนสู่โรงเรียน สู่ชุมชน	มี.ค 2561
25	ประชุมเชิงปฏิบัติการ “ความคิดเชิงเหตุผลและการประยุกต์ (System Thinking’s)” สำหรับผู้บริหารและครูแกนนำและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาร่วมกัน	มี.ค 2561
26	งานปิดระดับโรงเรียน	ธ.ค. 2561

[illegible]

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบแผนงานเชิงกิจกรรมกับกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงของศูนย์พี่เลี้ยง
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ลำดับ	กิจกรรม	เดือน	
		ตามแผน	ปฏิบัติจริง
1	เยี่ยมเยียนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปี 2 โรงเรียน โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม และโรงเรียนราชสีไศล	พ.ค 60	25-28 พ.ค 60
2	กิจกรรมอบรม Systems Thinking และโครงการ RBL สะเต็มและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)	มิ.ย 60	25-26 มิ.ย 60
3	เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อมระดับโรงเรียนหนุนเสริมคัดเลือกจัดกิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลัง	ส.ค. 60	7-31 ส.ค 60
4	กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.1 โครงการกระบวนการดำเนินเป้าหมายร่วมโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ปัญญา (SWOT)	ส.ค-ก.ย 60	1-10 ส.ค 60
	กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.2 โครงการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างรุ่นพี่ให้เป็น Coach ผู้ชี้นำแห่งปัญญาถ่ายทอดสู่รุ่น	ส.ค-ก.ย 60	15-25 ส.ค 60
	กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.2 โครงการ การสร้างกระบวนการ PLC สามฝ่ายเรียนรู้ (โรงเรียนต้นแบบ-ศูนย์พี่เลี้ยง-ครูร่วมพัฒนา) สร้าง Content	ส.ค-ก.ย 60	1-10 ก.ย. 60
	ประชุมข้อตกลงสร้างความร่วมมือ ดนชั้นสังกัดโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ปัญญา	ส.ค-ก.ย 60	15 ก.ย 60
	การสร้าง Network เตรียมขยายผล	ส.ค-ก.ย 60	30 ก.ย 60
5	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เพื่อสร้างจิตวิทยัยและการเรียนรู้ RBL	ต.ค 60	1 ต.ค 60
6	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอ Proposal โครงการฐานวิจัย	พ.ย 60	14 พ.ย. 60
7	PLC ร่วมกันแลกเปลี่ยนถ่ายทอดเรียนรู้	พ.ย. 60	4 พ.ย. 60 และ 24-25 พ.ย. 60
8	PLC ร่วมกับศูนย์อุบลและศรีสะเกษ (1 ครั้ง/ปี) พี่เลี้ยง 2 คน ครู 3 คน ที่ กทม.	พ.ย. 60	
9	กิจกรรม open classroom PLC เทคนิค	มิ.ย. 61	8 มิ.ย. 61
10	กิจกรรม ยกระดับเพื่อการศึกษาประชุมผู้อำนวยการโรงเรียน	มิ.ย. 61	21 มิ.ย. 61
11	กิจกรรมเวทีสร้างแนวคิดเชิงขยายผลถ่ายทอดเรียนรู้ประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดการขับเคลื่อนโครงการเพาะพันธุ์ปีที่ 6 ของกระบวนการ ตลอดจนร่วมหารือวางแผนการทำงานในระดับโรงเรียนครูแกนนำ	มิ.ย. 61	23 มิ.ย. 61
12	กิจกรรม “สร้าง-พัฒนา-ขยายผล”	ก.ค. 61	14 ก.ค. 61
13	กิจกรรม “คลัง SEEM”	ก.ค. 61	18-19 ก.ค. 61
14	เข้าร่วมอบรม โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนาวิธีการสอนระบบคิดเชิงคณิตศาสตร์สำหรับครูแนวทางโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาดังการบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ (การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง)	ก.ค. 61	14-15 ก.ค. 61
15	อบรม Systems Thinking และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)	ส.ค. 61	18-19 ก.ค.61
16	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียน ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในการประเมินโครงการ	ส.ค. 61	27 ก.ค. 61
17	8 ฐานโรงเรียนโพธิ์วิทยาฯ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เขตนวัตกรรม, หน่วยจัดกลางกลาง, ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา	ส.ค. 61	30 ก.ค. 61
18	“Systems Thinkingและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)”		18-19 ส.ค 2561
19	อบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC Technique ครูแกนนำ	ส.ค. 61	25-26 ส.ค. 61
20	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอ Proposal โครงการฐานวิจัยระดับโรงเรียน	ก.ย 2561	29 ก.ย. 2561
21	อบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการครู โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปีที่ 6 “พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์”	ธ.ค. 2561	22-23 ธ.ค

	คิดสังเคราะห์”ในวันที่		2561 2561
22	งานปีระดับภาค	ก.พ 2561	8 ก.พ 2562
23	เวทีศึกษาแลกเปลี่ยนกระตุ้นพลังในการพัฒนาการเรียน “บริบทพื้นที่เฉพาะพื้นที่ที่แตกต่าง” สำหรับครูแกนนำโรงเรียนต้นแบบเฉพาะพื้นที่ปทุมธานี	ก.พ 2561	9 ก.พ 2562
24	กิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้สะท้อนผลงานระดับโรงเรียนร่วมเรียนรู้ผลงานจากโครงการสู่ ห้องเรียนสู่โรงเรียน สู่ชุมชน	ก.พ 2561	16 ก.พ. 2562
25	ประชุมเชิงปฏิบัติการ“ความคิดเชิงเหตุผลและการประยุกต์ (System Thinking’s)” สำหรับผู้บริหารและครูแกนนำและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาาร่วมกัน	มี.ค 2561	1 มี.ค 2562
26	งานปีระดับโรงเรียน	มี.ค 2561	มี.ค 2562

ตารางที่ 2.4 สรุปผลประเมินของกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง

กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
1.กิจกรรมอบรม Systems Thinking และโครงการ RBL สะเต็ม และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)	เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ของ โครงการฯสู่ การ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความ เข้าใจร่วมความสำเร็จในการ ถ่ายทอดความรู้ Systems Thinking	เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย และ ถ่ายทอดสู่องค์กรภายในและภายนอก ทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากร โรงเรียนเดิมโรงเรียนใหม่ เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามของความคิดเชิง ระบบสำหรับครูรองรับการถ่ายทอดแนวคิด Systems Thinking กับตนเองและการจัดการ เรียนการสอน	
2. เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อม ระดับโรงเรียนหนุนเสริมคัดเลือกจัด กิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลัง	นำเสนอผลการขับเคลื่อนผ่าน การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของครู ภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา	ขยายผลการเรียนรู้ต้นแบบ ขับเคลื่อนเชิงระบบ เป็นที่ประจักษ์ของผู้สนใจ	
3.กิจกรรมโครงการตอบสนอง ประเด็นที่ 4.1 โครงการกระบวนการ ดำเนินเป้าหมายร่วมโรงเรียนต้นแบบ เพาะพันธุ์ปัญญา (SWOT)	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจให้กับครูผ่านสื่อ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง	ฝึกการสร้างโจทย์เอง ได้เรียนรู้เพื่อนต่าง โรงเรียนเนื่องจากการจับกลุ่ม เพื่อสร้างเครือข่าย ครูแต่ละโรงเรียนได้รู้จักกันมากขึ้น ส่วน ws ที่ เกิดจากการจำลองสถานการณ์สู่ปฏิบัติจริง	
4.กิจกรรมโครงการตอบสนอง ประเด็นที่ 4.2 โครงการปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมสร้างรุ่นพี่ให้เป็น Coach ผู้ชี้แนะแก้ปัญหาถ่ายทอดสู่ รุ่น	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจ	เกิดผลการกลั่นกรองการทำโครงการเพื่อนำไป แก้ไขให้ตรงตามประเด็น	
5.กิจกรรมโครงการตอบสนอง ประเด็นที่ 4.2 โครงการ การสร้างระ บวนการ PLC สามฝ่ายเรียนรู้ (โรงเรียนต้นแบบ-ศูนย์พี่เลี้ยง-ครูร่วม พัฒนา) สร้าง Content	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจให้กับครูผ่านสื่อ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง	ฝึกการสร้างโจทย์เอง ได้เรียนรู้เพื่อนต่าง โรงเรียนเนื่องจากการจับกลุ่ม เพื่อสร้างเครือข่าย ครูแต่ละโรงเรียนได้รู้จักกันมากขึ้น ส่วน ws ที่ เกิดจากการจำลองสถานการณ์สู่ปฏิบัติจริง	
6. ประชุมข้อตกลงสร้างความร่วมมือ ตนชนสังกัดโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ ปัญญา	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจ	เกิดผลการกลั่นกรองการทำโครงการเพื่อนำไป แก้ไขให้ตรงตามประเด็น	
7. การสร้าง Network เตรียมขยาย ผล	มุ่งเพื่อให้เกิดประเด็นย่อยของ โครงการระดับโรงเรียน	เกิดประเด็นย่อยแห่งการเรียนรู้รองรับการ สังเคราะห์ประเด็นหลักระดับโรงเรียน	
8. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์เพื่อสร้างโจทย์วิจัยและ การเรียนรู้ RBL	เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ของ โครงการฯสู่ การ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความ เข้าใจร่วม	เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย และ ถ่ายทอดสู่องค์กรภายในและภายนอก ทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากร โรงเรียนเดิมโรงเรียนใหม่	
9. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอ Proposal โครงการฐานวิจัย	นำเสนอผลการขับเคลื่อนผ่าน การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของครู ภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา	ขยายผลการเรียนรู้ต้นแบบ ขับเคลื่อนเชิงระบบ เป็นที่ประจักษ์ของผู้สนใจ	
10. PLC ร่วมกันแลกเปลี่ยนถ่ายทอด เรียนรู้	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจให้กับครูผ่านสื่อ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง	ฝึกการสร้างโจทย์เอง ได้เรียนรู้เพื่อนต่าง โรงเรียนเนื่องจากการจับกลุ่ม เพื่อสร้างเครือข่าย ครูแต่ละโรงเรียนได้รู้จักกันมากขึ้น ส่วน ws ที่ เกิดจากการจำลองสถานการณ์สู่ปฏิบัติจริง	
11. PLC ร่วมกับศูนย์อุบลและศรีสะเกษ (1 ครั้ง/ปี) พี่เลี้ยง 2 คน ครู 3 คน ที่ กทม.	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจ	เกิดผลการกลั่นกรองการทำโครงการเพื่อนำไป แก้ไขให้ตรงตามประเด็น	
12.กิจกรรมเผยแพร่ Open	มุ่งเพื่อให้เกิดประเด็นย่อยของ	เกิดประเด็นย่อยแห่งการเรียนรู้รองรับการ	

Classroom สำหรับผู้ปกครอง- กรรมการสถานศึกษา-ผู้ที่เกี่ยวข้อง (รองรับการติดตามจากหน่วยจัดการ กลาง) โรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ ปัญญา ศูนย์ที่เลี้ยงโครงการ เพาะพันธุ์ปัญญา มหาวิทยาลัยราช ภัฏศรีสะเกษ	โครงการระดับโรงเรียน	สังเคราะห์ประเด็นหลักระดับโรงเรียน	
13.เวทีสร้างแนวคิดเชิงขยายผล (PLC) ถ่ายทอดเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ เพาะพันธุ์ปัญญากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกระดับรวมทั้งโรงเรียนต้นแบบ- โรงเรียนร่วมพัฒนา-สู่ระดับ มหาวิทยาลัย-ศูนย์องค์กรระดับ การศึกษาในระดับพื้นที่	เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ของโครงการฯ สู่การ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความ เข้าใจร่วม	เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย และ ถ่ายทอดสู่องค์กรภายในและภายนอก ทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากร โรงเรียนเดิมโรงเรียนใหม่	
14.เวทีศึกษาแลกเปลี่ยนกระตุ้นพลัง ในการพัฒนาการเรียนรู้ “บริบทพื้นที่ เพาะพันธุ์ที่แตกต่าง” สำหรับครูแกน นำโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ปัญญา	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจ	เกิดผลการกลั่นกรองการทำโครงการเพื่อนำไป แก้ไขให้ตรงตามประเด็น	
15.กิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้ สะท้อนผลงานระดับโรงเรียนร่วม เรียนรู้ผลงานจากโครงการสู่ห้องเรียน สู่โรงเรียน สู่ชุมชน	มุ่งเพื่อให้เกิดประเด็นย่อยของ โครงการระดับโรงเรียน	เกิดประเด็นย่อยแห่งการเรียนรู้รองรับการ สังเคราะห์ประเด็นหลักระดับโรงเรียน	
16.กิจกรรม “สร้าง-พัฒนา-ขยาย ผล” PLC จัดตปัญหาเชิงประยุกต์ หลักปฏิบัติและระบบกลไกนำมาใช้ จริงในห้องเรียน	เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ของโครงการฯ สู่การ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความ เข้าใจร่วม	เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย และ ถ่ายทอดสู่องค์กรภายในและภายนอก ทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากร โรงเรียนเดิมโรงเรียนใหม่	
17.สำรวจคลังแห่งการเรียนรู้ตาม หลักการ SEEEM ทวน/ระบบ/กลไก/ แหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนและชุมชน : กำหนดเส้นทางเชิงกลยุทธ์สู่การ ปฏิบัติ	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้าง แรงบันดาลใจ	เกิดผลการกลั่นกรองการทำโครงการเพื่อนำไป แก้ไขให้ตรงตามประเด็น	
18.กระบวนการติดตามการเรียนรู้ ร่วมกันบนฐานความร่วมมือโดยใช้ กระบวนการ PLC กระตุ้น กระบวนการคิดสู่ RBL-SEEEM ด้วย กระบวนการ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์(จำนวน 2 ครั้ง) เพิ่ม บริบททบทวน PDCA หลักสูตร เพาะพันธุ์ปัญญา	มุ่งเพื่อให้เกิดประเด็นย่อยของ โครงการระดับโรงเรียน	เกิดประเด็นย่อยแห่งการเรียนรู้รองรับการ สังเคราะห์ประเด็นหลักระดับโรงเรียน	
19.กิจกรรมเชื่อมโยงโดยใช้ Coaching & Mentoring ยกระดับ พัฒนา Proposal ของโรงเรียน- ห้องเรียน-โครงการ บนฐานหลักการ SEEEM	เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ของโครงการฯ สู่การ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความ เข้าใจร่วม	เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย และ ถ่ายทอดสู่องค์กรภายในและภายนอก ทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากร โรงเรียนเดิมโรงเรียนใหม่	

ผลและบทวิเคราะห์การปฏิบัติงานของศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กิจกรรมปี 2560

2.1 กิจกรรมอบรม Systems Thinking และโครงการ RBL สะเต็ม และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)

ทบทวนกระบวนการ RBL จากหลักการคิดแบบเหตุ-ผลสู่คิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ และ critical thinking โครงการ RBL สะเต็มและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)

ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว			ระดับคะแนนของการให้ข้อมูล					รวม
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ตอนที่ 2 ภาพรวมของการจัดงาน								
1	ความเหมาะสมของสถานที่	ข้อมูล	39	10	0	0	0	49
		ร้อยละ	79.59	20.41	0.00	0.00	0.00	100.00
2	การประสานงานของเจ้าหน้าที่	ข้อมูล	19	27	3	0	0	49
		ร้อยละ	38.78	55.10	6.12	0.00	0.00	100.00
3	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	ข้อมูล	16	20	11	1	1	49
		ร้อยละ	32.65	40.82	22.45	2.04	2.04	100.00
4	ความรู้ความเข้าใจเรื่องโครงการเพาะพันธุ์ปัญหาหลังการเข้าร่วมกิจกรรม	ข้อมูล	21	17	10	1	0	49
		ร้อยละ	42.86	34.69	20.41	2.04	0.00	100.00
5	ความคุ้มค่าในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้	ข้อมูล	17	28	4	0	0	49
		ร้อยละ	34.69	57.14	8.16	0.00	0.00	100.00
6	ประโยชน์ของกิจกรรมต่อการดำเนินงานของท่าน	ข้อมูล	20	21	8	0	0	49
		ร้อยละ	40.82	42.86	16.33	0.00	0.00	100.00
7	ประโยชน์ที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อมูล	22	20	7	0	0	49
		ร้อยละ	44.90	40.82	14.29	0.00	0.00	100.00
8	ความพึงพอใจเกี่ยวกับการนำเสนอผลงานบนเวที	ข้อมูล	22	22	5	0	0	49.00
		ร้อยละ	38.10	52.38	7.14	2.38	0.00	100.00
9	ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการของโรงเรียน	ข้อมูล	27	22	0	0	0	49
		ร้อยละ	55.10	44.90	0.00	0.00	0.00	100.00
10	โดยภาพรวมทั้งหมดท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	ข้อมูล	0	0	0	49	0	49
		ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00
รวม		ข้อมูล	203	187	48	2	1	441
		ร้อยละ	46.03	42.40	10.88	0.45	0.23	100.00
ตารางแสดงค่าคะแนนเฉลี่ย		ระดับคะแนนของการให้ข้อมูล					รวม	
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อยที่สุด
ค่าคะแนน			5	4	3	2	1	
จำนวนข้อมูล			203	187	48	2	1	441
รวม			1015	748	144	4	1	1912
ระดับเฉลี่ย								4.34
เฉลี่ยร้อยละ								86.71

วันที่ 25-26 มิถุนายน 2560 เริ่มกิจกรรมด้วยการให้ความรู้เรื่อง “เหตุผลและเหตุ-ผล” เพื่อให้ครูสามารถอธิบายหลักการและเหตุผลให้กับนักเรียนได้ถูกต้องซึ่งเปรียบหลักการเหมือนกล่องสี่เหลี่ยมและเปรียบเหตุผลเหมือนวงกลม คนเราเกิดมาอยู่ภายใต้ระบบ 2 ระบบ คือ 1. ระบบสิ่งแวดล้อม 2. สิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นระบบที่มนุษย์คิดแล้วสร้างขึ้นมาเอง เช่น ระบบความเสรีในการค้าขาย แล้วต่อด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการทำโครงการฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญา (SEEEM) คือ การใช้สายตามองโลกเชิงกลไกด้วยหัวใจเชิงอินทรีย์ ความคิดเชิงระบบเพื่อความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การเห็นทั้งหยินและหยางอยู่ด้วยกัน เช่น การที่แก้วจะเป็นแก้ว 1 ใบต้องประกอบด้วยแก้ว(หยาง)และความว่าง(หยิน) ถึงจะหลอมให้เป็นแก้วได้ ซึ่งพบว่าเนื้อหาในวันที่สองมีมากและเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูจึงทำให้บรรยายในการอบรมเต็มไปด้วยความตึงเครียด ครูเริ่มไม่ค่อยสนใจ ช่วงบ่ายเป็นการบรรยายเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ SEEEM เพาะพันธุ์ปัญญา คือ การนำกลไกเหตุ-ผลมารับใช้การสร้างปัญญาให้เข้าใจสิ่งรอบตัว ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1. S บูรณาการสาระวิชาอธิบายปรากฏการณ์ (What) อย่างละเอียดให้เป็นความเข้าใจ (Why) 2. M เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างรูปธรรม (ปรากฏการณ์) กับนามธรรม (สมการ) 3. Economics เกิดจากโครงการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพบนฐานทรัพยากร 4. Ecology เกิดจากความเข้าใจธรรมชาติที่พึ่งพิงเป็น network ชีวิต 5. Engineering เกิดจากการคิดเชิงเหตุ-ผล การคิดเชิงระบบ และกระบวนการวางแผนงาน เพื่อให้ครูแกนนำเข้าใจมากขึ้นวิทยากรได้นำตัวอย่างการทำโครงการ SEEEM ในแต่ละระดับชั้นตั้งแต่ ป. 3 – ม. 6 ให้ครูดูเพื่อนำไปปรับใช้และบูรณาการให้เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน ซึ่งสรุปได้ว่า SEEEM คือ ศูนย์ร่วมของสะสมเต็มกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะใช้วิทยาศาสตร์ค่อนข้างน้อย

2.2 เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อมระดับโรงเรียน หนุนเสริมคัดเลือกจัดกิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลัง

ตารางกิจกรรม ณ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา 2 โรงเรียน โรงเรียนโนนปูน
วิทยาคมและโรงเรียนราชสีไศล วันที่ 25 พฤษภาคม 2560 ลงพื้นที่โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม เพื่อแนะนำ
โครงการให้กับโรงเรียนและครูแกนนำใหม่พร้อมมอบหนังสือให้อ่านและทำความเข้าใจในโครงการซึ่งคณะ
ครูก็มีความสนใจในการจะเข้าร่วมในปี 5 นี้

วันที่ 27 พฤษภาคม 2560 ลงพื้นที่โรงเรียนราชสีไศล เพื่อแนะนำโครงการให้กับโรงเรียนและครู
แกนนำใหม่พร้อมมอบหนังสือให้อ่านและทำความเข้าใจในโครงการซึ่งคณะครูก็มีความสนใจในการจะเข้า
ร่วมในปี 5 นี้

ตารางกิจกรรม ณ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา 11 โรงเรียน
ตารางแสดงการลงพื้นที่

โรงเรียน	วันที่	เวลา
โรงเรียน กระแซงวิทยา	31 ส.ค. 60	10.00 น.
โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยาคม	31 ส.ค. 60	13.00 น.
โรงเรียนโนนปูน	24 ส.ค. 60	13.00 น.
โรงเรียนบ้านปราสาทเยอ	29 ส.ค. 60	13.00 น.
โรงเรียนราชสีไศล	16 ส.ค. 60	13.00 น.
โรงเรียนไพรรธรรมคุณวิทยา	28 ส.ค. 60	13.00 น.
โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม	24 ส.ค. 60	10.00 น.
โรงเรียนละลมวิทยา	17 ส.ค. 60	10.00 น.
โรงเรียน ลานทรายพิทยาคม	18 ส.ค. 60	10.00 น.
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม	30 ส.ค. 60	13.00 น.
โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	7 ส.ค. 60	13.00 น.

ออกพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมและเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานในปีที่ 5 กับผู้บริหาร ครู (SEEEM) การตรวจสอบการเรียนจำนวนคาบการสอน จำนวนนักเรียน แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ชุมชน เนื่องจากโครงการบนฐานวิจัยได้เปลี่ยนในแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุบทุ้โรงเรียนใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้

กิจกรรมเสริมให้กับโรงเรียนเข้าใหม่

โดยจัด จัดปัญญา Systemthing RBL คติวิเคราะห์สังเคราะห์ การขึ้นโจทย์
วันที่ 9-10 พฤศจิกายน 2560 โรงเรียนราชินี โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม

2.3 กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.1 โครงการกระบวนการดำเนินเป้าหมาย ร่วมโรงเรียนต้นแบบเพาะพันธุ์ปัญญา (SWOT)

เครือข่ายโรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญา ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เชื่อมโยงในระดับ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ผู้ปกครอง องค์กรหรือหน่วยงานที่บริหารจัดการระบบการศึกษาในระดับพื้นที่

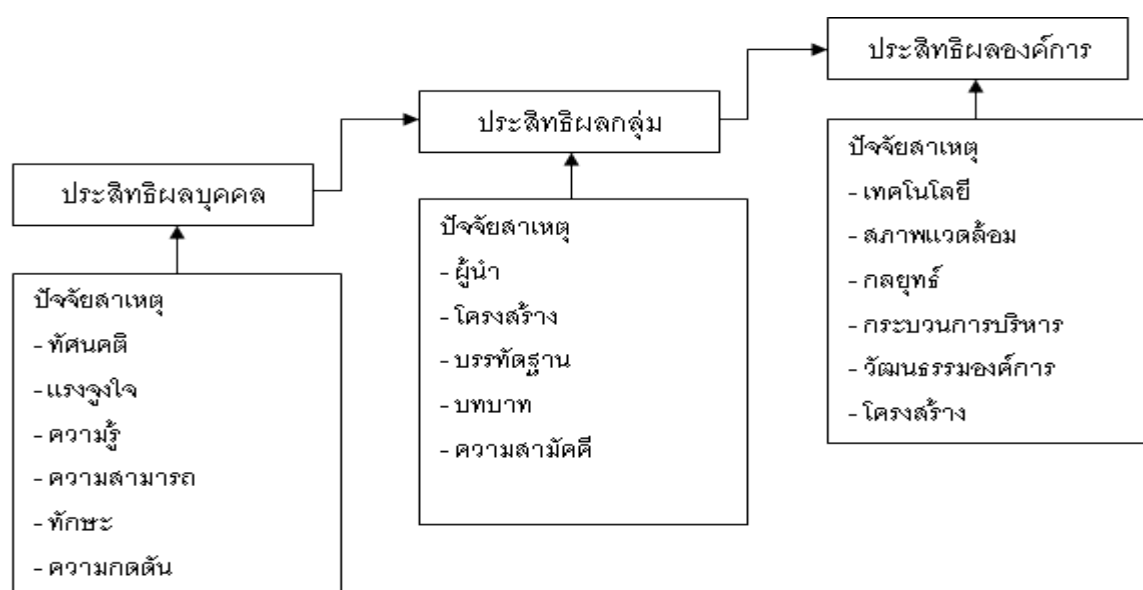
ประเด็นที่1 ประสิทธิภาพ (Effectiveness) มีการแลกเปลี่ยนการวัดผลเชิงคุณภาพว่าสามารถปฏิบัติงานโรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญา ได้ผลลัพธ์ตามพันธกิจ ได้ดีมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ต้นทุน เป็นความสัมพันธ์ของต้นทุนหรือทรัพยากรที่ใช้กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ประสิทธิภาพเชิงต้นทุนวัดได้จากผลลัพธ์ของการทำงานหารด้วยจำนวนต้นทุน วิธีการวัดประสิทธิภาพแบบนี้เป็นการวัดถึงความคุ้มค่า ของการลงทุน หากสามารถกำหนดค่าผลลัพธ์ออกมาเป็นจำนวนเงินได้จะสามารถวัดประสิทธิภาพออกมาเป็นตัวเลขจำนวนหนึ่งได้และความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการทำงาน กับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การวัดประสิทธิภาพแบบนี้ไม่คำนึงถึงทรัพยากรหรือต้นทุนที่ใช้ วัดได้หลายแบบ เช่น การติดตามผลลัพธ์ของการทำงาน การวัดความพึงพอใจของผู้บริหาร การสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการหรือการร้องเรียนเกี่ยวกับการให้บริการ

การดำเนินการโรงเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบทั้งของผู้นำและ ผู้ตามเป็นอย่างดีในอันที่จะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ต่อกันและกันของสมาชิกทุกคนที่งานจะต้องมีเวลานานพอที่จะได้สร้าง หรือพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในทีมงานนั้นๆผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมีความผูกพันต่อทีมงาน ต่อทีมและผู้นำของทีมงานเป็นอย่างดียิ่งแต่ละคนรวมทั้งหัวหน้าทีมงานมีความเชื่อมั่นและความไว้วางใจกันสูงมากทุกคนมีส่วนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ หรือค่านิยมและทุกคนมีความพึงพอใจในวัตถุประสงค์หรือค่านิยมที่ตนร่วมกันกำหนดขึ้นมานั้นมีการจูงใจให้สมาชิกทุกคนได้ยึดมั่นในวัตถุประสงค์หรือค่านิยมที่ได้กำหนดร่วมกันนั้น ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สมาชิกแต่ละคนก็พยายามทำดีที่สุด และในขณะเดียวกันก็พยายามที่จะช่วยทีมงานของตน ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริงนอกจากนี้สมาชิกแต่ละคนก็คาดหวังว่าสมาชิกคนอื่นๆ ในทีมงานของตนจะกระทำเช่นเดียวกันกิจกรรมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การเสนอแนะ การแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลและการติเพื่อก่อ เป็นไปด้วยบรรยากาศของความตั้งใจดีและด้วยความรัก การยอมรับ และด้วยความเต็มใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริงผู้นำของทีมงานมักจะเป็นผู้ที่ช่วยสร้างบรรยากาศของความรักความอบอุ่น ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การร่วมแรงร่วมใจในการทำงานมากกว่าจะสร้างสภาพการต่อสู้และการแข่งขันจนนำไปสู่ความแตกแยกของสมาชิกในทีมงานทีมงานมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ที่จะช่วยสมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองจนเต็มความรู้ความสามารถหรือศักยภาพของแต่ละคน ทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะในการอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในกลุ่มอีกด้วยผู้นำของทีมงานและสมาชิกต่างก็มีความเชื่อ และความพยายามส่งเสริมให้สมาชิกแต่ละคนได้พยายามที่จะทำในสิ่งที่คนทั่วไปเข้าใจว่า เป็นเรื่องยากมากจนเกินไปที่จะทำได้สำเร็จให้สำเร็จจนได้แต่ละคนมีแรงจูงใจสูงมากที่จะติดต่อ และสัมพันธ์กันอย่างเปิดเผยและเต็มที่จะให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกันของทีมงานที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้กระบวนการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้น จะสามารถช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้แสดงบทบาทที่มีอิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชา และสามารถช่วยให้สมาชิกแต่ละคน

ได้แสดงบทบาทที่มีอิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชาและสามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้บังคับบัญชาได้มากยิ่งขึ้น และสมาชิกแต่ละคนมีความรู้ที่ตนเองปลอดภัยในการตัดสินใจใดๆลงไป ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อทีมงานของตนเองเพื่อที่จะให้การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพสูงนั้น ควรจะให้มีการคัดเลือกหัวหน้าทีมงานด้วยความรอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำโดยไม่คำนึงถึงความเป็นผู้อาวุโสอื่น ๆ ลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพว่ามีลักษณะ 7 ประการ สำหรับโรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญาดังนี้

1. มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและปลอดภัย (A Safety and Orderly Environment) : ซึ่งไม่มีเป็นปัญหาอุปสรรคสำหรับการเรียนการสอนของ
2. พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน (A Clear school Mission) : บุคลากรมีส่วนร่วมในภาระผูกพันของเป้าหมายการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้
3. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ : ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้คุณลักษณะของงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ (Instructional Effective)
4. มีบรรยากาศของความคาดหวังที่สูง (A Climate of High Expectation): อาจารย์สามารถแสดงออกถึงความรอบรู้ในทักษะเบื้องต้นให้นักเรียนเห็นได้
5. ท่วมเทเวลาในการทำงาน (High Time on Task) : ทั้งนี้เพื่อวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะ
6. มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (Frequent Monitoring of Student Program) : เพื่อนำผลมาปรับปรุงต่อไป
7. มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผู้ปกครอง (Positive Home School Relations) ผู้ปกครองสนับสนุนพันธกิจของโรงเรียนและช่วยเหลือส่วนที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

ประสิทธิภาพโรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญาที่สัมพันธ์กัน ตามลำดับความรับผิดชอบตามแผนภาพ

ภาพที่ 2.1 แสดงปัจจัยสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญา

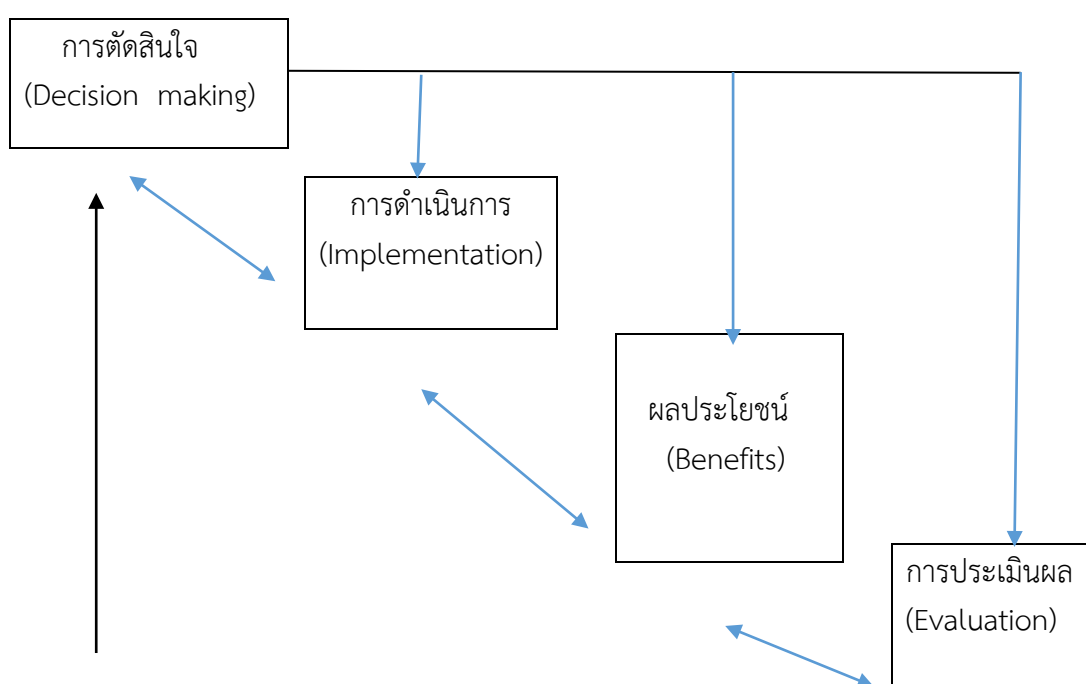
ประเด็นที่2 การมีส่วนร่วม (Participation) โรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญาเป็นการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน และสมาชิกในสังคมที่กว้างกว่าสามารถเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนา รวมทั้งมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากผลการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน มีการส่งเสริมสนับสนุนต่อการพัฒนา การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นผลจากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน มีความเชื่อถือในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบายและแผน รวมทั้งการนำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนที่สำคัญ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการนี้สิ่งแรกที่ต้องทำคือการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบาย และผู้ที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผน

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนิน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบการดำเนินโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้ได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้ด้วยวิธีการ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณละคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ในครั้งนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในเชิงบวก และผลที่เกิดขึ้นในเชิงลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่ต้องสังเกตคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (preference) และความคาดหวัง (expectation)ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆได้ ภาพที่ 2.2 วงจรการมีส่วนร่วม

ภาพที่ 2.2 แสดงกระบวนการมีส่วนร่วมโรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญา

รูปแบบการมีส่วนร่วมด้านบริบท (context) เป็นการนำคนในท้องถิ่นที่รู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนอย่างแท้จริง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ทำให้ตัดสินใจได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ด้านการปฏิบัติ (practical) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้คนในท้องถิ่นมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา และทำให้ประชาชนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองในการร่วมกันทำงานทั้งในรูปความคิด การตัดสินใจ และการกระทำอย่างเต็มที่ รวมทั้งมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของชุมชนและต้องการร่วมในการแก้ปัญหาชุมชน ด้านจิตใจ (moral) ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตน

การเกิดความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนองค์ประกอบที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ของ โรงเรียนกับชุมชน แนวนโยบายของโรงเรียน ถ้าหากมีแนวนโยบายที่จะ “เปิดประตู” โรงเรียนแล้วความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนก็จะไปในทางที่ดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากโรงเรียน “ปิดประตู” แล้ว ความสัมพันธ์จะเป็นไปในทางลบความร่วมมือของบุคลากร ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น บุคลากรในโรงเรียนทุกคนจะต้องประสานกันทุกฝ่ายจึงจะทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่และนักเรียนความพร้อมของโรงเรียนหมายถึง ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่จะให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับชุมชนความพร้อมของชุมชน นอกจากองค์ประกอบของโรงเรียนแล้ว องค์ประกอบของชุมชนก็สำคัญเช่นกันถ้าหากชุมชนไม่มีความพร้อมหรือไม่แน่ใจแล้วการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายจะเกิดขึ้นไม่ได้ความร่วมมือของชุมชนในที่นี้หมายถึง ความพร้อมในด้านความคิดเห็นและอื่นๆ

เงื่อนไขหรือปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือและเกื้อกูลให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน เงื่อนไขที่จำเป็น (Necessary Conditions) บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีทัศนคติที่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาความรู้และจิตสำนึกของตนเอง โดยเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีผลให้เกิดความร่วมมือที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร แก่ตนเอง และคนทั้งหมดที่ร่วมมือกัน ทำให้เกิดแรงจูงใจที่สร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นบุคลากรมีทัศนคติที่เคารพและเชื่อมั่นในศักยภาพการพัฒนาด้านตนเองของมนุษย์โดยไม่ยึดติดตามคุณค่าหรือค่านิยมที่สังคมกำหนดในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเรื่อง “ความรู้” ซึ่งใช้ระดับการศึกษาในระบบมากำหนดว่าใครมีความรู้หรือไม่ อันเป็นค่านิยมที่คับแคบและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเกิดความร่วมมือระหว่างบุคคลในทางตรงกันข้ามหากบุคคลในแต่ละกลุ่ม เห็นคุณค่าและมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของกันและกันยอมเอื้อให้ความร่วมมือระหว่างกันเกิดขึ้นได้บุคลากรมีความเชื่อว่าความหลากหลาย (Diversity) เป็นลักษณะแท้จริงของธรรมชาติ และมีประโยชน์ในเชิงพัฒนา และยังส่งเสริมให้บุคคลยอมรับความยอมรับความแตกต่างระหว่างกัน มีความคิดเห็นที่ยืดหยุ่น ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันได้ มีทัศนะและท่าทีที่เอื้อต่อการให้ เกิดความร่วมมือ ลดความขัดแย้งแบบแตกหักงว่น เงื่อนไขที่พอเพียง (Sufficient Condition) เป็นเงื่อนไขที่โรงเรียนจะสามารถปรับบทบาทของตนให้เกิดความร่วมมือกับชุมชนวิสัยทัศน์ในเรืองการศึกษาที่ชุมชนร่วมกัน หากโรงเรียนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขาดวิสัยทัศน์ที่ตรงกันในเรื่องการศึกษาเพื่อการแข่งขันของชุมชนก็จะทำให้เป็นอุปสรรคในการร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการกำหนดกระบวนการของการดำเนินงานการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาคอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชนเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้โรงเรียนและชุมชนร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนได้มากขึ้นเพราะในสถานการณ์ที่ชุมชนอ่อนแอ นั้น มีความจำเป็นต้องแสวงหาความรู้

ความคิด กำลังใจ ประสบการณ์บทเรียน งบประมาณ ฯลฯ จากภายนอก ภาควิชาอื่น ๆ เช่น ครอบครัว สถาบันศาสนาองค์กรเอกชน กลุ่มออมทรัพย์กลุ่มแม่บ้าน นักวิชาการการสนับสนุนจากภาควิชาอื่น ๆ จะทำให้เกิดความต่อเนื่องในกิจกรรมของชุมชนได้มากกว่าเพราะไม่มีอุปสรรคด้านงบประมาณหรือกิจกรรมถูกเปลี่ยนแปลงสำหรับโครงสร้างของการจัดการศึกษาเป็นแบบแนวราบ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากแนวดิ่งมาเป็นแนวราบจะทำให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความร่วมมือกันมากขึ้นนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ หากไม่มีการปรับปรุงนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐในด้านที่สำคัญแล้ว การเกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนจะเกิดได้ยากหรือได้โดยจำกัด นโยบายที่เป็นเงื่อนไขสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นเอง ชุมชนมีเงื่อนไขพื้นฐานเพื่อการพัฒนาเงื่อนไขนี้จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและชุมชนให้เกิดได้ง่ายขึ้น เช่น ยังมีทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล ผลผลิต รายได้ ฯลฯ หรือปัจจัยแห่งความเข้มแข็งบางส่วนคงอยู่ เช่น กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ ความสัมพันธ์เชิงสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในวิสัยที่จะฟื้นฟูได้ โรงเรียนย่อมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้

ประเด็นที่ 3 เงื่อนไขการขับเคลื่อนโรงเรียน เพาะพันธุ์ปัญญา

- ลดโครงสร้างอำนาจที่หลายระดับชั้นน้อยลงตัดทอนให้บางส่วนมีอำนาจในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น/ชุมชนได้มากขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูในทุกระดับได้มีส่วนร่วมริเริ่มการคิดการวางแผนและบริหารการศึกษามากขึ้นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ มิใช่ทำตามคำสั่งการสร้างความสัมพันธ์จากแนวดิ่งที่โรงเรียนศูนย์กลางมาเป็นแนวราบที่มีลักษณะความใส่ออกมากขึ้น เอื้อให้ภาควิชาอื่น ๆ เข้ามามีส่วน ร่วมอย่างมีบทบาทมากขึ้น

- กระจายแหล่งความรู้ให้หลากหลาย ไม่ผูกขาดเฉพาะในโรงเรียนจะทำให้การจัดการศึกษาเป็นภารกิจร่วมของทุกคนทั้งด้านการถ่ายทอดความรู้ เวลา และทรัพยากรที่ใช้ทั้งยังจะช่วยขจัดอุปสรรคของการศึกษาที่โรงเรียนมักประสบอยู่ให้น้อยลงหรือหมดไปเช่นปัญหาการขาดงบประมาณ บุคลากรสถานที่ อุปกรณ์ ฯลฯ และทำให้โรงเรียนเห็นความสำคัญของการร่วมมือกับชุมชนมากยิ่งขึ้น

- การขยายเป้าหมายการจัดการศึกษาของรัฐ จากความต้องการของรัฐเป็นความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

- การเลิกผูกขาดการจัดการศึกษาของรัฐ แล้วกระจายการศึกษาจากแหล่งเดียว (โรงเรียน) ไปสู่แหล่งความรู้ที่หลากหลาย

- การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน ให้เปลี่ยนระบบแนวดิ่งมาเป็นแนวราบ รวมทั้งปรับปรุงระบบบริหารบุคคล งบประมาณ การประเมินผลการศึกษา การประเมินครูและอื่นๆ ให้เอื้อต่อการที่โรงเรียนจะทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพโดยอย่างยิ่ง

- การให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบโรงเรียน ให้มีสัมมาทิสัยในเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน รวมทั้งพัฒนาครูให้มีเครื่องมือที่จะทำงานกับชุมชนได้

- การปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาวิถีชีวิตของบุคคลและชุมชน และเอื้อให้เกิดการถ่ายทอดสติปัญญาอย่างต่อเนื่องของชุมชน

ประเด็นที่ 4 เครือข่าย (Networking) รูปแบบหนึ่งของการประสานงานของบุคคล กลุ่มหรือองค์กร

หลายองค์กรที่ต่างก็มีทรัพยากรของตัวเองมีเป้าหมายวิธีการทำงานและกลุ่มเป้าหมายของตัวเองบุคคล กลุ่มหรือองค์กรเหล่านี้ได้เข้ามาประสานงานกันอย่างมีระยะเวลานานพอสมควรแม้ว่าจะไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตามแต่ก็มีการวางรากฐานเอาไว้เปรียบเสมือนการมีสายโทรศัพท์ต่อกันไว้ เมื่อ

ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาที่สามารถติดต่อไปได้ในการเข้าร่วมเป็นองค์กรเครือข่ายแบบร่วมมือแม้ว่าองค์กรเหล่านี้จะมีบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน เช่น มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน องค์กรเหล่านี้ยังคงความเป็นเอกเทศเพราะการเข้าร่วมกันเป็นเครือข่าย เป็นเพียงการเข้าร่วมเพียงบางส่วนขององค์กรเท่านั้น

สรุปได้ว่า เครือข่าย ของเพราะพันธปัญหา ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเชื่อมโยงในระดับ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ผู้ปกครอง องค์กรหรือหน่วยงานที่บริหารจัดการระบบการศึกษาในระดับพื้นที่ ที่เชื่อมโยงกันและกันด้วยความสมัครใจ ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงร่วมกันในระบบ กิจกรรมร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนเป็นสำคัญ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน โดยสามารถอธิบายประเด็นเชื่อมโยงได้ดี

ตารางสรุปการเชื่อมโยงเพื่อสร้างเครือข่ายเพราะพันธปัญหา ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เชื่อมโยงในระดับ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ผู้ปกครอง องค์กรหรือหน่วยงานที่บริหารจัดการระบบการศึกษาในระดับพื้นที่

ประเด็น	รายละเอียด
การเกิดของเครือข่าย	2 แบบ คือ การเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากเครือข่ายทางการเรียนรู้ และเครือข่ายทางความเชื่อถือน ส่วนการเกิดเครือข่ายอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ การเกิดขึ้นโดยการจัดตั้ง เป็นเครือข่ายที่เกิดจากความพร้อมและความต้องการของผู้นำ และเครือข่ายเอง หรือเกิดจากการที่เครือข่ายประสานกันกับการหนุนช่วยจากองค์กรภายนอก
ลักษณะข	3 ลักษณะ คือ เครือข่ายความคิด เครือข่ายกิจกรรมและเครือข่ายสนับสนุน
ความสัมพันธ์	3 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชาวบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้นำอื่น และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับเจ้าหน้าที่รัฐ
มิติความสัมพันธ์	3 มิติความสัมพันธ์ในแนวราบ และมิติความสัมพันธ์กึ่งแนวราบ และกึ่งแนวตั้ง
ความเข้มแข็ง	2 ลักษณะ คือ เครือข่ายภายในชุมชน และเครือข่ายภายนอกเอกชน ความเข้มแข็งของเครือข่ายจะมีอยู่ที่มีการมีส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ คือ การร่วมคิดและวิเคราะห์ถึงปัญหา การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผล

2.4 กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.2 โครงการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างรุ่นพี่ให้เป็น Coach ผู้ชี้แนะแก้ปัญหาถ่ายทอดสู่รุ่น

กิจกรรมถ่ายทอดถ่ายทอดโอนความรู้ “พี่สอนน้อง” ตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาในระดับโรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคม

1. ที่มาและความสำคัญ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อตัวนักเรียนอย่างแท้จริง มุ่งไปที่ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ครูต้องไม่สอนหนังสือไม่นำสาระที่มีในตำรา มาบอกบรรยายให้นักเรียนจดจำแล้วนำไปสอบวัดความรู้ ครูต้องสอนคนให้เป็นมนุษย์ที่เรียนรู้การใช้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ โดยมีประเด็นคำถามอยากรู้เป็นตัวกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียน ที่จะนำไปสู่การกระตือรือร้นที่จะสืบค้น รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาสนับสนุนหรือโต้แย้งข้อสมมติฐานคำตอบที่คุ้นเคย พบเจอจากประสบการณ์เดิมใกล้ตัว สร้างเป็นกระบวนการทัศนใหม่แทนของเดิม

“โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา” เป็นการขยายการเรียนรู้ที่ยกระดับการทำโครงการ(project) ที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดสังเคราะห์สร้างความรู้โดยผู้เรียนเอง ครูปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนเอาประสบการณ์ปฏิบัติมาทำความเข้าใจด้วยสาระวิชาที่เรียนอยู่ เพื่อนำไปสู่การตีความ การบูรณาการความรู้เดิมจนเข้าใจและสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นแก่ตนเองโดยนักเรียนเอง ซึ่งเรียกกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ว่า Research-Based Learning(RBL) วิธีนี้จึงเป็น Learning by Doing อย่างแท้จริงที่สร้างทักษะคิดจนเกิดปัญญา ไม่ใช่ได้ Doing แต่ไม่มี Learningอย่างเต็มที่

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเปลี่ยนหลักคิดครูอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) ครูเป็นผู้ถามไม่ใช่ผู้บอกความรู้ ถามเพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนให้เข้าสู่เป้าหมายการเรียนรู้ที่สูงขึ้น จนร้องอ้อด้วยตนเอง 2) ครูสร้างสัมพันธ์แนบแน่นกับนักเรียน เพื่อให้ห้องเรียนเป็นสภาพแวดล้อมที่รู้สึกปลอดภัย นักเรียนหลุดออกจากความหวาดกลัวที่จะกล้าคิด 3) การคิดแบบเหตุ-ผล (cause-effect) เพื่อพัฒนาทักษะของการคิดเชื่อมโยงปรากฏการณ์ผลกับสาเหตุ

โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคมได้ดำเนินโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามาแล้วเป็นเวลา 4 ปี และกำลังเข้าสู่ปีที่ 5 มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการมาแล้ว 3 รุ่น เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนแต่ละรุ่น โรงเรียนโพธิ์โพธิ์วิทยาคมจึงได้จัดกิจกรรมพี่สอนน้อง โดยคำนึงถึงการให้นักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญารุ่นพี่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และเป็นนักจัดกิจกรรมที่ดีได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถนักเรียนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์
2. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง

3. เป้าหมาย

นักเรียนห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาทุกระดับชั้น

4. วิธีการดำเนินงาน

4.1 ขั้นตอนการวางแผน

1. ประชุมครูแกนนำกับนักเรียนรุ่นพี่เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง
2. นักเรียนออกแบบกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
3. นักเรียนนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมกับครูแกนนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สามารถนำไปใช้ได้ และเพื่อทำความเข้าใจ

4.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. นักเรียนรุ่นพี่นำกิจกรรมไปใช้จัดกิจกรรมกับรุ่นน้องโดยการควบคุมดูแลของครูแกนนำอย่างใกล้ชิด
2. หลังจัดกิจกรรมทุกครั้ง รุ่นพี่สรุปกิจกรรมแล้วให้รุ่นน้องสะท้อนความคิดจากกิจกรรม

4.3 ขั้นตอนการประเมินผล

รุ่นพี่นำผลการจัดกิจกรรมเสนอกับครูแกนนำ หาข้อสรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม

4.4 ขั้นตอนการรายงานผล

รายงานผลการดำเนินงานกับหน่วยงานต้นสังกัดและศูนย์พี่เลี้ยง

5. ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมพี่สอนน้องของโรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคม ได้จัดกิจกรรมหลายรูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมพี่น้องสัมพันธ์
 - 1.1 กิจกรรมรับน้อง
 - 1.2 กิจกรรมสนทนาการ
 - 1.3 กิจกรรมจิตตปัญญา
2. กิจกรรมพี่สอนน้อง
 - 2.1 กิจกรรมการคิดเชิงระบบ
 - 2.2 กิจกรรมการคิดเชิงเหตุผล
 - 2.3 กิจกรรมการหาหัวข้อโครงการ
 - 2.4 กิจกรรมการนำเสนอเค้าโครงโครงการ
 - 2.5 กิจกรรมการทำโครงการ

6. สรุปผลการดำเนินงาน

การจัดทำโครงการพี่สอนน้อง กิจกรรมถ่ายทอดถ่ายทอดโอนความรู้ “พี่สอนน้อง” ตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาในระดับโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนรุ่นพี่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับระหว่างนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญารุ่นพี่กับรุ่นน้อง โดยกิจกรรมที่จัดนั้นมีสองกิจกรรมหลักๆ คือ กิจกรรมสัมพันธ์กับกิจกรรมพี่สอนน้อง ซึ่งแต่ละกิจกรรมนั้นให้เป็นหน้าที่ของรุ่นพี่เป็นผู้ดำเนินการโดยมีครูเป็นผู้ควบคุมกิจกรรม และหลังจากกิจกรรมทุกครั้งจะมีการสะท้อนความคิดจากกิจกรรมในแต่ละวัน

ภาพการจัดกิจกรรม

กิจกรรมถ่ายทอดโอนความรู้ “พี่สอนน้อง”

ตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาในระดับโรงเรียนLOREM IPSUM 29 กันยายน 2560

2.5 กิจกรรมโครงการตอบสนองประเด็นที่ 4.2 โครงการ การสร้างกระบวนการ PLC สามฝ่ายเรียนรู้ (โรงเรียนต้นแบบ-ศูนย์พี่เลี้ยง-ครูร่วมพัฒนา) สร้าง Content

PLC ครั้งที่ 1

1. PLC ครั้งที่ 1 เรื่อง “สื่อสารประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายเครือข่ายภายในโรงเรียน” ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

2. วันเวลาที่ปฏิบัติ 29 พฤษภาคม 2560

3. ผู้เข้าร่วม PLC

2. นางสาวไสว อุ่นแก้ว ตำแหน่ง ครู

3. นางสาวนลินรัตน์ อินตะพันธ์ ตำแหน่ง ครู

4. นางสาวลฎาภา आयुวงศ์ ตำแหน่ง ครู

5. นางสาวพัชราภรณ์ วงศ์ธรรม ตำแหน่ง ครู

6. นายกิจวิญญู เรืองศรี ตำแหน่ง ครู

7. นายวิเศษ สินศิริ ตำแหน่ง ครู

8. นายวัชรินทร์ ปราเวช ตำแหน่ง ครู

9. นายสุทนต์ พุ่มพวง ตำแหน่ง ครู

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 /5

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5

6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/5

7. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/5

4. ปัญหา (เน้นที่ห้องเรียน และการปฏิบัติงาน)

1. การดำเนินงานล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

2. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการลงมือทำยังขาดการแบ่งปันให้กับเพื่อนต่างกลุ่ม เพื่อนต่างห้อง และต่างระดับชั้นเรียน

3. นักเรียนบางห้องมีเจตคติไม่ดีในการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ

5. สาเหตุของปัญหา

1. นักเรียนขาดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้

2. นักเรียนมีภาระงานมากหลากหลายวิชา

3. ห้องเรียนมีความขัดแย้งภายใน ขาดความสามัคคี

4. ขาดอุปกรณ์เครื่องมือ (เครื่องมือวัดทางวิทยาศาสตร์) ในการดำเนินงาน

5. นักเรียนขาดทักษะในการทำงาน การแบ่งเวลา การควบคุมตัวเอง

6. ทศนคติของครูผู้สอนที่ไม่ใช่ครูเพาะพันธุ์ปัญญา ที่มีความคาดหวังต่อนักเรียนห้องคิงบางห้องที่มี

ความกังวลว่าการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำอาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสอบเข้า

เรียนต่อมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อเจตคติของนักเรียน

6. แนวทางการแก้ปัญหา

1. จัดกิจกรรมพี่ช่วยน้อง ให้พี่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นพี่เลี้ยงเข้าไปช่วยเหลือดูแลน้อง
2. จัดกิจกรรมค่ายฝึกทักษะการทำงานให้พี่และน้องในทุกระดับชั้นได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน
3. จัดค่ายจิตตปัญญาศึกษา
4. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองหรือการทำงาน
7. การออกแบบกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

1. กิจกรรมพี่ช่วยน้อง

- ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนในการฝึกเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา ติดตาม ช่วยเหลือนักเรียนรุ่นน้องในการทำงาน โดยให้พี่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประชุมวางแผนการดำเนินงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบนอกหลักสูตร ในการเข้าถึงน้อง เพื่อช่วยเหลือให้คำปรึกษา ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของพี่เองด้วย

- ครูและพี่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประชุมร่วมกัน เพื่อฟังการวางแผนกลยุทธ์ และตารางการทำงานของพี่ในแต่ละกลุ่ม ที่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือน้องๆในแต่ละห้อง

- ครูและพี่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประชุมร่วมกัน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อฟังผลการปฏิบัติงาน ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานที่สามารถแก้ปัญหาได้ และปัญหาที่ยังไม่ได้และต้องการความช่วยเหลือจากครู

2. ค่ายโปรเจกต์กินได้

- เปิดรับสมัครนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาในทุกระดับชั้นเข้าร่วมกิจกรรมค่าย โปรเจกต์กินได้ เป็นค่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย จังหวัดขอนแก่น มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ในหัวข้อ “โปรเจกต์กินได้” ให้พี่น้องเพาะพันธุ์ปัญญาในแต่ละระดับชั้นได้ทำงานร่วมกัน น้องเรียนรู้จากพี่ผ่านการทำงาน และเรียนรู้แบ่งปันระหว่างโรงเรียน เพื่อให้สมาชิกของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเกิดแรงบันดาลใจและกลับไปเป็นพลังของชั้นเรียนตัวเอง

3. กิจกรรมลงแขกพัฒนาแปลงเพาะพันธุ์ปัญญา

- กิจกรรมที่พี่น้องเพาะพันธุ์ปัญญาในทุกระดับชั้นได้ร่วมแรงร่วมใจมาพัฒนาแปลงเพาะพันธุ์ปัญญา รับประทานอาหารร่วมกัน

4. กิจกรรมค่ายหนังสือ

เปิดรับสมัครนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาในทุกระดับชั้นเข้าร่วมกิจกรรมค่าย หนังสือเป็นค่ายที่ฝึกให้นักเรียนเปลี่ยนจากผู้เสพสื่อ มาเป็นผู้ผลิตสื่อ โดยฝึกให้พี่ ม. 6 เป็นวิทยากร ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ การจัดค่ายด้วยตนเองอย่างเต็มรูปแบบ ให้กับน้องๆเพาะพันธุ์ปัญญา โดยจัดครั้งละ 2 ห้อง 2 ระดับชั้น ในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์

5. กิจกรรมค่ายจิตตปัญญาศึกษา

- จัดกิจกรรมค่ายจิตตปัญญาศึกษาครั้งละ 1 ห้องเรียน ในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ โดยคณะครูจัดค่ายจิตตปัญญาศึกษา โดยเปิดรับสมัครพี่เลี้ยง ม. 4-6 เป็นสตาฟ ช่วยเหลือครู ในการจัดกิจกรรมค่ายเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ สลายความขัดแย้งภายในห้อง สร้างความกลมเกลียวให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

6. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือให้เพียงพอ และสร้างบรรยากาศให้เกิดการแบ่งปันการใช้ อุปกรณ์ การสร้างเครื่องมือ การออกแบบวิธีวัด จากกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ในแต่ละด้าน มาก่อน กิจกรรมนี้มีทั้งเพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้อง น้องสอนพี่ ด้วยวัยที่ไม่แตกต่างกันมาก ทำให้นักเรียนกล้าถาม กล้าแสดงความคิดเห็น และเป็นการฝึกให้นักเรียนได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง

7. จัดกิจกรรมทัศนศึกษา

- จัดกิจกรรมทัศนศึกษาในหัวข้อเรื่องที่นักเรียนสนใจศึกษา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ได้รับความรู้ และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

PLC ครั้งที่ 2

แบบบันทึกกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ ศูนย์พี่เลี้ยงราชภัฏศรีสะเกษ วันที่ 7 สิงหาคม 2560

รายชื่อผู้เข้าร่วม PLC

1. ผู้บริหารโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์
2. คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์
3. คณะครูโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์
4. ผู้ปกครองนักเรียนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

ประเด็นปัญหาที่ 1

ขยายความร่วมมือภายนอกโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมและขับเคลื่อนเป็นโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์เป็นโรงเรียนต้นแบบ โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา โดยผ่านการคัดเลือกจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้เกิดความยั่งยืน

อภิปรายร่วม สาเหตุ

โรงเรียนมีการขับเคลื่อนเพื่อขยายโรงเรียนเครือข่าย คือโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีการเซ็นสัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อขยายรูปแบบการเรียนการสอนเพาะพันธุ์ปัญญา สู่โรงเรียนที่อยู่ในสังกัด โดยมีโรงเรียนต้นแบบคือโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์และโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม ในพื้นที่อำเภอขุนหาญมีแหล่งเรียนรู้ แหล่งปัญญา ทั้งด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเกษตร ด้านการจัดการขยะ ด้านสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้

แนวทางการดำเนินงาน

การเริ่มขับเคลื่อนจากการอบรมจิตตปัญญาให้ครูโรงเรียน อบจ.ศรีสะเกษ แบ่งเป็น 2 รุ่น อบรม ณ โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์วันที่ 10 สิงหาคม 2560 และโรงเรียนราศีไศล วันที่ 11 สิงหาคม 2560 โดยมีคณะครูโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา และคณะครูโรงเรียนกันทรอมวิทยาคม เป็นวิทยากรร่วมเตรียมความพร้อมเป็นสถานที่ศึกษาดูงาน โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการศึกษาดูงานเรื่องห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานบนฐานวิจัย Research-Based Learning (RBL) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นสถานที่ศึกษาดูงานทั้งโรงเรียนพอเพียงต้นแบบ ที่มี

กิจกรรมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็น Best Practice ซึ่งจะได้รับการประเมินรอบที่สอง ให้เป็นโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพอเพียง

ประเด็น ปัญหา ที่ 2

ขยายความร่วมมือและการจัดการเรียนการสอนภายใน เพื่อลดปัญหามีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

การอภิปรายร่วม สาเหตุ

นักเรียนบางกลุ่มมีพฤติกรรมหลบเรียนเนื่องจากมีเด็กอีกจำนวนไม่น้อย ที่เกี่ยวข้องกับ การยาเสพติด เหล้า บุหรี่และโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา มีการจัดการเรียนการสอนเพียง 7 ห้อง ควรบรรจุในหลักสูตรและให้ห้องเรียนอื่นๆ ได้เรียนรู้การจัดการเรียนสอน แบบโครงงานบนฐานวิจัย Research-Based Learning (RBL)

ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เห็นทิศทางของการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

แนวทางการแก้ปัญหา

ให้เป็นวาระในการพัฒนาหลักสูตร เพิ่มเติมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานบนฐานวิจัย Research-Based Learning (RBL) ทุกห้องเรียน ใช้แบบประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิด เป็นต้น โดยทางศูนย์พี่เลี้ยงราชมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

แบบบันทึกกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ ศูนย์พี่เลี้ยงราชภัฏศรีสะเกษ วันที่ 7 สิงหาคม 2560 ผู้เข้าร่วม PLC คณะครูโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ ประเด็น ปัญหาที่ 1 นักเรียนห้องเรียน 2/5 มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ หลบเรียน ไม่ส่งงาน พฤติกรรมก้าวร้าว ไม่ทำบอร์ดและตกแต่งห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ อภิปราย สาเหตุ เป็นช่วงวัยของผู้เรียนที่อาจมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจ ที่ไม่พึงประสงค์ทำให้ได้รับการสะท้อนพฤติกรรมจากครูหลายๆวิชา การดูแลและควบคุมพฤติกรรมจะยังไม่รัดกุม ขาดการติดตาม เนื่องจากโรงเรียนมีกิจกรรม ที่ตรงกับวันจัดการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่องทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อ แนวทางการแก้ปัญหา นัดหมายให้นักเรียนมาประชุมสะท้อนพฤติกรรมและความรู้สึกในช่วงนี้เพื่อให้เห็นความ ต้องการทบทวนตัวเอง และช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่ นัดหมายมาเรียนซ่อมเสริมในช่วงวันหยุดเพื่อให้การเรียนรู้ต่อเนื่อง

PLC ครั้งที่ 3 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

รายงานเวที PLC “ความเข้มแข็งของโรงเรียน-ความเข้มแข็งของโครงการ-ความเข้มแข็งสู่ความเป็นต้นแบบ” ตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปีที่ 5 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

“เพาะพันธุ์คนอุดมปัญญา น้อมนำปรัชญาสู่ชุมชน”

วันที่ 24 สิงหาคม 2560 เวลา 09.00-11.00 น.

ณ ห้องประชุมกลุ่มบริหารงานอำนวยการ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

ความเป็นมา

ตามที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ร่วมกับ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้สนับสนุนทุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการภายใต้ “โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (พัฒนาวุฒิจัย)” เพื่อมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้โดยสนับสนุนให้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนด้วยโครงงานฐานวิจัย (Research-Based Learning : RBL) โดยมีกระบวนการเริ่มต้นด้วยการพัฒนาครูที่ปรึกษาโครงงานฐานวิจัยและจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ 3 กิจกรรม ได้แก่ จิตตปัญญา การคิดเชิงระบบ และ RBL ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบควบคู่กับการพัฒนาครูแกนนำพี่เลี้ยง ซึ่งโรงเรียน ไพรบึงวิทยาคมได้เข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามาเป็นปีที่ 5 โดยได้จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้นับโครงงานฐานวิจัย ตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีที่ 5 มีประเด็นที่ศึกษาวิจัยดังนี้คือ

1. ข้าวในวิถีชีวิตชุมชนอำเภอไพรบึง
2. นาข้าว
3. ปาล์มน้ำมัน
4. ใบเตยผงสำเร็จรูป
5. ปีที่ 5 กำลังจัดกระบวนการเรียนการสอนและศึกษาข้อมูลประเด็นโครงงานฐานวิจัย

ซึ่งในการกระบวนการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่านักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจโครงงานฐานวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลงานดังต่อไปนี้

1. พ.ศ. 2559 ได้รับคัดเลือกจากศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แสดงละครเวที “ครูผู้เปลี่ยนแปลงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา” ในระดับประเทศ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2559 ณ ศูนย์การแสดงสินค้าอิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี
2. พ.ศ. 2559 ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานสนับสนุนกองทุนวิจัยแห่งชาติและธนาคารกสิกรไทยในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ให้เป็น 1 ใน 8 ของโรงเรียนทั่วประเทศ ถ่ายทำรายการ “แทนคุณแผ่นดิน” ตอนพิเศษ “เพาะพันธุ์ปัญญา” โดยได้เผยแพร่ออกอากาศไปแล้วเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2559 ทางช่อง NOW26
3. พ.ศ. 2560 ได้รับเลือกเป็นตัวแทนในการแสดงละครเวที เรื่องไขว่คว้าหาปัญญา ระดับประเทศ ประจำปี 2560 คัดเลือกโดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุธีระ ประเสริฐ

สรรพ หัวหน้าโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2560 ณ ศูนย์การแสดงสินค้าอิมแพคเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

4. พ.ศ. 2560 ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 ใน 16 โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกจากโรงเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาทั่วประเทศ โดย สกว. ได้ให้โรงเรียนต้นแบบเข้าร่วมลงนามคำปฏิญาณร่วมกันสำหรับผู้บริหาร และครูแกนนำ ของโรงเรียนต้นแบบ 16 โรงเรียนภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ได้ร่วมลงนามในวันอาทิตย์ที่ 30 กรกฎาคม 2560

โดยในปีการศึกษา 2560 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคมได้จัดกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนโครงการฐานวิจัย STEM แบบเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งพัฒนาโครงการฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบแก่ที่อื่นได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อหาจุดเด่นของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
2. เพื่อหาจุดด้อยของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
3. เพื่อหาแนวทางที่จะพัฒนาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม ร่วมกับ ครูแกนนำ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์พี่เลี้ยง และชุมชน
4. เพื่อทำความเข้าใจหรือการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ศูนย์พี่เลี้ยง ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. นายวิสุทธิชาติ ปัญญาทรงรุจิ ตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ
2. นายศึก ลูกอินทร์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
3. ดร.ปกรณชัย สุพัฒน์ ตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
4. อาจารย์ณัฐกร โต๊ะสิงห์ ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

5. นายธวัชชัย บุญหนัก ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน
6. นางอาลิตตา เหมเกียรติกุล ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน
7. นายทุมเมฆ คำแสน ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. นายศักดิ์ชาย ปัญญาทรงรุจิ ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
9. นายทวีศักดิ์ สุพรรณ ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
10. นางสาวอุทัยวรรณ วิเศษพงษ์ ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ
11. นางสุทิดา ไชยโชติ ตำแหน่งหัวหน้าโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปี 5
12. นายสมโภช พิมสอน ตำแหน่งครูแกนนำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปี 5
13. นายวิเชียร ไชยโชติ ตำแหน่งครูแกนนำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปี 5
14. นางสุจิตา วงศ์วรรณ ตำแหน่งครูแกนนำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปี 5

วิธีการดำเนินงาน

1. วางแผนการดำเนินกิจกรรม
2. กำหนดประเด็นที่จะ PLC “ความเข้มแข็งของโรงเรียน-ความเข้มแข็งของโครงการ-ความเข้มแข็งสู่ความเป็นต้นแบบ” ตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
3. ดำเนินการตามแผน สรุปผลการดำเนินงาน รายงานผล

เป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูต้นแบบ ครูร่วมกระบวนการ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 14 คน

ผลการดำเนินงาน

1. จุดเด่นของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
 - การดำเนินงานของครูแกนนำเป็นทีมเดียวกัน
 - ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนโครงการทุกด้านที่จะพัฒนานักเรียนในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี
 - การดำเนินโครงการของโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม จัดให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติมในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. จุดด้อยของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
 - นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออกเนื่องจากภาษาท้องถิ่นมีความหลากหลายเช่น เขมร ลาว ส่วย และเยอ
 - ครูในโรงเรียนไพรบึงวิทยาคมบางส่วนยังขาดความเข้าใจในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - จำนวนครูแกนนำในโครงการน้อยควรที่จะเพิ่มเพื่อรองรับการขยายห้องเรียน
3. แนวทางที่จะพัฒนาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม ร่วมกับ ครูแกนนำ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์พี่เลี้ยง และชุมชน
 - จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ และพูดอย่างเป็นเหตุและผลอย่างเต็มศักยภาพ
 - จัดกิจกรรม จัดตปญญาศึกษา กระบวนการ PLC ให้ครูโรงเรียนไพรบึงวิทยาคมเพื่อทำความเข้าใจในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - ดำเนินการวางแผนและดำเนินการพัฒนาโครงงานฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ
4. ความเข้าใจหรือการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ศูนย์พี่เลี้ยง ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน
 - ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนให้การสนับสนุนทุกด้านแก่โรงเรียนเนื่องจากโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาได้พัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีในสังคม

- ผู้บริหารสถานศึกษา ให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ วางแผนนโยบายแนวทางพัฒนานักเรียนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาทุกด้าน รวมทั้งวางแผนการพัฒนาโครงงานฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ
- ครูแกนนำร่วมวางแผนและดำเนินงานพัฒนาโครงงานฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ

ภาพประกอบการรายงานกิจกรรม

PLC ครั้งที่ 4 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

รายงานเวที PLC “สื่อสารประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายเครือข่ายภายในโรงเรียน”
ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาในระดับโรงเรียน วันที่

28 สิงหาคม 2560 เวลา 09.00-11.00 น.

ณ ห้องประชุมราชพฤกษ์ อาคารเรียน 4 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

ความเป็นมา

ตามที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ร่วมกับ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย สนับสนุนทุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการภายใต้ “โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (พัฒนาวุฒิวิทย์)” เพื่อมุ่งปฏิรูป การเรียนรู้โดยสนับสนุนให้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนด้วยโครงงานฐาน วิจัย (Research-Based Learning : RBL) โดยมีกระบวนการเริ่มต้นด้วยการพัฒนาครูที่ปรึกษา โครงงานฐานวิจัยและจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ 3 กิจกรรม ได้แก่ จิตตปัญญา การคิดเชิงระบบ และ RBL ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบควบคู่กับการพัฒนาครูแกนนำที่เลี้ยง เพื่อจัดกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนโครงงานฐานวิจัย STEM แบบเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง พัฒนาโครงงานฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ ละโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเป็นโรงเรียนต้นแบบแก่ที่อื่นได้ ซึ่งโรงเรียนไพรบึง วิทยาคมได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 ใน 16 โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือก จากโรงเรียนเพาะพันธุ์ ปัญญาทั่วประเทศ ในการดังกล่าวโรงเรียนไพรบึงวิทยาคมได้ดำเนินการขยายจำนวนครูในโครงการ เพาะพันธุ์ปัญญา เพื่อบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนแบบเพาะพันธุ์ปัญญาในทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้

วัตถุประสงค์

5. เพื่อขยายจำนวนครูในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
6. เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายเครือข่ายภายในโรงเรียนผู้มีส่วนได้ เสียในการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาในระดับโรงเรียน

วิธีการดำเนินงาน

4. วางแผนการดำเนินกิจกรรม
5. กำหนดประเด็นที่จะ PLC “สื่อสารประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายเครือข่าย ภายในโรงเรียน” ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ ปัญญาในระดับโรงเรียน
6. ดำเนินการตามแผน สรุปผลการดำเนินงาน รายงานผล

เป้าหมาย

ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม จำนวน 24 คน

ผลการดำเนินงาน

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความประสงค์ที่จะเข้าโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาถ้าเป็นนโยบายของโรงเรียนร้อยละ 60 ประสงค์เข้าร่วมร้อยละ 20 และไม่ประสงค์เข้าร่วมร้อยละ 20 จากจำนวนครูกลุ่มเป้าหมาย
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายเครือข่ายภายในโรงเรียนผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาของโรงเรียนไพโรบิงวิทยาคม ถึงความต้องการให้เป็นการขยายจำนวนผู้เรียน การขยายจำนวนครูแกนนำ การดำเนินกิจกรรมของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาให้บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแจ้งแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนเมื่อเข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา และการสร้างแหล่งเรียนรู้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

PLC ครั้งที่ 5 เรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อมระดับโรงเรียน หนุนเสริมคัดเลือกจัดกิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลัง

ความสำคัญ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project) เพื่อให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้บนฐานวิจัย (Research-Based Learning) ในพื้นที่ทั่วจังหวัดศรีสะเกษภายใต้โรงเรียนในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ภายใต้ชื่อ “โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ” นำหลักการโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา มาปรับใช้ให้เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทั้งห้องเรียน โดยเริ่มจากห้องเรียน โดยเริ่มจากห้องเรียนเลือกประเด็นหลักมาแยกย่อยเป็น 10 โครงการใน 3 มิติ คือ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ที่ 21 ให้แก่ครูและนักเรียนพร้อมทั้งได้ความรู้อย่างบูรณาการสำหรับประเด็นที่มีบริบทพื้นที่ในการจัดการโครงการนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เห็นควรสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในพื้นที่แห่งเป็นพี่เลี้ยงแก่โรงเรียน ภายใต้การดำเนินการของศูนย์เพาะพันธุ์ปัญญาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อให้พี่เลี้ยงเข้าใจ

บทบาทการสนับสนุน RBL หน่วยจัดการกลางโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาสำหรับพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ศรีสะเกษ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์พี่เลี้ยงองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

บทบาทและกระบวนการขับเคลื่อนของศูนย์พี่เลี้ยงองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ภายใต้กระบวนการกำหนดเป้าหมายและประเมินผล ประกอบไปด้วย 37 โรงเรียน โดยดำเนินการเชิงกระบวนการร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนและกำกับดูแลโครงการ ผ่านถ่ายสู่ประเด็นวิจัยระดับพื้นที่จำนวน 37 ประเด็นวิจัย และระดับโครงการสำหรับนักเรียนอย่างน้อยจำนวน 100 โครงการต่อปี ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการจัดการการศึกษาระดับพื้นฐานที่ผู้ได้รับผลโดยตรงคือครูและนักเรียนได้คิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อประยุกต์ในชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการทำความเข้าใจปัญหาอย่างมีเหตุผล มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะสังคม (social skills) และทักษะการเงิน (financial literacy/skills) โดยทำให้ศูนย์พี่เลี้ยงองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาน้อย่างยั่งยืน มีประสบการณ์กับพื้นที่ เพื่อให้นักวิจัยที่มีทั้งศาสตร์และบริบท และใช้พัฒนาพื้นที่ได้จริง และเกิดการปฏิรูปการศึกษาที่ท้องถิ่น (มหาวิทยาลัย อปท. ภาคธุรกิจประชาสังคม) มีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และมีวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ในพื้นที่

กระบวนการ PLC เรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อมระดับโรงเรียน หนุนเสริมคัดเลือกจัดกิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลังระดับศูนย์พี่เลี้ยงฯ และโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเป็นกระบวนการที่สนับสนุนนำไปสู่การดำเนินการตามแผนจนสามารถถอดความรู้การเตรียมทักษะร่วมเรียนรู้ระหว่างหน่วยจัดการ ศูนย์พี่เลี้ยงฯ ครู นักเรียน ภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ก่อให้เกิดขั้นตอนการพัฒนาสร้างแผนผังความคิดถอดบทเรียนจากแบบเรียนแห่งการเรียนรู้การขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ ในการดำเนินการตามระบบจากการสร้างขึ้นของการมุ่งเข้าสู่การสร้างนักเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 รวมทั้งมีการพัฒนากลไกเรียนรู้ร่วมกันแบบบูรณาการ ในการแนะระบบแห่งการเรียนรู้ทั้งจากส่วนกลางซึ่งเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการเรียนรู้ใหม่ของการศึกษาไทย โดยใช้เครื่องมือโครงการฐานวิจัย นักวิชาการในระดับศูนย์พี่เลี้ยงฯ ในการถ่ายทอดแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยจัดการ และครูผู้เข้าร่วมกระบวนการ ครูแห่งเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นผู้เรียนรู้แนวทางการเรียนรู้จากหน่วยจัดการ และศูนย์พี่เลี้ยงรวมทั้งแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการจัดการห้องเรียน การประยุกต์สร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของโรงเรียนชุมชน และห้องเรียน รวมทั้งถ่ายทอดร่วมเรียนรู้กับผู้เรียน ผู้เรียนเรียนรู้เทคนิคและวิธีการที่แตกต่างจากชั้นเรียนเดิมๆ สู่ชั้นเรียนแห่งอนาคตจากผู้ฟังเป็นผู้ร่วมคิดร่วมเสนอแนะร่วมจัดการเรียนการสอน ร่วมแลกเปลี่ยนจนได้แผนภาพระบบและกลไกการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสร้างกระบวนการ PLC เรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อมระดับโรงเรียนหนุนเสริมคัดเลือกจัดกิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลังที่มีประสิทธิภาพต่อไปต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างกระบวนการ PLC เรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเมินความพร้อมระดับโรงเรียนหนุนเสริมคัดเลือกจัดกิจกรรมมุ่งเน้นแนวคิดเสริมพลังสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูไปสู่การทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project-RBL) ของนักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

2. เพื่อติดตามประเมินศักยภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูไปสู่การทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project-RBL) ของนักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

มีเอกสารประกอบเกมส์ ต่างๆ ควรนำเสนอทฤษฎีให้เข้าใจ ควรจัดอบรมอย่างน้อย 2 ครั้ง ควรแนะนำประโยชน์ของกิจกรรมควรมีการทบทวนความรู้ความเข้าใจในเรื่องจิตปัญญา แทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ปรับกับการเข้าสู่บทเรียน อยากมีกิจกรรมสัณจร ระยะเวลา ในการอบรมควรมากกว่านี้ รูปแบบตัวอย่างที่นำไปใช้

ตารางสรุปจำนวนเพศในการเข้าร่วมอบรมกิจกรรมจิตปัญญา

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	30	26.55
หญิง	83	73.45
รวม	113	100

จำนวนคนเข้ากิจกรรมเป็นเพศชายจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 26.55 เพศหญิงจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 74.45

ตารางสรุประดับอายุในการเข้าร่วมอบรมกิจกรรมจิตปัญญา

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15 ปี		
15-25 ปี	7	6.19
25-35 ปี	61	53.98
35-45 ปี	35	30.97
45 ปีขึ้นไป	10	8.85
รวม	113	100

อายุของผู้เข้าร่วมที่มากที่สุดช่วงอายุ 25-35 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 53.98 รองลงมาช่วงอายุ 35-45 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 30.97 และช่วงอายุ 45 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85 และน้อยที่สุด 15-25 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.19

ตารางสรุประดับการศึกษาในการเข้าร่วมอบรมกิจกรรมจิตปัญญา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0
ปริญญาตรี	70	61.95
ปริญญาโท	43	38.05
ปริญญาเอก	0	0
รวม	113	100

ในระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วมอบรมในระดับปริญญาตรีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 61.95 ปริญญาโทจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 38.05

ตารางการประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมจิตปัญญา

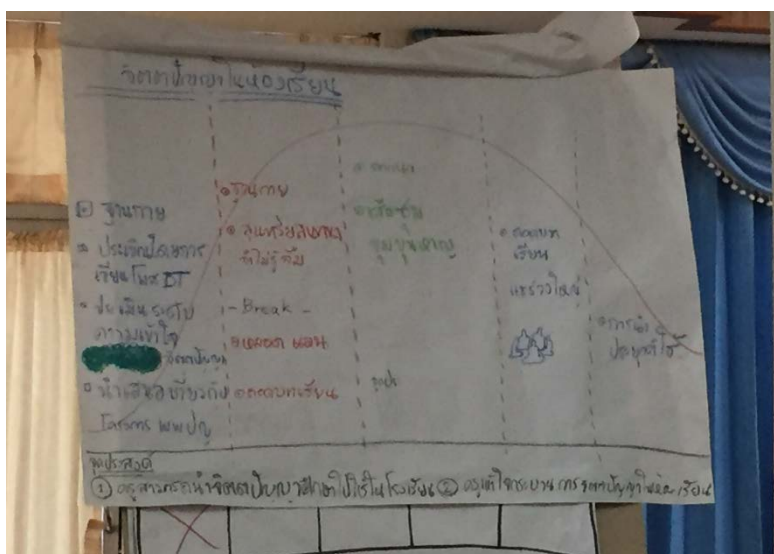
ลำดับ	รายละเอียด	$\bar{x}$	S.D	ระดับ ความ คิดเห็น
2.1	ความเหมาะสมของสถานที่การประสานงานของเจ้าหน้าที่	4.19	0.70	มาก
2.2	การประสานงานของเจ้าหน้าที่	3.61	0.88	มาก
2.3	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	3.60	0.94	มาก
2.4	ความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตปัญญาหลังเข้าร่วมกิจกรรม	4.12	0.75	มาก
2.5	ความคุ้มค่าในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้	4.28	0.67	มาก
2.6	ประโยชน์ของกิจกรรมต่อการดำเนินงานของท่าน	4.32	0.62	มาก
2.7	ประโยชน์ที่ได้จากข้อเสนอแนะของวิทยากร	4.25	0.61	มาก
2.8	ความพึงพอใจเกี่ยวกับจัดกิจกรรม	4.19	0.50	มาก
2.9	ความพึงพอใจเกี่ยวกับการวิทยากร	4.25	0.54	มาก
2.10	โดยภาพรวมทั้งหมดท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	4.21	0.57	มาก
	รวม	4.08	0.93	มาก

พบว่าภาพรวมของการจัดโครงการ ระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ

มากทุกด้าน โดยประโยชน์ของกิจกรรมต่อการดำเนินงานของท่านมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากที่สุด 4.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 รองลงมาคือ ความคุ้มค่าในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเป็น 4.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ประโยชน์ที่ได้จากข้อเสนอแนะของวิทยากรความพึงพอใจเกี่ยวกับการวิทยากรค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเป็น 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61

กิจกรรมภาพรวม 10-11 สิงหาคม 2560

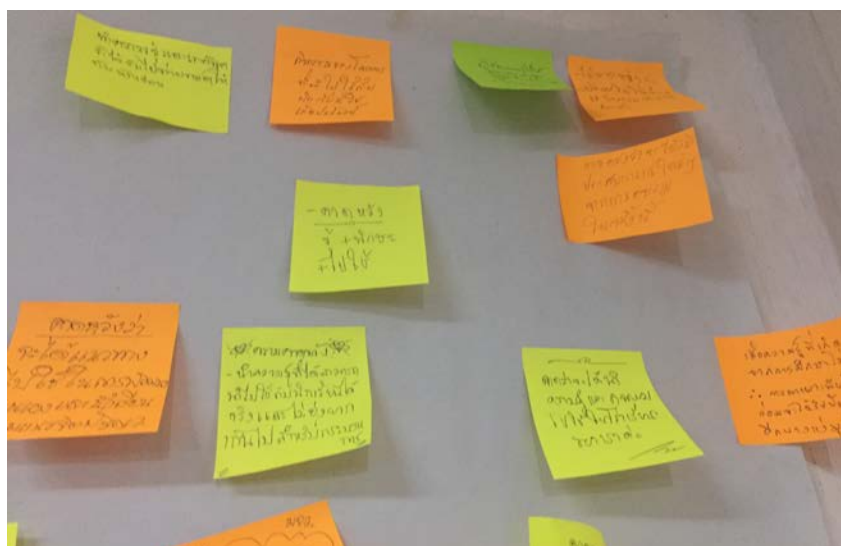
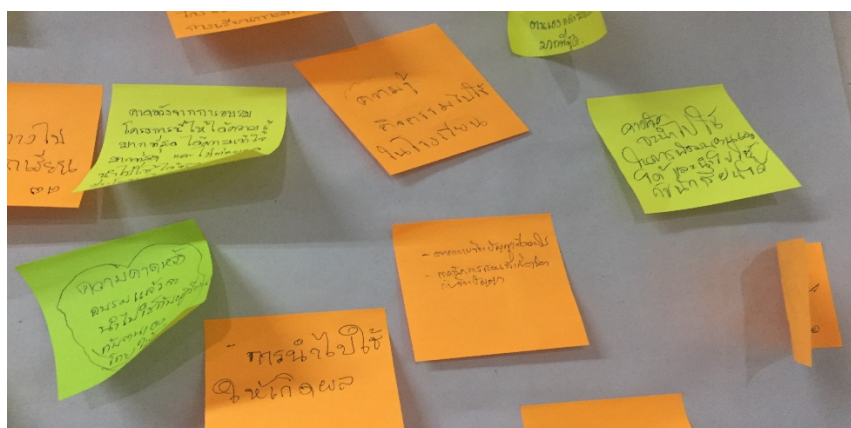
หลักสูตรจิตปัญญาในห้องเรียน

การแนะนำตัวระหว่างผู้ดำเนินกิจกรรมและผู้เข้าร่วม เพื่อผ่อนคลายซึ่งสิ่งที่ได้คือการรู้จักกันมากขึ้นและสามารถเข้าร่วมกลุ่มกันทำกิจกรรมครั้งต่อไป

กิจกรรมความเข้าใจในเรื่องจิตปัญญาซึ่งในระดับ 1-10 อยู่ระดับไหน ซึ่งคำตอบส่วนมากแล้วอยู่ระดับ 1 เนื่องจากว่าผู้เข้าร่วมอบรมยังไม่ทราบข้อมูลรายละเอียด ความคาดหวังในกิจกรรมหวังว่าจะได้แนวทางการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนไปใช้ในห้องเรียน และการนำไปใช้ในการทำงาน และการได้รับความรู้มากขึ้นและสามารถนำไปต่อยอดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ กิจกรรมที่ได้สามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้ไม่ยุ่งยาก การนำไปพัฒนาตนเองเพื่อความเข้าใจการทำกิจกรรมต่อไป ซึ่งก็มีบางท่านก็ไม่ได้คาดหวังอะไรและบางคนอยากเอาไปใช้ได้จริงกับนักเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

กิจกรรมการเล่นเกมส์ การจับมือล้อมวง การละลายพฤติกรรมการออกจากไข่เพื่อกิจกรรมนี้จะเป็นการเปิดใจ ให้พูดเรื่องประสบการณ์ของตนเองและความล้มเหลวแล้วทำอย่างไร

กิจกรรมรวมกลุ่มการเขากิจกรรม การแบ่งเป็นประชาชน และโจร โยการจับฉลากโดยการตีเนียนให้ได้
โดยส่งตัวแทนการโดยสามารถไปบูรณาการในห้องเรียนอะไรได้บ้าง

สรุปกิจกรรมที่ได้จากพลังทั้งหกของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยหลักของ Transformative Learning ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ปัจเจกบุคคลการอย่ามองข้ามประสบการณ์ของใคร การสะท้อนคิด การหยุดฟัง คิด ละเอียด การใช้สุนทรียสนทนาพื้นที่ปลอดภัยที่ได้ยินมุมมองวิธีการที่ครบถ้วนในการผสมผสานบูรณาการหลากหลายเข้าด้วยกันให้ความสำคัญต่อบริบททำความเข้าใจชีวิตสังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์บนพื้นฐานความจริงใจต่อการเรียนรู้ เกิดผลสรุปเป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างตรง เรียนต้นแบบ ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษกับองค์กรบริหารส่วนจังหวัดภายใต้แนวคิด การทำงานร่วมกัน ตารางสรุปการเชื่อมโยงเพื่อสร้างเครือข่ายเพราะพันธปัญหา ศูนย์พี่เลี้ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เชื่อมโยงในระดับ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้เสียใน การจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ผู้ปกครอง องค์กรหรือหน่วยงานที่บริหารจัดการระบบการศึกษาใน ระดับพื้นที่

ประเด็น	รายละเอียด
การเกิดของเครือข่าย	2 แบบ คือ การเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจาก เครือข่ายทางการเรียนรู้ และเครือข่ายทางความเชื่อถือ ส่วนการเกิด เครือข่ายอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ การเกิดขึ้นโดยการจัดตั้ง เป็นเครือข่ายที่เกิด จากความพร้อมและความต้องการของผู้นำ และเครือข่ายเอง หรือเกิดจาก การที่เครือข่ายประสานกันกับการหนุนช่วยจากองค์กรภายนอก
ลักษณะ	3 ลักษณะ คือ เครือข่ายความคิด เครือข่ายกิจกรรมและเครือข่าย สนับสนุน
ความสัมพันธ์	3 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชาวบ้าน ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้นำกับผู้นำอื่น และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับเจ้าหน้าที่รัฐ
มิติความสัมพันธ์	3มิติความสัมพันธ์ในแนวราบ และมิติความสัมพันธ์กึ่งแนวราบ และกึ่ง แนวตั้ง

ความเข้มแข็ง	2 ลักษณะ คือ เครือข่ายภายในชุมชน และเครือข่ายภายนอกเอกชน ความเข้มแข็งของเครือข่ายจะขึ้นอยู่กับที่มีส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ คือ การร่วมคิดและวิเคราะห์ถึงปัญหา การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผล
--------------	---

2.7 การสร้าง Network เตรียมขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สร้างโจทย์วิจัย และเรียนรู้การสอน RBL พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์”

สรุปการจัดกิจกรรมการตั้งโจทย์ครั้งนี้ทำให้ครูได้ซื้อโครงการงานจากการที่ไม่รู้อะไรเลย (ครูใหม่) ได้ความเชื่อมโยงการมองปัญหา การแก้ปัญหาซึ่งจะนำไปใช้ในการสอนกับนักเรียนนักเรียนห้องเรียน เพาะพันธุ์ปัญญาในโครงการฯ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวได้นำแนวคิดจากครูโรงเรียนต่างๆ มาปรับใช้และเป็นแนวคิดที่หลากหลายซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจโจทย์วิจัย ในกระบวนการมากขึ้นการตกผลึกความรู้ มีความรู้มากขึ้นจากกิจกรรม STEM SEEEM ซึ่งกิจกรรมบางกิจกรรมก็ยังไม่สามารถนำไปถ่ายทอดต่อนักเรียนได้จึงจะนำข้อมูลในการอบรมครั้งนี้เข้าไปปรับใช้ทำให้มองเห็นภาพมากขึ้นสามารถนำมาเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการที่ได้และกิจกรรมจริงที่จะจัดให้กับนักเรียนห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา

2.8 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สร้างโจทย์วิจัยและเรียนรู้การสอน RBL พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์” การสร้างโจทย์

สรุป

การนำเสนอหัวข้อโจทย์วิจัยโดยจากการให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษและโรงเรียนต้นแบบทั้ง 2 โรงเรียนโดยภาพรวมทางทุกโรงเรียนมีหัวข้อโจทย์วิจัยที่ค่อนข้างชัดเจนและมีข้อเสนอแนะบ้างที่จะนำไปปรับเนื่องจากบริบทบางโรงเรียนสามารถที่จะดำเนินการได้แต่บางโรงเรียนยังติดที่หัวข้อและความสนใจที่จะทำโดยพื้นฐานความสนใจก็ขึ้นอยู่กับนักเรียนในโครงการฯ และบริบทที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการซึ่งภาพรวมทำให้บางโรงเรียนอาจจะนำไปดัดแปลงใช้กับนักเรียนในโครงการฯ ตนเอง

2.9 ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอ Proposal โครงการฐานวิจัย ในวันที่ 14 กันยายน 2560 เวลา 08.30 – 16.00 น. ณ โรงแรมศรีพทุธธาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

โรงเรียน	ชื่อโครงการ	ข้อเสนอแนะ
โรงเรียน กระแซง วิทยา	ไก่ไข่	-ชี้แนวทางที่มาและความสำคัญ -ตัวชี้วัด -การวัดค่า SCi-output -วิธีการวัดผล -คู่ต้นทุน
โรงเรียนกันทรลักษณ์ วิทยาคม	บายศรี	-กระบวนการเก็บข้อมูล -แหล่งของข้อมูลความน่าเชื่อถือ -ข้อมูลมาจากไหน
โรงเรียนราชสีไศล	กล้วย	-ความสำคัญ -การปลูกการเปรียบเทียบ -ขอบเขต เวลา สานพันธ์ - สารสกัด สารเคมี -ศึกษาสารการทำละลาย
โรงเรียนบ้านปราสาท เยอ	ความพอเพียง	-กระบวนการเก็บข้อมูล -แหล่งของข้อมูลความน่าเชื่อถือ
โรงเรียนโนนปูน วิทยาคม	หอมแดง	-ปัญหาและความสำคัญ -สิ่งที่อยากรู้อยากทำ ไม่มีใครทำ -เปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย
โรงเรียนไพรรธรรมคุณ วิทยา	ขยะ	-เพิ่มศึกษาปริมาณ ชนิด -จิตสำนึก ความรู้ -ต้นทุนการ Redue Recycle -การอ้างอิงที่มา
โรงเรียนไพรบึง วิทยาคม	SUMPSEEM เกษตรเกลือ	-เครื่องมือที่ใช้วัด ตัวแปรที่ต้องควบคุม -ECONOMIC
โรงเรียนละลมวิทยา	การพึ่งตนเอง	-การออกแบบการเก็บข้อมูลเครื่องมือที่แม่นยำ หน่วยวัด
โรงเรียนลานทราย พิทยาคม	ปลา	-ปัญหาและความสำคัญ -สิ่งที่อยากรู้อยากทำ ไม่มีใครทำ -กระบวนการเก็บข้อมูล

โรงเรียนกันทรอม วิทยาคม	ถั่วอินคา	-ปัญหาและความสำคัญ -เน้นพืชเศรษฐกิจ -แปลงเรียนรู้
โรงเรียนขุนหาญวิทยา สรรค์	เกษตรผสมผสาน	-กระบวนการเก็บข้อมูล การแปลค่า -การประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา -การวัดตัวชี้วัด เน้นสำคัญ -การเปรียบเทียบข้อมูล

2.10 PLC ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการถ่ายทอด

กำหนดการประชุม PLC ครูแกนนำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาอีสาน-ใต้
การปรับตัวสู่การสอนโครงงานฐานวิจัยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
วันเสาร์ที่ 4 พฤศจิกายน 2560 เวลา 09.00-16.00 น.
ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพฯ

ที่มาและความสำคัญ

การสอนโครงงานฐานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องย่างเข้าปีที่ 5 จนครูแกนนำมีทักษะในการสอนวิชานี้ ที่โดดเด่นกันคนละด้าน

ศูนย์พี่เลี้ยงในภาคอีสาน (ม.อุบลราชธานี และ ม.ราชภัฏศรีสะเกษ) และศูนย์พี่เลี้ยงในภาคใต้ (ม.ราชภัฏสุราษฎร์ธานี และ ม.สงขลานครินทร์) จึงร่วมกันจัดประชุม PLC สำหรับเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์สอนระหว่างครูแกนนำภาคอีสานและภาคใต้ ในการหาแนวทางการปรับตัวสู่การสอนโครงงานฐานวิจัย ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติในการจัดการเรียนการสอนโครงงานฐานวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางในการปรับตัวสู่การสอนโครงงานฐานวิจัย ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผลตอบที่ได้รับ

1. ทุกกรณีปัญหาคล้ายกัน ถาม :ทำไม การทุ่มเทแรงกายในการพัฒนานักเรียน จึงไม่ราบรื่น
ครู : เพราะครูมีทัศนคติและมุมมองไม่เหมือนกัน ครูจึงควรก้าวข้ามสิ่งเหล่านี้ไปให้ได้ มองมันเป็นบททดสอบความเพียรของครู ถ้าเชื่อว่าสิ่งที่กำลังทำคือความดี และความดีไม่มีวันตาย

ถาม :ถ้าการสอนโครงงานฐานวิจัย เป็นสิ่งดี และ ควรทำ พวกเราจะทำอย่างไร ให้เกิดความยั่งยืนในรร.

ครู : ปัญหาไม่ได้มาจากตัวโครงงานหรือโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา แต่มาจากปัญหาภายในรร. ดังนั้น การใช้กลยุทธ์การแทรกซึมจะเหมาะสมค่อยๆ ซึมผ่านการสอนวิชา IS โดยป้อนรูปแบบการสอน สร้างสื่อการสอนให้ ป้อนองค์ประกอบต่างๆ เข้าไปให้มากที่สุด

ถาม : จากที่ฟัง โรงเรียนอะไรที่มีความสุข ในการสอนโครงงานฐานวิจัย

ครู:ดูจากการเล่า ครูรร.ไพร่บึงวิทยา มีความสุขมากที่สุด

สรุป 1.ทักษะการคิด ความคิดสร้างสรรค์ บทการสอนโครงงาน (ฐานวิจัย) บรรยายโดย ดร.นพรัตน์ ศรีเจริญ นักวิชาการ ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) สถานส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

- การพัฒนาอาชีพที่โดดเด่นขึ้นอยู่กับทักษะการคิด
- การเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจได้ต้องเปิดใจรับ การเปลี่ยนแปลงจึงจะเกิดขึ้นได้
- ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ต้องไม่ยึดติดกับความคิดเดิม
- ทุกสิ่งมีคุณค่าในตนเองเสมอไม่ควรเปรียบเทียบกับสิ่งที่ไม่เหมือน เช่น การทำ

โครงงานคนละเรื่องไม่ควรนำมาเปรียบเทียบกับควรดูคุณค่าของโครงงาน และวิธีการคิดของผู้จัดทำโครงการมากกว่า

2. การเล่าประสบการณ์สอนโครงงานฐานวิจัยของแต่ละโรงเรียน

- การทุ่มเทแรงกายในการพัฒนานักเรียน จึงไม่ราบรื่น เนื่องจากครูมีทักษะและมุมมองไม่เหมือนกัน ครูจึงควรก้าวข้ามสิ่งเหล่านี้ไปได้ มุ่งมั่นเป็นบททดสอบความเพียรของครู ถ้าเชื่อว่าสิ่งที่กำลังคือความดี และความดีไม่มีวันตาย
- ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการพาพันธุ์ปัญญา ไม่ได้เกิดจากตัวโครงการแต่เกิดจากปัญหาภายในโรงเรียนวิธีการแก้ปัญหาคือต้องใช้กลยุทธ์การแทรกซึมจะเหมาะสม ค่อยๆ ซึมผ่านการสอนวิชา IS โดยป้อนรูปแบบการสอนสร้างสื่อการสอนให้ ป้อนองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าไปให้มากที่สุด
- โรงเรียนที่เล่าประสบการณ์สอนโครงงานฐานวิจัยที่มีความสุขมากที่สุดคือ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม

แนวคิดที่จะนำมาพัฒนาโรงเรียน

1. แนวทางการสอนที่เน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด การคิดเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาการคิด ทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่การคิดจะเกิดขึ้นได้นั้นผู้เรียนต้องได้รับข้อมูลหรือประสบการณ์ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์
2. การเปิดใจรับสิ่งใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ไม่ยึดติดกับความคิดเดิม จะทำให้เกิดแนวคิดที่สร้างสรรค์ได้ นำไปสู่การพัฒนาในสาขาอาชีพต่างๆ ได้
3. การที่จะทำให้โครงการพาพันธุ์ปัญญาเกิดความยั่งยืนในสถานศึกษานั้น ต้องค่อยเป็นค่อยไปแล้วแนวทางการสอนเข้าแทรกซึมสู่หลักสูตรสถานศึกษา การได้พัฒนาครูและนักเรียนด้านจิตใจ ความยั่งยืนก็จะตามมา

2.11 การเยี่ยมชมโรงเรียนต้นแบบภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (พัฒนายุววิจัย)วันที่ 25 พฤศจิกายน 2560ณ โรงเรียนเสริมงามวิทยาคมและโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ. ธนาคารกสิกรไทย ได้จัดการเยี่ยมชมผลการดำเนินงานโรงเรียนเสริมงามวิทยาคมและโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการของศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้รับเลือกเป็น 2 ใน 16 โรงเรียนต้นแบบและเป็นโรงเรียนที่มีกระบวนการดำเนินงานแบบเพาะพันธุ์ปัญญาได้อย่างโดดเด่นเชิงระบบ การมีส่วนร่วมของภาคีฐานล่าง และการจัดการภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อนักเรียน

ทั้งนี้ พลอากาศเอก ดร.ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในกิจกรรมเยี่ยมชมโรงเรียนต้นแบบ ภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (พัฒนายุววิจัย) โดยกิจกรรมดังกล่าวมีขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารภาครัฐ กรรมการอิสระปฏิรูปการศึกษา สื่อมวลชน และผู้สนใจการพัฒนาการศึกษา เข้าร่วมศึกษาเรียนรู้กระบวนการดำเนินงานในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา โครงการวิจัยที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนานักเรียนไทยให้มีทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21

โดยการพัฒนาให้นักเรียนไทยให้มีทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 นั้น ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา
2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม
3. ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์
4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
5. ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ
6. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ
7. ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

ผลลัพธ์ที่ได้/บทวิเคราะห์

ช่วงเช้า : โรงเรียนเสริมงามวิทยาคม

โรงเรียนเสริมงามวิทยาคม เป็น 1 โรงเรียนจาก 16 โรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการดังกล่าว โดยโรงเรียนเสริมงามวิทยาคมได้รับเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบด้วยจุดเด่นคือ

1. ครู นักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและคณะผู้บริหาร มีความร่วมมือพร้อมเพรียงในการดำเนินโครงการ
2. ความเข้มแข็งในการทำงานทำให้เกิดการขยายผลไปยังเครือข่ายโรงเรียนในอำเภอเสริมงาม เครือข่ายท้องถิ่นและสมัชชาการศึกษาอำเภอเสริมงาม

กิจกรรมได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 2 ห้องย่อย โดยสรุปได้ดังนี้

ห้องที่ 1 ภาควิชาการศึกษาในพื้นที่

ผู้ร่วมเสวนา	1. อาจารย์สวัสดิ์ ลั่นปาละ	ประธานกรรมการสถานศึกษา
	2. ผอ.มานัส นพคุณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม
	3. นายไชยา ละปาละ	นายกเทศมนตรีตำบลเสริมงาม
	4. คุณเทพ เอียงแก้ว	ประธานกรรมการชมรมผู้ปกครอง
	5. คุณชนะชัย บัวชุม	ผู้ใหญ่บ้าน
	6. คุณแม่จ๊ะคำ แม่มา	แม่ครูสอนทอผ้า
	7. คุณครูจากรุณี เทพทอง	คุณครูโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม
	8. อาจารย์ประนอม วงศ์หมื่นรัตน์	ศูนย์พิสัยมหาราชวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อาจารย์ประนอม วงศ์หมื่นรัตน์ พิธีกรผู้ดำเนินรายการ ได้มองเห็นการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ความสำเร็จ หรือการพัฒนาการเรียนรู้ เบื้องหลังที่จะนำไปสู่ความสำเร็จภาคการศึกษาที่โดดเด่น

อาจารย์สวัสดิ์ ลั่นปาละ ประธานกรรมการสถานศึกษา :

กล่าวถึงบทบาท/สิ่งที่หนุนเสริมเพิ่มพลัง และนำไปสู่การเกิดพลังแห่งการเรียนรู้ “ การจะเดินมาถึงวันนี้ใช้เวลา 10 กว่าปี ที่ได้ร่วมคิดร่วมทำร่วมวิเคราะห์ ในฐานะประธานกรรมการสถานศึกษา ว่าบทบาทของกรรมการสถานศึกษาได้หนุนเสริมอย่างเต็มที่ ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง บทบาทภารกิจ คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า ผู้นำท้องถิ่น รวมพลังเพื่อมาขับเคลื่อน สอดแข่งขัน ในระดับมหาวิทยาลัย ”

อาจารย์ประนอม วงศ์หมื่นรัตน์ พิธีกรผู้ดำเนินรายการ ถามความเข้มแข็งนำไปสู่การตอบโจทย์อย่างไร

“ได้เฝ้าติดตาม และดูผลผลิต นำไปสู่เชิงประจักษ์ เช่น โครงการพืชน้ำอนุรักษ์ป่า” โดยการใช้กระบวนการเชิงวิจัยร่วมกับชุมชน นำปัญหามาแก้ หรือเชิญผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน นำไปสู่การเกิดผลที่สำเร็จ เป็นโครงการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง สมบูรณ์ นำไปสู่ความยั่งยืน กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นคนดีของสังคม

อาจารย์ประนอม วงศ์หมื่นรัตน์ พิธีกรผู้ดำเนินรายการ ถาม การนำโครงการเข้ามาในโรงเรียน การปรับทัศนคติ ได้มีโครงสร้าง อย่างไร ?

ผอ. มานัส นพคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม แนวทางในการจัดการบริหาร กว่า จะมาถึงการเป็นโรงเรียนต้นแบบ ได้คงจะเจอ คำว่า “โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา” โดยเจตตั้งแต่ที่โรงเรียนทุ่งกวาววิทยาคม ปี 2556

โครงการปีที่ 1 ได้ร่วมกับ ผอ. รองฯ ครูวิชาการ ปีแรกนั้นเกือบท้อ เมื่อก่อนโรงเรียนใช้ ม.2

ปีที่ 2 มีการขยายผล ม.2/2 ม.2/1

ปีที่ 3 ม.2/2 เอาห้องเดิมปู ม.2 ประชุมให้คิดเกิดจาก ม.1 กับ ม.3 โดยให้นักเรียนเขียนบทความ สามารถคิด กล้าแสดงออก ไม่ใช่เฉพาะโครงการนี้แต่จะเป็นหลาย ๆ โครงการ

ปีที่ 4 ม.4 - ม.5 (จิตสาธารณะ) นักเรียนจะทำในหลาย ๆ เรื่องกว่าจะมาทำตรงนี้ได้ มองว่าผู้บริหารต้องเป็นตัวหลักในการเรียนการสอน ด้านบริหาร

อาจารย์ประนอม วงศ์หมื่นรัตน์ พิธีกรผู้ดำเนินรายการ RBL ร่วมกับจิตตปัญญา อีกกลไกที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็ง

คุณไชยา ละปาละ นายกเทศมนตรีตำบลเสริมงาม

“ มีส่วนเสริมและสนับสนุน เสริมงามมีบุคลากร ที่ทรงคุณค่า มีอาจารย์ปราชญ์ชาวบ้าน บุคลากรและผู้นำท้องถิ่น มองว่าระบบการศึกษาไทยมีหลายระดับ นำไปสู่การพัฒนาเด็กเล็ก ที่เป็นไม้อ่อนสิ่งที่เราต้องเพิ่มเสริม มองว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง รวม 5 อบต. ในอำเภอเสริมงาม การรวมพล ทุกฝ่าย มานั่งคุยกัน กินกาแฟ เสนอความคิด การศึกษา ที่เจอปัญหา ตั้งแต่เด็กปฐมวัย จะทำอย่างไร เริ่มจากพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ส่งต่อไปยังท้องถิ่น ทำให้เด็กเป็นคนดี มีคุณธรรม ตั้งแต่อนุบาล – ปฐมวัย ส่งเสริมและป้องกันข้อมูลวิชาการ เพราะฉะนั้นการส่งต่อ 3 ระดับ เสริมงามเป็นอำเภอเดียวที่ลงนาม สมัชชา โดยนายอำเภอ ผลัดให้การศึกษา นำไปสู่บริบทที่แท้จริง ”

คุณครูจรรณี เทพทอง คุณครูโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม การคิดเป็นนำไปสู่ เพาะพันธุ์ปัญญาสู่โรงเรียน คิดยังงใจให้สำคัญ

ในฐานะศิษย์เก่าและผู้บริหารท้องถิ่น

ในความยินดี เป็นการได้มาซึ่งการทำวิจัย ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิด แสดงการกล้าแสดงออก ความเป็นผู้นำ เพื่อที่นักเรียนสำเร็จตั้งแต่ในระดับมัธยม นำไปสู่ในระดับอุดมศึกษา ปลายทางอยากเห็นน้อง ๆ กลับมาพัฒนาบ้านเกิด สิ่งแวดล้อม ต่างๆ โดยจะมีผู้ทรงคุณวุฒิ คอยเป็นที่เลี้ยง มองว่าอนาคตเสริมงามจะมีความเจริญรุ่งเรือง ไม่ใช่เก่งวิชาการอย่างเดียว

อยากเห็นน้อง ๆ เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมในสิ่งที่ดี ต่อบ้านเมืองต่อไปในอนาคต

อาจารย์ประนอม วงศ์หมื่นรัตน์ พิธีกรผู้ดำเนินรายการ ในส่วนของ นักเรียนเป็นอย่างไร ?

คุณเทพ เอียงแก้ว ประธานกรรมการชมรมผู้ปกครอง ความคิดเห็นการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร ?

“ เห็นชัด คือ ลูกของตัวเอง กล้าคิดกล้าทำมากขึ้น คิดเชิงระบบ คิดเป็นขั้นเป็นตอน”

คือ เดิมลูกผมเป็นคนขี้บอดไม่เป็น ตอนนี้อะไรมองเริ่มเป็นระบบ และมองว่าเค้ามีความสุข “เกิดการตั้งคำถาม” ซึ่งเดิมเป็นคนโง่เงา

สิ่งที่เห็น ทำให้ยกระดับ 2 เทอมที่มีลูก พบว่าลูกใช้หลักเหตุ – ผล

คุณชนะชัย บัวชุม ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเดิมเป็นทีมคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย มีวิธีหนุนเสริม คือ ? และมองเห็น ?

มองว่าตัวเองเป็นคนเสริมงาม ที่จะสามารถทำประโยชน์และคุณงามความดีให้มากเท่าที่จะมากได้ในฐานะเป็นคนปกครองพื้นที่ และเดิมเป็นผู้ก่อตั้ง ประธานกรรมการชมรมผู้ปกครองด้วย และครูด้วย ได้ลงพื้นที่ร่วมกับน้องๆ นักเรียนด้วย เน้นการพัฒนา การจัดการสนับสนุน ของโรงเรียนให้นักเรียน กล้าคิด กล้าพูด และช่วยเหลือชุมชน
มองว่าเพาะพันธุ์ปัญญา จะช่วยเสริมสร้าง การเรียนการสอน นอกจากการเรียนการสอนประจำ ช่วยอธิบายความสับสนให้กับบุตรหลานเข้าถึงพื้นที่

คุณแม่จ๊ะคำ แม่มา แม่ครูสอนทอผ้า

“ไม่คิดว่าเด็กสมัยนี้อยากรู้ หรือจะสนใจภูมิปัญญา แม่ยินดีและภูมิใจ”

ช่วงซักถาม

ผอ.จรัญ สุขเสรี ผู้อำนวยการโรงเรียนกรับใหญ่ จ.ราชบุรี

เพาะพันธุ์ปัญญา โดยส่วนตัวมองว่า ยาก มองอย่างไรให้เพาะพันธุ์ปัญญาอยู่คู่กับเสริมงามไปตลอด หรือทำอย่างไร หากไม่มีหน่วยงานช่วยเหลือแล้ว ?

ผอ.มานัส นพคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม ตอบ

“หลักคิด คือ ไม่ให้เพาะพันธุ์ปัญญา ไปกระทบกับการสอนปกติ การสร้งงาน สอนหลักคิด โดยใช้เหตุ – ผล การปลูกฝัง แล้วสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนและครู เอาไปใช้ได้ ให้เอาหลักการไปใช้ ไม่ใช่ โดยการถอดหลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

**นางสาวจุรีพร สุวรรณบุญโน
ผู้บันทึก**

ห้องที่ 2 ครูและนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา

นักเรียนของโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม ที่เคยเข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาได้เล่าประสบการณ์ที่ได้รับ โดยเริ่มจากคนที่ 1

นางสาวชลธิชา เป็นนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญารุ่นที่ 2 ได้เล่าว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ลบ แต่หลังจากได้เข้าร่วมโครงการนี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงเป็นคนที่มีมองโลกในแง่บวกมากขึ้น และรู้จักการใช้เหตุผล ทำให้ตัวเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น

นางสาวเบญจมาศ เป็นนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญารุ่นที่ 2 ก่อนเข้าร่วมโครงการมองว่า โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นเรื่องยาก และคิดว่าตัวเองจะทำได้ แต่ก็มองว่าความยากนั้นมันเป็นเรื่องที่ทำนาย

และอยากที่จะเอาชนะมัน จึงพยายามหาข้อมูลเพิ่มขึ้น แต่หลังจากได้เข้าร่วมโครงการแล้ว จากที่เป็นคนยอมแพ้ง่าย ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะต่อสู้ โดยมีกำลังใจจากเพื่อน ๆ และคุณครู ทำให้มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

นางสาวเบญจिता เป็นนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา รุ่นที่ 3 หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการทำให้มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น มั่นใจมากขึ้น และรู้จักการทำงานเป็นทีม ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นคนที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก หรือนำเสนองานหน้าชั้นเรียนเลย

ด.ญ. นพรัตน์ เป็นนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา รุ่นที่ 4 จากที่เป็นคนไม่มั่นใจในตัวเอง เวลาทำอะไรก็มักจะคิดว่าตัวเองทำไม่ได้ แต่พอได้เข้าร่วมโครงการ ก็มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น สิ่งไหนที่เคยทำไม่สำเร็จก็สามารถทำให้สำเร็จได้

ด.ญ. ศนิชา เป็นนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา รุ่นที่ 5 หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ได้เข้าใจและเรียนรู้กันมากขึ้น และรู้สึกว่าการกล้าแสดงออก มั่นใจในการทำสิ่งใหม่ ๆ

การเปลี่ยนแปลงที่ได้จากคุณครูที่เข้าร่วมโครงการ

ครูคนที่ 1 ได้บอกว่า มีการเปลี่ยนแปลงจากตัวเองไปหานักเรียนในเรื่องของความคิด รู้จักเรียนรู้วิธีการทำงาน ได้ดึงศักยภาพของตัวเอง และดึงศักยภาพของนักเรียนออกมาได้มากขึ้นโดยการพานักเรียนออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียนจากชุมชนของตัวเอง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และรู้จักชุมชนของตัวเอง

ครูคนที่ 2 บอกว่า การป้อนคำตอบให้กับเด็กนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้ในสิ่งนั้น เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อใดที่ให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบเอง นักเรียนจะสามารถจดจำสิ่งนั้นได้ดีกว่า

ครูคนที่ 3 บอกว่า เด็ก ม.1 ก็สามารถทวิจ้ยได้ จากเคยเรียนรู้ใน ม.1 พอขึ้น ม.2 ก็พัฒนาได้ต่ออีก และทำได้ดีขึ้น จากที่เคยเรียนรู้มาแล้วใน ม.1

ครูคนที่ 4 เป็นครูจากสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งเคยทวิจ้ยมาก่อน แต่จะทำตามกระบวนการเดิมที่ได้เรียนมา คือทำตามกระบวนการ 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ แต่หลังจากได้เข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ทำให้รู้ว่า ไม่จำเป็นต้องทำให้ตรงตามกระบวนการทั้งหมดก็ได้ และทำให้เป็นคนใจเย็นขึ้น เช่นเวลาถามเด็ก เพื่อให้เด็กหาคำตอบ อาจจะไม่ต้องการคำตอบ ณ เวลานั้น แต่จะให้เด็กคิดเป็นการบ้านโดยการศึกษาค้นคว้า แล้วนำมาตอบในครั้งถัดไป และทำให้รู้จักเปิดใจที่จะคุยกับเด็กมากขึ้น และให้เด็กรู้จักคิดเป็นระบบ

ครูคนที่ 5 ได้บอกว่า หลังจากที่มีกระบวนการนี้มาเป็นระยะเวลา 5 ปี ทำให้สามารถจัดการทุกอย่างได้อย่างเป็นระบบ และเกิดปัญหาน้อยลง หรือถ้าเจอปัญหา ก็สามารถจัดแก้ไขได้ เพราะเคยเจอปัญหาต่าง ๆ มาแล้ว

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนเขียนไดอารี่ ส่งทุกสัปดาห์ โดยให้ครูอ่านไดอารี่ของนักเรียน เพื่อจะได้ทราบปัญหาของเด็กและแก้ปัญหาได้ทัน

คำถามจาก สสวท. อยากทราบว่าเด็กที่เข้าร่วมโครงการนี้แล้ว อยู่รอดในสังคมได้อย่างไร ทำงานมีประสิทธิภาพมากแค่ไหน และได้มีการศึกษาต่อหรือไม่ อยากจะทราบถึงความยั่งยืน

มีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร การแบ่งชั่วโมงเรียน และอยากได้โครงการที่หลากหลาย ไม่ใช่เฉพาะแค่โครงการวิทยาศาสตร์ ควรจะเอาหลักการและแนวคิดของโครงการเฉพาะพันธุ์ปัญญาไปปรับใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย

ภาพกิจกรรม

นายชวิต ภูมิพนา
ผู้บันทึก

ช่วงถ่าย : โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย เป็นอีก 1 ใน 16 โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบด้วยจุดเด่นต่อไปนี้

1. เป็นตัวอย่างของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการสานพลังครูแกนนำ ครูผู้สอนสาระวิชาต่างๆ ให้บูรณาการงานให้เป็นอย่างดี จนรับเป็นภารกิจของโรงเรียนเข้าสู่แผนการปฏิบัติงานประจำปี ระบบงานนิเทศติดตามของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบริหารจัดการภายใต้ระบบมาตรฐานคุณภาพจนได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

2. สามารถระดมการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาได้ ชมรมผู้ปกครอง ทั้งๆที่การเรียนผสมการทำกิจกรรมเช่นนี้ไม่ใช่กระบวนการที่ปกติของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงผลสัมฤทธิ์การศึกษามาเป็นเวลานาน จึงกล่าวได้ว่าเกิดการเปลี่ยนกระบวนการที่คนจากระดับบนจนบริหารจัดการสู่ระดับล่างได้สำเร็จ

กิจกรรมได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 2 ห้องย่อย โดยสรุปได้ดังนี้

ห้องที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ปัญหาที่เกิดขึ้น และการจัดการแก้ปัญหา โดยแบ่งเป็นข้อได้ดังนี้

1. ปัญหาโรงเรียนเอกชนมักจะมีครูลาออกทุกปี ทำให้เกิดปัญหาการสานการทำงานที่ต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผอ.โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ได้มีการแก้ปัญหาจากคนที่เคยทำงานอยู่แล้ว มีการลาออก หรือโยกย้าย โรงเรียนบุญวาทย์ได้มีการแก้ปัญหานี้โดยการ แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบงานร่วมกัน อย่างน้อย 3 คน เพื่อให้เรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหา งาน รวมถึงถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ที่ยังทำงานอยู่ และโยกไปถึงการแต่งตั้งบุคลากรขึ้นมาใหม่ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน

2. ทำอย่างไรให้เกิดความยั่งยืน และให้ครูในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม 100 เปอร์เซ็นต์ ปัญหานี้ทางโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ได้มีการบริหารจัดการโดย ค่อย ๆ เพิ่มครูเข้ามาทีละกลุ่มสาระ จากครู 1 คน จากหนึ่งกลุ่มสาระก็เพิ่มครูท่านอื่นโดยการชักชวนเข้ามามีละนิด ทำให้เขามีความสนใจ แล้วจึงชักชวนเข้ามาร่วมโครงการและต้องให้การสนับสนุนจากผู้บริหาร เช่นทรัพยากรด้านงบประมาณในการทำงาน

3. โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ได้มีการบริหารจัดการกับนโยบายที่คล้ายกัน นำมารวมกันเป็นเรื่องเดียวกันไม่ว่าจะเป็น IS, TQM และโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา โดยสามารถขับเคลื่อนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ได้มีการจัดให้ทำโครงการที่หลากหลาย ครอบคลุมในทุก ๆ กลุ่มสาระ ไม่ใช่แค่โครงการที่เป็นวิทยาศาสตร์อย่างเดียว โดยมีทั้ง เศรษฐศาสตร์, สังคม, สิ่งแวดล้อม ฯลฯ แต่ในหลายโครงการอาจถูกมองเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะว่ามีการใช้กระบวนการจัดการทางวิทยาศาสตร์ เข้ามาใช้ ขึ้นอยู่กับหัวข้อโครงการของเด็ก ตัวอย่างหัวข้อโครงการเรื่องเห็ดก็จะให้ครูเกษตรเป็นครูที่ปรึกษา แต่ในกระบวนการภายในก็ยังจัดการแบบวิทยาศาสตร์

5. SEEEM : Science Engineering Economic Ecology Math อาจจะเพิ่ม C เข้ามาเพิ่มซึ่งหมายถึง Culture วัฒนธรรม ซึ่งโครงการประเภทนี้ ก็สามารถ ทำให้เป็น STEM ได้เช่นกัน แล้วก็จะทำให้เด็กเข้าใจได้มากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องเน้นไปที่โครงการที่เป็นสิ่งประดิษฐ์

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. โอกาสและความท้าทาย ต้องหาเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยง และสร้างความร่วมมือจากภายนอกเพิ่มเติม

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เพียงมานั่งคุยกัน หรือจัด PLC แต่ต้องสรุปผลเพื่อยกระดับการเรียนรู้จากประเด็นที่ได้หลังจากคุยกันด้วย โดยการทำให้ AAR (After Action Review)

3. ผอ. หรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ต้องมีบทบาทโดยรวม ไม่ใช่แค่การปล่อยให้ทำ แต่ต้องอำนวยความสะดวกการทำงานได้สะดวกด้วยเช่นกัน

7. ภาพกิจกรรม

นายชวิต ภูมิพนา
ผู้บันทึก

ห้องที่ 2 นักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาและผู้ปกครอง

นักเรียน

คำถาม เล่าการรับรู้ การเข้าโครงการเปลี่ยนแปลง

1) ผู้นักเรียนรุ่น 3 คนที่ 1 จากการเป็นรุ่นที่สามเลือกให้ทำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ทำให้ไม่เต็มใจแต่พอทำๆ ไปก็สนุกดี พร้อมร้องไห้ไป มีความสุขไป งานไม่เสร็จก็มีความสุข ซึ่งครูก็ให้แรงบัลดาลใจคือช่วยชี้แนะและพาทำแต่ก็มีโครงการที่ทำไม่สำเร็จต้องเปลี่ยน แต่พอเปลี่ยนก็ทำงานเสร็จและได้สูตรน้ำหอมเป็นของตนเองซึ่งกระบวนการที่ครูนำมาใช้คือ การเขียนเป้าหมายก่อน ลงมือทำจริง มีหลักคิดในการวางแผนเป้าหมาย โดยการค้นหาด้วยตนเอง ซึ่งมันเป็นความท้าทายอย่างมากและก็ผ่านอุปสรรคนั้นมาได้

2) นักเรียนหญิง รุ่น 3 คนที่ 2 ได้อะไรเยอะจากโครงการเนื่องจากว่าไม่ได้เรียนสายวิทยาศาสตร์ แต่สนใจและชอบวิทยาศาสตร์ พอได้ทำก็คิดเป็นระบบ การวางแผนดำเนินงานซึ่งสามารถดำเนินไปได้ซึ่งจากที่ไม่มีความรับผิดชอบ ก็มีความรับผิดชอบมากขึ้นซึ่งหัวข้อก็เป็นคนหาข้อมูลเอง และนำมาเสนอครูและครูก็มาให้คำแนะนำซึ่งทำให้รู้จักกระบวนการมากขึ้น

คำถาม ; ถ้าจะบอกครูที่ไม่ใช่ครูเพราะพันธู์จะบอกอย่างไร

นักเรียนหญิง รุ่น 4 คนที่ 1 ความจริงแล้วมันก็ได้วิชาการมาก มันไม่น่าเบื่ออย่างแรกเราต้องเปิดใจก่อน พอเปิดใจทุกอย่างที่เกิดจากกระบวนการด้านวิทยาศาสตร์เหมือนกัน

คำถาม การค้นคว้านอกโรงเรียน นักเรียนทำอย่างไร

นักเรียนหญิง รุ่น 4 คนที่ 2 ค้นคว้าด้วยตนเองแต่จะมีครูพาไปหาแหล่งข้อมูล และทางพี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยลำปางก็มาช่วยเสริมทักษะด้านวิทยาศาสตร์

คำถาม คิดว่าโครงการเพราะพันธู์ปัญญามีความแตกต่างจากห้องเรียนปกติกับกระบวนการ RBL อย่างไร

คิดว่าไม่แตกต่างเพราะเป็นกระบวนการด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเน้นกระบวนการเพราะพันธู์ปัญญา ซึ่งตอนแรกไม่ชอบแต่ตอนนี้ชอบ ซึ่งเป็นการถามคือสอน

คำถามการแก้ปัญหาโครงการซึ่งการไปกลับบ้านจากโรงเรียน มีวิธีแก้ไขแบบไหน

นักเรียน ต้องจัดการเวลา แบ่งกันกับเพื่อนมีปัญหาในการไปดูแล ต้องแบ่งกันกับเพื่อนในการไปดู ข้อดีคือสามารถแก้ไขปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ซึ่งการทำงานคนเดียวก็เหมือนก็ต้องปรับแบ่งเวลาให้เป็นและการคิดการเรียบเรียงข้อมูลต้องหาเวลาในการคิดค่อยๆ ทำและค่อยถ่ายทอดออกมาเป็น model

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเด็ก ม. 4 การดำเนินงานโครงการเพราะพันธู์ปัญญาได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองพร้อมสนับสนุนมาด้วยดี ทำให้ลูกมีความรับผิดชอบมากขึ้น หลังจากร่วมโครงการ ซึ่งในโครงการทำอิฐมวลเบาซึ่งที่บ้านทำเกี่ยวกับโรงงานทำเกี่ยวกับพวกนี้ เค้าจะเข้าไปโรงงานเองโดยไม่ตั้งคับหลังที่ไม่เคยสนใจเลยว่าพ่อแม่ทำอะไร มีจิตใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน มีความตรงต่อเวลา

แนวคิดจากผู้ปกครองเรื่องโครงการนี้ ซึ่งโครงการนี้จัดว่าเป็นโครงการดีต้องช่วยกันหลายๆ ฝ่ายซึ่งช่วยการเริ่มการรู้ถึงปัญหา กระบวนการตั้งต้น การตั้งสมมติฐาน การตั้งปัญหา การสรุปซึ่งสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม. 4 เด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้นสามารถนำความรู้มาเขียนเป็นเรื่องเข้าไปค้นคว้าด้วยตนเองซึ่งทำให้พ่อกับแม่มีความสนใจและช่วยในการหาข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสุขมากทั้งครอบครัวซึ่งครูก็ช่วยดูแลเด็กดีมากช่วยอยู่เป็นเพื่อนจนดี และช่วยชี้แนะอีกทางซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ

นางสาวจุรีพร วงศ์จินดา

ผู้บันทึก

2.12 วันนี้ 27 มกราคม 2561 ครูแกนนำ โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ กิจกรรม PLC ณ สวนรุกขชาติ น้ำตกสำโรงเกียรติ อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ

เสียงสะท้อนจากการจัดกิจกรรมวง PLC ครูเพาะพันธุ์ปัญญาศูนย์ศรีสะเกษ

1. วง PLC ควรจะเกิดขึ้นนานแล้ว. เพราะจะได้เป็นพลังของกลุ่มครูและเห็นแนวทางจากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อขับเคลื่อนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
2. โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการใหม่ในปีนี้พึงรู้ในวันที่เห็นสัญญาณว่าจะต้องส่งรูปเล่ม ต้องเข้าร่วมวันปิด 24 มกราคม 2561 เข้าใจว่า ปีนี้ร่วมสังเกตการณ์และเรียนรู้ก่อน ปีหน้าถึงเข้าร่วมเต็มตัว ทำให้มีความกดดันที่ต้องรีบเร่งดำเนินการ เพื่อให้ทันตามกำหนดการที่ศูนย์แจ้ง
3. มีความเห็นตรงกันว่าวง PLC เกิดประโยชน์ ต่อการทำงานของครูเพาะพันธุ์ฯเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้จะเผชิญปัญหาคล้ายคลึงกันแต่วิธีการแก้ปัญหาของแต่ละโรงเรียนมีความหลากหลายแตกต่างกัน และทำให้มองเห็นแนวทางในการไปประยุกต์ใช้ต่อ
4. วง PLC ควรจะเกิดขึ้นต่อไปเพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มครูนักปฏิบัติให้เกิดการแลกเปลี่ยนในเนวราบ สำหรับนักปฏิบัติด้วยกันและเสนอความต้องการ หรือร้องขอความช่วยเหลือจากต้นสังกัดหรือศูนย์พี่เลี้ยง
5. มุมมองของครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่ครูเพาะพันธุ์ฯ ปัญหาที่สอนนักเรียนห้องเพาะพันธุ์และห้องอื่นที่ไม่ใช่ห้องเพาะพันธุ์ฯ ว่าเด็กสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกัน ที่เห็นเด่นชัดคือ กระบวนการคิด เชื่อมโยง. การแบ่งเวลา. การทำงาน ห้องเพาะพันธุ์ฯ จะโดดเด่นกว่า อย่างชัดเจน
4. การสร้างความเข้มแข็งควรจะทำอย่างต่อเนื่อง ครั้งต่อไปจึงมีมติจัดวง PLC ในวันที่ 10 มีนาคม 2561 ที่โรงเรียนกระแซงวิทยา. ช่วงเช้าให้ครูโรงเรียนกระแซงวิทยาเป็นกระบวนการ ช่วงบ่ายเป็นโรงเรียนกันทรอมวิทยาคม และอยากให้ศูนย์พี่เลี้ยงศรีสะเกษอยู่ร่วมกระบวนการด้วยจนจบ

สรุปการกิจกรรม PLC

1. ทำอย่างไรจะสร้างความยั่งยืนให้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - 1.1 การประชาสัมพันธ์ให้บุคคลที่อยู่ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้รู้กระบวนการพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - 1.2 ครูกลัวที่จะทำเพราะติดเรื่องงบประมาณ แต่เพียงเปิดโอกาสให้ตัวเองได้ทำ สิ่งต่าง ๆ ก็จะมาเองทั้งในเรื่องงบประมาณ
 - 1.3 การจัดสรรเวลา โอกาสให้ครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมคือการวางแผนให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งตัวครูก็ได้เรียนรู้ไปพร้อมกัน
 - 1.4 การให้อิสระในการคิดของครูและนักเรียน ไม่ตีกรอบให้เป็นไปตามผู้บริหารหรือนโยบายของโรงเรียนจะเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง
 - 1.5 การจัดการเรียนการสอนในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญานั้นเน้นกระบวนการที่มีผลเชิงคุณภาพ ส่วนเชิงปริมาณหรือสิ่งอื่นๆจะมาเอง
 - 1.6 ทุกอย่างต้องอาศัยความเข้าใจ หรือการยอมรับการเปิดใจของบุคคลในทุกฝ่ายทุกด้าน โครงการนี้จะไม่หายไปไหน แต่ทำยากมาก
2. การสะท้อนความคิดหลังการจัดกิจกรรม (AAR)

- 2.1 สถานที่จัดกิจกรรมดีมาก นั่งคุยกันท่ามกลางธรรมชาติ
- 2.2 ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการจัดกิจกรรมให้เด็ก ครูบางท่านเข้ามาในโครงการนี้เป็นปีแรก
- 2.3 ครูรู้สึกไม่โดดเดี่ยวเพราะมีครูโรงเรียนอื่นที่มีแนวทางการพัฒนาเด็กเช่นกัน (เพื่อนร่วมอุดมการณ์) รู้จักกันมากขึ้น
- 2.4 ครูบางท่านไม่มีมีพลังงานในการเดินต่อไป แต่วันนี้ได้พลังงาน กำลังใจในการเดินต่อทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เจอระหว่างดำเนินโครงการ
- 2.5 มูลเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง คือการได้ลงมือทำโดยไม่ต้องตีกรอบให้ (ออกนอกกรอบที่เคยทำ)

2.13 Plc อีสานใต้ 9 มีนาคม 2561

การพัฒนาการเรียนกับประสบการณ์ทำโครงการ เกิดการเปลี่ยนแปลงของเด็กที่เกิดขึ้น และกับมาเจอปัญหา ดังนั้นจึงต้องมีคู่มือการสอน คู่มือการสอนอ่านต้องเข้าใจไม่ยึดถือ ต้องเป็นคู่มือที่สั้นๆ และมีรูปประกอบทำให้อ่านง่าย และการทำโครงการแบบเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม ; เขียนในกระดาษเด็ก 4.0 ที่ครูต้องการคืออะไร การเล่าประสบการณ์การสอนโครงการในแต่ละศูนย์ เล่าว่าเห็นอะไรบ้างในปีนี้มีอะไรที่ดีขึ้น และปีหน้าจะทำอะไร

จากศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ขยายการสอนโครงการฐานวิจัยในทุกระดับชั้น ในวิชา IS ปัญหาคือการจัดการเรียนการสอน และได้ประชุมกันว่าจะจัดทำคู่มือหรือหลักสูตรในการพัฒนาการเรียนการสอน และนำไปสอนและจะมีการสะท้อนคิดทุกครั้ง

จากศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี การจัดทำหลักสูตร ในการนำมาสอน และในการเรียนสอนคือการเขียนไดอารี่ การจัดการเรียนสอนกับนักเรียนเริ่ม ม. ต้น

จากศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การเชิญชวนเด็กเข้ามาในห้อง เพาะพันธุ์ปัญญา ในการจัดการเรียนการสอนในการถามการรู้สึกในลึกๆ เด็กไม่รู้ เป็นการยืดเยื้อให้เด็ก เป็นคำตอบที่นิ่งเฉยถึงขนาดที่ว่าไม่ทำต่อ และนำไปเปรียบเทียบกับห้องอื่น ซึ่งกระบวนการเราเน้น ในการจัดฐานใจ เราดูแล เด็กดูแลเรา เราารู้สึกว่ายังงี้ก็ต้องทำ เราหวังให้เด็ก ม.5 จัดค่ายซึ่งเราเห็นศักยภาพของเด็กกลุ่มนี้ ในฐานกาย ฐานใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราภูมิใจ แต่ในปีหน้าจะจัดค่ายอบรมก่อนเปิดเทอม การเปิดโอกาสให้เด็กเด็กสามารถทำได้ในการจัดการค่ายซึ่งเป็นสิ่งที่ดี

การออกแบบสื่อนวัตกรรมกับการสร้างสรรค์จะเป็นไปได้มัย โดยสร้างสรรค์โดยไม่เอาของคนอื่นมาทำ และอีกอันคือทักษะการสื่อสารที่เราต้องใส่ลงไป

2.14 อบรมการเขียนบทความ 11-12 มีนาคม 2561

ค่ายฝึกเขียน บทความวิจัย ของครูอีสานเป็นกิจกรรมเข้าใจ ถึงความรู้สึกของนักเรียนเช่น ถึงทางตัน มี
งง สงสัยไม่เข้าใจ คนอื่นวิพากษ์อยู่คนเดียว ลองมาทำเองจะได้รู้สึกเป็นต้นมันเป็นวิธิการ
เรียนรู้

2.15 กำหนดการ เวทีนำเสนอผลงานโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “Transformative Learning – เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง” วันเสาร์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 08.30 – 16.30 น. ณ อาคารเทพรัตนสิริปภา (โรงแรม U-Place) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดย ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ร่วมกับ ศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2.16 งานปิดโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม งานปีระดับประเทศ 23 มีนาคม 2561

โครงการ “เพาะพันธุ์ปัญญา” การเรียนการสอนรูปแบบใหม่ปลูกฝังวิถีคิดเชิงระบบให้นักเรียนด้วยการตอบคำถามด้วยคำถาม ผ่านโครงงานวิทยาศาสตร์นำไปต่อยอดการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ การสร้างการเรียนรู้โดยเฉพาะวิถีคิด นอกเหนือจากการสอนโดยปกติที่ผู้สอนมักเป็นผู้ถ่ายทอด บอกเล่า และเน้นการท่องจำให้กับนักเรียน การเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ที่เน้นการค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง จากผู้เรียนก็เป็นอีกแนวทางที่น่าสนใจและโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม จ.ศรีสะเกษได้นำรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่เรียกว่า โครงการ “เพาะพันธุ์ปัญญา” มาเป็นเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้โดยให้นักเรียน

ศึกษาดูงานต่อที่ชุมชนศรีสะเกษ

งานปิดโรงเรียน

ตารางแสดงกิจกรรมงานปิดของโรงเรียนการลงพื้นที่

โรงเรียน	ชื่อโครงการ	วันที่	เวลา
โรงเรียน กระแซงวิทยา	ไก่ไข่	-	-
โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา	บายศรี	-	-
โรงเรียนบ้านตาเอน	กล้วย	-	-
โรงเรียนบ้านปราสาทเยอ	ความพอเพียง	-	-
โรงเรียนบ้านเสี้ยว	หอมแดง	-	-
โรงเรียนไพรรธรรมคุณวิทยา	ขยะ	-	-
โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม	SUMPSEEM เกษตรเกลือ	10 มี.ค. 61	10.00 น.
โรงเรียนละลมวิทยา	การพึ่งตนเอง	-	-
โรงเรียน ลานทรายพิทยาคม	ปลา	10 ก.พ. 61	10.00 น.
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม	ถั่วอินคา	-	-
โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	เกษตรผสมผสาน	22 ก.พ. 61	13.00 น.

กิจกรรมปี 61

2. ผลและบทวิเคราะห์การปฏิบัติงานของศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2.1 กิจกรรม open classroom PLC เทคนิค 8 มิ.ย. 61

การเปิดกิจกรรม open classroom PLC เทคนิค 8 มิ.ย. 61 โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ เพื่อเป็นกิจกรรมการสื่อสารสัมพันธ์ รุ่นต่อรุ่นและครูแกนนำเพื่อพัฒนาสภาพจิตใจก่อนเข้าสู่การจัดกิจกรรมห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาโดยมีท่าน อภิศักดิ์ แซ่จึ้ง เข้าร่วมเป็นประธานเปิดงาน โดยกิจกรรมเน้นการสานสัมพันธ์พี่น้องกับรุ่นที่เข้าห้องกิจกรรมใหม่ และกิจกรรมฐานกาย ฐานใจ เพื่อปรับสมรรถนะความคิดก่อนเข้าสู่บทเรียนเพื่อความสุขสนุกสนานภายในการเรียนห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา ซึ่งได้รับกิจกรรมจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องเพื่อสื่อสารสัมพันธ์ความสามัคคีและการดำเนินงานต่อไปในโครงการ

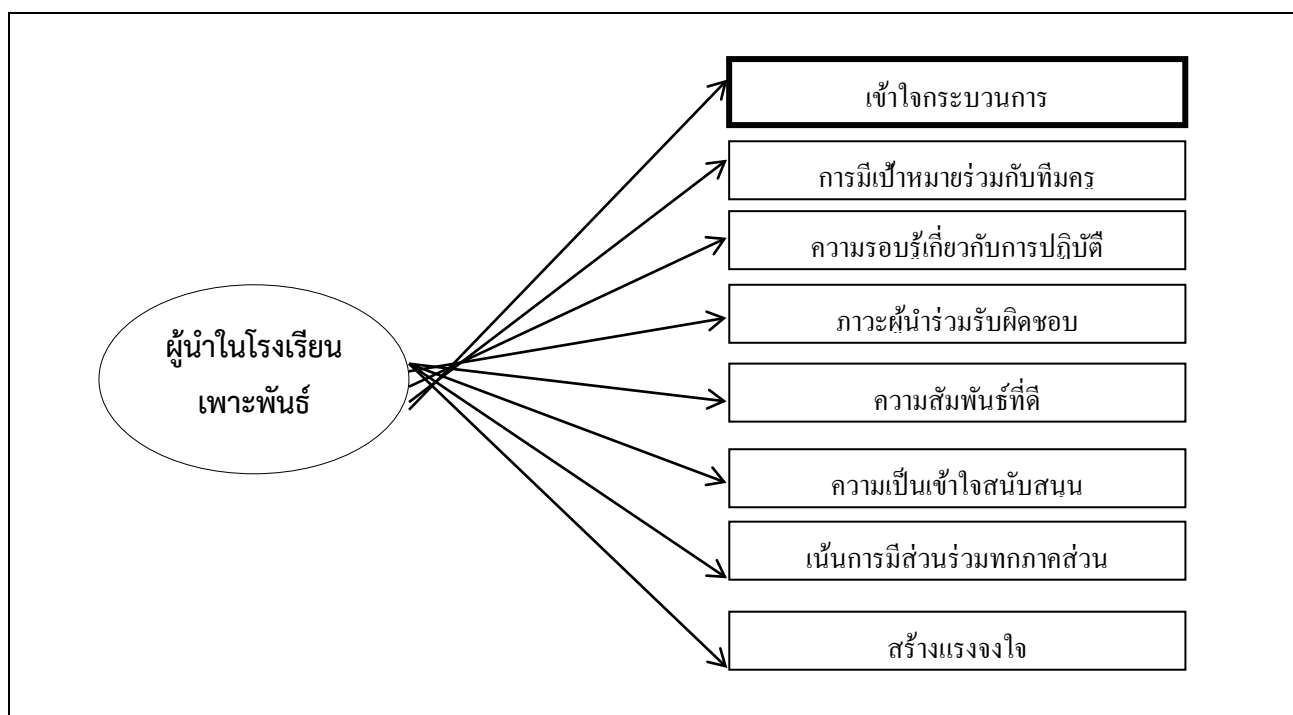

รุ่นพี่ที่จบไป กลับมาให้กำลังใจ ให้ความรู้ความเข้าใจ และผลที่จะได้รับต่อการเรียนห้องเพาะพันธุ์ปัญญา

2.2 ประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดการขับเคลื่อนโครงการเพาะพันธุ์ปีที่ 6 ของกระบวนการตลอดจนหารือวางแผนการทำงานในระดับโรงเรียน ในวันที่ 22 มิถุนายน 2561 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 2 โรงแรมศรีพทุธรถาลัยราชภัฏสกลนคร (ผอ)

บทบาทผู้นำกับผู้นำในโรงเรียนเพาะพันธุ์

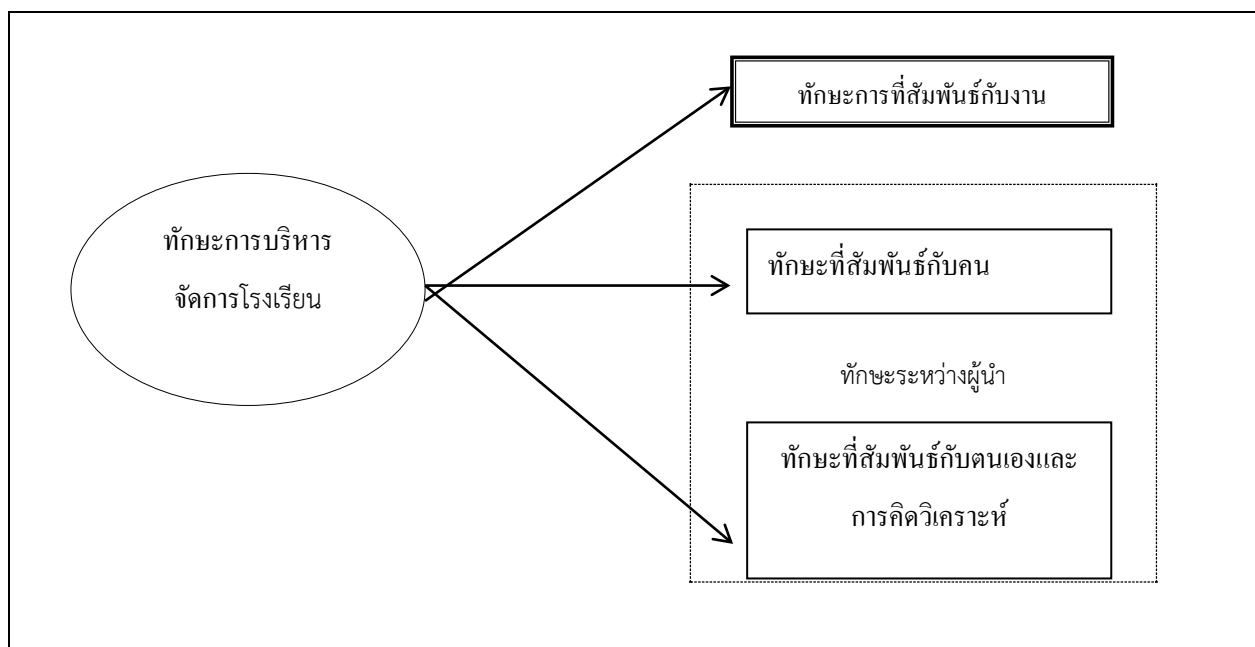
ประเด็นการจัดการพฤติกรรมของผู้นำในทางสังคมตามบทบาทชีวิตและบทบาทอาชีพครูตั้งแต่สองบทบาทขึ้นไปในเวลาเดียวกัน บทบาทที่หลากหลายของผู้นำเป็นสิ่งที่ขัดขวางความสามารถในการทำหน้าที่ของผู้นำ ทั้งนี้การทำหน้าที่ในบทบาทหนึ่งของผู้นำ ทำให้ผู้นำมีเวลาและกำลังความสามารถในการทำหน้าที่ในอีกบทบาทหนึ่งลดลง ทำให้ผู้นำเกิดความขัดแย้งในบทบาท ทำให้ผู้นำไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพในเวทีสุบบทบาทที่ผู้นำต้องทำ 8 ประการ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะการบริหารจัดการกับผู้นำในโรงเรียนเพาะพันธุ์

ประสิทธิผลเกิดกับโรงเรียนเพาะพันธุ์การพัฒนาผู้บริหารหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกับการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการที่จำเป็นไม่เพียงพอทำให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในโรงเรียนเพาะพันธุ์ การพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ เน้นการปฏิบัติของผู้บริหารที่ได้รับมาจากการเรียนรู้การฝึกฝน และการได้รับประสบการณ์ อันมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารปรับเปลี่ยนความรู้ไปสู่การปฏิบัติโดยการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆได้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย โดยอาศัยบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหารบริบทโรงเรียน
 เพาะพันธุ์1) ทักษะที่สัมพันธ์กับงาน (Task-Related Skills) ทักษะที่สัมพันธ์กับงานเป็นทักษะที่จำเป็น
 สำหรับผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเพาะพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การคาดการณ์ การวางแผน การจัดระบบงาน การมอบหมายงาน การนิเทศ
 กำกับ ควบคุม และติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงการ
 ดำเนินงาน ทักษะที่สัมพันธ์กับงานยังรวมถึงความรู้เฉพาะด้านที่สอดคล้องกับธรรมชาติของงาน ความรู้
 ด้านการบริหารจัดการทางการเงิน ความรู้เกี่ยวกับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ 2) ทักษะที่สัมพันธ์
 กับคน (People-Related Skills) ทักษะที่สัมพันธ์กับคน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
 เพาะพันธุ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานโดยหมายรวมถึง การมีมนุษย
 สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ การติดต่อสื่อสาร การบริหารจัดการความขัดแย้ง การจูงใจ การคัดเลือก การ
 ประเมิน และการพัฒนาบุคลากร3) ทักษะที่สัมพันธ์กับตนเองและการคิดวิเคราะห์ (Self-Related and
 AnalyticalSkills) ทักษะที่สัมพันธ์กับตนเองและการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร
 เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ความสามารถในการเรียนรู้ ความ
 รับผิดชอบในตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและการ
 แก้ไขปัญหาในเชิงสร้างสรรค์

ผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการโรงเรียนพะパンธุ์

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบอภิปรัชญย้อนกลับของ ผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ
โรงเรียนพะパンธุ์บริบททักษะการบริหารจัดการ และบทบาทผู้นำกับผู้นำในโรงเรียนพะパンธุ์

2.3 ประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดการขับเคลื่อนโครงการเพาะพันธุ์ปีที่ 6 ของกระบวนการตลอดจนร่วมหารือวางแผนการทำงานในระดับโรงเรียน ในวันที่ 23 มิถุนายน 2561 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 2 โรงแรมศรีพตทราลัยราชภัฏสัมนาการ(ครูแกนนำ)

บทบาทครูโรงเรียนเพาะพันธุ์

โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยาคมใช้ ชุมนม ครูสะท้อน ผอ ไม่ 50:50 ครูไม่ยอมทำงานเยอะภาระเพิ่มครูโดนบังคับเข้ามาทำชุนนม

โรงเรียนลานทรายพิทยาคม อยากได้การวิเคราะห์ SEEEM

โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์เริ่มที่บทที่ 2 หลังจากลงชุมชนให้เด็กเรียนรู้จากความล้มเหลวใช้การวิพากษ์ในห้อง

โรงเรียนราชสีไศล การให้เด็กหาโจทย์เอง ดดยการระดมสมองอยากให้ยั่งยืนปรับใช้ในชีวิตชุมชน

ใช้ครู 10 คนปัญหา คือ การหลอมรวมครูไสวแซร์ให้ใช้ทำงานเริ่มจากของณัฏฐ์ปีก่อนสร้างกิจกรรมนันทนาการ

โรงเรียนศรีแก้ว อยากรู้ PLC มีการตั้งโจทย์เป้าหมายระหว่างงอยากรู้จิตปัญญา ทำไงให้เด็กวิพากษ์กันได้

โรงเรียนไพรบึง ครูใหม่อยากได้ PLC รูปแบบ รรใหม่ การตั้งโจทย์ที่มาจากความอยากของเด็กนักเรียนใช้จิตปัญญาให้เด็กกล้าคิดกล้าคิดพูดอยากอบรมครูแกนนำทั้ง โรงเรียนพร้อมกับการเปลี่ยนครูบ้อยในโครงการไม่ยอมให้เปลี่ยน

2.4 กิจกรรม “สร้าง-พัฒนา-ขยายผล”

กำหนดการ

โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

การพัฒนาวิธีการสอนระบบคิดเชิงคณิตศาสตร์สำหรับครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

(การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง)

วันที่ 14-21 กรกฎาคม 2561

ณ โรงแรมกระดังงา บุคติก อินท์ และโรงแรมอมรเทพ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

วันเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
วันเสาร์ที่ 14 กรกฎาคม 2561		
07.30-08.00 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.00-09.00 น.	พิธีเปิดโครงการ	
09.00-12.00น. 13.00-13.30 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ ความรู้พื้นฐานการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญจัดการเรียนรู้สู่การ สอน 1.อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (รศ.ดร. ประกาศิต อานุกาพแสนยากร) 2.รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นายอภิศักดิ์ แซ่จิ่ง) 3.อาจารย์โปรแกรมคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (.....) 4. อาจารย์โปรแกรมคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ศูนย์พี่ เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (ดร. ปกรณ์ชัย สุพัฒน์) 5. ครูต้นแบบ สกว. (ทีมวิทยากรโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม)	ระยะเวลา จำนวน 3 ชั่วโมง 30 นาที วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล
13.30-17.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้สู่การสอน 1. ครูต้นแบบ สกว. (ทีมวิทยากรโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม)	ระยะเวลา จำนวน 3 ชั่วโมง 30 นาที วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้การเรียนรู้ เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล
17.00-18.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
18.00-19.00 น.	รับประทานอาหารเย็น	

วันเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
19.00-19.30 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	
19.30-20.30 น.	สรุปกิจกรรมการเรียนรู้	
วันอาทิตย์ที่ 15 กรกฎาคม 2561		
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.30-12.00 น. 13.00-17.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้ที่สนุกสมวัยและสร้าง ความแตกต่างในชั้นเรียน 1. ทีมวิทยากรมหาวิทยาลัย อุบลราชธานี (ผศ.ดร. สุระ วุฒิพรหม)	ระยะเวลา จำนวน 7 ชั่วโมง วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ร่วมผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่มสรุปผล
17.00-18.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
18.00-19.00 น.	รับประทานอาหารเย็น	
19.00-19.30 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	
19.30-20.30 น.	สรุปกิจกรรมสรุปกิจกรรมการเรียนรู้	
วันจันทร์ที่ 16 กรกฎาคม 2561 สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ		
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.30-12.00 น. 13.00-17.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ ระดับโรงเรียน โรงเรียนโคกสะอาดวิทยาคม	ระยะเวลา จำนวน 7 ชั่วโมง วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 6 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล
วันอังคารที่ 17 กรกฎาคม 2561 สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ		
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.30-12.00 น. 13.00-17.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ ระดับโรงเรียน โรงเรียนจิกสังข์ทอง	ระยะเวลา จำนวน 7 ชั่วโมง วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล
วันพุธที่ 18 กรกฎาคม 2561 สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ		
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.30-12.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ	ระยะเวลา จำนวน 7 ชั่วโมง

วันเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
13.00-17.00 น.	ระดับโรงเรียน โรงเรียนหนองฉนวนวิทยา	วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล
วันพฤหัสบดีที่ 19 กรกฎาคม 2561 สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ		
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.30-12.00 น. 13.00-17.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ ระดับโรงเรียน โรงเรียนเมืองแคนวิทยาคม	ระยะเวลา จำนวน 7 ชั่วโมง วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล
วันศุกร์ที่ 20 กรกฎาคม 2561 สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ		
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.30-12.00 น. 13.00-10.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ ระดับโรงเรียน โรงเรียนศรีแก้วพิทย	ระยะเวลา จำนวน 7 ชั่วโมง วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล
วันเสาร์ที่ 21 กรกฎาคม 2561 สำหรับโรงเรียนร่วมพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ		
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียนอบรม	
08.30-12.00 น. 13.00-17.00 น.	อบรมเชิงปฏิบัติการ ระดับโรงเรียน โรงเรียนผักแพววิทยา	ระยะเวลา จำนวน 7 ชั่วโมง วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน วิทยากรกระบวนการ จำนวน 5 คน รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม สรุปผล

หมายเหตุ:พักรับประทานอาหารว่างภาคเช้าเวลา 10.30 -10.45 น. และ เวลา 14.30 -14.45 น.

พักรับประทานอาหารกลางวัน เวลา 12.00-13.00 น. **กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

2.5 กิจกรรมคลัง SEEM 23 กรกฎาคม 2561

อาจารย์วิเชียร ไชยโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ SEEM ของเด็กนักเรียน กล่าวว่า SEEM นั้นเป็นแนวคิดเกษตรเกื้อกูลกัน ไม่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวแต่ปลูกผสมผสาน ให้พืชผักแต่ละชนิดอยู่ร่วมกัน เกื้อกูลกัน ซึ่งพอเด็กๆ ได้ไปเห็นที่สวนของลุงจิน พาลี ก็คิดว่าควรจะนำพืชผักผลไม้ที่เหลือทิ้ง เช่น กล้วย ที่มีมาก นำมาทอด ลองเพื่อหาสูตรอาหารเลี้ยงปลา หรือทำน้ำหมัก ส่วนน้ำที่เลี้ยงปลาก็นำมารด ผัก จึงเกิดเป็นโครงการและมีการทำแปลงทดลองดังที่ปรากฏ ซึ่งการทำโครงการทดลองของเด็กเป็นการ ใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้แนว Zero Waste หรือการไม่ทำให้มีของเสียเหลือทิ้งและทำให้เกิดการ สมดุลทั้งระบบ

"ผลที่ได้จากการทำโครงการ ทำแปลงทดลอง พบว่า ทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลง เป็น พัฒนาการในแง่บวก จากการเป็นเด็กขี้อาย ไม่กล้าพูด ก็กล้าพูด กล้าถาม และมีความรับผิดชอบมาก กว่าเดิม และมีการพัฒนาทักษะการคิด สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเองได้ แต่ผลที่ได้ตอนนี้สำหรับ ผมถือว่ายังเป็นแค่ 50% จากที่ตั้งเป้าไว้ ส่วนอีก 50% ที่เหลือของผมคือ ถ้าเราสามารถทำให้เด็กพูด ตอบโต้กับครู เป็นการโต้แย้งจากเหตุผล ความรู้ที่เขาค้นพบ ไม่ใช่ความรู้ที่ครูบออาจารย์ให้ หรือยัดเยียด ให้เขา ก็ถือว่าโครงการประสบความสำเร็จแล้ว" อาจารย์วิเชียรกล่าว

สำหรับ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่เข้าร่วมกับ "โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา" ภายใต้ การสนับสนุนของธนาคารสกริไทย จำกัด (มหาชน) ที่ร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มาเป็นเวลานาน 4 ปี แต่ในการดำเนินโครงการปีที่ 5 เด็กนักเรียนโรงเรียนไพรบึงวิทยาคมได้ลุก ขึ้นมาเสนอแนะกับคุณครูที่ดูแลโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาว่า การเรียนรู้แบบ STEM ควรจะมีการผนวก เอาความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปด้วย โดยแนวคิดนี้เกิดขึ้นหลังจากเด็กนักเรียนชั้น ม.5 ได้ไป

ทำกิจกรรมนอกสถานที่ ดูงานสวนเศรษฐกิจพอเพียงของลุงจิน พาลี ปราชญ์ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
ของจังหวัดศรีสะเกษ

2.6 เข้าร่วมอบรม โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนาวิธีการสอนสำหรับครูแนวทาง
โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ (การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญอย่างแท้จริง)

แผนการดำเนินงาน

แผนระยะยาวของการทำกิจกรรม

วันที่	วัน/ เวลา	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์ ของกิจกรรม	กิจกรรม	บทบาทของที่	สื่อ/แหล่ง เรียนรู้/ภูมิ ปัญญา	ชื่อผู้รับ ผิด ชอบ
1		สำรวจ ตนเอง	รู้ตัว	1.เพื่อให้เรียนรู้ตัวเอง 2.วิเคราะห์ความพร้อมที่จะ เรียนรู้ไปด้วยกัน	ร่วมกิจกรรม	กิจกรรมกลุ่ม	ทีม วิทยากร
1		ฝึกตนฝึกสติ	พัฒนาสติและ พื้นฐานจิตใจ การเรียนรู้	การเข้าค่ายพัฒนา 1. จิตตปัญญา/สุนทรีย สนทนา 2. วิธีการสอน 3. กระบวนการกลุ่ม 4. หลักปรัชญาของการ เรียนรู้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ร่วมกิจกรรม	กิจกรรมกลุ่ม	ทีม วิทยากร
2-6		รู้การ ออกแบบ	ถามคือสอนร่วม เรียนรู้ แลกเปลี่ยน	1. จิตตเรียนรู้ 2. การเรียนรู้เชิงระบบคิด คณิตศาสตร์ 3. คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ 4. PLC	1.ตั้งคำถาม เกี่ยวกับการ เรียนรู้ ใช้หลัก 5W 1 H 2. ลงปฏิบัติ จริง 3.ออกแบบ บันทึกการ เรียนรู้	กิจกรรมกลุ่ม	ทีม วิทยากร
7-8		แก้ปัญหา การเรียนรู้	สะท้อนการ เรียนรู้	1.เพื่อกำหนดปัญหา 2. ศึกษาวิธีแก้ปัญหา 3. กิจกรรมกระตุ้นการ วางแผนและออกแบบวิธี แก้ปัญหาที่บูรณาการการ เรียนรู้	1.กระตุ้นให้ คิดแก้ปัญหา 2. ให้สะท้อน ข้อค้นพบเพื่อ แก้ปัญหา	PLC	ครู ทีม วิทยากร

หมายเหตุ จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้เป็นผู้ออกแบบกิจกรรม โดยยึดหลักให้เกิดการแลกเปลี่ยน การกระตุ้นความคิด เป็น
กิจกรรมที่มกติการสร้างการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) อยู่ตลอด

ได้เครือข่ายโรงเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาเพิ่มมา 6 โรงเรียนคือ

โรงเรียนโคกสะอาดวิทยาคม

โรงเรียนจิกสังข์ทองวิทยา

โรงเรียนผักแพรววิทยา

โรงเรียนเมืองแคนวิทยาคม

โรงเรียนศรีแก้วพิทยฯ

โรงเรียนหนองถ่มวิทยา

2.7 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียน ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ประกอบการและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในการประเมินโครงการ

วันที่ 7 สิงหาคม 2561 เวลา 09.00- 16.00 น.	โรงเรียนขุน หาญวิทยาสรรค์	1. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครูแกนนำเกี่ยวกับการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด RBL แบบเพาะพันธุ์ปัญญาและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และความยั่งยืนต่อเนื่องของของนักเรียน 2. จัดสนทนากลุ่มนักเรียนเจ้าของโครงการ ปีการศึกษา 2560 โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 7 - 9 คน (ปรับได้ตามจำนวนจริงของนักเรียนทั้งชั้น) 3. สัมภาษณ์เชิงลึกพี่เลี้ยงศูนย์เกี่ยวกับการขยายผลของศูนย์พี่เลี้ยง ความต่อเนื่องยั่งยืนของการดำเนินงาน กลุ่มผู้แทนกรรมการสถานศึกษา กลุ่มผู้แทนผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และความยั่งยืนต่อเนื่องของของนักเรียนสังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิด RBL แบบเพาะพันธุ์ปัญญา และพฤติกรรมนักเรียน 4. จัดสนทนากลุ่มศูนย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียน ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 10-15 คน เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย สกว. ในชุดโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (พัฒนาวุวิจัย) 5. สังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิด RBL แบบเพาะพันธุ์ปัญญา และพฤติกรรมนักเรียน 1 ห้องเรียนที่ครูและนักเรียนกำลังดำเนินการอยู่ในปีการศึกษาปัจจุบัน (พ.ศ. 2561)
วันที่ 8 สิงหาคม 2561 เวลา 09.00- 16.00 น.	โรงเรียนกันทร ลักษณ์วิทยาคม	1. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครูแกนนำเกี่ยวกับการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด RBL แบบเพาะพันธุ์ปัญญาและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และความยั่งยืนต่อเนื่องของของนักเรียน 2. จัดสนทนากลุ่มนักเรียนเจ้าของโครงการ ปีการศึกษา 2560 โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 7 - 9 คน (ปรับได้ตามจำนวนจริงของนักเรียนทั้งชั้น) 3. สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้แทนกรรมการสถานศึกษา กลุ่มผู้แทนผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และความยั่งยืนต่อเนื่องของของนักเรียน 4. จัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียน ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 10-15 คน เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย สกว. ในชุดโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (พัฒนาวุวิจัย) 5. สังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิด RBL แบบเพาะพันธุ์ปัญญา และพฤติกรรมนักเรียน 1 ห้องเรียนที่ครูและนักเรียนกำลังดำเนินการอยู่ในปีการศึกษาปัจจุบัน (พ.ศ. 2561)
วันที่ 9 สิงหาคม 2561 เวลา 09.00- 16.00 น.	โรงเรียน กระแซงวิทยา	1. สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มผู้แทนกรรมการสถานศึกษา กลุ่มผู้แทนผู้ปกครอง และชุมชน และกลุ่มครูแกนนำเกี่ยวกับการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด RBL แบบเพาะพันธุ์ปัญญาและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และความยั่งยืนต่อเนื่องของของนักเรียน 2. จัดสนทนากลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียน ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองและชุมชน เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทาง

		ในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย สกว. ในชุดโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (พัฒนาวุวิจัย) 2. กลุ่มนักเรียนเจ้าของโครงการ ปีการศึกษา 2560 3. สังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิด RBL แบบเพาะพันธุ์ปัญญา และพฤติกรรมนักเรียน 1 ห้องเรียนที่ครูและนักเรียนกำลังดำเนินการอยู่ในปีการศึกษาปัจจุบัน (พ.ศ. 2561)
--	--	--

ได้คัดเลือกโรงเรียนกระแซงวิทยาเป็นกลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใน การนี้จึงใคร่ขออนุญาต

2.8 คูงานโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เขตนวัตกรรม, หน่วยจัดกลางกลาง, ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาในโรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
ถาม/ตอบ การนำเสนอการสอนแบบครูปัญญาที่ปกร

การนำเสนอข้อมูลโรงเรียน เพื่อพูดคุยสอบถามความเป็นมาของการเป็นโรงเรียนต้นแบบจาก
องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เขตนวัตกรรม, หน่วยจัดกลางกลาง, ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

การลงพื้นที่เพื่อดูการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการทำโครงการ ของ รองนายกองค์การบริหารส่วน
จังหวัด, เขตนวัตกรรม, หน่วยจัดกลางกลาง, ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

2.9 “Systems Thinkingและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM)”

วันที่ 18-19 สิงหาคม 2561 เวลา 08.30 – 16.30 น.

ณ โรงแรมศรีพทุธาลัย ราชภัฏสัมนาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

การสร้างผังความคิดผังเหตุผลก่อนเข้าสู่กระบวนการซึ่งกิจกรรมนี้ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนต้นแบบเพื่อถ่ายทอดกระบวนการสำหรับโรงเรียนที่มีครูแกนนำใหม่เพื่อปรับความคิดและความเข้าใจในการเข้าสู่การทำโครงการและการนำไปเผยแพร่ต่อยอดกับนักเรียนในโครงการปี 2561 ซึ่งกระบวนการที่ได้เริ่มคือ การคิดด้วยตุล การหาคำตอบ การรับฟัง การรวมกลุ่ม เพื่อพัฒนาตัวครูแกนนำที่ยังไม่เข้าใจกระบวนการให้มีความเข้าใจสามารถต่อยอดได้ซึ่งหลังจากที่ AR ก็พบว่า ครูมีความเข้าใจในกระบวนการและมีทักษะด้านการแปรความหมายและโจทย์ที่ได้รับมอบหมายแต่ละกลุ่มได้

การเข้ากลุ่มปรึกษา เสนอข้อคิดเห็น แต่ละโรงเรียน (Work shope)

2.10 อบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC Technique ครูแกนนำ ในวันที่ 25 -26 สิงหาคม 2561
เวลา 08.30 – 16.30 น. ณ โรงแรมบ้านสวนคุณตา โฮเต็ล แอนด์ กอล์ฟ รีสอร์ท
จังหวัดอุบลราชธานี

จากการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC Technique หลังจากกิจกรรมได้ทำการ AR พบว่าครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจในกระบวนการมากขึ้นและกระบวนการดังกล่าวส่งผลต่อการนำไปใช้ให้กับครูเกือบทุกโรงเรียนเพื่อนำไปใช้กับเด็กนักเรียน เนื่องจากบางท่าน ได้เข้าเป็นครูแกนนำใหม่ ยัง งงกับกระบวนการหรือไม่ถูกทาง พอได้เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงความคิด ความเข้าใจก็มากขึ้นและการนำไปปรับใช้ก็มีประสิทธิภาพ

2.11 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอ Proposal โครงการฐานวิจัยระดับโรงเรียน ในวันที่ 29 กันยายน 2561 เวลา 08.30 – 16.00 น. ณ โรงแรมศรีพทุธาลัยราชภัฏสัมนาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ที่	โรงเรียน	สังกัด
1	โรงเรียนบ้านปราสาทเขยอ	หม่อนไหม
2	โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	เกษตรผสมผสาน
3	โรงเรียนลานทรายพิทยาคม	หม่อน
4	โรงเรียนชุมชน	เกษตรทฤษฎีใหม่
5	โรงเรียนกระแซงวิทยา	มะนาวสารพัดประโยชน์
6	โรงเรียนไพโรธรรมคุณวิทยา	เด็กไพร สืบสานภูมิปัญญาไทย สมุนไพรหมั่น
7	โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม	เกษตรเกื้อกัน ชีชี้น 2
8	โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	กล้วย
9	โรงเรียนราชสีไศล	ข้าวโพด
10	โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม	พอเพียงเลี้ยงชีพ
11	โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยาคม	มะขามเมืองกันทร เพาะพันธุ์อาชีพ สู่ยุค 4.0

2.1 อบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการครู โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปีที่ 6 “พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์” ในวันที่ 22-23 ธันวาคม 2561 เวลา 08.30 – 16.30 น.

ณ โรงแรมยูเพลส มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

การ Reflection การสะท้อนคิดของครูและเด็กการสะท้อนของเด็กได้ทั้งจิตพิสัย ซึ่ง Reflection ได้ทั้ง 2 อย่าง

ข้อสังเกต : คะแนนโอเน็ตของภาคกลาง เห็นได้ชัดว่า คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับ รร. ระดับ จังหวัด และระดับประเทศ คำหลักสำคัญของ PLC การคืนศักดิ์ศรีความเป็นครูให้กับครู ครูพัฒนาตนเองของกลุ่มของตนเอง ต้องทำเองรู้เอง ข้อสังเกต : คะแนนโอเน็ตของภาคกลาง เห็นได้ชัดว่า คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับ รร. ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

อธิบาย การสอบ ในการคิดแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งทุกคนสามารถเพราะใช้กระบวนการคิดแบบ วิทยาศาสตร์ การคิดแบบ เหตุ และผล ซึ่งมีสิ่งที่เกิดและสิ่งที่ต้องเกิดในการเข้าใจศักยภาพของเราเป็น ยายมในหม้อ แต่เราจะมาพูดคุยกันใหม่ การรู้ด้วยเองไม่ต้องคิด

วิธีเอาน้ำออกจากอ่างน้ำจะมีเครื่องมือให้เลือก กะลาเจาะรู ฟองน้ำ ซ้อน ครูทุกคนมองเห็น แต่เครื่องมือ ไม่คิดที่จะหาวิธีเอาน้ำออกจากอ่างเอง คือ แค่ดิงจุกอ่างน้ำออกแค่นั้นเองบอกเป้าหมายพอ ไม่ต้องบอกวิธีทำ อธิบายในภาพ VDO การใช้กะลาเจาะรู ครูจะใช้อะไร ครูตอบ การใช้มือ การใช้หลอด การใช้ มือกัก หรือฟองน้ำ การเอามือดึงจุกออก เพราะทุกคนถูกทำให้เห็นเครื่องมือ PLC การดู VDO ลิงการพยายามเอากล้วยเพื่อเปรียบเทียบให้ครูเห็น วิธีการ (ลิงที่มีประสบการณ์ และลิงไม่มี ประสบการณ์) อาจารย์อธิบาย = การเปลี่ยนลิงในการเข้ามาในห้องเพื่อแย่งชิงกล้วย ลิงที่โดนรุ่นพี่รุม จะทำอย่างไร การเปลี่ยนลิงเข้ามาใหม่ โดยไม่มีประสบการณ์แต่มันไม่กินกล้วย (เป็นเพราะอะไร) PLC ที่เข้ามา มีแต่ภาระ แล้วการทำไปแล้วเราก็ไม่ดีขึ้นเลย อาจจะต้องทำไป การทำไปเพื่อสู่เป้าหมาย โดย ทำตามคำสั่ง ซึ่งมันไม่ใช่เป้าหมายของ PLC

PLC ตามคำสั่งเป็นระบบอำนาจ ไม่ต้องคิด ไม่พัฒนาปัญญาและงาน (คัดลอกจากส่วนหนึ่งของหนังสือ กว่าจะไปถึงดวงจันทร์) แก่นของเรื่องนี้คือ ครู แก่นเรื่องการชี้ข้างจับตักแทน CEO 3. CEO สะท้อนอะไรใน การระดมแนวคิดในองค์กร และหน่วยงาน ปัญหาอาจจะไม่ใช่ปัญหาเล็ก2. ยังไม่ได้ 3. ผู้ปฏิบัติการแก้ปัญหา ซึ่งคนปฏิบัติรู้ดีที่สุด PLC เป็นเรื่องของครู คนข้างบนบอกเพียงเป้าหมายพอ คนปฏิบัติคือครู

ปัญหาเด็กไม่ยอมทำการบ้านคณิตศาสตร์ หาวิธีโดยการเล่นเกม PLC แบบแก้ปัญหา (DALI โรงเรียนไทรโยคน้อย) ยกตัวอย่าง การให้ครูมาประชุมปัญหา โดยให้ครูเล่าปัญหา มันก็หลายปัญหา ให้ ยกมา 1 หาวิธีแก้ ให้เลือกมา 1 แล้วออกแบบ และเอาไปใช้ และสังเกตการเอาไปใช้ แล้วนำมาจด บันทึก เป็นกระบวนการดาร์ Learning Improve Act Design แล้วมาอภิปราย โดยครูสร้างกระตาะ แข่งกัน เพื่อเป็นการคิดให้กับเด็ก โดยที่ไม่รู้ว่าเป็นการคิด เปลี่ยนจากเรียนเป็นเล่นเป็นกลุ่มโดยครูเอาไป ใช้ จะพบจากครูทำ PLC กัน คน การกระทำ การระ เทศะ คือการทำงานให้สำเร็จ การแบ่งกลุ่มตาม ประเด็น ตามบทบาท การเป็นผู้ให้ผู้รับ ซึ่งมีสิ่งที่ง่ายและยาก ส่วนง่ายคือ คน กาละ เทศะส่วนยากคือ “กระบวนการ ในการทำงานให้สำเร็จ เห็นอะไร เห็นวงกรมสีขาว 8 ลูกกลิ้งอยู่ในพื้นที่สีแดงให้เลือก วงกลมสีขาวแค่ 1 ลูก อยู่สนใจรูปอื่น จะเห็นวิ่งเป็นเส้นตรง PLC แก้ที่ละปัญหาแก้ที่ละจุด อ.ตั้งคำถาม

ไม่ว่าเราจะมองลูกไหนทุกลูกต้องวิ่งผ่านจุดศูนย์กลาง หากทุกลูกไม่ได้วิ่งถูก กาละ เทศะ ถ้าไม่มี กาลเทศะ จะไม่วิ่งไปได้โดยไม่ชนกัน ครูทุกคนไม่สามารถสอนทุกวิชาได้ ให้เด็กลงมือฐานความรู้วิจัย 8 สาระ ทุกวิชาถูกแยกหมด ยกเว้นกิจกรรมการฟังเพลงกรออธิบายกาละเทศะ ให้ตรงกัน การที่กาละใช้ไม่ได้(ตย active learning) VDO แล้วบอกว่าเห็นอะไร

= เห็นวงกลมสีแดง การเคลื่อนไหวสีขาวมันกลิ้ง ในพื้นที่สีแดงให้เลือวงกลมสีขาวมา 1 อย่างสนใจลูกอื่น ให้ดูการเคลื่อนไหว

= ลูกขาวมันวิ่งเส้นตรง ผ่านตรงกลาง การดูที่ลูกกับดูทั้งหมดทำไม่ต่างกัน (หาคำตอบในการทำ PLC)

= การแก้ปัญหา แก้อันที่จุด ใครเห็นบ้างว่าไม่มองลูกไหน ทุกลูกจะต้องผ่านจุดศูนย์กลาง ถ้าทุกลูกไม่ได้ถูกกำหนด กาละและเทศะ ไม่กำหนดอย่างฉลาด จะเห็นเป็นอะไร คือมันจะชนกัน การที่เห็นแต่ละลูกคือ มันวิ่งตามช่วงต่างๆ ของเส้น ซึ่งถ้ามีวิ่งตามกาละเทศะ การทำ PLC ให้สำเร็จการจับแก่นความรู้ให้ได้ ในการจัดการความรู้ คลิป VDO ช่วยกันทำช่วยกันคิด รถแข่งในนั้นใครทำอะไรบ้าง การทำก่อนทำหลัง การทำหน้าที่ของแต่ละบุคคลกิจกรรมนี้สามารถฝึกเด็กได้ ในโครงการเขาจะแบ่งหน้าที่ได้ถูก เป็นเครื่องมือทำให้เด็กเข้าใจ RBLได้ความรู้ที่ฝังในตัวคน ที่ต้องเอามาจัดการ แล้วจะเอามาได้อย่างไรวิธีการคือ ให้เค้าเล่าเรื่องราวไปเรื่อยๆ แล้วมีคนฟัง แล้วจับแก่นความสำเร็จให้ได้เอาครูที่สำเร็จในการทำงานมาเล่าเรื่องเล่านี้ตรงกับหลักการเรื่องเล่าหรือไม่ตรงเพราะอะไร1. เพราะมีการใส่ความเห็น (คงหวังจะให้ผมสงสัย ผมเดาแล้วว่า) เรื่องเล่านี้เป็นตัวอย่างเรื่องเล่าที่ถูกต้องความแตกต่าง ความรู้ แก่นความรู้แก่นความรู้คือทั่วไป ใครไปใช้ก็ได้ ความรู้ คือ ท่านนี้ปฏิบัติ เช่น กอดเด็กสามารถมีคำในนี้ได้ว่าปฏิบัติอย่างไร

ครูได้แก่นความรู้ (core knowledge) คือ ถอดออกมาจากเรื่อง (แนวทางไม่มีเรื่องครู ประถม เด็กอนุบาล ความก้าวร้าว) ครูตอบ เปิดใจเด็กให้ได้ เอาความสำเร็จมาเล่าแล้วถอดแก่นออกมา คือ “การให้เด็กรู้ว่าเขามีตัวตนในสายตาครู” ความรู้ ที่ใช้ (working knowledge) คือ “ให้สัมผัสด้วยรักให้เด็กพร้อมฟัง จากนั้นใช้คำพูดที่บอกแก่น” สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ครูได้แก่นความรู้ (core knowledge) คือ “การให้เด็กรู้ว่าเขามีตัวตนในสายตาครู” แก่นที่ได้เอาตามสาระวิชา คือเด็กเห็นว่าเขามีความสำคัญ มีตัวตนสายตาครูความรู้ ที่ใช้ (working knowledge) คือ การเอาแก่นนี้ไปใช้ได้อย่างไร ทำอย่างไร การเอาใจใส่เด็ก เอาใจใส่เขาใส่ใจเรา อย่างน้อยเราต้องเปิดใจเด็กได้การฝึกคือ การทำ KM ในการหาแก่นให้ได้ จะได้ความรู้แก่นไปเรื่อยๆ ในการจัด work shop

“ในการประชุมเพื่อคัดเลือกโรงงานที่เป็นลูกค้าของธนาคารxxxxxxxเพื่อร่วมโครงการกับทุน ป.โท สาขาอาหาร ระหว่าง สกว. กับ มจร. และธนาคาร มีคำถามจากกรรมการว่าควรให้ทุนประเภทพัฒนากระบวนการหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ ธนาคารบอกว่าลูกค้าสินเชื่อมีหลายประเภทเราเลือกตามลูกค้าได้ไหม ถกกันไม่ได้คำตอบสักที จนกรรมการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่าควรถามอาจารย์ที่มานั่งรอให้ข้อมูลอยู่เพราะเขาต้องคุมวิทยานิพนธ์อาจารย์ท่านบอกว่าตามรายวิชาที่เรียนนักศึกษาน่าจะมีความสามารถด้านการพัฒนากระบวนการมากกว่า เพื่อให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จฝ่ายธนาคารเห็นด้วยกับการทำโจทย์พัฒนากระบวนการ”ให้เลือกลงช่อง

ข้อ 2 ได้ความรู้เยอะ สามารถแยก แก่นความรู้ กับความรู้ ได้ การเล่าเรื่องห้ามใส่ความรู้สึกของตนเองเข้าไปข้อ 5 ได้เป็นการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ และเอาไปใช้ในห้องเรียนได้ข้อ 6 เปลี่ยนแปลง

ปรับปรุงตัวเองตั้งสติมีสมาธิตั้งใจฟัง ข้อ 4 ยังไม่สามารถวิเคราะห์คำว่าแก่นความรู้ กับความรู้ ยังแยกแยะไม่ออกเลยทำให้ตอบผิดให้ตั้งใจฟังข้อ 3

Reflection กับตนเองตอนที่ 2

มีอะไรทำให้ฉันสับสนบ้าง? สับสน อะไรที่ทำให้สับสน คือแก่นความรู้ ความรู้ พอได้มาอบรมไม่สับสน อาจจะเป็นเพราะสมาธิในการโฟกัสติดตามเราจะไม่สับสน

ฉันสามารถอธิบายได้ไหมว่าได้เรียนอะไร? วันนี้ได้ความรู้ สามารถแยกแก่นความรู้เป็นอย่างไร ต้องไม่ใส่ความรู้ลึกเข้าไป ควรไม่ใส่เข้าไป เพื่อไม่เกิดความลำเอียง

ฉันควรถามหาความช่วยเหลืออะไร? ควรศึกษาแก่นความรู้ ความรู้ จากพื้นเพื่อให้ความที่ถูกต้อง

ทำไมฉันหาคำตอบผิด? ยังไม่สามารถวิเคราะห์แก่นความรู้ กับความรู้ ยังไม่ชัดเจน

ฉันสามารถเอาที่รู้นี้ไปปรับใช้กับบริบทอื่นได้ไหม? ได้การปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เบื้องต้นในห้องเรียน

ครวหน้าฉันจะทำให้ดีกว่านี้ได้อย่างไร? เปลี่ยนแปลงปรับปรุงตนเอง ตั้งใจ การจับแก่นปัญหา รวบรวมสร้งเงื่อนไข สร้างวิธีสอนตัวครู กระบวนการ และตัวเด็กเทคนิคที่ 1 คืออะไร การสร้างเงื่อนไขการสร้างกิตติการในการเรียน การดูที่ตัวครูเอง ครูประจำการมีคณโพสต์ความช่วยเหลือ โดยต้องมีกติกาก การใช้เทคนิคกระบวนการการตัวเอง การขึ้นเวทีตัวเอง และความสัมพันธ์กับเด็ก ในบริบทเราจะใช้แบบไหน การแก้ไข อย่างไร การแลกเปลี่ยนที่เท่าเทียมการที่ไม่แจกให้ เพื่อให้เด็กได้พยายาม ปัญหา คือคืออะไร ปัญหาอย่างใหญ่หลวงที่พบมากที่สุดของเด็กชั้นประถมศึกษา การรักษาข้าวของ ปัญหาที่สมุดหนังสือเรียนขาดหาย ยับยู่ยี่เปียกน้ำจนไม่สามารถเรียนได้ ความสำเร็จในการแก้ปัญหา ครูทำแบบนี้หนังสือผมพังหมดสิ แก่นของความรู้ แต่ถ้าเขาเห็นคุณค่าของมัน เขาก็จะดูแลมันอย่างดี นาดิน ไม่มีความสุข ไม่ชอบคณิตศาสตร์ ขาดความมั่นใจในตัวเอง ในจิตสำนึกความเชื่อที่ฝังใจเกี่ยวกับตัวเอง ที่ทำเรื่องเรียนไม่ได้ แก่นความรู้คือ ยอมโกหก เพื่อดึงความมั่นใจให้กับเด็ก และพูดเชิงบวกนาคินมีสติปัญญา มีความมั่นใจในตัวเอง เกิดพฤติกรรม การปรับเปลี่ยนการกลัวแพ้กกลัวทำยากกว่าเดิม ตราที่ว่าเป็นเก่งเป็นเบอร์หนึ่ง การจัดประกวดทำให้เด็กเห็นแก่ตัว

การฟังแบ่งเป็น 4 ระดับ ฟังแบบรู้แล้วฟังด้วยสมองฟังให้เข้าใจความรู้สึกของผู้พูด การเห็นกิริยาท่าทางการฟัง การฟังด้วยใจ การเยียวยาจิตใจ การฟังอย่างเดียวการคิดไม่มีเหตุผล การฟังด้วยใจ หูว่าเขาต้องการอะไร ซึ่งอยู่ในพรหมวิหาร 4 ในสถานะที่ไม่มีคนตกต่ำ การมีท่าทีที่เราตกต่ำลง การให้ธรรมขัดภาวะจิตใจ

การฟังอยู่ในระดับใดจากการดูคลิปการให้คำปรึกษาจะเห็นว่าดูจากน้ำเสียงค่อยๆ เปลี่ยนไป การที่ให้เปิดใจตัวเอง การใช้ น้ำเสียงให้เข้าไปถึงใจคน มันเป็นเรื่องที่เป็นการสร้างพื้นที่ใหม่ การใช้จิตปัญญาคล้ายแบบนี้ การเป็นผู้ฟังที่ดี การเปลี่ยนจิตใจที่ดี เพื่อเด็ก รักเด็ก แต่กลายเป็นครู แต่ระบบมาทำให้จิตใจเปลี่ยนไป ครูต้องไปสร้างพื้นที่ให้กับเด็กในการคิด เปิดทักษะ RBL ปัจจุบันก็คือ ระบบที่เลี้ยง เพราะต้องมีคนตามช่วยเหลือที่โรงเรียน การมีพี่เลี้ยงเข้ามาช่วย คอยชักจูงกับโรงเรียนได้ กระบวนการใส่ด้านความคิด พุทธิพิสัย ในการจัดการ

7 ลักษณะการเป็นผู้ฟังที่ดี

คุณค่อยๆ เข้ามาอยู่ในโลกของฉัน แล้วปล่อยให้ฉันเป็นอย่างที่ฉันต้องการ

คุณพยายามที่จะเข้าใจฉัน ทั้งๆ ที่ฉันพูดโดยไม่มีเหตุผลเลย

คุณเข้าใจเหตุผล ความคิดเห็นของฉัน ทั้งๆ ที่มันค้านกับความรู้สึกที่แท้จริงของคุณ

คุณทราบดีว่าฉันทำให้คุณเสียเวลา ทำให้คุณเหนื่อย แต่คุณก็อดทนให้เวลากับฉัน

คุณหยุดเล่าเรื่องขบขันให้ฉันฟัง ทั้งๆ ที่คุณกำลังอยากพูดถึงมัน

คุณปล่อยให้ฉันตัดสินใจเอง ถึงแม้ว่าคุณรู้สึกว่ามันกำลังคิดผิด

คุณไม่ได้ดึงปัญหาไปจากฉัน แต่คุณไวใจให้ฉันจัดการกับมัน ด้วยวิธีของฉันเอง

การฟังซ้ำเป็นการให้การฟังแต่ละข้อ โดยกำหนดให้ครูกำหนดแต่ละข้อว่าเป็นการฟังแบบใดการฟังแบบนี้โดยปฏิสัมพันธ์กับเด็กเราก็จะสบาย เด็กก็ไม่เกรง ถ้าสามารถรับฟังและให้เหตุ

การตอนแกะเข้าคอกได้ เพราะเหตุใดหมาต้องรู้ว่าประตูคอกอยู่ไหนรู้ทิศทาง ตำแหน่งของแกะ เทียบกับประตูคอกการรู้จักแกะที่มีการตอบสนองการกระทำของหมา การรู้จักนิสัยของแกะ การวิ่งเข้าคอก การทำงานเป็นทีม ในการตอนแกะเข้าคอกได้แกะเป็นนักเรียนครูคือหมาอันนี้ถามคือสอน ถามคือการตอนความคิด ของเด็ก การต้องความคิดได้ ต้องมีเป้าหมาย ก็คือตัวความรู้ การตอนความคิดเด็กคนนึง ความคิดของเด็ก จนเด็กเข้าไปสู่ความรู้ได้เอง หมาต้นแบบแกะเข้าประตูคอกคือการต้องความรู้ ดังครูต้องมีทักษะเหมือนหมา ทักษะในการศึกษาในการความคิด ครูต้องรู้ความรู้สุดท้ายอย่างแจ่มแจ้ง ขึ้นความคิดไปสู่ความรู้ รู้ขั้นตอนการเดินไปสู่ความคิดครูจะต้องรู้วิธีการกระตุ้น เหมือนหมาที่เห่า ให้แกะเลี้ยวไปมา ครูต้องรู้จิตของเด็กถามคือสอนคือทักษะ ที่เขียนพลันสามารถฝึกได้ ครู พบพบ. ต้องรู้จักตั้งคำถามเพื่อไปสู่ความคิดทุกคน

การใช้สุจิปุรีเป็นคาถาดั้งเดิม หรือขอให้ครูส่ง ppt ให้ การเรียนให้ครบคือ สุจิปุรี คือเด็กไทย ขาดใจ เพราะเด็กไทยคิดไม่ได้ ในปัจจุบัน ถามคือสอนคือ สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันป ลี เด็กจะฟังให้มากขึ้น โดยมีวิ ฉัตรชนาครูต้องฟังรู้ความรู้ขั้นสุดท้ายแบบแจ่มแจ้งครูฟังแล้วต้องคิดต่อ ต้องคิดวิเคราะห์ 2 ระดับกระบวนการนี้ต้องวนไปเรื่อยๆ เพื่อเชื่อม ปุ กับ สุ ไปด้วยกันให้ได้ครูฟังที่ขึ้นความรู้สูงกว่าเด็ก ครูต้อง จิ สองระดับ ในกระบวนการคิดวิเคราะห์ การวิเคราะห์ ครูฟังและวิเคราะห์ 3 ประเด็น 1 เด็กรู้อะไร 2 เด็กไม่รู้อะไร 3 เด็กรู้อะไรผิด ครูถาม Q forward ครูก็ปลูกต่อ รุกเด็กไปข้างหน้าเหมือนหมาตอนแกะ สีเหลืองเป็นการใช้ปัญญาสูงมาก ในการคิดวิเคราะห์ เด็กคือผู้รอบนข้อมูล ครูต้องมีทักษะในสีเหลือง เกิดขึ้นในปริบทา ทันทที่ที่เด็กมาต้องวิเคราะห์ 3 ประเด็นแต่อย่าบอกเด็ก ต้องวิเคราะห์ให้ได้ จนกระทั่งเด็กร้องอ้อ จนกระบวนการนี้จะขึ้นไปเรื่อยๆ แต่ละ step ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับเด็ก ไว้ให้ได้ครูต้องรู้ ขั้นตอนการหาความรู้ก่อน ครูรู้ปัญญาของความรู้ ถอยไปตำแหน่งของนักเรียน การมีความรู้เดิม ครูรู้แจ่มแจ้ง ต้องไปพนักเรียนไปขั้นที่ 1 ก่อน backward ความรู้ที่ 1เป็นความรู้ของนักเรียน การวางแผน ถอยหลักการออกแบบคำถาม for word ตัวอย่าง

ทำไมผ้าเปียกมีสีคล้ำกว่าผ้าแห้ง?

“ทำไมเราเห็นวัตถุ?”

“เพราะมีแสงกระทบวัตถุแล้วแสงนั้นสะท้อนเข้าตา”

“ทำไมวัตถุสีขาว?”

“เพราะทุกแสงทุกสีสะท้อนออกมาจากวัตถุ” (สารคือ แสงสีขาวเป็นการรวมของแสงทุกสี คือ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง) สีขาวจะสะท้อนหมดทุกสี แสงต่อสีแดงจะสะท้อนออกมา

“ทำไมวัตถุมีสีขาว?”

“เพราะแสงที่สะท้อนออกจากวัตถุนั้นมีความเข้มแสงมาก”

“ความเข้มแสงเกิดจากอะไร?”

“เกิดจากความสามารถสะท้อนแสงของวัตถุนั้น ถ้ามันสะท้อนออกมามาก มันก็ดูสว่าง”

1. การเห็นสี

2. การเห็นความสว่าง (เพื่อสะท้อน) การมองเห็นสีเข้มการลดลง สีที่ความเข้มลดลง เราจะมองเห็นสีลดลง การเห็นความสว่าง ทำให้อาการรับรู้มาเป็นที่ตั้งที่ 1 เมื่อได้รู้แล้ว วนคำถามที่สอง แสงสีขาวทำไมเห็นเจดสี 3 สีดำ ในการดูกลืน ทำไมเราเห็นสีที่สะท้อนออกมาได้ จากนั้นทำไมมันสว่างเพื่ออธิบายความคล้ำของสีดำ โดยความรู้ที่เห็นคือต้องให้เขารู้ด้วยตนเอง ทำให้เขาแยก การบูรณาการ โจท คือการเห็นความสะท้อนแสงในปริมาณที่เปลี่ยนไปกระตุ้น คือให้ร่วมความรู้ให้รู้เอง หน้าที่ของครูถามคือสอนคือ คือรู้ทั้งหมด จัจริตเด็กให้ได้แล้วตั้งธงบันไดขั้นที่ 1, 2, 3 ไปเรื่อยๆ ถ้าเด็กไม่เข้าใจให้ถามไปเรื่อยๆ แล้วกระตุ้นเด็ก

จะวิเคราะห์ครูดูคำตอบของครูครูต้องแก้ความเข้าใจผิดของเด็ก ไม่ใช่สะท้อน แต่เป็นการหักเหของแสง ครูทำอย่างไรโดยไม่บอกคำตอบเด็ก วิเคราะห์บทสนทนาของเด็ก ดูจากการถามการตอบของเด็ก ครูถามผิดหรือถามถูก คู่ที่ 3 น่าจะผิดครูต้องถามแก้ความผิดว่ามันสะท้อนในการหักเห

ให้ใช้คำถามเพื่อให้เด็กร้องออกเป็นคำตอบที่ละขั้นต้องแก้ความเข้าใจผิดของเด็ก เด็กเข้าใจผิดเรื่องไฟไหม้ ครูต้องตั้งคำถามว่าไม่ใช่ไฟไหม้ยังงไฟจะไหม้ได้เมื่อวัตถุนั้นเป็นเชื้อเพลิง แก้วหุงข้าวได้หรือไม่ แหล่งกำเนิดแสงอยู่ให้เงาตั้งคำถามเด็ก ใช้สามขั้นคำถามนี้ให้เด็กร้อง อ้อ จากรูปนี้ สามขั้น

ครูจะถามอย่างไร (ครูรู้ชั้นบนได้ทั้งหมด) ตรงนี้ครูจะถามอะไร คำถามคืออะไร ไฟไหม้แก้วได้หรือไฟจะไหม้ได้เมื่อวัตถุเป็นเชื้อเพลิง เชื้อเพลิงที่เห็นมีธาตุอะไรบ้างครูต้องมีความรู้ขั้นที่สอง คือ แสงต้องแหล่งกำเนิดแสงอยู่ด้านหลัง การสะท้อนเกิดกระทบแล้วนี้ ครูต้องตั้งคำถามแสง อยู่ฝั่งตรงข้ามทำไมสะท้อนอาศัยรูปนี้ 1 รูปสามารถตั้งคำถามให้เด็กบูรณาการ ได้อย่างมาก เมื่อเด็กถึงความรู้ออกมา จะถูกบูรณาการเมื่อเข้าใจปรากฏการณ์ เราเรียกสิ่งนี้ว่า ถามคือสอน เข้าสู่ประตูความรู้ หลักการที่เป็นการหาข้อสำคัญ ครู พพบญ. มีพื้นที่ที่มีความสนุกมาก ตัวอย่าง โพลไปไม่นั่งพลาสติก เพื่อเด็กให้รู้ สามารถตอบได้กับเด็กตอบคำถามได้ (ใบไม้ในถุงพลาสติก) นี่คือการถามคือสอน

ทำไมน้ำที่เป็นล้าออกจากท่อจึงแยกกลายเป็นหยดเกิดจากอะไรบ้าง ถามคือสอน การมีความหนาแน่นของหนักของเบตกพื้นไม่เท่ากันมันต่างกันเกิดการดึงกัน ทำให้ยางขาด ของสองอันตก เมื่อให้เข้าใจว่าตกเร็วขึ้นเมื่อเวลาเร็ว น้ำก้อน 1 2 เมื่อความเร็วต่างกัน เมื่อเวลาผ่านไป น้ำส่วนที่ออกมาก่อนมีความเร็วมากกว่าน้ำส่วนที่ออกมาภายหลัง น้ำมีแรงเกาะกันน้อยมาก มันจึงแยกตัวออกมา แล้วกลายเป็นหยดเด็กก็จะท่อง แต่ไม่เข้าใจ ซึ่งเด็กพยายามจะท่องแต่ถ้าเด็กเข้าใจกลไกการบูรณาการไม่ต้องท่องว่าน้ำออกมาทำไมต้องขา

1. สิ่งที่ได้ ตอนที่ 3 ได้เรียนรู้ทักษะการใช้คำถามแบบปลายเปิดให้เด็กคิดต่อยอดคิดสร้างสรรค์ คำถามปลายเปิด เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เด็ก

2. ครูแต่ละคนมีมุมมองในการแก้ปัญหา ดูตัวเรา เพื่อไปปรับแก้ปัญหา

3. การตั้งถามคือสอน เมื่อเด็กตอบจะไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด จะไม่มีเกณฑ์ไปตัดสินเค้า
4. ความรู้กับตัวแกนความรู้ ความรู้เข้าใจว่าอะไร แก่นความรู้ต้องมีระยะเวลายาวนาน ต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนอีกต่อไป

Reflection กับตนเองตอนที่ 4

สิ่งที่ได้ ได้เรียนรู้ทักษะการใช้คำถาม การกระตุ้นเด็กในคำถาม ในการคิดขั้นสูงขั้นวิเคราะห์ ในคำถามปลายปิด ได้รู้การแก้ปัญหา เนื้อหาที่ตัวเรา กับปัญหาที่เจอนำไปปรับปรุง สิ่งที่ประทับใจ ความรู้ตัวแกนความรู้ ความรู้จะต้องใช้เวลานาน ต้องมีวิธีการฝึกฝนต่อไป

2.2 งานปีระดับภาค วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562

1. มีการจัดแสดงผลงาน ของโรงเรียนทั้งหมด 24 โรงเรียน 2. Concept – Change (ต้นแบบการเรียนรู้โรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ-โรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี) มีการจัดกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็นโดยมีครู แต่ละโรงเรียนช่วยในการจัดกิจกรรมแต่ละกลุ่ม โดยมีคำถาม และให้นักเรียนเสนอความคิดเห็น Learning – Management for Student in the “เพาะพันธุ์ปัญญา” 3. กระบวนทัศน์ - การเรียนรู้ – ฐานปฏิบัติการ “เพาะพันธุ์ปัญญา” แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มเข้าฐานแต่ละฐาน แล้วมาสรุปในห้องใหญ่แลกเปลี่ยนเรียนรู้” – “Knowledge Sharing	
---	---

การประเมินกิจกรรมการตอบคำถามจากนักเรียนจำนวน 1500 คน

ประเด็นการเรียนรู้	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิด
การได้รับฟัง	4.78	0.64	มากที่สุด
การได้แสดงความคิดเห็น	4.42	0.77	มาก
การกล้าแสดงออก	4.58	0.64	มากที่สุด
มนุษยสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น	4.56	0.69	มากที่สุด
รวม	4.59	0.68	มากที่สุด

การสรุปงานจากการดำเนินกิจกรรมแต่ละฐาน

นักเรียนได้อะไร

สรุปนักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และได้ทดลองทำอะไรใหม่ ได้พูดคุยแลกเปลี่ยน การฝึกความอดทน การใช้สมาธิ การได้รู้จักกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา การได้ใช้ความสามารถและลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง ชอบในสิ่งที่ได้ทำที่ไม่เคยทำ ได้เอาความรู้พื้นฐานมาใช้ ชอบที่ครูเล่านิทานให้ฟังและให้นักเรียนคิดตามที่ครูเล่า ชอบที่ได้แสดงความคิดเห็น ชอบการทำงานเป็นกลุ่ม ชอบที่ได้ความรู้แปลกใหม่มากมาย ชอบการแลกเปลี่ยนพูดคุย มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความกล้า

แสดงออก ได้การทำงานเป็นลำดับ ได้ความสามัคคี ฝึกการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ มีความภาคภูมิใจ ได้ช่วยกันแก้ไขปัญหา ได้ความอดทน กล้าพูดในสิ่งที่ไม่เคยพูด การฝึกลงมือปฏิบัติเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ได้ร่วมมือกันแสดงความคิดเห็น นำเสนองานแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ ได้สมาธิ การได้ถอดบทเรียน รู้จักเพื่อต่างโรงเรียน การทำงานเป็นทีม การใช้จินตนาการ เพิ่มความสนทนมน ความรับผิดชอบ การมีเหตุมีผล

สิ่งที่อยากต่อยอด

อยากให้ทวนเข้าฐานทุกฐาน อยากมีกิจกรรมท้าทายกว่านี้ อยากให้มีกิจกรรมนันทนาการมากกว่านี้ อยากให้เพิ่มกิจกรรมและเวลามากกว่านี้ มีเวลาเยอะกว่านี้ ทุกคนมีส่วนร่วม มีฐานมากกว่านี้ นันทนาการเข้มข้น เพื่อนให้ความร่วมมือ การจำและการสังเกต ความคิดสร้างสรรค์

ชอบกิจกรรมอะไร

กิจกรรมการทำโครงการ ได้ปฏิบัติได้จริง การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ได้หาความรู้ด้วยตนเอง ทดลอง ชอบการจัดดอกไม้ เราทุกคนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ชอบฐานต้นไม้ เพราะรู้เรื่องการเสียบยอด การนำไปใช้ประโยชน์ได้ ชอบฐานนิทาน เพราะรู้จักคิดวิเคราะห์ สนุกสนาน ชอบฐานย้อมผ้าคราม เขมราฐ เพราะได้รู้จักวิถีย้อม ชอบฐานสบู่มุนไพร เพราะได้เรียนรู้วิธีการทำ กิจกรรมล่อแมลง การแบ่งกลุ่ม การเพาะปลูก การแกะสลักเทียน ใช้สมาธิ การใช้ความอดทน ฝึกความประณีต

รู้สึกอย่างไรกับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ

แลกเปลี่ยนความรู้ สนุกสนานได้ความรู้/ทักษะการแก้ปัญหา ได้ทำสิ่งใหม่/ทักษะการคิด ได้ทำกิจกรรมจากเพื่อนๆ/ ทั้งกลุ่มทำงาน /ขั้นตอน การกล้าแสดงออก/พูด/คิด/ทำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เจอเพื่อนใหม่ จิตปัญญา การเรียนผ่านการลงมือทำ/ทดลอง การเรียนรู้นอกห้องเรียน ชอบกิจกรรมกรรมแสดง/นิทรรศการของแต่ละโรงเรียน ได้มิตรภาพ มีเหตุผลในการทำงาน รู้การปรับตัวเข้าหาเพื่อน รู้จักการทำงานอย่างมีแบบแผน มีความสามัคคี มีการแลกเปลี่ยนหลายฐาน เพื่อนๆ ทุกคนควรให้ความร่วมมือ มีเวลาจัดกิจกรรมมากกว่านี้ การกระตุ้นหรือรื้อฟื้นความคิดสร้างสรรค์ พัฒนากระบวนการคิด การแก้ไขปัญหา มีความภูมิใจ

กิจกรรมควรเป็นอย่างไร

มีเวลากับทำกิจกรรมมากกว่านี้ มีพื้นที่กว้างขวางกว่านี้ มีอุปกรณ์ในแต่ฐานมากกว่านี้ เพิ่มนันทนาการเพื่อความสนใจ เพิ่มเวลาแต่ละฐาน ในห้องมีสีสันมากขึ้น เพื่อให้ไม่เกิดความเครียด ปรับปรุงเรื่องของเกมส์ อยากมีฐานเรียนรู้เพิ่ม ให้แต่ละฐานอธิบายข้อมูล กำหนดเวลาให้เหมาะสม อยากให้แต่ละฐานมีการแจกรางวัล เพิ่มกิจกรรมนันทนาการ มีเวลาในฐานมากกว่านี้ อยากให้มีการแจกขนม ควรเพิ่มเวลามากกว่านี้ ลดเวลาในการรวมกลุ่ม

การแนะนำตัว ด้วยการถาม สัมผัสใจมานั่งเสียงสละมานั่งถูกบังคับมา

การพยามอ่านตัวหนังสือ เขียนชื่อเล่น

กิจกรรมนับจำนวน 3 เสียง ประมือ เป้าหมายคือรู้จำนวนคนในห้องนี้

5 ข้อภารกิจสำเร็จ 1. มีสมาธิ 2. ขอเสียงดังๆ 3. มีสติ 4. ฝึกนับในใจ 5. การเตือนเพื่อน

กิจกรรมแนะนำตัว

การแนะนำตัวพร้อมนำเสนอการสนใจ ในจำนวน 58 คน

การฝึกเรื่องการฟัง Common Ground : ยิ่งรู้จักยิ่งรักกัน + อารัมภบท

สิ่งที่ให้ผู้อื่นได้ (เป็นประโยชน์กุศลต่อผู้อื่น) พวกเธอต้องเรียนรู้ ความเป็นมนุษย์ก่อน แล้วจึงเรียนศิลปะ ความรู้พื้นฐานของการเรียนรู้ร่วมกัน

- 1) เมื่อเราแข่งขัน การแบ่งปันจะหายไป
- 2) เราจะแบ่งปันแก่คนที่เรารักเสมอ
- 3) เราจะบอกความจริงกับคนที่เราไว้วางใจ

พื้นที่การเรียนรู้ร่วมกัน DOJO

1. อย่าเพิ่งด่วนตัดสินพิพากษาอะไรทั้งสิ้น
2. เคารพทุกคน ไม่ว่าจะอายุมากกว่า หรือน้อยกว่า
3. ร่วมกันสร้างพื้นที่ปลอดภัย
4. ปลอดภัยรบกวนจิตใจต่างๆ

ดูละครอย่าทำ มี 8 ตอน

1. ครูไสวการเล่าเรื่องคนอื่นใน สักกัต ตนเอง

- พื้หมู : ถามซั๊กถาม แทรกถาม / ห้ามทำอย่าแทรกถาม
2. ครูไสว ครูไสวการเล่าเรื่องผู้ปกครองเล่า เรื่องครูโน สังกัด ตนเอง
: ไปในทิศท่งเดียวกัน การแย่งขึ้น
3. ครูไสว ครูไสวเล่าเรื่องเด็ก ม.1 ผู้ปกครองเล่าอยากเข้าห้อง พพปญ. เรื่องครูโน
สังกัด ตนเอง

- : การพูดให้สบายใจขึ้น หาเหตุผล ค่อยๆ ถาม / ไกล่เกลี่ย
4. ครูไสว ครูไสวการเล่าเรื่องตนเอง กังวลการวางตัว ที่ได้รับการร่วมมือ
: เสนอความคิดเห็น การยุแยง
5. ครูไสว ครูไสวการเล่าเรื่องการทำงานที่โรงเรียน
: การมองให้เห็น การมองให้เห็นศักยภาพ วิเคราะห์ อย่าพึ่งรีบวิเคราะห์
6. ครูไสว ครูไสวการเล่าเรื่องการแข่งขันในโรงเรียน
: การกังวล การกดดันให้ เกทับ
7. ครูไสว ครูไสวการเล่าเรื่องการแข่งขันในโรงเรียน
: ทิ้งทุกอย่างเข้าวัด ด่วนแก้
8. ครูไสว ครูไสวการเล่าเรื่องการแข่งขันในโรงเรียน เห็นว่าเป็นประโยชน์จริงๆ
: เราไม่ได้คาดหวัง และสอน

ถ้าเขาขอให้วิเคราะห์ค่อยวิเคราะห์ ขอใช้ 8 act ในการใช้ 2 นี่สิ่งที่ควรทำคืออะไร ต้องย้ำว่า 8 อันนี้ยังเกิดขึ้นในใจเรา แต่อย่าให้ออกมาจากปาก ควรเก็บไว้ในใจ การพูด 4 คำ ออกมา อยู่กับตัวเอง ไม่นึกถึงอดีต อยู่ในปัจจุบัน วิธีการคือ การเดิน ถ้าไม่อยู่กับตนเองให้หยุด พออยู่กับตนเองละเดินต่อไป เดินช้าๆ การเคาะระฆัง หลับตาพร้อมกันเพื่อระลึกสติกิจกรรม การเดิน การฝึกอยู่กับตนเอง 1 นาที การจับคู่คุยกัน และทำอย่างสงบ คนที่ได้เลือก คนที่ถูกเลือก ต้องเป็นคนที่ยิ้มกันน้อยที่สุด

จับคู่ ดูคลิป การใช้สมาธิในการคิด การฟัง
(การฟัง)

การฟังแบ่งเป็น 4 ระดับ ฟังแบบรู้แล้วฟังด้วยสมองฟังให้เข้าใจความรู้สึกของผู้พูด การเห็น
กิริยาท่าทางการฟัง การฟังด้วยใจ การเฝ้ายาวจิตใจ การฟังอย่างเดียวการคิดไม่มีเหตุผล การฟังด้วยใจ

ว่าเขาต้องการอะไร ซึ่งอยู่ในพรหมวิหาร 4 ในสถานะที่ไม่มีคนตกต่ำ การมีท่าทีที่เราตกต่ำลง การให้ธรรมขัดภาวะจิตใจ

การฟังที่ดี สบตา ยังไม่ตอบโต้ หรือ พุดใด สนใจ กิจกรรมการฟังอย่างใคร่ครวญ A เล่าเรื่อง B รับฟัง ฝึกการเล่าให้กันฟัง B ต้องบอก A ด้วย ในการประมวลสั้นๆ B ก็เริ่มเล่าเรื่องตนเอง การฝึกฟังที่ไม่ใช่คู่ โดย 1 คนพูด หลายคนฟัง

คนที่ 1 พูดการเล่าเรียนรู้สิ่งที่ได้เจอทุกคนเป็นครู ทุกท่านเป็นครู และได้เห็น การทำงานการร่วมกิจกรรม พอเริ่มกิจกรรมนำไปจับใช้สอน บางกิจกรรมกึ่งๆ เพราะเข้าไม่ถึง การเข้าอยู่กับตนเอง การเข้าอยู่ตนเอง การเล่าให้ฟัง คู่ในการพูด อาจมีการพูดแทรก เรื่องที่เล่าคือเรื่องไม่ค่อยได้พูดออกไป ก็เริ่มสบายใจ

คนที่ 2 มาวันนี้สมัครใจมา ในการเข้ามาอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาตนเองก่อนค่อยไปพัฒนาเด็ก ก็ตั้งใจแต่โดยลักษณะที่เคยพูด และที่มามีอยากจะเรียนรู้จริงๆ เมื่อได้ความรู้ไปพัฒนาโรงเรียนตนเอง การคิด เราก็ไม่ฝึกการ ไม่ล้าตาดิ้นใจ มีผลต่อการพัฒนาจริงๆ

คนที่ 3 สิ่งที่ได้คือ การใช้ชีวิตของตนเองไม่อยู่กับตนเองมากว่านักสิ่งที่เข้ามาจะกระทบกับเราบ้าง เรามีความรู้สึกว่า เขาใจความรู้สึกของตนเอง มากขึ้น

ปรับ “ฐานใจ” ด้วยจิตตปัญญาศึกษา (ช่วงที่ 2)

- ความพร้อม

ต่างความเห็น เห็นความต่าง

สิ่งที่มองเห็น(คำพูด 7% โทนเสียง 38% สีหน้าท่าทาง 55%)

- พฤติกรรม (Behavior)
- ความรู้สึก(feeling)
- ความต้องการ (Need)

วิทยากร: ให้แบ่งกลุ่ม มีผู้นำกลุ่ม แล้วให้ลูกทีมในแต่ละกลุ่มเขียนสิ่งที่อย่างเขียนลงในกระดาษ เขียนเสร็จให้ผู้นำกลุ่มอ่านโดยไม่รู้ว่ากระดาษที่อ่านเป็นของใคร ให้เวลาทำกิจกรรม 30 นาที กิจกรรมในกลุ่มดูความแตกต่างได้ด้วยผู้นำกลุ่มการสนทนาภายในกลุ่ม มีการอ่านที่เขียนลงกระดาษในกลุ่มแล้วให้คนในกลุ่มจับผิดคนที่นิยมที่สุดในกลุ่มทั้ง 10 ท่าน ออกมาพร้อมกระดาษของตนเอง ทางวิทยากรนำกระดาษมาอ่านสุ่มมาอ่านให้ตัวแทนที่ออกมาพูดในหัวข้อที่วิทยากรอ่าน แล้วให้ทุกคนในห้องจับผิดคนที่นิยมที่สุดของทั้ง 10 ท่าน มีการอ่านที่เขียนลงกระดาษในกลุ่มแล้วให้คนในกลุ่มจับผิดคนที่นิยมที่สุดในกลุ่มทั้ง 10 ท่าน

ได้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม 10 ท่านออกมาข้างหน้า ออกมาพร้อมกระดาษของตนเอง ทางวิทยากรนำกระดาษมาอ่านสุ่มมาอ่านให้ตัวแทนที่ออกมาพูดในหัวข้อที่วิทยากรอ่าน แล้วให้ทุกคนในห้องจับผิดคนที่นิยมที่สุดของทั้ง 10 ท่าน

วิทยากร: คำถามบอกทิศ คำตอบบอกทาง

คนที่ 1: เรามีการพัฒนาตนเองในการเป็นผู้ฟังที่ดีในสถานการณ์ เมื่อมีผู้พูดเราก็ต้องหยุดฟัง

คนที่ 2 : คำเขียนในกระดาษคนพูดจะดูมีความแตกต่างของข้อความของตัวเอง ดูพฤติกรรมในการเสนอในการพูด

คนที่ 3 : การสังเกตบุคลิกของคนอื่น ได้ทักษะการฟังเราสามารถนำไปใช้กับเด็กในการรับฟัง เด็กดูได้ถึงพฤติกรรมในการพูดของเด็กได้

วิทยากร : ดุวิดีโอเพลงส่งต่อความรัก

กิจกรรม ให้ทุกคนวาดภาพกับเขียนบรรยายภาพ ส่งความรักให้ตัวเอง

- ยึดมั่นในเป้าหมาย ยึดหยุ่นในวิธีการ

ครูคนที่ 1: จดหมายที่เขียนถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ผู้หญิงคนหนึ่งที่เราดูแลมาตลอด ผู้หญิงคนหนึ่งยืนอยู่ข้าง พร้อมก้าวต่อไปข้างหน้าด้วยกัน อาจจะมีปัญหาผู้หญิงคนนี้จะพร้อมอยู่เป็นเพื่อนเสมอ เราจะอยู่ข้างกันจึงไปถึงเป้าหมาย

ครูคนที่ 2 ดูแลตัวเองด้วยนะโว้ย เป็นห่วง เห็นว่าปวดหลังบ่อยไปหาหมอหน่อยนะโว้ย แก่ต้องดูแลตัวเองให้ดีขึ้นโว้ย แก่ยังมีภาระที่ต้องดูแล ลูกแกยังเล็กนะโว้ย ดูแลตัวเองให้ดีขึ้นโว้ย

ครูคนที่ 3 มอบสายสร้อยนี้ให้เป็นเป็นรางวัลให้ตัวเอง ให้เป็นของขวัญกับตัวเองบ้าง อย่างให้มีรางวัลให้ตัวเองไม่ใช่สิ่งในรูปก็ได้ แต่ขอสิ่งดีๆ เข้ามาเป็นรางวัลให้ตัวเอง

- สมัยครใจ
- เสียสละ
- ถูกบังคับ

กิจกรรมที่ 1 ดุวิดีโอ ลุงสมาน ตาลเหล็ก

งานของเราต้องเริ่มจากความ “กลัว บ้า กล้า”

กิจกรรม - บรรยาย!-(ตอบซ้ำ ตอบผิด ตอบซ้ำ)

กิจกรรมความพร้อมให้นับที่ละคน 1 2 3 4 (บรีเยย!) แล้ววิทยากรตั้งคำถามขึ้นให้คนถัดไป
ตอบคำถามขึ้นตอบทีละคนไปเรื่อยๆ หากคนตอบคำถามผิดออกมาหน้าห้อง

คนที่ตอบผิดออกพูดว่าทำไหมตอบ ผิด ช้า ไม่ทัน

- คนที่ 1 ไม่มีสมาธิแม้แต่คุยเรื่องอื่นอยู่ ไม่ได้สนใจในกิจกรรม
- คนที่ 2 คนรอบข้างไม่เตือน อยากให้คนรอบข้างให้สติในการตอบคำถาม
- คนที่ 3 มีการตื่นเต้นมากเกินไป ไม่ได้ฟังคนที่ตอบไปก่อนเลยตอบซ้ำ
- คนที่ 4 แม้แต่คิดที่จะตอบคำถามจนลืมฟังคนที่ตอบแล้ว และไม่มีภูมิความรู้ด้านที่ตั้งคำถาม
- คนที่ 5 ตื่นเต้น มุ่งมั่นในคำตอบเกินไป
- คนที่ 6 เป็นกังวลในการหาคำตอบเกินไป
- คนที่ 7 ไม่รู้ ไม่เข้าใจของคำถาม

กิจกรรมกลุ่ม แบ่งกลุ่ม 5-6 คน ให้ช่วยกันเพื่อหาคำถูกต้องตามภาพ ให้เวลา 10 นาที
ครูได้เรียนรู้อะไร

คนที่ 1- มีการเรียนร่วมกัน

- มีการแชร์ความเห็นของแต่ละคน
- มีการช่วยกันหาคำตอบที่ถูกต้อง

คนที่ 2- ทดสอบความซื่อสัตย์ (ไม่ใช่โทรศัพท์มือถือ)

- มีการรับฟังคนอื่นมากขึ้น
- ความร่วมมือของคนในกลุ่ม
- รับฟังความเห็นของคนในกลุ่ม

คนที่ 3 - ใช้ความคุ้นเคยกับโจทย์

- ทำงานเป็นกลุ่ม
- รับฟังคนอื่น

คนที่ 4- ระดมความคิด

- รวมความคิด
- ใช้ความเชื่อมั่นใจในคำตอบ

วิทยากร

- ปฏิบัติการทำงานเป็นทีม (ครูตอบ)
- กิจกรรมนี้ต้องให้เด็กเถียงกันเพื่อหาคำตอบ
- เด็กจะได้คิด
- เด็กได้เรียนรู้ ฟัง จำ
- การสอนเท่าที่ได้สอน

กิจกรรมกระดาษพอยด์กับโทรศัพท์มือถือ ให้นำกระดาษพอยด์ห่อโทรศัพท์มือถือแล้วทำการ
โทรเข้าโทรศัพท์ที่ห่อพอยด์ปรากฏว่าโทรไม่ได้ดี ให้หาว่าทำไมไม่ติด

การใช้พอยท์อวกาศเพื่อทดลอง

สรุป Reflection

การแชร์ข้อมูลและช่วยการฟัง

คนที่ 1 เป็นคนไม่ชอบสายนี้ เป็นการทำการสอน เช่น การห่อพอยด์ อาจจะเหมาะเอาไปสอน แต่เราจะกระตุ้นยังไงในการเป็นแรงกระตุ้น ซึ่งจะมี乐趣 ในพื้นที่ปลอดภัย เด็กไว้วางใจครู เราจะสร้างให้เด็กปลอดภัย แต่เราจะทำยังไงให้เขาแสดงออกมา จากกิจกรรมนี้เราเป็นครูโบราณแบบนี้ให้ความคิดเห็นแตกต่าง จากที่เราไม่ชอบ แต่เรามองว่ามันสนุกนะมันสามารถต่อยอดได้

คนที่ 2 เราต้องลองหาความรู้เองดูก่อน ก็ดีค่ะ แต่หาใน google ซึ่งได้ข้อมูลที่ดีมาก ถ้าเปรียบกับเด็ก เราให้เด็กใช้เทคโนโลยี เราไม่สามารถกำหนดได้ พยายามดูว่าจะหาวิธีแบบไหนเพื่อให้เกิดประโยชน์ซึ่งสังเกตวิทยากรพูดแบบไหนให้ดึงดูดความสนใจ เลยน่าจะเอาไปประยุกต์ใช้ได้

คนที่ 3 มีความไม่แน่ใจเกิดขึ้น เราต้องเอาทุกตอนทุกบทไปจัด ต้องทำการบ้านเยอะ จะต้องเตรียมอะไรบ้าง เราต้องเปลี่ยนบทบาททำให้ต้องมานั่งทบทวนอีกครั้งว่าจะจัดการแบบไหน (ทำแบบไหนก็ได้ให้เด็กพยายามแสวงหาความรู้ ครูมีเวลาค่อยๆ)

คนที่ 4 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ทำได้รายวิชา กิจกรรมใดที่ไม่คิดว่ากิจกรรมไม่ซับซ้อน บางครั้งฐานความคิดไม่มาก ในการปรึกษาคนในกลุ่มในห้อง ในการทดสอบทดลอง การเอาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไร ในการป้องกัน

คนที่ 5 กระบวนการที่ใช้เมื่อเช้าเคยเอามาใช้แต่เป็นของลำพรายมาศ เลยคิดว่าน่าจะบูรณาการเอาไปใช้ได้ ส่วนเรื่องพอยด์ ยังไม่เข้าใจแต่จะต้องเอาไปหาข้อมูลกับครูฟิสิกส์

คนที่ 6 การที่เด็กไม่กล้าพูด แต่เด็กที่เรียนเข้าใจเขาจะมีความสุข สิ่งที่ได้มาคือไม่ใช่วิธีการไหน กระบวนการที่وبرมมา คือจะต่อต่อยอดให้ตนเอง ต้องไป ดีไซด์เอง โดยต้องไปใช้ บางที่ต้องขัดแย้งกัน แต่การสอนคณิตศาสตร์จะเอาไปใช้แบบไหน ขอคุณแรงกระตุ้น (การเอามาประยุกต์ วิชาบริสุทธิ์จะต้องเข้ามาออกแบบ ซึ่งมันเอาไปใช้ยากมาก แต่เราต้องใช้กระบวนการ)

คนที่ 7 เมื่อครั้งหนึ่งเคยสอน เรื่องการใช้เรือดำน้ำ ในเรือเขาคูกันยังงในการใช้การสื่อสาร เด็กโทรหาไม่ติด ครูบอกว่าอยู่เรือดำน้ำ เด็กเลยไปวิเคราะห์และให้แนวคิดเด็กไป โดยเอาโทรศัพท์ใส่ถุงและโยนในน้ำ แล้วโทรแต่ติด แต่สิ่งที่เคยประสบมา เหมือนข้อเหตุผลขัดแย้ง คิดจากปัญหา และหาคำตอบ

คนที่ 8 การมองเราเป็นนักเรียนเมื่อกำลังหัว ง กับตนเอง เมื่อมองการทดลองรอบหนึ่ง ก็อยู่วงนอก มาห่อญูแจรงคร้อด ลองดู อยากเห็นด้วยที่คิดว่าเป็นผลตอบรับเมื่อมีการปฏิบัตินักเรียนเขามีความสุข แต่ตัวเราจจะวางแผนกระบวนการแบบไหน ดึงเด็กหลังห้อง ให้เขาได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติ

ระฆังถูกตีเสียงดังก๊วาล แล้วทำให้เกิดการกระตุ้น โทรศัพท์เข้าไม่ได้เมื่อถูกห่อด้วยอลูมิเนียม พอยด์ใช้ความรู้ของเราจำลองให้เกิดขึ้น ปกติ

โด่ง ในเรื่องจิตปัญญา หลักคือ พพปญ. ไม่มีแพทเทิล คือการสร้างการเรียนรู้ การมองเป้าหมาย ถ้าเป็นแพทเทิลจะสามารถประยุกต์บางวิชาได้ แต่พอมาประเมินผลงาน และมีการเปลี่ยนแปลง สร้างพื้นที่ความปลอดภัย ในห้องเรียนเราเหมือนกัน พี่หมคือครู ครูคือนักเรียน โดยปล่อยให้หาความรู้ด้วยตนเอง พวกโซเซียลมีเดีย การนำdingมาเป็นความรู้ได้ โดยที่องค์ความรู้โดยไม่ได้รู้สึกเท่าครู สิ่ง queเรียนรู้ได้ดีคือ อินเทอร์เน็ตโดยแสดงบทบาทที่ต่างกัน โดยเราจะตัดสินใจอะไรผิดอะไรถูก ครูจะต้องเรียนรู้

การฟังควรฟังจากสิ่งที่เห็น ความรู้สึก และชวนให้ฟังที่แชร์ประสบการณ์ให้ได้

คิดแบบ กระบวนการ การดูคลิป

“การสอนเด็กเสร็จเราต้องชมเด็กด้วยนะเพื่อเป็นกำลังใจ
ให้เด็กมีความกระตือรือร้นและกล้าที่จะพูดจะทำ”

ปฏิบัติ “ไข่เจียว” เป้าหมาย คือ ไข่เจียว

เตรียมวัตถุดิบ/อุปกรณ์ → ตอกไข่ → ตีไข่ → ใส่เครื่องปรุง/เครื่องเคียง → ชิมไข่ → บีบมะนาว → ใส่
นมจืด → ขนไข่อีกรอบ → ล้างกระทะ → ตั้งกระทะ → ใส่น้ำมัน/ไขมัน → ใส่เกลือเล็กน้อย → ให้ความ
ร้อน → รอน้ำมันร้อน → ทดสอบน้ำมัน → ใส่กระเทียม → เทไข่ → รอไข่สุกกลับด้าน → สะเด็ดน้ำมัน
→ ซับน้ำมัน → ตักใส่จาน → ได้ไข่เจียว

Reflection

อยู่กับตัวเอง 10 นาที ภาพฉันได้เรียนรู้อะไรในวันนี้

คนที่ 1 เริ่มคิดว่า flow กับมันในการฟังดนตรี ได้แก่นเรียนรู้ ได้ประโยชน์ การออกแบบการเรียนรู้ต้องจับแก่นให้ได้ การเชื่อมโยงให้ได้ การออกแบบการเรียนรู้แบบไหน การโหลดสไลด์การประเมิน $A=70$ $S=10$ $K=20$ เราพบว่าการออกแบบ พพปญ. ลักษณะการให้ค่า 10 % การปรับจนเข้ากันมีทัศนคติต่อการเรียนรู้ดีที่สุด โดย รร. โนนบุณโดยมี ผอ. มาเราจะเห็นผู้นำหลายคนปฏิเสธการเรียนรู้หรือไม่เข้าใจการเรียนรู้ หรือการเชื่อมโยงชีวิตจริงๆ เราต้องตั้งเป้า ASK การให้เด็กเห็นคุณค่าในชุมชน การทำแผนที่ชุมชนการรู้จักรากเง้าตนเอง โดยที่เด็กไม่ได้ใช้ Google โดยเห็นคุณค่าในชุมชน คือการรับมือเด็กตอบ ปัญหาทัศนคติของครูที่มีต่อผู้นำ (การตีความ)

คนที่ 2 การมองตนเองเป็นนักเรียน แต่ตอนครูไปอบรมเราไม่รู้แต่ตอนนี้เรารู้แล้วว่าที่ครูไปอบรม ไปทำอะไรไปหลายอย่าง ซึ่งครูทุกท่านจะต้องพัฒนาตนเอง โดยการสอนไม่ใช่เรียนรู้ ได้เทคนิคการเรียนรู้ ได้เทคนิคต่างๆ ที่ช่วยกันแชร์ โดยที่เราไม่เข้าใจเด็กนักเรียน ดูพฤติกรรมนักเรียน โดยหาวิธีการเกิดการเรียนรู้ที่เราจะสื่อสาร สุดท้ายคือรอยยิ้มที่มีต่อการอบรมนี้

คนที่ 3 ภาพนี้ก่อนที่จะมาหัวใจเป็นดวงเล็ก จนวันนี้หัวใจมันใหญ่ขึ้น ต้องขอบคุณวิทยากร ที่เข้ามาช่วยฉันนี้ กระบวนการเหล่านี้ไปสามารถพัฒนาใช้ในห้องเรียนได้มาก เราเห็นความสำเร็จรุ่นต่อรุ่น ปีนี้เป็นปีที่เราไม่ได้สนแค่ นักเรียนอย่างเดียวเราต้องขยายกับครูมากขึ้นแต่พบว่าเรามีปัญหาเยอะแยะมากมายเกิดจากทัศนคติที่ไม่ดีหัวใจก็เล็กลง โอกาสการขยายก็จะไม่ค่อยมีหรือยาก แต่ขอบคุณวันนี้มาอบรมที่จะเอาไปพัฒนาโรงเรียนต่อไป

คนที่ 4 ความรู้ที่ได้ภาพคือรูปโลก การเปิดโลกการความคิดมากขึ้น การการรู้จักเท่าทันโลก ได้กระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ครูต้องเข้าใจทั้งปัจจุบันและการนำไปศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงและครูมีการเปลี่ยนแปลงมาก และให้เด็กไปพัฒนา โดยจากครูผู้สอนไปเป็นโค้ช

คนที่ 5 ผอ. เราคือโรงเรียน เราไม่ใช่ใครที่ไหน แต่เราคือทั้งหมด ทั้งเอนักเรียนมาได้จะเอา มา การสื่อสารปรากฏว่าตันทางปลายทางสื่อสารไม่ตรงกันถ้าเรามาได้หมดจะไม่แบ่งเขาแบ่งเรา เราต้อง มีใจ เหมือนกัน ทศนคติที่ตรงกัน ถึงแม้จะเป็นสีแดง แต่เป็นสีแดงที่มีความหมาย อาจจะเป็นปัจจัยอื่น แต่ทุกคนอาจจะเป็นสีเหลือง หัวใจ ถ้าดูแล้วเป็นหัวใจทุกคน ที่อยู่ข้างในอาจจะมาหรือไม่มาที่อยู่เคย ร่วมกับเรา ข้างนอกเป็นของเรา คือใจเขาใจเรา แม้ทศนคติไม่ตรงกับเรา เขาอาจจะมีทุกข์ มีสุข ด้วยใจ ของเขาบ้างเราต้องเข้าใจเราบ้าง การเอาใจเขาใส่ใจเรา พพญ. คือ จิตปัญญา ในการมองที่ความเข้าใจ การมีอคติเบื้องต้น เราต้องคลายปมนั้นออกมา

คนที่ 6 หัวใจแทนสมาชิกทั้งหมด ข้างในวงคือแสงสว่าง เห็นวิธีการหลอมละลาย ห้องเรียนที่ เจียบเป็นห้องเรียนปลอดภัย ซึ่งมีความสุข และได้ความรู้ และได้วิธีการที่ได้ห้องเรียนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และมีครูสอนที่มีความสุข

คนที่ 7 ในรูปคือตัวตน วงหน้าเปรียบรอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน หน่วยงานที่ดูแล เห็นเป็น วง ลูกศรเข้าออก คือเป้าหมายมีอะไรเข้ามาในตัวเราเยอะมาก มีเด็กมีคนโต ที่เข้ามา วงห้องเรียน ทำ อย่างไม่เราจะมึสัจธรรมนั้น สีสัน บางวันแดง ขาว สส. สุข สุขในวันนี้ สุขกระบวนการ การตีเนียน

คนที่ 8 ก่อนอบรมมีความคิดมาก เครียดมาก โดยที่เราคิดไม่ตก แก้ปัญหาไม่ได้ พอมาอบรม เราค้นพบจิกซอ พอได้มา อบรม ได้ทบทวน ทำให้เราได้คิด ทำให้เราคิดทบทวนข้อผิดพลาด พอมา อบรมได้มีสมาธิตนเองฝึกฟังนักเรียนมากขึ้น ว่าทำไมทำเด็กทำไม่ได้ นั่นนี่พอได้มาอบรมมาหัดฟังความ เข้าใจ และกลับไปพัฒนาด้านนี้มากขึ้น ออกมาตื่นต้นมีกิจกรรมมากขึ้น

คนที่ 9 อดีตจากภาพการหาปลา การให้ความสำคัญแก่เด็กแต่ไม่ได้สำคัญอะไร เอาความรู้ ไปให้ อีกภาพคือการสอนเด็กในการหาปลา โดยมีครูและนักเรียนช่วยกันทำกิจกรรมนั้น และมีการ ค้นหาวิธีการใหม่ และจากที่เข้าอบรมพบว่า รู้สึกเฉยๆ เมื่อถึงโรงเรียนเหมือนเดิม ดังนั้นครูสาว พุด ทศนคติของครูได้ จะนำมาสู่การออกแบบกับเด็กอย่างยั่งยืน

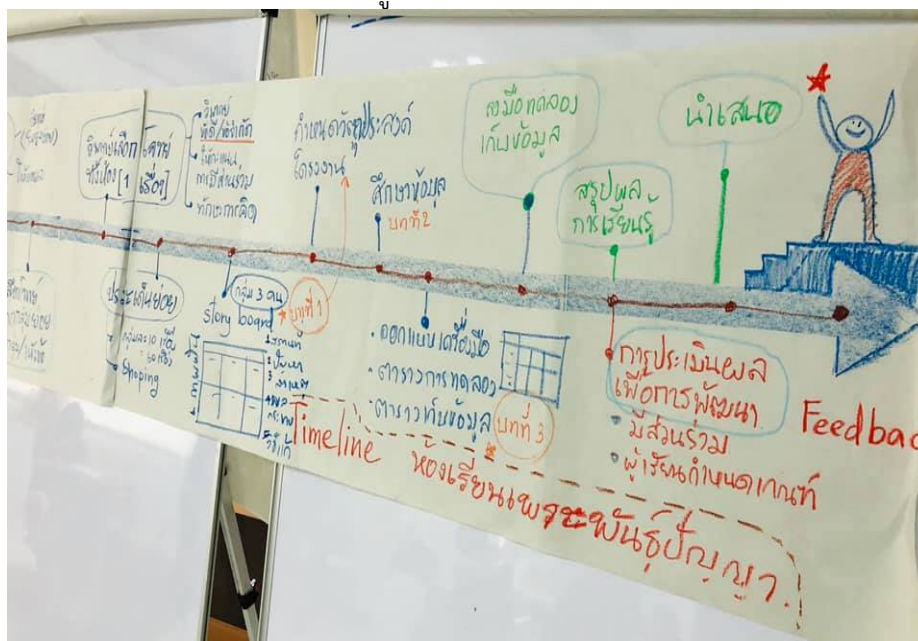
คนที่ 10 กระบวนการกับเป้าหมาย คือการนำเด็กสู่เป้าหมายครูต้องไม่หยุดนิ่งถือว่าสำคัญมาก ขอให้ครูตั้งมั่น และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

ตารางแสดงสรุปผลสะท้อนกับเชิงวิเคราะห์จากกระบวนการถ่ายทอด

ผู้ให้	ผู้รับ
- กระบวนการ “ถามคำถาม” ที่ท้าทายความคิด - เวลาเป็นปัจจัยสำคัญ “ให้ได้คิด” - สะท้อนภาพความรู้เดิม “ตัวอย่างคิดต่อ” - ข้อมูล “ชัดเจน – ถูกต้อง จะเข้าใจ” - การแลกเปลี่ยน “ส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น” - จังหวะ “ฟังคำตอบ – การอธิบายของผู้เรียน” - เรา “ตอบสนองความคิดเห็นของผู้เรียน” - กระบวนการเชิงร่วมมือ “สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้”	- มีส่วนร่วมในการเลือก “สิ่งที่เรียน – วิธีเรียน” - มีส่วนร่วม “ปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้” - แสดงให้เห็น “ความเข้าใจ – วิเคราะห์ – สรุป ร่วม” - แลกเปลี่ยน “ใช้ข้อมูล – หลักฐาน – สนับสนุน ความคิด ในการเรียนรู้” - เห็น “ฟังอย่างตั้งใจ – ยอมรับ – แลกเปลี่ยน – ด้านความคิดที่ขัดแย้ง – ผลของข้อสรุป” - แสดงภาพ “การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง” - อธิบาย “สภาพของการทำความรู้สนับสนุน ความคิด” - มีการตรวจสอบ “ทบทวน เพื่อเรียนรู้”

2.4 กิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้สะท้อนผลงานระดับโรงเรียนร่วมเรียนรู้ผลงานจากโครงการสู่ห้องเรียนสู่โรงเรียน สู่ชุมชน 16 ก.พ. 2562

โรงเรียนต้นแบบ 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม สามารถที่จะเป็นพี่เลี้ยงในการช่วยเสริมทักษะกระบวนการแก่ครูที่เข้ามาใหม่ เข้าเป็นโรงเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อเสริมทักษะช่วยกระบวนการเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมได้ต่อยอดและนำไปปรับใช้

สิ่งที่ได้คือ

ก่อนเข้าสู่กระบวนการซึ่งกิจกรรมนี้ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนต้นแบบเพื่อถ่ายทอดกระบวนการสำหรับโรงเรียนที่มีครูแกนนำใหม่เพื่อปรับความคิดและความเข้าใจในการเข้าสู่การทำโครงการและการนำไปเผยแพร่ต่อยอดกับนักเรียน ซึ่งกระบวนการที่ได้เริ่มคือ การคิดด้วยตุล ผล การหาคำตอบ การรับฟัง การรวมกลุ่ม เพื่อพัฒนาที่ยังไม่เข้าใจกระบวนการให้มีความเข้าใจสามารถต่อยอดได้ ซึ่งหลังจากที่ AR ก็พบว่า ครูมีความเข้าใจในกระบวนการและมีทักษะด้านการแปรความหมายและโจทย์ที่ได้รับมอบหมายแต่ละกลุ่มได้

และครูได้รับประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติในการร่วมกิจกรรม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการทำกิจกรรม มีโอกาสแสดงความคิดเห็นแสดงออกในการทำกิจกรรม ครูได้มีโอกาสพูดคุยกันมากขึ้น เรียนรู้ในการทำสิ่งต่างๆ ในตัวเรามาปรับใช้ในกิจกรรม ทำให้ครูมองเห็นว่าสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ เราสามารถนำไปใช้ประเมินสื่อการสอนครูกับนักเรียนได้ทำกิจกรรม และเราสามารถนำกิจกรรมที่อบรมมาไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจำลองเหตุการณ์ให้เรียนรู้เชิงระบบ มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ กระบวนการไปปรับใช้ มีการกระตุ้นถามเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สืบค้นหาคำตอบ ส่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีจริง เป็นการสอนแบบโครงงานฐานวิจัย ทำให้เข้าใจมากขึ้น สามารถเข้าใจได้ๆ สามารถถามได้ ตอบได้ การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ที่อิสระ การออกแบบกิจกรรมให้กับนักเรียน ซึ่งสามารถจุดประกายความคิดในการทำวิจัย การออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ แบบวิเคราะห์ สังเคราะห์ การเรียนการสอนไม่จำเป็น

จะต้องให้ครูคอยอธิบายเพียงอย่างเดียว เนื่องจากปัจจุบันนี้ความรู้มีมากมาย แค่ว่าใครก็สามารถหาความรู้ได้ แต่กระบวนการในการที่จะเข้าหาความรู้นั้น หรือกระตุ้นให้เกิดการอยากที่จะเรียนรู้ มันต้องอาศัยกระบวนการ กิจกรรมที่นักเรียนสนใจ เป็นกิจกรรมง่ายๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะคุณครูต้องไม่หยุดที่จะเรียนรู้เมื่อได้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมก็พบว่ามันสนุก มันเกิดไอเดียอื่นๆ มากมาย ซึ่งถ้าเราใช้วิธีการบอกเล่าจากครูเพียงคนเดียว และเป็นการขยายการเรียนรู้ที่ยกระดับการทำโครงการ ที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดสังเคราะห์สร้างความรู้โดยผู้เรียนเอง ครูปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนเอาประสบการณ์มาปฏิบัติมาทำความเข้าใจ ด้วยสาระวิชาที่เรียนอยู่ เพื่อนำไปสู่การตีความ การบูรณาการความรู้เดิมจนเข้าใจ และสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นแก่ตนเองโดยนักเรียนเอง ซึ่งแท้จริงที่สร้างทักษะคิดจนเกิดปัญญา ซึ่งกระบวนการที่ได้รับทำให้เป็นการฝึกจิตใจให้โล่งไม่สับสน ทำให้ตนสบายพร้อมรับรู้สิ่งที่เรียนรู้ มีสติต่อการทำงานที่จะได้รับ มีการวางแผน เมื่อสร้างสติให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะรับรู้หรือสิ่งที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อมีความพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามความสามารถของแต่ละคน ได้อธิบายได้ตอบคำถามอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาโดยไม่ต้องยัดเยียดหรือว่าฝึดยัดให้เหตุผลที่ดีและเหมาะสม มีโอกาสได้แก้ไขปรับปรุง ตลอดจนการเสริมสร้างกำลังใจสิ่งกระตุ้นต่างๆ ให้ผู้เรียนเกิดการสนใจ มีความสนุกสนานไม่เคร่งเครียดในการเรียน

ซึ่งกระบวนการที่ได้รับจากการทำ AR พบว่าครูมีการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น การนำกิจกรรมมาปรับใช้ซึ่งบางครั้งการที่บางท่านได้ไปอบรมที่หน่วยแต่ครูบางท่านไม่ได้ทำให้บางที่อาจไม่มีความเข้าใจในกระบวนการแต่พอได้เข้าร่วม แล้วสามารถนำมาช่วยพัฒนาการสอนกับตัวเองเพราะดูแล้วว่าการสอนโครงการอาจมีความเครียดแต่ไม่เลย ซึ่งทำให้มีความสุขที่พาเด็กเข้าไปในโลกแห่งโครงการ ที่สามารถทำให้เด็กชอบ ครูก็ชอบได้ เพราะเทคนิคการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและไม่เครียด และคอยปรับจนให้เด็กๆ หันมาสนใจและใส่ใจโดยที่เขาไม่รู้ตัวว่าชอบกิจกรรมการทำโครงการบนฐานวิจัย

2.5 งานปิดระดับโรงเรียน

ตารางแสดงกิจกรรมงานปิดของโรงเรียนการลงพื้นที่

โรงเรียน	ชื่อโครงการ	วันที่	เวลา
โรงเรียนบ้านปราสาทเยอ	หม่อนไหม	5 มี.ค. 2562	10.00 น.
โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	เกษตรผสมผสาน	7 ก.พ. 2562	10.00 น.
โรงเรียนลานทรายพิทยาคม	หม่อน	27 ก.พ. 2562	10.00 น.
โรงเรียนขุขันธ์	เกษตรทฤษฎีใหม่	5 มี.ค 2562	13.00 น.
โรงเรียนกระแซงวิทยา	มะนาวสารพัดประโยชน์	27 ก.พ. 2562	13.00 น.
โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา	เด็กไพร สืบสานภูมิปัญญา ไทย สมุนไพรหมื่น	26 ก.พ. 2562	10.00 น.
โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม	เกษตรเอื้อกัน ชีชี้น 2	3 มี.ค 2562	10.00 น.
โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	กล้วย	3 มี.ค 2562	-10.00 น.
โรงเรียนราชสีไศล	ข้าวโพด	10 มี.ค 2562	10.00 น.
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม	พอเพียงเลี้ยงชีพ	4 มี.ค 2562	10.00 น.
โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยาคม	มะขามเมืองกันทร เพาะพันธุ์ อาชีพ สู้ยุค 4.0	4 มี.ค 2562	13.00 น.

2.6 ประชุมเชิงปฏิบัติการ“ความคิดเชิงเหตุผลและการประยุกต์ (System Thinking’s)” สำหรับผู้บริหารและครูแกนนำและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาร่วมกัน

หลักการของนวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญา

- 1 “ความรู้” คืออะไร? มนุษย์หาความรู้ได้อย่างไร?
- 2 การบังเกิดของ “รู้” (ฉันทรู้แล้ว!!) เกิดได้อย่างไร?
- 3 “ทักษะ” คืออะไร? สอนได้อย่างไร?
- 4 “รู้” กับ “เข้าใจ” ต่างกันอย่างไร?
- 5 “รู้” กับ “เรียนรู้” ต่างกันอย่างไร?

ความรู้คืออะไร ความรู้คือสิ่งที่ครูบอก วิธีการหาความรู้ครูคืออะไร หาได้จากกระบวนการบางอย่าง อยู่ที่ครูสอนเด็ก ครูสอนความรู้ ต้องถามว่ามาจากไหน

ความรู้ทุกอย่างวันนี้คือกฎธรรมชาติ ยกตัวอย่าง กรดทางเคมีของการเรียนรู้ต่อๆ กัน การเรียนรู้ด้วยต่อๆ กันคือการเรียนรู้ธาตุต่างๆ นั้น การปล่อยมือ การตกลงมาเท่ากัน นั่นคือกฎธรรมชาติ การเกิดสุริยจาวล การที่ดวงดาวอยู่ด้วยกัน การเรียนรู้จาวล เด็กเรียนรู้จากธรรมชาติ

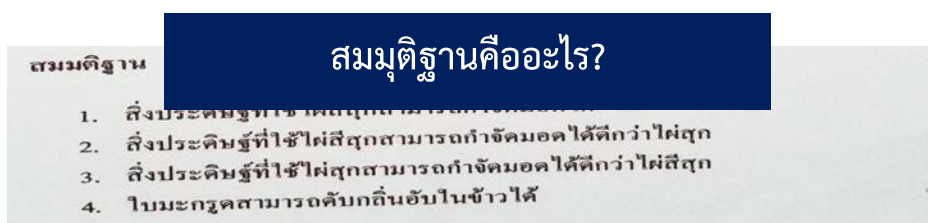
ครูต้องรู้จักวิจัยในฐานะความรู้ไม่ใช่การสืบเสาะหาแล้วส่ง ครูต้องเข้าใจแบบใหม่ วิจัยอยู่ที่ตัวครูไม่ได้อยู่ที่ตัวเด็ก วิจัยแก่การสืบเสาะหาการสืบหาโดยใช้วิธีถามคนอื่น วิจัยคือการปฏิบัติการใช้ตัวเอง การเกิดปัญญาเกิดขึ้นใครของมัน เด็กไม่สามารถเข้าถึงปัญญาได้ เพราะปัญญาเป็นของใครของมัน การเอาสติมาจากประเทศ แต่ไม่ใช่มากับการศึกษาของเด็ก แต่ไม่ใช่หน้าที่ในการใช้สติของครู

ประสบการณ์เด็กในการเรียนรู้ เด็กจะเรียนรู้ได้ต้องมีประสบการณ์ ผู้สร้างประสบการณ์
เปรียบเทียบ ให้เจอสถานการณ์ต่างการ ถ้าให้ประสบการณ์เดียวเด็กจะแย้งไม่ออก

ทักษะคืออะไร ทักษะคือสิ่งที่ให้เด็กกับเด็ก ไม่ใช่สิ่งที่เราต้องการให้เด็กกับเด็กไม่ใช่ให้เด็กจดจำ
ทักษะเกิดจากการปฏิบัติ ทักษะไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการฟังจากการรู้ การเรียนรู้ แต่เกิดขึ้นได้จาก
การปฏิบัติ ถ้าจะให้เด็กทักษะให้สร้างกระบวนการให้เด็กปฏิบัติจนเกิดทักษะ

รู้กับเข้าใจต่างกันอย่างไร สิ่งที่เห็นคือสิ่งที่เรารู้ การที่เราเข้าใจว่าต่างกันคือการบอกได้ในการ
สถานการณ์ใหม่ รู้กับเรียนไม่เหมือนกัน รู้จากการมองเห็นด้วยตาเห็น จมูกได้กลิ่น กายจับต้อง

สมมติฐานคืออะไร สมมติฐานคือข้อสงสัยในเหตุผลว่า ผลที่ปรากฏแบบนี้เพราะมีเหตุแบบนี้
สงสัยว่าฟ้าแลบเกิดมันน่าจะเกิดเหตุจากนางเมฆลากก็จะไปค้นคว้าหาตัวเมฆลา ถ้าสงสัยฟ้าแลบเกิดจาก
วัตถุไฟฟ้าวิ่งจากก้อนเมฆ มายังก้อนเมฆ มาสู่พื้นดินก็จะไปหาประจุไฟฟ้า ในสมมติฐานสิ่งที่ยังไม่รู้สงสัย
ที่ยังไม่รู้ แต่ที่เขียนเป็นการสมมติฐานฟันธงสิ่งนี้ทำได้ สิ่งนี้ทำไม่ได้ สิ่งนี้ทำได้ดีกว่าสิ่งนี้ เป็นร่องรอยของ
การสอนวิจัยที่ผิดของครู ของครู ของครู ต่อมาเรื่อย ๆ เพราะว่ามันเป็นสมมติฐานเป็นร่องรอยของ
สมมติฐานทางสถิติงานสำเร็จเพาะ 1.ไม้ไผ่เย็น 2.มอดไม่ชอบความร้อน 3.ไม้ไผ่มีรู ความสำเร็จเกิดจาก
หลักข้อ 2 และเกิดจากหลักการข้อ 1 และข้อ 3 ด้วยว่า ไม้ไผ่เย็นเป็นความจริงทางวิทยาศาสตร์ที่ทำให้
เป็นไปได้ มอดไม่ชอบร้อนเป็นความจริงทางวิทยาศาสตร์ของมอด กระบองไม้ไผ่เป็นสมมติฐานทาง
วิทยาศาสตร์ เด็กทำโครงการ โดยขาดหลักการข้อ1 และข้อ 2 เด็กคิดว่ามอดกลัวไม้ไผ่มีรู ถ้าแบบนี้เราก็
สามารถ นำท่อ pvc ใช้แทนก็ได้ครูอยู่ที่ไหน

กระบวนการฝึกคามพร้อมเรียนรู้ RBL

กระบวนการพร้อม ความเป็นเหตุ-เป็นผล

เป็นไข

- เวลาเป็นไขไปหมอ หมอจ่ายยาลดไข้หมอแค่ที่เหตุ
- ถ้าตัวร้อนและเป็นไข ไปหมอให้กลับบ้านอยู่ในตู้เย็น

หนี้เรียน

- ได้ทั้ง 2 เส้น เป็นเหตุผลของครูและเด็ก ข้างบนเป็นเหตุผลของเด็กเรียนไม่รู้เรื่องเลยหนี้เรียน
ข้างล่างเป็นเหตุผลของครูหนี้เรียนเพาะเรียนไม่รู้เรื่อง

- ขนมอบกับรา เพราะราขึ้นขนมจึงบูด
 - แดดกับเมฆ แดดเป็นเหตุของเมฆ เพราะแดดคือแสงสว่างและความร้อน แดดละลายน้ำทำให้เกิดเมฆ สีเขียวนี้เมฆทำให้เกิดเงา
 - ฟ้ายแลกับฟ้าย่อง ถ้าไม่มีฟ้ายแลจะไม่มีฟ้าย่อง
- เป็นความเข้าใจเหตุผลทุกอย่างอยู่ในสาระวิชา เด็กจะต้องฝึกให้เข้าใจในเหตุและผลที่ถูกต้อง ให้เด็กเข้าใจในเหตุและผลมาเป็นคู่
- ให้เด็กเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถาม อธิบายเด็กเกี่ยวกับบริบท มีบริบทที่ต่อเนื่อง ให้เด็กมองออก 1 เหตุ มีหลายผลได้
- เหตุ-ผล คือ สิ่งนี้ทำให้เกิดสิ่งนี้ ผลย่อมเกิดจากเหตุ
 - เหตุผล คือ คำของ cause & effect

ตอนที่ 3

ฝึกปฏิบัติ

กลุ่มที่ 1 ออกแบบ RBL

ครูตอบ

1. กราฟของการทดลอง มีการลองผิดลองถูกของเวลากับมวลของเทียน ได้เวลาของเทียนไข
2. เครื่องมืออุปกรณ์ในการทดลอง วิธีการทดลอง ตัวแปรตามเป็นมวลของเวลา วิธีการทดลอง เริ่มจากเตรียมเทียนไขมีขนาดต่างกัน มี 4 ขนาด เอาเทียนไขไปชั่ง นำเทียนมาจุดไฟพร้อมกันทั้ง 4 เล่ม รอเวลานำมาชั่ง ก่อนและหลังมาเทียบกันจะได้มวลของน้ำหนัก

ครูมีการแบ่งกราฟ ขั้นตอนประเภทครูออกแบบตารางได้ แบ่งกราฟ หาอันตรายการเผาไหม้ ชั่ง จุด จับเวลา ดับชั่ง จุดบนตาชั่ง ให้เด็กเลือกวิธีใน 3 ประเด็นนี้ คือการทำงานจะต้องถูกเร็วดี ถูก เร็ว ทันเวลา ดีมีความแม่นยำ มีความเชื่อถือได้

ซึ่ง จุด เวลา ดับ ชั่ง ให้เด็กถกเถียงกันเองกับ 2 วิธีว่าวิธีไหนดีกว่ากัน ให้เด็กออกแบบวิธีการการทำงาน

กลุ่มที่ 2 ผลการทดลองเส้นที่ 2 และ 3 เกิดจากเหตุใดได้บ้าง (ความยาวเทียน) นี่การสมมติฐาน

ครูตอบ

1. สังเกตกราฟ มองง่ายแกน x เทียนจะดับก่อนโดยการเผาไหม้น้อยกว่าเพื่อน กราฟที่ 2 กราฟที่ 1 กราฟ ที่ 3 ใช้กราฟในการเทียบมีตัวที่น้อยกว่าและมากกว่า มีเทียนที่มีวามรวมสั้เท่ากัน เนื้อเทียนเหมือนกัน ไล่ตามไล่เทียน

2. มี 1 สาเหตุเวลาต่างกันคือ ไล่เทียน และเส้นผ่าศูนย์กลางของเทียน

3. รูปทรงของเทียน

ถ้าความยาวที่เหลือไปเป็น 0 หาความสัมพันธ์ระหว่างไล่เทียนเป็นตัวแปร เป็นเหตุของเวลาให้เวลากลับไปผล เส้นที่ 2 เส้นเทียนใหญ่เทียน3 ไปไม่เร็วตอนปลาย

เนื้อ มวล เหมือนกัน

เขียนไม่ตรงเป็นรูปโคน รูปเส้นไหนใหญ่ไปเล็ก รูปเส้นตรงไปใหญ่

กลุ่มที่ 3 เขียนผังเหตุ-ผลสร้าง RBL จากเรียนราว

“สงสัยจ้ะว่าน้ำลวกกล้วยเตี้ยวน่าจะเป็นที่สะสมของสารพิษนะ”

“ทำไมละ”

“ก็เธอคิดดูนะ ผักที่ลวกมันมี

ครูตอบ

การที่มีผักที่มีสารพิษเกิดผลเรากันตอนเย็นมีน้ำลดลง เกิดสารพิษ หาสิ่งที่ได้ในตอนสรุป ผักมีสารพิษลวกตกในน้ำ น้ำที่ละลายออก น้ำลดลง ความเข้มข้นของสารพิษก็เพิ่มขึ้น

ผังเหตุผลจากเรื่องราว เรื่องราวให้เป็นผังเหตุผล ให้เด็กผังเรื่องราว เรื่องมาสร้างผัง ผังมาสร้างสมมติฐาน สิ่งแรกการทำให้ได้คือการเขียนผังเหตุผล

การแก้โดยการเติมน้ำ มีน้ำเป็นตัวแปร

สรุป การศึกษาสามารถพัฒนาได้ แก้ได้ อยู่การเข้าใจ นำไปใช้ประโยชน์ได้

บทที่ 3 สรุปผลโครงการงาน

ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (จังหวัดศรีสะเกษและสุรินทร์) มีความมุ่งหมายที่สำคัญในการร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและการจัดการ ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และ หน่วยงานระดับปฏิบัติเชิงพื้นที่ อันประกอบไปด้วยหน่วยงานปฏิบัติการอันประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา 28 (ศรีสะเกษ ยโสธร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ 33 ตลอดจนการบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษและโรงเรียนร่วมพัฒนาภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนตามแนวคิด ศาสตร์และศิลป์ สำหรับสอนโครงงานฐานวิจัย เพื่อสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ เกิดเมื่อผู้เรียนใช้หลักการวิจัยเป็นเครื่องมือ เนื่องจากการทำวิจัยต้องใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์มาทำความเข้าใจเชิงสัมพันธ์กับข้อมูลและใช้ความคิดเชิงสังเคราะห์ ตีความและสร้างความรู้ใหม่ให้กับตนเองก่อให้เกิดกระบวนการต่อเนื่องสู่การแปลความข้อมูลอย่างรอบคอบ มีวิจารณ์ญาณ ตอบสนองอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาแบบ RBL ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการค้นคว้าและตีความซึ่งเป็นจุดเน้นสำคัญของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ที่นำกระบวนการวิจัยในโครงงานมาดำเนินการขับเคลื่อนระบบการศึกษาไทย สิ่งนี้เองที่เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนของการศึกษาไทยในอนาคตเพื่อก้าวเดินที่เข้มแข็งต่อไป

สรุปผลโครงการงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รายงานของครู นักเรียนการพัฒนาโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์กรจะต้องมีการพัฒนา บุคลากรให้ร่วมกันสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) โดยสมาชิกในองค์กรมี การถ่ายทอดประสบการณ์ร่วมกันผลักดันให้สมาชิกในองค์กรต้องมีการเรียนรู้ร่วมกัน องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่บุคคลในหน่วยงานมีการเรียนรู้ในด้านต่างๆ อย่างเต็มสมรรถนะ มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการ และใช้ความรู้เพื่อความสำเร็จของหน่วยงาน มีการเพิ่มอำนาจการเรียนรู้และการทำงานให้แก่บุคคล โดยการเรียนรู้ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน และขยายการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวที่ดีขึ้น และมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อให้ประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งเสริมให้กลายมาเป็นองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นั้น จะประกอบไปด้วยระบบที่สำคัญ คือ องค์กร บุคคล การเรียนรู้ ความรู้ และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์ที่มีการเชื่อมต่อและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) ห้องเรียนแห่งเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กัน การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่ได้เรียนโดดเดี่ยวคนเดียว หรือต่างคนต่างเรียน เป็นการเรียนรู้ที่มีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป อาจเป็นวัยและเพศเดียวกัน หรือต่างเพศต่างวัยกัน มีสถานภาพเดียวกัน หรือต่างสถานภาพกัน และอาจจะอยู่ต่างสถานที่กัน มาเรียนรู้เรื่องเดียวกันด้วยกัน หรือเรียนรู้ทักษะบางอย่างจากกันและกัน หรือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน หรือร่วมกันทำงานที่รับผิดชอบด้วยกันในบรรยากาศของความเป็น เพื่อนร่วมการ

เรียนรู้ นักการศึกษาคิดค้นการเรียนรู้ร่วมกันไว้หลายวิธี วิธีการที่คิดค้นกันนั้นจะเน้นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้มีช่วงเวลาของการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต โดยเฉพาะกับผู้คนที่อยู่รอบข้างใกล้ตัวหรือห่างไกลผ่านระบบเครือข่าย การเรียนรู้ร่วมกันเป็นการเรียนรู้ที่อาศัยรูปแบบของวิธีการทางสังคม ที่มีการ พูดคุย เรียนรู้ระหว่างกลุ่มคน เพื่อสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในการจัดการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้ที่เกิดจากความร่วมมือ การพึ่งพา และการช่วยเหลือกันให้มากที่สุด โดยอาศัยสื่อที่หลากหลาย รอบตัวหรือช่องทางทางการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน โรงเรียนเป็นผู้สร้าง

1. การแบ่งปันความรู้ระหว่างครูกับผู้เรียน การแบ่งปันความรู้แบบคงเดิมในห้องเรียน ครู เป็นผู้ให้ความรู้แต่นักเรียนเป็นผลที่ได้จากการปฏิบัติโดยประสบการณ์และเกิดความรู้

2. การแบ่งปันการควบคุมห้องเรียนระหว่างครูกับผู้เรียน ครูเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ส่วน นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายและประเมินความสมบูรณ์ขององค์ความรู้ที่ได้ร่วมกันของสมาชิก

3. ครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง โดยผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการเรียน

4. ความหลากหลายของสมาชิกในกลุ่ม ผู้เรียนจัดกลุ่มแล้วทำงานร่วมกันตามเป้าหมาย

การดำเนินการโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโดยศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้นำหลักการในการพัฒนาโรงเรียนและการจัดการในห้องเรียนผ่านโครงการงานของในระดับโรงเรียนภายในระยะเวลา 3 ปี ซึ่งสามารถดำเนินการครบวงจรของกระบวนการมีการนำเสนอประเด็นสำหรับการเรียนรู้ที่ได้จากโครงการต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ประเด็นท้าทายระดับพื้นที่ โรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ – สุรินทร์ภาพรวม

ชื่อโรงเรียน	กิจกรรมชุมชน ปีที่ 1	กิจกรรมชุมชน ปีที่ 2
โรงเรียนบ้านปราสาทเยอ	ความพอเพียง	หม่อนไหม
โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน
โรงเรียนลานทรายพิทยาคม	ปลา	หม่อน
โรงเรียนขุขันธ์		เกษตรทฤษฎีใหม่
โรงเรียนกระแซงวิทยา	ไก่ไข่	มะนาวสารพัดประโยชน์
โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา	ขยะ	เด็กไพร สืบสานภูมิปัญญาไทย สมุนไพรขมิ้น
โรงเรียนไพรบึงพิทยาคม	SUMPSEEM เกษตรเกลือกุล	เกษตรเกลือกัน ซีซั่น 2
โรงเรียนโนนปูนพิทยาคม	หอมแดง	กล้วย
โรงเรียนราษีไศล	กล้วย	ข้าวโพด
โรงเรียนกันทรอมพิทยาคม	ถั่วอินคา	พอเพียงเลี้ยงชีพ
โรงเรียนกันทรลักษณ์พิทยาคม	บายศรี	มะขามเมืองกันทร เพาะพันธุ์อาชีพ สู่ยุค 4.0

การพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้ PLC แห่งพะพะพันธุ์ปัญญาในการขับเคลื่อนกระบวนการประเด็นในระดับโรงเรียนทั้ง 30 โครงการในรอบ 3 ปี ทางศูนย์พี่เลี้ยงฯ ได้นำระบบ PLC มาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูของบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมกระบวนการพะพะพันธุ์ปัญญาโดยกระบวนการดังกล่าวไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการกระทำที่แสดงถึงการแบ่งปันหรือการแลกเปลี่ยนของครูแต่มุ่งให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันความจริงใจของสมาชิกและการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในโรงเรียนและมุ่งเน้นไปที่การสะท้อนผลการปฏิบัติรวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยมีสมมติฐานคือสิ่งที่ครูทำร่วมกันนอกห้องเรียนในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการเตรียมการสอนมีความสำคัญเท่าๆ กับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและกระบวนการต่างๆ เหล่านี้สามารถปรับโครงสร้างของโรงเรียนพัฒนาวิชาชีพครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้บทบาทของครูในชุมชนการเรียนรู้ใช้ PLC จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนจากการเน้นที่การสอนของครูเป็นเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนและเปลี่ยนจากเน้นที่การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (Individual Learning) มาเป็นเน้นที่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) รวมทั้งเปลี่ยนจากการเรียนแบบเน้นการแข่งขันมาเป็นเน้นที่ความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกันจึงถือเป็นการเรียนรู้ร่วมกันไปกับกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนและสมาชิกที่อยู่ในชุมชนการเรียนรู้ นอกจากนี้ PLC สามารถช่วยส่งเสริมสมรรถนะการสอนของครูได้และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ที่เข้มแข็งมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้รวมทั้งรู้วิธีการและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีความพึงพอใจในการทำงานปฏิบัติการสอนมากขึ้นจึงช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้นและชุมชนการเรียนรู้ยังช่วยทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางโครงสร้างวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนโดยครูรวมทั้งผู้บริหารมีโอกาสนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการสอนในบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาโดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันคือเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 3.2 รายชื่อโครงการใหญ่และโครงการย่อยประจำปี 2560 ภายใต้ศูนย์พี่เลี้ยงเพาะพันธุ์ปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษหลังจากที่ได้นำเสนอและการปรับปรุงแก้ไขหัวข้อโครงการโดยรายละเอียดมีดังนี้

ชื่อโรงเรียน	กิจกรรมชุมชน ปีที่ 1
โรงเรียนบ้านปราสาทเยอ	ความพอเพียง
โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	เกษตรผสมผสาน
โรงเรียนลานทรายพิทยาคม	ปลา
โรงเรียนขุขันธ์	
โรงเรียนกระแซงวิทยา	ไก่ไข่
โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา	ขยะ
โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม	SUMPSEEM เกษตรเกลือ
โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	กล้วย
โรงเรียนราชสีไศล	หอมแดง
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม	ถั่วอินคา
โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยาคม	บายศรี

ตารางที่ 3.3 รายชื่อโครงการใหญ่และโครงการย่อยประจำปี 2561 ภายใต้ศูนย์พี่เลี้ยงเพาะพันธุ์ปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษหลังจากที่ได้นำเสนอและการปรับปรุงแก้ไขหัวข้อโครงการโดยรายละเอียดมีดังนี้

โรงเรียนกันทรลักษ์ วิทยาคม ชื่อโครงการ “มะขามเมือง กันทร เพาะพันธุ์อาชีพสู่ ยุค 4.0”	กลุ่มที่ 1 มะขามแช่อิ่ม กลุ่มที่ 2 มะขามคลุกจืดจืด กลุ่มที่ 3 มาส์กหน้ามะขาม กลุ่มที่ 4 แชมพูมะขาม กลุ่มที่ 5 สครับมะขาม กลุ่มที่ 6 น้ำมะขาม กลุ่มที่ 7 ขยายพันธุ์มะขาม กลุ่มที่ 8 สบู่มะขามB+ กลุ่มที่ 9 ศิลป์สร้างสรรค์จากไม้มะขาม กลุ่มที่ 10 มะขามแก้ว
โรงเรียนชุมชน โครงงาน บนฐานวิจัย เรื่อง “เกษตร ทฤษฎีใหม่”	กลุ่มที่ 1 เครื่องเก็บไข่มดแดงยุคใหม่ กลุ่มที่ 2 ผลการใช้เกลบและรำหยาบต่ออัตราการตายของหอยเชอรี่ กลุ่มที่ 3 เครื่องเก็บหมากพลังงานกล กลุ่มที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของ เห็ดฟาง กลุ่มที่ 5 ผลของการใช้น้ำส้มควันไม้ต่อการกำจัดของเพลี้ยแป้ง กลุ่มที่ 6 รูปแบบการปลูกดาวเรืองในแปลงผักต่อประสิทธิภาพการ ควบคุมแมลง กลุ่มที่ 7 เครื่องแกะเปลือกหมาก กลุ่มที่ 8 เครื่องแยกกากผลไม้ด้วยพลังงานกล กลุ่มที่ 9 อัตราส่วนของหญ้าเนเปียร์และรำข้าวที่มีผลต่อการ เจริญเติบโตของปลานิล กลุ่มที่ 10 การปรับปรุงสูตรอาหารที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของ หนอนไหม กลุ่มที่ 11 ผลของการใช้สารสกัดจากสะเดาและผงกาแฟ
โครงการบนฐานวิจัยเรื่อง “หม่อนไหม”โรงเรียน ปราสาทเยอ	กลุ่มที่ 1 การเปรียบเทียบการเติบโตของหนอนไหม กลุ่มที่ 2 การศึกษาวิธีสาวไหมและศึกษาประสิทธิภาพของเส้นไหม กลุ่มที่ 3 การศึกษาวิธีการดองไหม กลุ่มที่ 4 การศึกษาวิธีการย้อมไหมจากวัสดุธรรมชาติ กลุ่มที่ 5 การทอเชิงผ้าถุงโดยการออกแบบลายโดยใช้โปรแกรม GSP กลุ่มที่ 6 การศึกษาประสิทธิภาพสปริงไหมกับสบู่ไหม กลุ่มที่ 7 การศึกษารายได้จากการทำน้ำพริกดกแด่ กลุ่มที่ 8 การศึกษารายได้จากการทำข้าวเกรียบดกแด่ กลุ่มที่ 9 การศึกษารายได้ที่เกิดจากการประดิษฐ์ของที่ระลึกจากรังไหม

โครงการบนฐานวิจัย เรื่อง “เกษตรเกื้อกัน ชีขุ่น 2” โรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคม	กลุ่มที่ 10 ศึกษาการทำนํ้าหมักชีวภาพจากมูลไหมและการนำไปใช้ กลุ่มที่ 1 การศึกษาผลของนํ้าหมักชีวภาพจากพืชสีเหลืองที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นหอมอบอร์รี่ กลุ่มที่ 2 การศึกษาอัตราส่วนของอาหารอินทรีย์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของปลาตะกวด กลุ่มที่ 3 การศึกษาสูตรอาหารอินทรีย์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของการเลี้ยงกบ กลุ่มที่ 4 การศึกษาคุณภาพของปุ๋ยจากเศษผักโดยการย่อยสลายของไส้เดือนดิน กลุ่มที่ 5 การศึกษาผลของปุ๋ยอินทรีย์และสถานที่ปลูกต่อการเจริญเติบโตของต้นกาแฟ กลุ่มที่ 6 การศึกษาอัตราส่วนของโปรตีนจากข้าวโพดต่อการเจริญเติบโตของหน่อไม้ กลุ่มที่ 7 การศึกษาชนิดของวัสดุปลูกต่อการเจริญเติบโตของต้นมะนาว กลุ่มที่ 8 การศึกษาคุณภาพของปุ๋ยอินทรีย์จากใบไม้แห้ง กลุ่มที่ 9 การศึกษาผลของพืชที่มีวิตามินอีในการลดความเข้มข้นของกล้วยฉาบ กลุ่มที่ 10 การศึกษาผลของฮอร์โมนเปลือกผลไม้ที่มีสีเหลืองต่อการเจริญเติบโตของข้าวโพด กลุ่มที่ 11 การศึกษาชนิดของน้ำเลี้ยงปลาที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของปลาสลิดโดยวิธีการปลูกแบบบอร์แกนิก กลุ่มที่ 12 การศึกษาชนิดของปุ๋ยอินทรีย์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของบวบ
โครงการบนฐานวิจัยเรื่อง " วิถีพอเพียงเรื่องกล้วย " โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	กลุ่มที่ 1 สืบสานตำนานใบตองด้วยวิถียุคใหม่ กลุ่มที่ 2 ดีไซน์เนอร์กระดาษจากกล้วย กลุ่มที่ 3 การเปรียบเทียบอาหารเลี้ยงจิ้งหรีด ผลิตภัณฑ์จากกล้วย กลุ่มที่ 4 ลูกชิ้นจิ้งหรีด กลุ่มที่ 5 กระถางชีวภาพจากกล้วย กลุ่มที่ 6 เครื่องอัดกระดาษ กลุ่มที่ 7 ตุ๊กก้าจากแป้งกล้วย กลุ่มที่ 8 แยมกล้วย กลุ่มที่ 9 ปุ๋ยหมัก EM Ball กลุ่มที่ 10 การทำอาหารหมูจากผลิตภัณฑ์กล้วย
โครงการบนฐานวิจัย เรื่อง เยาวชนต้นกล้าพัฒนา	กลุ่มที่ 1. แยมข้าวโพด กลุ่มที่ 2. นมชั้นหวานข้าวโพด

ข้าวโพดโรงเรียนราชินี	กลุ่มที่3. เต้าหู้ข้าวโพด กลุ่มที่4. ลูกกอล์ฟข้าวโพด กลุ่มที่5. สิ่งประดิษฐ์จากเปลือกข้าวโพด กลุ่มที่6. สิ่งประดิษฐ์จากขังข้าวโพด กลุ่มที่7. Ped Corn Peel กลุ่มที่8. Paper colour corn กลุ่มที่9. การเปรียบเทียบการใช้น้ำหมักที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของข้าวโพด กลุ่มที่10. ถ่านอัดแท่งจากขังข้าวโพด กลุ่มที่11. ศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของต้นข้าวโพด กลุ่มที่12. เครื่องหยอดเมล็ดข้าวโพด
โครงการงานพื้นฐานวิจัย เรื่อง "เด็กไพร สืบสานภูมิ ปัญญาไทย สมุนไพรชั้น" โรงเรียนไพรรธรรมวิทยา	กลุ่มที่ 1 การปลูกขมิ้น กลุ่มที่ 2 การทำผงขมิ้น กลุ่มที่ 3 ครีมพอกหน้า กลุ่มที่ 4 น้ำมันกำจัดลูกน้ำยุง กลุ่มที่ 5 ขนมอกจอกขมิ้นชั้น กลุ่มที่ 6 ข้าวเกรียบขมิ้นชั้น กลุ่มที่ 7 วุ้นขมิ้น กลุ่มที่ 8 สบู่ขมิ้นชั้น กลุ่มที่ 9 ฐูปจากขมิ้น กลุ่มที่ 10 น้ำมันเหลืองขมิ้น
โครงการงานพื้นฐานวิจัยเรื่อง มะนาวสารพัดประโยชน์ โรงเรียนกระแซงวิทยา	กลุ่มที่1.มะนาวกระจก กลุ่มที่2.โรลออนมะนาว กลุ่มที่3.วุ้นมะนาวอัญชัน กลุ่มที่4. ไวน์มะนาว กลุ่มที่5. การชะลอการสุกของมะนาวจากสารสกัดธรรมชาติ กลุ่มที่6. การสกัดน้ำมันหอมระเหยจากมะนาว กลุ่มที่7. ฐูปหอมเปลือกมะนาว กลุ่มที่8. สีย้อมผ้าใบมะนาว กลุ่มที่9. สบู่มะนาว กลุ่มที่10. น้ำยาล้างห้องน้ำมะนาว
โครงการงานพื้นฐานวิจัยเรื่อง พอเพียงเลี้ยงชีพโรงเรียน กันทรอมวิทยาคม	กลุ่มที่1.การศึกษาเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของปลาตู้กระหว่างเลี้ยงด้วยอาหารสูตร1กับอาหารสูตร กลุ่มที่2. การเปรียบเทียบความเหนียวของกระดาษที่ทำจากพืชต่างชนิด กลุ่มที่3. โครงการอาหารไก่ไข่ลดต้นทุน กลุ่มที่4. การศึกษาคุณค่าทางโภชนาการของขนมวาฟเฟิล

โครงการบนฐานวิจัยเรื่อง หม่อนโรงเรียนลานทราย พิทยาคม	กลุ่มที่ 1 ไอกริมมัลเบอร์รี่ กลุ่มที่ 2 แยมมัลเบอร์รี่ กลุ่มที่ 3 สบู่ใบหม่อน กลุ่มที่ 4 ชาใบหม่อน กลุ่มที่ 5 วุ้นมัลเบอร์รี่ กลุ่มที่ 6 ปุยซี่ไหม กลุ่มที่ 7 โยเกิร์ตมัลมัลเบอร์รี่ กลุ่มที่ 8 น้ำมัลเบอร์รี่/ผงมัลเบอร์รี่ กลุ่มที่ 9 น้ำหมักใบหม่อน กลุ่มที่ 10 คอนแอมมัลเบอร์รี่ กลุ่มที่ 11 เปรียบเทียบการปลูกหม่อนโดยใช้ปุ๋ย 3 ชนิด (ปุ๋ยซี่ไหม ปุ๋ย ใบหม่อน ปุ๋ยคอก)
---	--

ที่	โรงเรียน	สังกัด
1	โรงเรียนบ้านปราสาทเขยอ	หม่อนไหม
2	โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	เกษตรผสมผสาน
3	โรงเรียนลานทรายพิทยาคม	หม่อน
4	โรงเรียนชุมชน	เกษตรทฤษฎีใหม่
5	โรงเรียนกระแซงวิทยา	มะนาวสารพัดประโยชน์
6	โรงเรียนไพรรธรรมคุณวิทยา	เด็กไพร สืบสานภูมิปัญญาไทย สมุนไพรหมั่น
7	โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม	เกษตรเอื้อกัน ชี้น 2
8	โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	กล้วย
9	โรงเรียนราชสีไศล	ข้าวโพด
10	โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม	พอเพียงเลี้ยงชีพ
11	โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยาคม	มะขามเมืองกันทร เพาะพันธุ์อาชีพ สู้ยุค 4.0

หลังจากที่ได้นำเสนอและการปรับปรุงแก้ไขหัวข้อโครงการโดยรายละเอียดมีดังนี้

ที่	โรงเรียน	
1	โรงเรียนหนองถ่มวิทยา	ชื่อโครงการ ข้าวเพื่อชีวิต พิชิตผืนดิน โครงการย่อย จำนวน 6 โครงการ ดังนี้ 1)หนึ่งบ่อก่อหนึ่งหมื่น 2)ข้าวเหนียวแก้วจากสมุนไพร 3)สบู่เหลวจากน้ำมันข้าว 4)ข้าวแตนเลิศรส 5)ข้าวดอกจอกพาเพลิน 6)โลชั่นน้ำมันข้าว
2	โรงเรียนผักแพว	1. แป้งกล้วย 2.น้ำมีกล้วย 3. ปู๋จากลำกล้วย 4.เค้กกล้วยหอม 5.ทำกล่องจากใยกาบกล้วย
3	โรงเรียนจิกสังข์ทองวิทยา	1. วิถีชีวิต ความเชื่อ และจารีตประเพณีกับการทำเกลือ 2. การทำเกลือสินเธาว์ 3. ข้าว ปลา กล้วย : อาหารเพื่อสุขภาพ
4	โรงเรียนโคกสะอาดวิทยา	1.สัญญาวิทยาของหญ้าหวาน 2.การทดลองการเพาะปลูก 3.การเพาะพันธุ์ 4. การแปรรูป 5.การตลาด
5	โรงเรียนเมืองแคนวิทยา	1.ศึกษาสภาพดินใน โรงเรียนการปลูกกล้วย 2.การปลูกกล้วยน้ำหว้า 3.น้ำหมักต้นกล้วย
6	โรงเรียนศรีแก้วพิทย	1.ชาใบหม่อน 2.ดินปุ๋ยหมักชีวภาพ 3.เทียนไล่ยุงน้ำข้าวโพด 4.สบู่ไย่านาง 5.สารสกัดไคโตซานจากเกล็ดปลา 6.สบู่ขมิ้น

สรุปสังเคราะห์ผลการทำโครงการวิจัยในมิติกระบวนการเรียนรู้/คิด นักเรียน กระบวนการสอนของครู พัฒนาศักยภาพครู การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่ได้จากการเขียน Reflection และการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง

การเพิ่มระดับของพัฒนาการของบุคคล (ผู้เรียน) ให้มีศักยภาพเติบโตตามวัยและนำไปใช้ได้ กระบวนการสร้างการเรียนรู้ของ (ผู้เรียน) ตามแนวทางของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาศูนย์พิสัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในปีที่ 1 เฟส 2 การสร้างความรู้ ผลของการเรียนรู้จะมุ่งเน้นไปที่ กระบวนการสร้างความรู้และตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น เป้าหมายการเรียนรู้จะต้องมาจากการ ปฏิบัติงานจริง (authentic tasks) ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็น ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยเป้าหมายของการสอนจะเปลี่ยนจากการถ่ายทอดให้ ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ที่แน่นอนตายตัว ไปสู่การสาธิตกระบวนการแปลและสร้างความหมายที่ หลากหลาย การเรียนรู้ทักษะต่างๆ จะต้องให้มีประสิทธิภาพถึงขั้นทำได้และแก้ปัญหาจริงได้สำหรับ การเรียนการสอน ผู้เรียนจะเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (active) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัด กระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่างๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง ซึ่งไม่ได้หมายความว่า ผู้เรียนจะต้องออกไปยังสถานที่จริงเสมอไป แต่เป็นการ จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งของหรือข้อมูลต่างๆ ที่เป็นของจริง และมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถจัดกระทำศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ทดลอง ลองผิดลองถูกกับสิ่งนั้นๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจขึ้น ดังนั้นความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น จากกระบวนการคิดการจัดกระทำกับข้อมูลมีใช้เกิดขึ้นได้ง่ายๆ จากการได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลเพียง เท่านั้นการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรม(socio moral) ให้ เกิดขึ้น โดยผู้เรียนจะต้องมีโอกาสเรียนรู้ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งทางสังคม ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความรู้สำหรับการเรียนการสอน ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่าง เต็มที่ โดยผู้เรียนจะนำตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสิ่งที่ต้องการ เรียนเอง ตั้งกฎระเบียบเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง ตกลงกันเองเมื่อเกิดความขัดแย้งหรือมีความคิดเห็น แตกต่างกัน เลือกผู้ร่วมงานได้เอง และรับผิดชอบในการดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกันผู้สอนจะมีบทบาท แตกต่างไปจากเดิม การเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนรู้ เปลี่ยนไปเป็นการให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ คือ การเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนจาก “ การ ให้ความรู้ ” (instruction) ไปเป็น “การให้ผู้เรียนสร้างความรู้” (construction) บทบาทของผู้สอนคือ จะต้องทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่ผู้เรียน จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับ ความสนใจของผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปในทางที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้คำปรึกษาแนะนำทั้ง ทางด้านวิชาการและด้านสังคมแก่ผู้เรียน ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาและประเมินการ เรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตยและมีเหตุผลในการสัมพันธ์กับ ผู้เรียนด้วยด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ ขึ้นกับความสนใจและการสร้างความหมายที่แตกต่างกันของบุคคล ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จึงมีลักษณะ หลากหลาย ดังนั้นการประเมินผลจึงควรมีลักษณะที่ยืดหยุ่นไปในแต่ละบุคคล โดยใช้วิธีการหลากหลาย ซึ่งอาจเป็นการประเมินจากเพื่อน แฟ้มผลงาน (portfolio) รวมทั้งการประเมินตนเองด้วย นอกจากนี้การวัดผลจำเป็นต้องอาศัยบริบทจริงที่มีความซับซ้อนเช่นเดียวกับการจัดการเรียนรู้ที่ต้อง

อาศัยบริบท กิจกรรม และงานที่เป็นจริง การวัดผลจะต้องใช้กิจกรรมหรืองานในบริบทจริงด้วย ซึ่งในกรณีที่จำเป็นต้องจำลองของจริงมาก็สามารถทำได้แต่เกณฑ์ที่ใช้ควรเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในโลกของความเป็นจริง (real world criteria) ด้วย

แนวทางการเรียนรู้ (ผู้สอน)

กระบวนการเรียนรู้

นางสาวไสว อุ่นแก้ว โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

1. ค่าย โอบกอดหัวใจสายใยพี่น้อง และค่ายอำลาพี่ ม.6 มีค่ายภาคเรียนละหนึ่งครั้ง ของ ม.1- ม.6 ห้องเพาะพันธุ์ปัญญา ภาคเรียนแรก เป็นค่ายที่แทรกทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และต้อนรับ นักเรียนใหม่ที่สมัครเข้าเรียนในห้องเพาะพันธุ์ปัญญา ในระดับ ม. 1 และ ม.4 โดยพี่ ม. 6 จะเป็นสตาฟ เป็นคนจัดการค่าย ภาคเรียนที่ 2 เป็นค่ายอำลาพี่ ม. 6 และ ม. 3 และเป็นหน้าที่ของพี่ ม.5 และ ม. 4 รับหน้าที่ในการดำเนินการจัดค่าย แบ่งหน้าที่วางแผนการทำงาน โดยมีครูเป็นพี่เลี้ยงเป็นที่ปรึกษา พี่สามารถจัดการค่ายได้ดี มีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็นทีมได้ดี ช่วงที่ได้ยกจัดค่ายก็จะเห็นศักยภาพของบางคนที่ปรากฏอย่างชัดเจน เช่น การพูดในขณะเป็นพิธีกร นันทนาการได้ดี ร้องเพลง เพราะมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางสังคม ทักษะการประกอบอาหาร ประสานงานได้ดี ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ทำให้ภาพรวมของค่ายเป็นที่ประทับใจของน้องๆ ที่เข้าร่วมค่าย

จะดีกว่านี้ถ้าทีมครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดค่าย และมีการจัดค่ายเสริมทักษะด้านอื่นๆ เพิ่มเติมจากวิทยากรที่มากความสามารถ หรือค่ายเปลี่ยนกันเรียนเวียนกันสอน โดยให้เด็กๆ ที่มีความสามารถ ความถนัด ได้มีส่วนร่วมทั้งการเป็นผู้เรียนและเป็นผู้สอน

2. จิตตปัญญาศึกษา

จิตตปัญญาศึกษาเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการให้เด็กๆ ได้ค้นพบตัวเอง ค้นพบอาชีพ การรู้จักตนเอง การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ การสะท้อนการเรียนรู้การประชุมจะดีกว่านี้ถ้ากิจกรรมในห้องเรียนได้เปิดโอกาสให้เด็กๆ ได้มีโอกาสออกแบบในการดำเนินกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา

3. จิตอาสา

แปลงทดลองเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นพื้นที่สำหรับให้นักเรียนได้ใช้พื้นที่ในศึกษา การทดลองเป็นแหล่งเรียนรู้ หลากๆ กิจกรรมเน้นการฝึกจิตอาสา เช่น การทำถนนทางเดิน การทำบ้านดิน การทำนา ปลูกลั่นทม ไร่ต้นน้ำต้นไม้ ฯลฯ เลี้ยงไส้เดือน จะดีกว่านี้ถ้าชวนนักเรียนไปทำจิตอาสานอกพื้นที่หรือในโรงเรียนประถม ฝึกให้เด็กๆ ได้ทำเพื่อผู้อื่นเพิ่มขึ้น

4. ลงพื้นที่ในชุมชน

โจทย์โครงการที่เด็กๆ เลือกศึกษาส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มาจากชุมชน แต่ละห้องจะเลือกโจทย์ประเด็นหลักที่แตกต่างกันตามความสนใจ เวลาและสถานที่ในการเรียนรู้ในชุมชนจึงแตกต่างกันตามประเด็นที่ตนเองสนใจ ผ่านกิจกรรมแผนวิพากษ์กิจกรรมต้นไม้อุปุยา จะดีกว่านี้ ถ้าการลงพื้นที่เรียนรู้ในชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมออกแบบการเรียนรู้สำหรับเด็กๆ และมีการลงพื้นที่อย่างหลากหลายมากกว่านี้

5. เลือกโจทย์ เขียนข้อเสนอโครงการ

เมื่อนักเรียนได้หัวข้อที่สนใจแต่ละกลุ่มก็จะวางแผนการทำงาน ผ่านการเขียนข้อเสนอโครงการ และนำเสนอ ผ่านกิจกรรมการวิพากษ์ จากเพื่อนๆ และครู จะดีกว่านี้ถ้าการนำเสนอข้อเสนอโครงการได้นำเสนอแลกเปลี่ยนกับห้องเรียนอื่นๆ ทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้อง และการได้รับคำปรึกษาจากครูที่หลากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. ลงมือทำ เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นทั้งในชั่วโมงเรียนและนอกชั่วโมงเรียน เนื่องจากทำในเวลาเรียนไม่เพียงพอ หรือ บางโครงการต้องลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อเก็บข้อมูล เป็นช่วงเวลาที่ทั้งเด็กและครูต้องเผชิญปัญหามากที่สุด และท้าทายการทำงานเป็นทีม และความเข้มแข็งทางจิตใจ ในการหาทางออกเพื่อแก้ปัญหา จะดีกว่านี้ถ้าทีมครูมีการประชุมบ่อยๆ เพื่อร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ทันเวลาที่ในการเข้าไปช่วยเหลือเด็ก หรือเยียวยาจิตใจเมื่อต้องเผชิญปัญหาแล้วหาทางออกไม่ได้

7. เขียนรูปเล่มรายงาน

เด็กๆ จะแบ่งหน้าที่กันในการเขียนรูปเล่มรายงาน บางกลุ่มเขียนที่บ้าน แล้วใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกัน โพสต์ข้อมูลและงานเขียนในเฟสบุ๊ก ติดต่อกับคำปรึกษาจากครูผ่านเฟสบุ๊ก กล่องข้อความโดยสร้างเป็นแชทกลุ่ม โทรปรึกษาหารือผ่านโซเชียล อย่างสม่ำเสมอในช่วงเวลากลางคืน ส่วนกลางวันก็นัดหมายกันมาเขียนรายงานที่โรงเรียน หลังจากสอบปลายภาคเสร็จแล้ว จะดีกว่านี้ถ้าวางแผนทำโครงการให้เร็วขึ้น จะได้เขียนรูปเล่มรายงานให้ทันในวันจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

8. จัดนิทรรศการนำเสนอผลงานประจำปี

ในหนึ่งปีการศึกษากับการจัดนิทรรศการแสดงผลงานประจำปี เด็กๆ มีโอกาสได้นำเสนอผลงานให้ผู้ใหญ่ใจดีที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง เพื่อนๆในห้องเรียน และพี่น้องต่างห้องเรียน มีการแสดงบนเวที ปีนี้พิเศษหน่อยจัดพร้อมกันกับค่ายอาลาพี ม. 6 และ ม. 3 ภาคเรียนที่ 2 เป็นภาคเรียนที่มีกิจกรรมเยอะมาก ทำให้หาช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างยาก จะดีกว่านี้ถ้าช่วงที่จัดนิทรรศการเป็นช่วงเวลาที่เด็กๆทำโครงการเสร็จ และเขียนรูปเล่มโครงการเสร็จเรียบร้อย เป็นการตอกผลึกการเรียนรู้และได้สะท้อนการเรียนรู้ก่อนเผยแพร่ผลงานและ ผู้ปกครองของนักเรียนทุกคนมาร่วมแสดงความชื่นชมยินดี และมาสะท้อนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อวางแผนในการจัดการเรียนรู้ในปีต่อไป

จะดีกว่านี้ถ้าครูและนักเรียนห้องอื่นๆ ได้มีโอกาสมาร่วมชมนิทรรศการและให้คำแนะนำเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปีถัดไป

การเรียนรู้ผ่านการทำโครงการเป็น การศึกษารายกรณี (Case study) แต่ละห้องเรียนมีความแตกต่างกัน และในห้องเดียวกันเด็กๆ ก็มีความแตกต่างกันการศึกษารายกรณี (Case study) จึงเกิดขึ้นตลอดเวลา และทุกช่วงขณะของการเรียนรู้ แต่ช่วงเวลาที่ต้องเฝ้าระวัง ติดตาม หาทางช่วยเหลือ มากที่สุด คือช่วงการลงมือทำ ถึงแม้จะลงมือทำตามแผนที่เขียนไว้ในข้อเสนอโครงการ แต่แน่นอนสิ่งที่เด็กๆ ต้องเผชิญก็คือปัญหา โดยเฉพาะ ความพัง ความล้มเหลว กระบวนการทำงานเป็นทีม ต้องต่อสู้กับความมีวินัยในตนเอง การควบคุมตนเอง เช่น กลุ่มที่ต้องปลูกพืช ต้องมีวินัย ความอดทน จังหวะนี้สิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายมากสำหรับเด็กๆ คือ ความท้อแท้ บางกลุ่มท้อแต่ไม่ถอย บางกลุ่มท้อแล้วถอยเลย บางกลุ่มทำงานกลางคัน หรือบางกลุ่มก็ยอมจำนนกับปัญหาและอุปสรรค

โครงการที่ทำการทดลองเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ทั้งพืชและสัตว์ สมาชิกในกลุ่มต้องมีความสามัคคี มีวินัย อดทน ต้องมารดน้ำต้นไม้ที่ปลูก หรือให้อาหารสัตว์ และบันทึกผล อย่างสม่ำเสมอ บางกลุ่มก็มี ปัญหาและข้อขัดแย้งตั้งแต่เริ่มหาอุปกรณ์ บางกลุ่มเพาะข้าว ปลูกพืช ลืมรดน้ำบ้างไม่รดน้ำบ้าง บางกลุ่ม บันทึกผลไม่สม่ำเสมอ จึงหะนี้จึงมีบางกลุ่มขอเปลี่ยนโครงการ บางกลุ่มเริ่มทำการทดลองใหม่อีกครั้ง บางกลุ่มทะเลาะกับเพื่อน งอนกัน เพราะรู้สึกทำงานหนักมากกว่าคนอื่นในกลุ่ม

แม้การทำงานและการทดลองบางส่วนจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาเรียนแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอ สำหรับโครงการบางเรื่องที่ต้องการเวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การทำการทดลองเพิ่มเติมบาง กลุ่มนัดหมายกันทำงานหลังเลิกเรียน บางกลุ่มทำช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ เพราะต้องลงพื้นที่ในชุมชน เก็บข้อมูล อย่างไรก็ตามโดยธรรมชาติของการทำโครงการก็ต้องเจอปัญหาในขณะทำงาน เช่น การ จัดการเวลา วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ การสร้างเครื่องมือวัด แม้กลุ่มที่มีความพร้อมความสามัคคี มีกระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดี ก็ยังต้องเผื่อใจ สังเกตให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ

ครูครับถึงบอบหมดยครับ ผมกลัวถึงแตกมากเลยครับ กลุ่มที่ทำการทดลองเรื่อง พัฒนาการ น้ำสำหรับเกษตรกร มาเล่าให้ฟัง แล้วคิดว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้นละ ผมว่าอากาศมันไม่เข้าไปครับแล้ว ถึงแตกไหม ไม่แตกครับ ผมเปิดวาลี่ให้อากาศเข้าไปครับอ้อ แล้วทำไงต่อ เติมน้ำให้เต็มถึง ถึงก็หายบอบ แล้วครับ ครูครับแต่ขาตั้งที่วางถึงมันไม่แข็งแรงครับ เหมือนมันจะรับน้ำหนักไม่ไหว มันใกล้จะพังแล้ว ครับ แล้วจะทำยังไงดีละ ผมว่าจะทำขาตั้งใหม่ครับใช้อะไรทำขาตั้ง ผมว่าจะไปตัดไม้ยูคาลิปตัส ตัดที่ไหน ค่ะ ที่บ้านผมมีครับ แล้วจะขนมาอย่างไร ให้ผู้ปกครองมาส่งครับ กลุ่มนี้เพื่อนในทีมช่วยกันดี แต่ก็ต้อง มาทำงานนอกเวลาเรียนบ่อยๆ นอกจากให้คำปรึกษาแล้วก็ให้เพื่อนกลุ่มอื่นเข้าไปช่วยเหลือช่วยกันทำ ตามด้วยการส่งรุ่นพี่เข้าไปช่วยเหลือ อยู่เป็นเพื่อน ช่วยทำฐาน ช่วยขนไม้ ช่วยหาอุปกรณ์ หลังจากนั้นก็ ส่งครูที่มีความรู้ด้านช่าง เช่น ครูวิเศษ สิ้นศิริ ครูวัชรินทร์ ปราเวช เข้าไปช่วย ให้คำปรึกษา ช่วยหา เครื่องมือให้เด็กๆ ได้ทำงาน กลุ่มนี้แก้ไขทำฐานสำหรับวางถังในการทดลองถึงสามครั้ง และขณะทำการ ทดลองก็ไม่ได้เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะเด็กๆ ไปดูข้อมูล และทำตามข้อมูลในอินเทอร์เน็ต และเชื่อว่า ข้อมูลนั้นเป็นความจริง ทำการทดลองซ้ำแล้วซ้ำอีกก็ยังไม่สำเร็จ ครูจึงตั้งคำถามให้เด็กๆ ได้ค้นคว้า เพิ่มเติม ออกแบบการทดลองใหม่ วางแผนการทำงานใหม่อีกครั้ง งานที่ทำให้เด็กๆ ได้คำตอบว่าแม้บาง เรื่องจะถูกแซร์ หรือเผยแพร่อย่างกว้างขวางในอินเทอร์เน็ต แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลนั้นจะเป็น ความจริง หรือ เชื่อถือได้ ต้องมีการตรวจสอบ คัดวิเคราะห์ และผ่านการทดลองหรือศึกษาค้นคว้าด้วย ตัวเองด้วยจึงจะได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้

ครูครับไม่มีใครมาช่วยผมเลยครับ กลุ่มพัฒนาจักรยานสูบน้ำสำหรับเกษตรกร อ้าวแล้วนัดหมายเพื่อนไหม นัดครับแต่ไม่มา แล้วเพื่อนบอกให้มาไปไหน ไม่ได้บอกครับ แต่ผมรู้ครับ เขาติดเกมส์ มากครับ ส่วนอีกคนไม่ทราบสาเหตุครับ ผมเริ่มไม่ไหวแล้วครับครู เพื่อนๆ ไม่ช่วยผมเลย แล้วเราจะทำ ยังไงดีละ แล้วเราละอยากทำไหม อยากให้ครูช่วยอะไร ถ้าเราไม่ทำเหมือนเพื่อนจะเป็นอย่างไร ถ้าเรา ทำจะเป็นอย่างไร แล้วเราจะเลือกทางไหนคะ คำตอบคือเลือกทำต่อไม่ยอมให้งานล่นไปแม้ต้องทำงาน หนักกว่าคนอื่นในกลุ่มก็ไม่ใช่ไร ประชุมหาทางออกร่วมกันกับเพื่อนในห้อง ให้เพื่อนกลุ่มอื่นทำงาน เป็นเพื่อน ส่งรุ่นพี่เข้าไปดูแล ช่วยเหลือ แต่โชคดีที่คุณตาเป็นช่าง จึงมีเครื่องมือเครื่องมือ และได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการทำงาน ส่งครูวัชรินทร์ ปราเวช ครูวิเศษ สิ้นศิริ เข้าไปช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน ให้คำปรึกษา ในขณะเดียวกัน ก็ประชุมกับเพื่อนๆ รุ่นพี่ หาทางออก หาทาง ช่วยเหลือ แม้เพื่อนในทีมจะรับปาก หรือ ยืนยันว่าจะทำงานต่อ และจะช่วยเหลือเพื่อน แต่ หลายครั้งก็

ยังไม่ได้มาช่วยตามที่พูดไว้ เนื่องจากติดเกมส์ ส่งรุ่นพี่ที่เคยติดเกมส์เข้าไปคุย ชวนคุยและเสนอทางเลือก ทางออกในการแก้ปัญหา เพื่อนอีกคนมาช่วยเพื่อนทำแล้ว แต่อีกคนที่ติดเกมส์ไม่มาโรงเรียน และแจ้งเพื่อนๆ และครูว่าจะไม่เรียนแล้วจะออก ครู รุ่นพี่และเพื่อนๆ วางแผนว่าจะไปชวนมาเรียน เขามาเรียน แล้วครับครู พ่อเขาบอกว่าไม่เรียนก็ได้ ให้มาช่วยพ่อซ่อมรถ เขาเลยไม่ได้เล่นเกมส์ และขี่เกียจซ่อมรถ จึงกลับมาเรียนอีกครับม. 3 แล้ว เสียตายนะครูถ้าไม่มาเรียน ล้อมวงคุยกับเพื่อน รุ่นพี่ เพื่อหาทางออก แล้วตั้งคำถามว่า อยากจบไหม อยากจบครับครู ไม่ผ่านวิชาอะไรบ้าง ติด 0 สองวิชาครับ ไม่มีสิทธิ์สอบ สองวิชาครับ เรียนซ้ำ สองวิชา ครับ ติดต่อครูประจำวิชาหรือยัง ยังครับ แล้วถ้าอยากจบต้องทำอย่างไร ต้องทำงานส่งครับ แล้ว ยังเล่นเกมส์ไหม มีบ้างครับ ปรึกษาผู้ปกครองในการแก้ปัญหา ให้รุ่นพี่ที่เคยติดเกมส์ประกบ ช่วยตามงาน วางแผนการทำงาน รุ่นพี่พาไปนอนที่บ้านด้วย พร้อมกับเพื่อนอีกคนให้อยู่เป็นเพื่อน เป็นกำลังใจให้ทำงานให้สำเร็จ ตอนเช้าชวนน้องๆ ไปวิ่งออกกำลังกาย หลังจากนั้นปล่อยมือส่งน้องกลับบ้าน ผูกให้น้องยืนด้วยตัวเอง แต่ตรวจเช็คความก้าวหน้าในการทำงานใหม่ ผูกการควบคุมตัวเองให้ได้ เขาตามงานจนเสร็จมีบางวิชาที่ต้องมาเรียนซ้ำซัมเมอร์ และได้มาช่วยเพื่อนในกลุ่มทำโครงการตอนสุดท้ายคือตอนเขียนรูปเล่มโครงการเขาช่วยเพื่อนได้เยอะมากเพราะมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ พิมพ์งานได้เร็ว จัดเอกสารได้ดี มีความคล่องแคล่วในการใช้คอมพิวเตอร์ จนครั้งสุดท้ายหลังจากเข้าเล่มรายงานเสร็จ เพื่อนทั้งสามคนกลับมาสนิทกัน และเดินมาบอกว่าครูครับแล้วแต่ครูเลยนะครับว่าจะให้เขาเกรดอะไร เพราะก่อนหน้านี้เขาเคยบอกว่า ผมให้เขาอยู่กลุ่มด้วยก็ได้ แต่ครูต้องไม่ให้เกรดเขาเท่าผมนะครับโอเคตามนั้นคะ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือเครื่องมือ ที่เราเคยใช้แล้วได้ผลหรือประสบความสำเร็จ ในรุ่นก่อน ไม่ได้หมายความว่าพอเรามาใช้กับอีกรุ่นหนึ่ง หรือ ต่างห้องเรียนแล้วจะได้ผลเหมือนกัน เด็กต่างกัน ช่วงเวลาต่างกัน ผลลัพธ์ก็ต่างกัน มีการใคร่ครวญสะท้อนคิดตลอดเวลา ต้องอาศัยทั้งศิลปะ การสังเกต การเฝ้าดู เป็นรายกรณีไป บางห้องมีความอดทนเป็นเลิศ มีวัฒนธรรมในการเรียนรู้ที่เกื้อกูลช่วยเหลือกัน บางห้องบอบบางอ่อนไหวง่าย ไม่สู้งาน บางห้องมีหลายกลุ่มเรียนแบบแข่งขันกัน ฯลฯ แม้บางอย่างจะคลี่คลายด้วยการจัดค่ายจิตตปัญญา หรือกิจกรรมจิตตปัญญาในห้องเรียนแล้วก็ตาม แต่ก็ต้องเฝ้าสังเกต จากพฤติกรรมที่ปรากฏโดยเฉพาะนิสัย หรือศักยภาพของเด็กๆ จะปรากฏให้เห็นชัดในช่วงที่ต้องเผชิญกับปัญหา การจัดการเวลา การทำงานเป็นทีม

กรณีศึกษาเป็นรายห้องก็แตกต่างกัน ม.4 เป็นรุ่นที่หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักสูตร จึงเป็นรุ่นเดียวในโรงเรียนที่ไม่มีชั่วโมงเรียนโครงการเหมือนรุ่นอื่น จึงบูรณาการเข้ากับวิชาชีววิทยา แล้วเด็กห้องนี้ยังต้องทำจิตอาสาช่วยเหลืองานส่วนรวมอย่างหนัก เป็นพี่สตาฟในการจัดค่ายครูจึงมีความกังวลกับการออกแบบการเรียนรู้ในรายวิชาชีววิทยา ที่ต้องเพิ่มภาระงานการทำโครงการให้เด็กๆ ด้วย ดังนั้นการทำโครงการในห้องนี้ส่วนใหญ่จึงเกิดขึ้นนอกเวลาเรียน เช่นหลังเลิกเรียน หรือวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ครูก็มีห่วง มีลุ้นว่าเด็กๆ จะงานหนักเกินไปไหม เขาจะทำงานสำเร็จไหม สร้างแซทกลุ่มโครงการของแต่ละกลุ่ม วิดีโอคอลคุยกัน ปรึกษากันในกลุ่มแซท อย่างสม่ำเสมอ และโพสต์งานและกิจกรรมในเฟสบุ๊คปิดของห้อง แต่เด็กๆ ก็สามารถทำงานจนสำเร็จได้แต่ในขณะที่บางห้องถึงแม้จะมีชั่วโมงเรียน แต่ก็ยังมีการทำงานที่ล่าช้า

ที่ดีอยู่แล้วคือ การล้อมวงคุยกันปรึกษากันบ่อยๆ กับเพื่อนๆ รุ่นพี่ ทีมครู ในการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการทำงาน ทำให้พี่น้องสนิทสนมกัน เกิดจิตอาสารุ่นพี่ที่ขออาสาช่วยเหลือน้องๆ ในแต่ละกลุ่ม และบางกลุ่มที่มีความผิดพลาด หรือล้มเหลวในขณะที่ทำการทดลอง ก็ปรับเปลี่ยน

ยืดหยุ่นให้เด็กเข้าใจความสำเร็จให้มากที่สุด เช่น เปลี่ยนจากโครงการทดลอง มาเป็นสำรวจ เพื่อให้ทันเวลาในการเขียนรูปเล่มรายงาน ออกแบบและวางแผนการทดลองใหม่ให้เหมาะสมกับเวลา และศักยภาพของเด็กๆ ในแต่ละกลุ่ม

จะดีกว่านี้ถ้าทีมครูได้มีการประชุม ล้อมวงคุยกันให้มากขึ้น และบ่อยขึ้น เพื่อให้ครูแต่ละคนมีโอกาเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าไปช่วยเหลือเด็กในแต่ละการศึกษากรณี (Case study) ด้วยความหลากหลายของครูที่ต่างบุคลิกอาจจะทำให้การช่วยเหลือเด็ก ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และในเด็กบางห้องที่ไม่ได้ประทับใจครูที่สอนก็เป็นการเปิดห้องเรียนให้ทีมเพื่อนครูช่วยคลี่คลายสถานการณ์ไปในทางที่ดีขึ้น และทำให้ทีมของครูร่วมเรียนรู้และเติบโตไปพร้อมๆ กันกับนักเรียน จะดีกว่านี้ถ้าครูเตรียมรับมือกับการตั้งคำถามกับนักเรียนแล้วได้คำตอบที่ยั่วยุให้เร้าปัด จี๊ด ครูต้องฝึกรับมือ และอดทนให้พอ ไม่ว่าคำตอบจะเป็นอย่างไรต้องมีวิธีรับมือให้ได้

ทักษะการเขียนเป็นอีกหนึ่งทักษะที่เด็กๆ ได้ฝึกเขียนตอนทำรูปเล่มโครงการ ผ่านการฝึกคิดเชิงเหตุผล คิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ การจัดกระทำข้อมูล ทักษะคอมพิวเตอร์ การใช้เอ็กเซล พ้อยท์กราฟ อภิปรายผล ซึ่งเป็นอีกหนึ่งการสื่อสาร ผ่านการเขียนรูปเล่มโครงการ บางกลุ่มสะดวกที่จะเขียนที่บ้าน ส่วนใหญ่เด็กจะมารวมตัวกันเขียนรูปเล่มรายงานที่โรงเรียน

(1) เตรียมเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม

- เตรียมวัสดุ
- อุปกรณ์ ให้พร้อมสำหรับการทำงาน เตรียมคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ค อินเทอร์เน็ต กระดาษ ปรี้นเตอร์
- เตรียมเสบียงอาหาร หุงข้าวและทำกับข้าว ให้พร้อม
- เตรียมครู ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ อ่านรูปเล่มโครงการ ให้คำแนะนำ การเขียน การจัดกระทำข้อมูล การอภิปรายผล

(2) แบ่งหน้าที่กันทำงาน

เด็กๆ จะแบ่งหน้าที่กันทำงานในการเขียนอย่างชัดเจน บทที่ 1-3 ส่วนใหญ่เสร็จตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 แต่อาจมีการแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อมีการศึกษาเพิ่มเติม หรือมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ส่วนบทที่ 4 บทที่ 5 และส่วนประกอบอื่นๆ แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ทั้งการจัดกระทำข้อมูล การอภิปรายผล ช่วงนี้ใช้เวลาแก้ไขนานที่สุด ครูต้องรออ่าน แนะนำ ให้แก้ไข หาข้อมูลเพิ่มเติม ทำกราฟไม่ถูก อภิปรายให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการทดลอง ส่วนภาษาเด็กๆ จะเอาภาษาพูดมาเขียน ก็แนะนำให้แก้ไขใหม่ พิสูจน์อักษร เข้าเล่ม การเขียนเล่มเกิดขึ้นหลังจากสอบปลายภาคเสร็จ เด็กๆ จึงมีเวลามาเขียนรายงานที่โรงเรียนในตอนกลางวัน ส่วนกลางคืนเขียนต่อที่บ้านแล้วติดต่อคุยกันผ่านกลุ่มแชทในแต่ละกลุ่มซึ่งมีครูอยู่ในกลุ่มแชทเพื่อตอบข้อสงสัยหรือให้คำปรึกษา

สิ่งที่ได้อยู่แล้วคือการเขียนรูปเล่มโครงการพร้อมกัน ทำให้ได้ปรึกษากันข้ามกลุ่ม มีการช่วยเหลือกัน กลุ่มที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ดีก็ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อน ทั้งการใช้โปรแกรมเอ็กเซล การพ้อยท์กราฟ การอภิปรายผล การเขียนบทคัดย่อ ทำให้มีเพื่อนขณะทำงานและมีเป้าหมายร่วมกัน เห็นความภาคภูมิใจที่เด็กๆ ทำงานสำเร็จ หลายกลุ่มถ่ายรูปโพสตร่วมกันเมื่อทำงานสำเร็จ บางกลุ่มทำพิธีมอบรูปเล่มส่งให้ครู บางกลุ่มไปนั่งรอการเข้าเล่มโครงการที่ร้านถึงสองทุ่มทั้งที่รอเอาวันรุ่งขึ้นก็ได้ แต่อยากได้เอาไปอวดผู้ปกครองว่าเขาทำงานสำเร็จแล้ว

จะดีกว่านี้ถ้าการเขียนรูปเล่มโครงการเกิดขึ้นได้เร็วกว่านี้ เพื่อให้ทันงานนำเสนอผลงานประจำปี และทีมครูมีการประชุมปรึกษากันในการหาแนวทางในการดูแลให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเด็กๆ ขณะเขียนรูปเล่มรายงาน และเตรียมปรินเตอร์ให้พร้อมและเพียงพอสำหรับการปรินงาน และควรชี้แจงผู้ปกครองให้ทราบว่าช่วงนี้มีการนัดหมายเด็กๆมาทำงาน จะได้เข้าใจและสนับสนุนร่วมเป็นกำลังใจให้เด็กๆได้ทำงานให้สำเร็จ

อย่างไรก็ตามถึงแม้การเรียนรู้ผ่านการทำโครงการจะเป็นการเรียนรู้ที่มีความประณีต ต้องใช้พลังในการเรียนรู้ ต้องได้รับความช่วยเหลือการส่งเสริม การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหาร เพื่อนครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ผนึกกำลังกันเพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ของเด็กๆ ให้ความหมาย ถึงแม้เราจะพยายามกันอย่างเต็มที่แล้ว แต่เราเชื่อว่าเราจะสามารถทำให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ เพื่อเข้าถึงเด็กๆ ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพขึ้น ถ้าเราร่วมมือกันและทำอย่างจริงจังปัจจัยก็จะเกิดกับเด็กๆ อย่างแท้จริง

ขอบคุณ สกว.ธนาคารกสิกรไทย หน่วยจัดการกลางโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา พี่น้องครูเพาะพันธุ์ปัญญา พี่เลี้ยงศูนย์ราชภัฏศรีสะเกษ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ หัวหน้าและเจ้าหน้าที่สวนรุกขชาติน้ำตกสำโรงเกียรติ ผู้บริหาร เพื่อนครู ผู้ปกครอง ที่สนับสนุนส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยดีเสมอมา และขอบคุณ นักเรียนที่อนุญาตให้ตัวเองได้มาเรียนในห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา

ครูวิเชียร ไชยโชติ

โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

ผมเชื่อเสมอว่าการทำงานตามแนวทางของตัวเอง โดยยึดหลักและวิธีการที่ถูกต้องยิ่งทำให้การทำงานมีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เพราะถ้าเราทำตามคนอื่นโดยไม่รู้สิ่งที่กำลังทำอยู่นั้นเราไม่สามารถทำได้เหมือนเขาแน่ๆ คิดเสมอว่า คนเราสามารถพูดคำเดียวกันได้ แต่ไม่สามารถ“พูดเสียงเดียวกันได้” คงเป็นคำตอบได้ในตัวแล้วว่า ความสำเร็จไม่ได้เกิดจากการทำเหมือนกัน แต่เกิดจากการทำตามแนวทางที่เหมาะสมกับตัวเองมากกว่าการเริ่มต้นการทำงานเพาะพันธุ์ปัญญาของผมหวังจะแตกต่างจากคนอื่น ผมเริ่มจากคำ “ไม่ทำก็ลาออกไป” “ทำไปก็ไม่สำเร็จ” “ล้มเหลวกลางคัน” “ผมเริ่มทำเพาะพันธุ์ปัญญาด้วยคำสบประมาท เริ่มด้วยความกดดัน และเริ่มด้วยความไม่มั่นใจ แต่ด้วยความเป็นคนที่ไม่ยอมอะไรง่ายๆ และไม่ยอมให้ใครมาดูความสามารถของผมแน่ๆ แต่จริงๆผมก็ยังไม่มีความสามารถอะไรเลยก็ได้ผมเริ่มการทำงานโดย**ปรับโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นวิชาเรียนในหลักสูตรของโรงเรียน** โดยกำหนดให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การให้นักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา โดยการ**ถามความรู้สึกของนักเรียนต่อเพาะพันธุ์ปัญญา**เพราะนักเรียนในปีนั้นผ่านกระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญามาแล้วในปีที่ 1 เพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และก็ได้ผลในทางที่ดี ทำให้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และจะไม่ให้เกิดอีกเพราะจะยิ่งทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ที่เลวร้ายมากขึ้นกว่าเดิม **เปลี่ยนวิธีการสอนโดยกระบวนการและแนวทางใหม่**หรือทำตามท่านอาจารย์สุธีระ แต่ปรับใช้ตามความสามารถและบุคลิกภาพของครูผู้สอนแต่ละคน เนื่องจากกระบวนการสอนทั้งชั่วโมงเรียน ครูทุกคนจะมีบทบาทของตัวเอง เพราะในชั่วโมงเรียน**กระบวนการสอนจะมี 4 ขั้นตอน คือ จิตตปัญญาศึกษา เกมการคิด การสอนโครงการ และกระบวนการสะท้อนคิด** เพราะฉะนั้นครูผู้สอนจะได้ทำหน้าที่ของตัวเองเวียนกันไป และในกระบวนการจัดการเรียนการสอนก็อาจมีการปรับเปลี่ยน

ระยะเวลาของกระบวนการสอนแต่ละขั้นตอนตามความสำคัญของเนื้อหาอีกด้วยในกระบวนการสอน ครูผู้สอนพยายามดึงศักยภาพของนักเรียนโดยให้แสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง เพื่อให้นักเรียนแสดงความเป็นตัวตนให้มากที่สุด ทั้งในการพูดและการแสดงออกทางความร่วมมือกิจกรรม เพราะเราเชื่อในศักยภาพของนักเรียนทุกคนว่ามีไม่เท่ากันและไม่เหมือนกันด้วยผลที่ได้รับคือเราสามารถใช่กระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญาผ่านการสอนด้วยโครงงานฐานวิจัย (RBL) ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อถึงความ (เป็นตัวตนของนักเรียนผ่านความเป็นตัวตนของครูผู้สอน แน่นนอนว่ามันไม่ประสบความสำเร็จทั้งหมด แต่เราจะได้นักเรียนที่มีความเป็นตัวตนเพิ่มขึ้น เพราะจะบอกเขาเสมอว่าครูไม่ได้สร้างครูวิเชียร“ 2 แต่ครูสร้าง(เพื่อนนักเรียน)... 1 ต่างหาก นั่นก็แสดงว่าเราจะได้นักที่กล้าแสดงออก มีความหลากหลายทาง” ความคิด ซึ่งประเทศไทยยังขาดบุคคลเหล่านี้

ครูรุจิ ศิริโพธิ์ โรงเรียนชุมชน ครูปัญญาที่ปรกเพาะพันธุ์ปัญญา
การจัดการเรียนด้วยPBL เป็นเรื่องที่ยากสำหรับครูผู้สอน ยากที่จะเข้าใจ ยากที่จะไปถึงจุดที่ประสบความสำเร็จ จากการให้นักเรียนสะท้อนเกี่ยวกับการทำโครงงาน และได้อ่านการเขียนสะท้อนในการเรียนวิชาโครงงานเพาะพันธุ์ปัญญา ซึ่งวิชานี้จัดการเรียนรู้กับให้นักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ เด็กชายคนหนึ่งกล่าวไว้ว่า “ก่อนเรียนผมคิดว่าการเรียนวิชาโครงงานมันยากตรงไหนแค่ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตแล้วคัดลอกงานเข้ามา แล้วเวลาไม่เข้าใจก็ให้ครูทำให้ ให้ครูคอยบอกคอยตามเดี๋ยวกี้ได้เรื่อง แต่ความคิดนั้นเป็นอันต้องชุดหลุมฝังมันลงไปในดินเพราะว่ามันผิด” และจากการเรียนวิชานี้จบทำให้เด็กคนหนึ่งกล่าวว่า “.....ตอนนี้ได้ลงมือจนสำเร็จตามความตั้งใจ ถึงจะต้องเสียสละเวลาความสุขจากการพักผ่อนในวันหยุด เพื่อโครงงานนี้ แต่ก็ไม่เคยคิดเลยว่าสิ่งที่ทำมาจะสูญเปล่า เพราะการทำโครงงานก็ได้เปลี่ยนความคิด และนิสัยของเด็กชายคนหนึ่ง จากที่คิดจะพึ่งคนอื่นเพื่อให้จบ ก็หันมาใส่ใจและทำงานร่วมกับเพื่อนๆ กล้าคิด กล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสมตามความคิด ในตอนนี้ผมคิดได้เลยว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนมีเหตุและผลในตัวเอง เหตุผลนั้นจึงทำให้ผมสนใจในโครงงานมากครับ”

จากการสะท้อนของนักเรียนผมก็เลยคิดว่าเราน่าจะต้องมีกระบวนการ หรือเครื่องมือที่ทำให้เด็กคนนี้ประสบความสำเร็จ และเปลี่ยนกระบวนการแนวคิดของเขาเอง ผมจึงมานั่งทบทวนกระบวนการที่ได้เรียนรู้จากโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาตลอดระยะเวลา 6 ปี ที่ร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ซึ่งแต่ละปีก็จะพบปัญหา เจอกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ กับเด็กที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป แต่สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในตัวเอง จะต้องเริ่มจาก (1) กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ที่เข้าใจเข้าถึงผู้เรียน ครูผู้สอนจะต้องให้เรียนรู้และให้เข้าไปถึงข้างในผู้เรียน โดยการเริ่มทีละขั้นตอนอย่างช้าๆ และถอดบทเรียนไปพร้อมกับเด็ก ๆ ในจุดนี้เราจะพบว่าเด็กเขาคิดอย่างไร เขามีกำแพงสูงขนาดไหน เราจะได้ช่วยแก้ และช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างดีเวลาที่เด็กมาปรึกษาเราต้องมีเวลาว่างให้เก็บพวกเขา คอยสังเกตพฤติกรรมอยู่ห่างๆ และพยายามใส่ใจตัวผู้เรียนให้มาก 2) การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ (Action learning) เด็กอายุในช่วงนี้จะมีพลังกาย พลังความคิด อย่างมาก ถ้าจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ โดยสร้างโจทย์ปัญหาให้เขาได้แก้ ได้ลงมือจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเขามาก ผมพบว่าเขามีความสุข ได้ยินเสียงหัวเราะ ได้ยินเสียงหัวเราะแห่งการเรียนรู้ของเขาจุดนี้เป็นจุดสำคัญที่ทำให้เขาได้เปลี่ยนแนวความคิดในการเรียนวิชาโครงงานจากการเรียนที่คิดว่ามันน่าเบื่อจนลืมนึกไปเลยว่ากำลังเรียนวิชาโครงงาน วิ่งออกไปนอกห้องเรียนสี่เหลี่ยม ไปสู่ห้องเรียนที่กว้างใหญ่ไพศาล การเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุดสิ้นในห้องเรียนนี้

(3) การพัฒนาความคิดเชิงเหตุผล (System thinking) กระบวนการนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้ฝังลึกในตัวผู้เรียน แต่บางครั้งครูผู้สอนอาจจะเลยในจุดนี้ การพัฒนาเชิงเหตุผลจะต้องฝึกให้นักเรียนได้คิด ได้แสดงเหตุผลรับฟังเขาเมื่อเขาได้แสดงเหตุผล การพัฒนาความคิดครูผู้สอนต้องอาศัยประสบการณ์ตรงจากครูผู้สอนเอง ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมเด็กอาจจะเบื่อ หรือไม่สนใจเพราะต้องใช้ความคิดอย่างมาก แต่ถ้าครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก เด็กก็จะสนุกเพลิดเพลินไปกับความคิด ในทุกชั่วโมงเราจะแทรกกระบวนการคิด การแสดงเหตุผลให้กับผู้เรียน กระบวนการนี้นักเรียนจะได้ใช้อย่างมากในขั้นของการลงมือการแก้ปัญหา หรือขั้นการทำโครงการทุกคนจะต้องช่วยกันระดมความคิดช่วยกัน (4) การสะท้อนคิดความคิด (Reflection) กระบวนการนี้จะทำให้นักเรียนใคร่ครวญด้านความคิดว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อนักเรียนได้ใคร่ครวญจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะเข้าใจนักเรียนมากขึ้นจากการสะท้อนคิดว่า นักเรียนรู้สึกและนึกคิดอย่างไร จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในขั้นต่อไป การสะท้อนคิดมีหลายลักษณะ เช่น การเขียน การพูด หรือการเล่าเรื่องผ่านละคร แล้วแต่ว่าครูจะให้ให้นักเรียนเล่าผ่านในรูปแบบใดทั้งหมดที่กล่าวมานี้ก็เป็นแค่เครื่องมือ หรือรูปแบบการสอนที่พบโดยทั่วไปตามหนังสือ หรือจากการอบรม แต่ที่สำคัญอย่างยิ่งคือหัวใจของครู หัวใจที่พร้อมจะเรียนรู้ หัวใจที่พร้อมจะเสียสละ ก้าวเดินไปพร้อมเด็กๆ แล้ววันหนึ่งจะพบว่ามันได้สูญเปล่าเลย ผมรู้สึกมีความสุขทุกครั้งที่ได้ลงมือสอนวิชาโครงการซึ่งเป็นวิชาที่ยาก และไม่มีใครอยากสอน และผมมีความสุขอย่างมากเมื่อผมได้ยินจากเสียงเด็กว่า ครูผมอยากทำโครงการ เราจะเริ่มทำโครงการอะไรดี ช่วงนี้ผมกำลังหาข้อมูลแล้วผมจะมานำเสนอครูนะ หัวใจครูแอบยิ้มอยู่ภายใน ทำให้ครูรู้ว่าในการลงมือทำในวันนั้น มันไม่สูญเปล่า มันส่งผลประโยชน์มหาศาลให้ชีวิตของเด็กหลายๆ คน หัวใจของเรียนรู้วิชาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา คือ ”หัวใจแห่งการเรียนรู้ของผู้เป็น ครู“

การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่ได้จากการเขียน reflection ตัวอย่าง

คุณครูสุภารัตน์ เกียรติจรูญพันธ์

ดิฉันนางสาวสุภารัตน์ เกียรติจรูญพันธ์ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเป็นครูแกนนำเพาะพันธุ์ปัญญา รุ่นที่ 6 ครั้งแรกของฉันที่ได้รู้จักกับ “เพาะพันธุ์ปัญญา” จากการมาบรรจุได้เพียงไม่กี่เดือนก็สังเกตได้ว่า ครูรุ่นพี่หลายท่านกำลังคลุกคลีกับโครงการวิจัยของนักเรียนชั้นม. 3 และดูเหมือนว่ากำลังดำเนินไปได้ดี เพราะเห็นนักเรียนรวมกลุ่มเข้ามาหาครูเป็นประจำทุกสัปดาห์ เพื่อมาสอบถามวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับโครงการของตน ฉันเกิดความสงสัยว่านักเรียนกำลังทำอะไร อย่างไร จึงลองถาม ได้ความว่า กำลังทำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเกี่ยวกับไข่ไก่และผลิตภัณฑ์จากไข่ ดิฉันจึงให้ความสนใจพร้อมกับชื่นชมพวกเขา และในปีถัดมาดิฉันจึงสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ ในปีนี้ทกนี้เป็นปีที่ครูรุ่นพี่หลายท่านได้ลองมอบหมายให้ครูรุ่นใหม่อย่างดิฉันและรุ่นน้องที่เพิ่งบรรจุได้มาเป็นแกนนำด้วยกัน ช่วงแรกพวกเราได้ไปอบรมกับศูนย์พี่เลี้ยง ม.ราชภัฏศรีสะเกษอยู่บ่อยครั้ง ช่วงแรกดิฉันและน้อง ๆ ยังเกิดความงุนงงสงสัย และหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชานี้ไม่ได้ แต่จากการเข้าอบรมและได้ร่วมกิจกรรมเชิงปฏิบัติการพบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการของเพาะพันธุ์ปัญหานี้ไม่เหมือนการอบรมครั้งไหนมาก่อน เนื่องจากเป็นการอบรมที่เน้นกระบวนการคิด การค้นพบความรู้จากสิ่งรอบตัว และการนำไปสู่โครงการฐานวิจัยที่มีการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงและสาระวิชาต่าง ๆ จน

เกิดเป็น RBL+SEEEM ที่กว่าดิฉันและน้อง ๆ จะเข้าใจก็ใช้เวลาและต้องผ่านการฝึกฝนไปพร้อม ๆ กับนักเรียนเช่นกัน การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนปีนี้เป็นไปอย่างสนุกสนานและเพลิดเพลิน แต่ครูรุ่นพี่ก็ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลืออยู่บ่อยครั้ง นักเรียนชั้นม. 3 ปีนี้ค่อนข้างเป็นเด็กที่เรียนอ่อน และสภาพครอบครัวไม่สมบูรณ์ ครูแกนนำในปีนี้มีทั้งหมด 4 คน พวกเราได้เป็นครูผู้ควบคุมโครงงานอย่างน้อยคนละ 2 กลุ่ม โดยดิฉันเองได้ควบคุม 3 กลุ่ม และมีครูต่างกลุ่มสาระฯ บางท่านได้เป็นที่ปรึกษาร่วมด้วย นักเรียนกลุ่มของดิฉันมีทั้งกลุ่มผู้หญิงล้วนและชายล้วน ความแตกต่างทางความคิดจึงเกิดขึ้นมาก บ่อยครั้งที่ภายในกลุ่มทะเลาะกันจากปัญหาส่วนตัวแต่กลับไม่มองถึงส่วนรวม ทำให้การวางแผนการทำงานไม่สำเร็จ และกลุ่มหนึ่งที่ดิฉันเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีในตัวเด็กมากที่สุด คือ กลุ่มที่พวกเขาหาข้อมูลจากปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนมาด้วยตนเองและมุ่งมั่นที่จะทำเรื่องการยืดอายุของมะนาวให้นานที่สุด การวางแผนในตอนแรกยังมีข้อมูลน้อย จึงลองลงมือทดลองก่อน สองสัปดาห์ถัดมาผลเน่าเสียหมด ไม่เป็นไปอย่างที่ต้องการ การวางแผนครั้งที่สอง พวกเขาทดลองรูปแบบใหม่ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จอีกเช่นเคย มะนาวเน่าเสียไม่ต่างจากเดิม ในครั้งสุดท้ายเด็ก ๆ ได้รวมกลุ่มเข้ามาหาครูและพวกเราช่วยกันหาข้อมูลจากงานวิจัยหลาย ๆ แหล่ง จึงทำให้การทดลองครั้งที่สามของเราสำเร็จและได้ผลเกินความคาดหมาย ซึ่งได้ผลดีกว่างานวิจัยอื่นอีกด้วย ผลคือ นักเรียนกลุ่มนี้เกิดความภาคภูมิใจและดีใจมากที่ผลลัพธ์ออกมาดี โดยที่พวกเขาเองไม่รู้ตัวด้วยซ้ำว่าผลเกิดจากกระบวนการต่าง ๆ ปัญหาและอุปสรรคที่พบมา ทำให้พวกเขาต้องเรียนรู้วิธีการใหม่ที่ทำให้ผลลัพธ์ออกมาสำเร็จ ในตอนสรุปงานเด็ก ๆ กลุ่มนี้เขาจัดการแบ่งหน้าที่และทำงานออกมาได้ดีมากด้วยตนเองโดยที่ครูเป็นเพียงแค่ผู้ชี้แนะและเอื้ออำนวยความสะดวกให้ เด็ก ๆ กล้าแสดงออกมากขึ้น มั่นใจ และยังสามารถเล่าเรื่องราวของตนเองให้ผู้อื่นฟัง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบมาในกลุ่มให้เพื่อนกลุ่มอื่นทำตาม อีกกลุ่มหนึ่งที่ดิฉันเห็นการเปลี่ยนแปลงคือ กลุ่มนักเรียนชายทำผลิตภัณฑ์ไวน์ พวกเขาลองผิดลองถูกอยู่หลายหนจนได้สูตรที่รสชาติดีเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะวันที่ทำไวน์ไปจัดแสดงในวันปิดโครงการร่วมกับโรงเรียนอื่น ผู้คนที่เข้ามาเยี่ยมชมให้ความสนใจและทดลองดื่มไวน์ อีกทั้งซื้อกลับบ้านไปจำนวนมาก ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้เกิดกำลังใจและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนารสชาติของไวน์ต่อ ถึงกับมาบอกกับดิฉันว่า “กลับไปผมอยากลองทำไวน์สูตรใหม่ดูครับ ผมว่าเราลองเปรียบเทียบการหมักโดยใช้ระยะเวลาที่ต่างกัน และใช้ยีสต์ต่างชนิดกันดูไหมครับ” ดิฉันรู้สึกประหลาดใจมาก เพราะคิดว่าดำเนินโครงการจบแล้ว และคงจะไม่ได้ทำการทดลองอีก นักเรียนกลุ่มนี้เขาได้รับผลจากความพยายามของเขา และทำให้พวกเขามองเห็นคุณค่าของตนเอง มองเห็นคุณค่าในงานที่ทำ และจากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้เขารู้จักการสืบเสาะหาความรู้ใหม่ที่จะพัฒนาต่อยอดงานของตนเองได้ ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ทะเลาะกันทำให้ดิฉันคิดหนักและหาแนวทางอยู่หลายครั้งจึงตัดสินใจสอบถามจากครูรุ่นพี่ที่เคยทำมาแล้ว ได้คำแนะนำหลายอย่าง เช่น “ลองหากิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันให้มากแล้วนักเรียนจะสนิทและพูดคุยกันเอง” “ให้นักเรียนทำโครงงานในช่วงเวลาเรียนปกติ ไม่ต้องให้มาทำในช่วงวันหยุด เพราะช่วยเรื่องความไม่รับผิดชอบ การไม่มาช่วยเพื่อน และมีข้ออ้างต่าง ๆ นานา” ดิฉันได้ลองนำไปปฏิบัติจนทำให้พวกเขาเริ่มสนิทและพูดคุยกันได้จริง สุดท้ายงานจึงสำเร็จทั้งสามโครงงาน ดิฉันรู้สึกนึกไม่ถึงเลยว่าตนเองจะสามารถทำได้และเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเด็ก ความรู้และทักษะการทำงานนั้นดิฉันได้นำมาปรับใช้กับการทำงานปัจจุบัน การสอนเพาะพันธุ์ปัญญาทำให้ดิฉันเป็นคนคิดวางแผนการทำงานได้เป็นระบบมากขึ้น มีการจัดสรรเวลา ความสำคัญ รู้จักการนิ่งเฉยและใจเย็นปล่อยให้คิดและหาคำตอบ จากการที่เคยบอกคำตอบนักเรียนไปเมื่อนักเรียนตอบคำถามไม่ได้ กลับกลายเป็นลองใช้คำถามปลายเปิดหลาย ๆ

คำถาม เพื่อกระตุ้นและต้อนความรู้สึกให้นักเรียนตอบให้ตรงประเด็นได้ ดิฉันรู้จักการให้และเสียสละมากขึ้น ไม่เคยคิดว่าเวลาจะสูญเปล่าเลยหากได้สอนและปรับเปลี่ยนนักเรียนบางคนให้เรียนทันเพื่อน ในช่วงเลิกเรียน อีกอย่างหนึ่งคือ ความอดทน ดิฉันได้รับมามากที่สุดในการเป็นครูแกนนำ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกความอดทนเพื่อไม่บอกคำตอบกับนักเรียนทันที ความอดทนกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์บางอย่างของนักเรียนเพื่อฝึกเขา และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตอีกด้วย ขอขอบคุณโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ทีมศูนย์พี่เลี้ยง ผู้สนับสนุน และที่สำคัญคือผู้บริหารและคุณครูรุ่นพี่เพาะพันธุ์ปัญญา โรงเรียนกระเชิงวิทยา ที่เป็นทีมที่เข้มแข็ง ช่วยเหลือกัน และมีกัลยาณมิตรที่ดี ดิฉันคงไม่เปลี่ยนใจที่จะปลื้มตัวออกจากโครงการนี้ เพราะสิ่งที่ได้รับมันมีความหมายมากกว่ารางวัลหรือโล่อันทรงเกียรติ

คุณครูชัยมาศ วังทอง

เรื่องเล่าจากการทำโครงการ ขออธิบายก่อนว่าในตอนแรกหลังจากที่นักเรียนและคณะครูร่วมกันวิเคราะห์และลงความเห็นว่าจะเลือกมะนาวเป็นตัวแปรในการทำโครงการ และได้ให้นักเรียนจับกลุ่มกันเองตามความสมัครใจขอให้ได้กลุ่มละ 2-3 คน แล้วให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มคิดหาสิ่งที่ตนเองอยากจะทำในเป็นโครงการ แล้วพอในช่วงแบ่งกันหาที่ปรึกษาโครงการก็มี 3 กลุ่มมาเลือกข้าพเจ้า ซึ่งเป็นกลุ่มของนักเรียนชาย 2 กลุ่ม และกลุ่มนักเรียนหญิงอีก 1 กลุ่ม ทั้ง 3 กลุ่มมีความแตกต่างกันมาก และโครงการเป็นคนละเรื่องที่ไม่ใช่แนวทางเดียวกัน ช่วงแรกก็คิดหนักมากว่าจะพานักเรียนไปถึงฝั่งฝันหรือไม่ แต่ทำงานกันไปสักพักก็มีครูพี่ๆ เข้ามาช่วยทั้งให้ข้อเสนอแนะและช่วยดูแลนักเรียนก็ทำให้ทำงานได้ง่ายขึ้น พอเริ่มลงมือทำโครงการกันจริงๆ ประสบปัญหาแรกเลยคือเวลาแค่ 3 ชั่วโมงที่เรียนในวันอังคารไม่เพียงพอ ทำให้ต้องนัดนักเรียนเพิ่มเติมในวันเสาร์และอาทิตย์ นักเรียนก็มีบางคนที่ไม่ว่าง บางคนว่างก็ทำงานกันไปโดยนัดทำในวันหยุด ในการทำผลิตภัณฑ์ของนักเรียนแต่ละกลุ่มก็มีปัญหาแตกต่างกันไป กระทั่งความคิดกับนักเรียนว่าสาเหตุที่ผลิตภัณฑ์เรายังไม่สำเร็จมาจากไหนแล้วก็ค่อยๆ แก้ปัญหากันไป มีบางวันที่นักเรียนต้องอยู่ทำโครงการจนถึงเย็น ผู้ปกครองนักเรียนก็ใจดีส่งข้าวส่งน้ำให้ทั้งครูและนักเรียน ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจว่านักเรียนมาทำงานและมีครูดูแลจริงๆ บางวันนักเรียนได้มานอนพักกับครูที่บ้านพักก็เป็นความสนิทสนมกันมากขึ้น ในช่วงทำรูปเล่มนักเรียนก็ช่วยหาข้อมูลทุกอย่าง แต่นักเรียนยังขาดทักษะในการเรียบเรียงก็ได้พาทำหลังๆ นักเรียนก็ทำได้เอง ได้สอนวิธีการใช้โปรแกรม Microsoft office ทำให้นักเรียนได้พิมพ์งานเร็วขึ้นช่วยงานครูได้มากขึ้น แล้วสุดท้ายความพยายามของครูและนักเรียนก็ประสบผลสำเร็จได้ส่งงานและผลิตภัณฑ์ที่ออกมาใช้ได้

ในส่วนของการไปอบรมในแต่ละครั้งช่วงแรก ตกใจมากเพราะแปลกจากการอบรมที่อื่นพิธีเปิดเป็นแบบเรียนงานไม่เป็นทางการสักอย่างก็ งง! แต่ก็ทำตามไป ช่วงการบรรยาย และปฏิบัติสนุกดีได้รับความรู้ที่มากขึ้น แต่ยังขาดความชัดเจน เมื่อนำมาสอนนักเรียนจึงมีความกังวลว่าจะเป็นอย่างไง พอนำไปสอนก็ทำให้นักเรียนได้กระบวนการคิดมากขึ้น และยังเสริมด้วยช่วงสุดท้ายที่ให้นักเรียนได้เขียนหรือบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ในตอนท้ายชั่วโมงก็ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เห็นนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นจากช่วงแรกๆ ที่ตอบสิ่งที่ได้เรียนรู้ซ้ำกันแทบจะทุกคน พอมาช่วงหลังๆ คำตอบที่ซ้ำกันไม่มีเลยจึงรู้สึกดีมาก และนักเรียนทำงานโดยใช้หลักความเป็นเหตุเป็นผลให้มากขึ้น วางแผนการทำงานได้มากขึ้น

พัฒนาการของตนเองจากวันแรกที่เข้าโครงการจนปิดโครงการเรียนรู้อะไรต่างๆ มากมาย ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ในทีมครูแกนนำน้อยๆ จึงให้เป็นหัวหน้าโครงการในรุ่นที่ 6 นี้ ก็ทำให้ได้เรียนรู้การเป็นผู้นำ การรู้จักขอความช่วยเหลือผู้อื่นจากการที่เคยทำงานเองไม่กล้าขอความช่วยเหลือใคร พอได้ทำงานตรงนี้ก็ต้องการความช่วยเหลือจากครูพี่ๆ และครูในโรงเรียนทุกท่าน และทุกคนก็ให้คำแนะนำและการ

ช่วยเหลือเป็นอย่างดี การวางแผนการทำงานได้เรียนรู้ว่าจะต้องวางแผนการทำงานอย่างไร แต่ต้องเรียนรู้สิ่งนี้อีกมาก การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก็ได้ร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาเพราะโดยมากโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาแจ้แจ้งล่วงหน้าน้อยวันมากๆ และได้เรียนรู้ว่าตนเองยังขาดความรู้ในเรื่องการเป็นผู้นำอีกมาก ซึ่งต้องหาความรู้และประสบการณ์เพิ่ม

ความรู้สึกที่มีต่อโครงการนี้ก็ต้องขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูพี่ๆ ที่ให้โอกาสในการเข้ามาเรียนรู้ในโครงการนี้ ขอขอบคุณพี่เลี้ยงที่คอยเป็นห่วงเป็นใยและเป็นพี่ปรึกษาที่ดีเสมอ ในตอนแรกที่ทำงานในโครงการนี้ก็ งง! ว่าโครงการนี้แนวทางในการเดินไปยัง แล้วข้าพเจ้าต้องปรับตัวอย่างไร จะต้องสอนอย่างไร แต่จนบัดนี้ก็ไม่รู้ว่าโครงการนี้จะสอนอย่างไร แต่สิ่งที่เห็นในเด็กคือเด็กนักเรียนมีความกล้าพูด กล้าคิดต่างในทางที่ดีมากขึ้น รู้จักแก้ปัญหา และรู้จักวางแผนในการทำงานมากขึ้น เลยคิดว่านี่คงจะเป็นสิ่งที่โครงการต้องการได้บ้าง และสุดท้ายต้องขอบคุณนักเรียนทุกคนที่มาร่วมโครงการด้วยกันที่ให้สนิทกับนักเรียนมากขึ้น

คุณครูกรนก ภาคสอง

ข้าพเจ้านางสาวกรนก ภาคสอง ครูแกนนำเพาะพันธุ์ปัญญา ปีที่ 6 โรงเรียนกระแซงวิทยา จากการที่ได้รู้จักโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา จากการอบรมต่างๆ ที่โครงการได้จัดให้ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมอบรมทุกครั้ง และได้นำความรู้จากการอบรมนั้นมาสอนนักเรียน ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นอะไรหลายๆ อย่างจากทั้งตัวครูเอง และจากนักเรียน กระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญาไม่ใช่แค่พัฒนาเด็กเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาครูอีกด้วย เพราะก่อนที่จะพัฒนาได้ก็ต้องเริ่มที่ตัวครู ไม่ว่าจะเป็นในด้านความรู้ ความกล้าแสดงออก ความมั่นใจในตนเอง รวมไปถึงการมีภาวะผู้นำ สิ่งเหล่านี้เด็กจะได้โดยไม่รู้ตัว ในด้านขององค์ความรู้ ได้เรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อบูรณาการสร้างประเด็นการเรียนรู้ระดับพื้นฐานนำไปสู่การเรียนรู้ที่ผ่านการลงมือกระทำ (Action-Based Learning) การเรียนรู้ผ่านการศึกษาค้นคว้า (Research-Based Learning) การเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Learning) ซึ่งทั้งสามแนวทางล้วนมีแกนหลักร่วมกันคือ การเรียนรู้ผ่าน “ของจริง” ให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนมากที่สุด

การเรียนรู้ผ่านของจริงหรือผ่านการลงมือทำ นักเรียนในกลุ่มของข้าพเจ้า มีการเปลี่ยนแปลงตัวเองทั้งในด้านพฤติกรรมและความรู้ จากการทำโครงการร่วมกัน ตั้งแต่เริ่มโครงการจนโครงการสำเร็จ ในด้านของพฤติกรรม นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น นักเรียนรับผิดชอบและติดตามโครงการของกลุ่มตัวเอง เมื่อทำการทดลองแล้วไม่ได้ผล เจอปัญหา นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา ปรับแก้ ด้วยกัน ปรึกษากันและปรึกษากับคุณครู มีความกระตือรือร้นในการคิดที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ รวมถึงความสามัคคีกันในกลุ่ม ซึ่งพฤติกรรมที่ได้ในตรงนี้ไม่เพียงแค่นั้นในการทำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเท่านั้น แต่จะติดตัวนักเรียนไป เมื่อนักเรียนทำงาน นักเรียนจะรู้จักการวางแผนและการทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และนักเรียนจะเป็นคนที่ทำงานเป็น ในด้านขององค์ความรู้ มีการคิดนอกกรอบ สืบเหตุจากผล รู้จักกระบวนการคิดที่เชื่อมโยงและเป็นขั้นเป็นตอน นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ตัวเองทำ เพราะเมื่อไหร่ที่นักเรียนทำ นักเรียนจะสามารถตอบและอธิบายได้ ทำให้มีความรู้ที่คงทน นักเรียนได้เรียนรู้ประโยชน์ของมะนาว สารต่างๆ ที่อยู่ในมะนาว และมะนาวสามารถนำมาทำ

อะไรได้บ้าง และได้ไอเดียความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ รู้จักการคิดต่อยอด เป็นต้น นี่เลยเป็นข้อแตกต่างของนักเรียนทั่วไปกับนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา

ข้าพเจ้ามีความรู้สึกดีใจที่ได้เป็นครูแกนนำเพาะพันธุ์ปัญญา เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงตัวเองในทางที่ดีขึ้น ไม่มากก็น้อย ครูก็ได้เรียนรู้จากเด็กๆ เช่นเดียวกัน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และสอนให้นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดี เรียนรู้และแก้ปัญหาไปด้วยกัน ลองผิดลองถูกบ้าง จนได้รู้ข้อผิดพลาดและช่วยกันคิดแก้ปัญหา ทำให้รู้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นรอบๆ ตัว และความรู้ไม่มีที่สิ้นสุด และไม่ควรหยุดการพัฒนาตัวเอง พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ไปเรื่อยๆ และสอนให้เด็กๆ เป็นคนดีของสังคมต่อไป...

จากนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา รุ่นที่ 6

ดิฉัน นางสาว นัฐธิดา เสนไส เป็นนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาปีที่ 6

วันนี้จะมาเขียนเล่าความรู้สึกเกี่ยวกับการเรียนค่ะ วันแรกที่เรียนเพาะพันธุ์ปัญญาทั้งรู้สึกตื่นเต้น รู้สึกดีใจ แต่ก็มีกังวลว่าเราจะทำได้ดีเหมือนกับรุ่นก่อน ๆ ไหม ถ้ามีปัญหาเราจะแก้ไขอย่างไร แล้วครูก็ให้จับกลุ่มกับเพื่อน ๆ ซึ่งในกลุ่มมีเพื่อน 3 คน ทุกคนสนิทสนมกันดี จึงทำงานได้อย่างราบรื่น และในวันที่ได้ทำการทดลองพวกเราได้ไปปรึกษาครูว่าจะทำแบบไหน อย่างไรจึงลงมือทำการทดลอง หลังจากทำการทดลองรอบแรกเราศึกษาไม่ค่อยละเอียด จึงทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จ ตอนนั้นรู้สึกเหนื่อยและท้อ ไม่รู้จะแก้ปัญหายังไงทั้งต้องเรียน มีการบ้าน แต่ก็ต้องสละเวลาส่วนมากมาทุ่มเทกับโครงงาน แต่เราก็ไม่ได้ทิ้งการเรียนไปเลย เราทั้งเรียนทั้งศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงงาน ผลสุดท้ายเราก็ศึกษาหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วน และทดลองใหม่ ปรากฏว่าผลออกมาสำเร็จ ทุกคนก็ต่างดีใจที่ทำได้สำเร็จ เพราะทุกคนตั้งใจและช่วยกันอย่างมาก อีกอย่างคุณครูท่านใจดีรับฟังนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนให้แก้ไขปัญหาย่อยๆ บอกบ้าง หลังจากทำโครงงานสำเร็จก็ได้ไปปิดโครงการที่ม.ราชภัฏศรีสะเกษก็รู้สึกตื่นเต้นที่ได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ต่างโรงเรียน และได้เพื่อนใหม่อีกเยอะ กิจกรรมเพาะพันธุ์ปัญญาทำให้ดิฉันกล้าพูดกล้าแสดงออก ได้ความรู้ได้ทดลองในสิ่งใหม่ ๆ

สุดท้ายนี้ ดิฉันก็ขอขอบคุณทางโรงเรียนทางคุณครูที่ได้นำกิจกรรมดี ๆ มามอบให้กับนักเรียนขอบคุณโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาที่ทำให้รู้จักคิดรู้จักแก้ปัญหา

นางสาวอัจฉรียา โพธิ์ทอง

ความรู้สึกที่มีต่อโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา คือ มีความรู้สึกภูมิใจที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ เพราะประทับใจในการได้เสริมสร้างความคิด วิเคราะห์การทำงานหลายๆ อย่าง บางขั้นตอนของการทำโครงงานเกิดข้อผิดพลาด แต่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกในกลุ่ม และได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงาน

นางสาวกนกวรรณ นามมงคลชัย

จากที่ได้เรียนเพาะพันธุ์ปัญญา ฉันได้รับและแชร์ความรู้ใหม่ๆ และได้แชร์ความคิดเห็น ได้เห็นความสามัคคีของเพื่อนในกลุ่ม และได้แก้ปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม และอาจารย์ที่ปรึกษา

นางสาวณัฐธยา โกฎหอม

ความรู้สึกต่อโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา รู้สึกดีใจที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ ดิฉันไม่ค่อยได้ช่วยเพื่อนในการทำโครงการเพราะต้องช่วยพ่อแม่ทำงานในวันหยุดจึงมีเวลาในการช่วยเพื่อนทำโครงการน้อยมาก แต่เพื่อนๆ ก็ไม่ตัดดิฉันออกจากกลุ่ม ดิฉันจึงช่วยเพื่อนๆ ด้วยการช่วยนำเสนอ และช่วยเป็นคนทดลองใช้ผลิตภัณฑ์โรลออนที่ทำขึ้นมา ดิฉันได้รับความรู้จากการที่เพื่อนทั้งสองคนช่วยอธิบายให้ฟังก่อนที่ดิฉันจะนำเสนอ ดิฉันดีใจมากที่ได้ร่วมทำงานกับเพื่อนๆ และเพื่อนๆ ไม่ทิ้งดิฉัน

เด็กชายพลวัฒน์ สัมทาน

ความรู้สึกที่มีต่อการทำโครงการเพาะพันธุ์ ตอนแรกๆ กลุ่มของเรามี 2 คน กลุ่มของเราเลือกทำมะนาวกระຈກเพราะไม่รู้จะทำอะไรดี คุณครูก็ถามว่าอยากจะทำอะไร พวกผมก็ไม่ได้แต่ว่าไม่มีคำตอบ ครูเลยแนะนำให้ไปเปิดเน็ตดูแล้วมาบอกครูว่าอยากจะทำอะไร พวกผมก็หาดูในเน็ตพอไปเจอมะนาวกระຈກมันสวยดี ก็เลยเลือกเอา ก่อนจะทำครูก็ให้อ่านวิธีทำ เขียนอุปกรณ์ที่ต้องใช้ วิธีการทำ พอเอามาให้คุณครูดู ครูก็บอกว่าทำวันเสาร์ เริ่มทำตอนแรกไม่อร่อยเลย เราก็หาวิธีทำใหม่ พอได้วิธีทำแบบให้ก็ลองทำกันอีกก็ไม่อร่อยอีก จนพวกผมบอกครูว่าเราทำอันใหม่ได้ไหม ครูก็บอกว่าเราต้องทำได้สิ และครูที่อยู่ในห้องปกครองก็บอกว่าครูเห็นเขาทำที่ครูไปประชุมสวนพฤกษศาสตร์ พวกผมก็มานั่งคิดประชุมกันว่ามันเขาเพาะอะไร แล้วก็เริ่มแก้ปัญหาไป จนสุดท้ายมะนาวกระຈກของพวกผมก็พอจะกินได้ขึ้นมาแล้ว แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นอร่อย แต่พวกผมก็ภูมิใจมาก ดีใจที่อย่างน้อยมันก็กินได้

เด็กชายจิรภัทร เสี่ยงล้ำ

ความรู้สึกที่มีต่อการทำโครงการวันมะนาว กลุ่มของผมตกลงกันในตอนแรกว่าจะทำมะนาวผง แต่พอดูอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำมันมีอันหนึ่งที่ราคาแพงมากเลยเปลี่ยนใหม่เป็นวันมะนาว กลุ่มของผมเป็นผู้ชาย 3 คน ไม่มีใครทำวันเป็นเลย แต่อยากจะทำเพราะมันเป็นของกิน ครูที่ปรึกษาโครงการก็ให้ดูวิธีการทำวันจาก youtube ดูแล้วตอนทำก็ยังหลงๆ ลืมๆ แต่ครูก็ช่วยดูอยู่พอวันชุดแรกที่เรามาทำมันอร่อยพวกผมก็พากันแบ่งกันแบ่งกันเอากลับไปกินที่บ้านหมดเลย แล้วพอทำครั้งที่ 2 พวกผมได้ไปแจกให้ชาวบ้านชิมที่ตลาดตื่นเต้นมาก ตอนแรกๆ พอคุณครูทำพุดเชียวให้ชาวบ้านมาชิมพวกผมก็พากันพุดบ้าง แล้วก็พากันถามความคิดเห็นไปด้วย ชาวบ้านแต่ละคนก็ตอบต่างกัน ชอบต่างกัน มันสนุกมาก

นายธนาวุฒิ สืบเพ็ง

ความรู้สึกที่มีต่อการทำโครงการวันมะนาว ในการทำวันมะนาวผมเป็นคนรู้สึกเหมือนตัวเองเป็นพ่อครัวแล้วเพื่อนเป็นผู้ช่วยในทุกครั้งที่ทำก็มีคุณครูอยู่ด้วยตลอดเลยรู้สึกอุ่นใจ แต่มีวันหนึ่งที่คุณครูไปจัดสถานที่ให้พวกผมทำเอง ผมทำอะไรไม่ถูกเลยแต่ดีที่มีเพื่อนๆ ทั้งในกลุ่มตัวเองและกลุ่มอื่นช่วย และพอโทรถามคุณครูก็อยู่ในโทรศัพท์ตลอด ผลปรากฏว่าพอเราทำไปแล้วเอาไปเก็บไว้ในตู้เย็นยังงั้นก็ไม่แข็งตัวสักทีคุณครูกลับมาก็มาดูผลงานของพวกเราผมทำวันให้เป็นแยมครับ แต่แล้วหม้อต่อมามันก็เป็นวันได้ผมดีใจมากเลยครับที่ทำได้ทุกขั้นตอนโดยไม่ล้มเลย พอมาทำเล่มก็มีน้อยใจให้คุณครูบ้างครับที่ไม่ค่อยดูกลุ่มของผม แต่คุณครูบอกว่าที่อ่านกลุ่มเดียวในบางเนื้อหาเพราะมันเป็นข้อมูลเดียวกันอ่านกลุ่มเดียวก็ช่วยกันได้ แต่พอในเนื้อหาวันครูก็ให้พวกผมหาข้อมูลมาแล้วช่วยกันดูไปที่ละอันสนุกมากครับ

เพื่อนกลุ่มอื่นก็ช่วยทำด้วยผมดีใจมากๆ ครับ ผมเห็นความน้ำใจของเพื่อนที่ช่วยกลุ่มผมทุกคนเลยครับ ดีใจมาก

นางสาว พรฤดี ครองชัย

หนูย้ายมาจากประเทศสวีเดนตั้งนั้นเลยไม่เคยเรียนวิชาเพาะพันธุ์ปัญญาแต่วันแรกที่หนูย้ายมาที่โรงเรียนกระแซงวิทยานั้นหนูก็ได้เข้ามาเรียนวิชาเพาะพันธุ์ปัญญาเลยตอนแรกหนูไม่ค่อยเข้าใจว่าวิชานี้คือวิชาเรียนเกี่ยวกับอะไรเพราะคุณครูให้หนูเลือกกลุ่มที่จะอยู่ด้วยโดยแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกอยู่3คนและจะต้องทำงานร่วมกันไปตลอดจนจบโครงการวันแรกของการเรียนวิชานี้ของหนูนั้นพวกเราได้คิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของเราที่เกี่ยวกับมะนาวภายในโรงเรียนเพราะโรงเรียนของเรานั้นประสบปัญหาเกี่ยวกับมะนาวล้นและกลุ่มของพวกหนูตอนแรกพวกเราคิดว่าจะสกัดสีย้อมผ้าจากทุกส่วนของต้นมะนาวในระหว่างช่วงนั้นคุณครูได้คัดเลือกตัวแทนแต่ละกลุ่มไปที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเพื่อจะนำเสนอและหนูก็ได้เป็นหนึ่งในนั้นตอนแรกที่ไปขึ้นเวทีนั้นหนูทั้งกลัวและตื่นเต้นกลัวว่าตัวเองจะพูดผิดแต่หนูคิดว่าตอนนั้นเวลานั้นผ่านไปเร็วมากจนพอเดินลงมาจากเวลาหนูจำอะไรไม่ได้เลยว่าตัวเองพูดอะไรออกไปบ้างหลังจากนั้นพวกเราก็ได้ลงมือทำแล้วผลที่ได้กลับไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้เพราะสีที่เราได้จากการสกัดออกมานั้นไม่สามารถนำมาย้อมผ้าได้ดังนั้นพวกเราเลยต้องคิดอีกครั้งว่าจะทำผลิตภัณฑ์อะไรต่อไปเพราะว่าเวลาที่พวกเราจะต้องพรีเซนต์นั้นใกล้เข้ามาเรื่อยๆผลสรุปออกมาได้ผลว่าพวกเราจะทำสเปรย์ไล่มดจากมานาวเนื่องจากพวกเราไม่ชอบมดและมีมดอยู่จำนวนมากที่บริเวณโรงเรียนหรือสถานที่ต่างๆพวกเราได้ทำการทดลองถูกมดอยู่หลายครั้งแต่ท้ายที่สุดก็ประสบผลสำเร็จและได้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นหนึ่งด้วยฝีมือของกลุ่มพวกเราแต่โครงการนี้ยังไม่จบเพราะพวกเราต้องทำรูปเล่มด้วยซึ่งการทำรูปเล่มนั้นยากมากและต้องใช้เวลาในการทำแต่รูปเล่มของกลุ่มพวกเราที่ประสบผลความสำเร็จด้วยดีต่อมามากก็ไปไปตั้งบูทและพรีเซนต์ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษตอนนั้นหนูตื่นเต้นมากๆเพราะเป็นตัวแทนที่จะนำเสนอแต่หนูก็ว่ามันเป็นประสบการณ์ที่ดีของหนูเพราะว่ามันทำให้หนูเรียนรู้ที่จะกล้าพูดและไม่อายพอจบการไปตั้งบูทครั้งนั้นหนูคิดว่ามันจะเป็นการปิดโครงการก็เลยดีใจมากเพราะตั้งแต่ทำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญานี้มาหนูยังไม่ทันได้พักผ่อนแต่มันไม่ใช่เลยเพราะยังเหลืออีกครั้งหนึ่งที่พวกเราต้องนำเสนอให้อาจารย์ที่จะมาเยี่ยมชมการทำงานของพวกเราแต่ครั้งนี้พวกเราจะต้องนำเสนอกันทุกคนและการนำเสนอครั้งนั้นก็ผ่านพ้นไปได้ด้วยดีพวกเราได้ข้อเสนอมากมายเพื่อที่จะได้นำไปใช้ต่อยอดในอนาคตระหว่างการทำงานของกลุ่มพวกหนูนั้นพวกเรามีความคิดไม่ตรงกันบ้างแต่ก็ผ่านพ้นมาได้ด้วยดีเพราะครูที่ปรึกษาคอยแนะนำอยู่ตลอดไม่ว่าจะคอยตามคอยเรียกให้พวกเรามาทำงานเพราะคุณครูก็อยากให้โครงการของพวกเราประสบความสำเร็จไปด้วยดีการทำงานภายในกลุ่มนั้นออกจะเหนื่อยอยู่บ้างบางครั้งไม่ว่าจะเหนื่อยกายหรือเหนื่อยใจแต่หนูคิดว่ามันคือการเรียนรู้ทั้งหมดเช่นการทำงานภายในกลุ่มที่จะต้องพยายามเป็นอย่างมากแต่ทุกๆครั้งก็จะมีคุณครูที่ปรึกษาคอยให้กำลังใจและช่วยกันทำงานอยู่เสมอทั้งนี้ทั้งนั้นผลิตภัณฑ์ของพวกเราหรือก็คือสเปรย์ไล่มดนั้นจะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้เลยถ้าไม่มีทุกๆคนภายในกลุ่มและคุณครูสวยที่ช่วยกันทำงาน ดังนั้นหนูก็เลยรู้สึกดีใจและภูมิใจที่ตัวเองสามารถก้าวข้ามปัญหาที่ผ่านเข้ามาได้ค่ะ

บทที่ 4

สรุปผลแห่งการเรียนรู้

รายงานเสียงสะท้อนผู้บริหารและครูแกนนำ

ผู้บริหาร

ผลการดำเนินงาน

1. จุดเด่นของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคม
 - การดำเนินงานของครูแกนนำเป็นทีมเดียวกัน
 - ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนโครงการทุกด้านที่จะพัฒนานักเรียนในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี
 - การดำเนินโครงการของโรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคม จัดให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติมในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. จุดด้อยของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคม
 - นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออกเนื่องจากภาษาท้องถิ่นมีความหลากหลายเช่น เขมร ลาว ส่วย และเยอ
 - ครูในโรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคมบางส่วนยังขาดความเข้าใจในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - จำนวนครูแกนนำในโครงการน้อยควรจะมีเพิ่มเพื่อรองรับการขยายห้องเรียน
3. แนวทางที่จะพัฒนาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคม ร่วมกับ ครูแกนนำ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์พี่เลี้ยง และชุมชน
 - จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ และพูดอย่างเป็นเหตุและผลอย่างเต็มศักยภาพ
 - จัดกิจกรรม จัดตปัญหาศึกษา กระบวนการ PLC ให้ครูโรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาคมเพื่อทำความเข้าใจในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
 - ดำเนินการวางแผนและดำเนินการพัฒนาโครงงานฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ
4. ความเข้าใจหรือการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ศูนย์พี่เลี้ยง ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน
 - ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนให้การสนับสนุนทุกด้านแก่โรงเรียนเนื่องจากโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาได้พัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีในสังคม
 - ผู้บริหารสถานศึกษา ให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ วางแผนนโยบายแนวทางพัฒนานักเรียนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาทุกด้าน รวมทั้งวางแผนการพัฒนาโครงงาน

ฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ

- ครูแกนนำร่วมวางแผนและดำเนินงานพัฒนาโครงการฐานวิจัยแบบเพาะพันธุ์ปัญญาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขยายจำนวนห้อง จำนวนครู และเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ

ครูแกนนำ

สะท้อนความคิดครูเพาะพันธุ์ปัญญา

เมื่อเข้าสู่โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาครั้งแรกถ้าถามว่ารู้จักโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาหรือไม่ขอตอบว่าไม่รู้จักเลย เมื่อถามว่าหัวใจใหม่ที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ตอบว่าหนักใจมาก เพราะบางคนบอกว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่สอนให้เด็กทำโครงการบนฐานวิจัย ในส่วนตัวเองแล้วเป็นครูสอนสังคมศึกษาสะท้อนความคิดครูเพาะพันธุ์ปัญญาครูได้หวนเมล์ตพันธุ์แล้วคาดหวังว่าเมล์ตพันธุ์ของครูจะกลายเป็นต้นกล้าที่แกร่งท่าลมฝนแต่เมล์ตพันธุ์ย่อมมีเมล์ตพันธุ์ที่ดีและเมล์ตพันธุ์พร้อมที่จะกลายพันธุ์ครูคิดว่าทุกอย่างไม่มีความสมบูรณ์เต็มร้อยแต่เรามีเป้าหมายเดียวกันที่จะก้าวไปสู่ปลายทางร่วมกัน เมล์ตพันธุ์ที่ครูนำมาเปรียบเสมือนกับนักเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาความแตกต่างด้านความคิดไม่ใช่ตัวแปรในการเรียนรู้ ครูได้สร้างพื้นที่ปลอดภัย นักเรียนกล้าเปิดใจ ความคิดเปลี่ยน เข้าใจ มีเป้าหมายร่วมกัน จุดประกายความคิด คิดอย่างเป็นระบบ สืบค้นข้อมูล นำความคิดมาจัดเรียง ตกผลึกความรู้ ออกแบบการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ครูเป็นผู้ชี้แนวทาง ไม่ใช่เป็นผู้บอกคำตอบ แต่ให้นักเรียนรู้วิธีหาคำตอบหาเหตุผลมาประกอบอธิบายเหตุผล นักเรียนทุกคนต้องเป็นน้ำไม่เต็มแก้วพร้อมที่เปิดใจเต็มการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ลองผิดลองถูก ทดลอง ลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ที่ไร้ขอบเขตนอกกะลาไม่ยึดติดในตำรา การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้นอกสถานที่ ปรากฏชาวบ้าน ทำให้นักเรียนได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการ ความสามัคคีในหมู่คณะเป็นขุมพลังที่ขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนรู้หน้าที่ มีวินัย เอาใจใส่ มีความรับผิดชอบ รู้จัดการวางแผน มีขั้นตอนในการทำงาน สร้างสรรค์ผลงานอย่างมีคุณภาพ สิ่งที่ครูคาดหวังเป็นภาพแห่งความจริงไม่ใช่ความฝัน ต้นกล้าได้เป็นต้นไม้ใหญ่ที่ให้คุณประโยชน์นานัปการ ขอขอบคุณโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาที่สร้างและพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพทั้งด้านปัญญาและคุณธรรม ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนค่ะ

ครูมนัสวี สุระบุตร

ครูเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนราชินีโต

ไม่ถนัดเรื่องการสอนโครงการ และการทำวิจัย แต่พอได้ฟังคำชี้แจงจากศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษแล้วก็ทำให้สบายใจขึ้น แต่ก็ต้องทำการบ้านเพิ่มเติมในเรื่องนี้ จากนั้นเราก็เริ่มเรียนรู้ไปด้วยกันระหว่างเพื่อนครูที่เป็นครูแกนนำด้วยกันและนักเรียน การเรียนรู้ครั้งนี้ถือว่าเป็นประสบการณ์ครั้งยิ่งใหญ่ทำให้เราได้เปลี่ยนมุมมองการคิด เปลี่ยนวิธีการสอนแบบใหม่ ในส่วนของนักเรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติจริงนักเรียนมีความสุข สนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจทำงาน รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการกลุ่มทำให้นักเรียนได้ปรับตัวเข้าหากัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กล้าคิด กล้าพูดมากขึ้น ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ ดังนั้นคำตอบที่ได้หรือสิ่งที่ได้รับจึงมีคุณค่ามาก

สำหรับการเรียนรู้ โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์มากพัฒนาทั้งด้านการเรียนรู้ คุณธรรมทำให้ทุกคนมีทักษะชีวิตที่ดี ขอบคุนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาที่หยิบยื่นโอกาสดีให้ ขอบคุน คณะอาจารย์จากศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษที่คอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจเราตลอดมา

ครูจุฑารัตน์ สุระโคตร

ครูเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนราชสีไศล

จากการเข้าร่วมโครงการฯ ได้สัมผัสรูปแบบการเรียนรู้ที่อิสระทางความคิด คิดนอกกรอบ คิดอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมกระบวนการคิดที่มีเหตุผล นำไปสู่วิธีการศึกษาตามสิ่งที่สนใจ นอกจากนี้ โครงการนี้ยังได้สอนให้เราเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างไม่มีปัญหา หรือถึงแม้จะมี ปัญหาที่ต้องแก้ไขและผ่านไปให้ได้

โครงการนี้ได้เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สวงาม สามารถเกิดขึ้นได้จริงให้กับครู ผู้เรียน ผู้ปกครองตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สุดท้ายนี้สิ่งที่ได้จากโครงการจะยังคงในความคิด ความรู้สึก และพร้อมที่จะนำไปปรับใช้ในทุกวันต่อไป

ครูศกร พรหมทา

ครูเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนราชสีไศล

จากการได้เข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นปีที่ 2 ทำให้ได้รับประสบการณ์ต่างๆ ในการ จัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในการ จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนนั้นทำให้นักเรียนสามารถคิดเชิงเหตุผล มีคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ค่าได้ด้วยตัวเองมีการปรับและพัฒนาการเรียนรู้ของตัวเองอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็น คิดอย่างเป็นระบบ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงจึงจำทำให้เขาได้เกิด ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน และสามารถต่อ ยอดไปสู่การดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริงในกระบวนการห้องเรียนเพาะพันธุ์ทำให้ได้รู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อให้เปิดใจให้นักเรียนได้มีความอิสระทางความคิด ได้ออกนอกสถานที่ เรียนรู้จากสถานที่จริง ซึ่งทำให้นักเรียนมีความสุขและได้ความรู้ผ่านกระบวนการโดยได้เรียนรู้ ค้นคว้า หาคำตอบ ลองผิด ลองถูกจากสิ่งที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริง เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้เลือกหัวข้อที่ตนเอง สนใจจริงๆ มีการลงมือปฏิบัติของนักเรียนในการทำโครงงานก็ทำให้ได้รู้ว่าการที่ได้ให้นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริง ทำให้เขาได้เกิดการเรียนรู้และ การแก้ไขปัญหาไปที่ละขั้นตอน และนักเรียนยังได้ฝึกทักษะ การทำงานร่วมกัน การศึกษาหาข้อมูลจากหลายๆแหล่งเพื่อนำมาใช้ในการทำโครงงาน และแก้ไขปัญหา ยังได้เห็นและเรียนรู้ แลกเปลี่ยนกับนักเรียนไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ว่าจะเป็นการหาความรู้ จากผู้มีความรู้ ปราชญ์ชาวบ้านต่าง ๆ ซึ่งนั่นทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่า ความรู้ไม่ได้มีแต่เพียงในตำราเท่านั้นแต่ยังมี ความรู้จากคนรอบข้าง ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางต่าง ๆที่เราสามารถถามและหาข้อมูลได้

ครูปราณี สีดา

ครูเพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนราชสีไศล

ครูสมโภช พิมสอน

“การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากแพะพันธุ์ปัญญา”

ครูศิลปคนหนึ่งที่ชอบวิชาศิลปะตามที่เคยเรียนมาอย่างแข็งขัน เมื่อทุกครั้งที่ได้ยินคำว่าโครงการก็มีเรื่องในหัวสมองให้คิดทุกครั้งว่าความจริงของโครงการคืออะไร ต้องคอยถามตัวเองทุกครั้งเมื่อได้ยินคำว่าโครงการ ถามผู้รู้ให้เล่าให้ฟังก็พอเข้าใจแต่ไม่ถ่องแท้ ทุกครั้งที่ไปดูโครงการเด็กๆ ก็จะไม่แน่ใจที่จะแนะนำหรือให้ความรู้เด็กๆ นักเรียนเพราะไม่มีความรู้เรื่องโครงการ

เมื่อหัวหน้าโครงการแพะพันธุ์ปัญญา รุ่นที่ 3 ได้ชวนให้มาร่วมสอนโครงการในโครงการแพะพันธุ์ปัญญา ตอนแรกก็ไม่เข้าใจและตกใจเพราะตนเองไม่มีความรู้เรื่องโครงการเลย แต่ในใจก็คิดว่า น่าสนใจเพราะกำลังอยากรู้เรื่องโครงการพอดี แต่ก็ยังกังวลกับโครงการอยู่ดี หัวหน้าอธิบายให้ฟังว่าไม่ต้องกังวลเพราะครูทุกคนที่เข้าโครงการจะต้องได้รับการอบรมอย่างแน่นนอน ผมเลยตัดสินใจตกลงกับหัวหน้าอย่างไม่รีรอ แต่ความกังวลในใจยังคงอยู่ เมื่อชั่วโมงแรกที่เข้าสอนเด็กนักเรียนเข้าใจว่าเด็กๆ คงงงว่าครูสมโภชนี่จะมาสอนวิชาแพะพันธุ์ปัญญาเพราะมันคือโครงการแต่ก็ได้คุยกับนักเรียนเพื่อเรียกความมั่นใจให้กับนักเรียนว่าครูจะสามารถสอนพวกเขาให้โครงการที่สำเร็จให้ได้หลังจากนั้นก็ได้เข้าร่วมอบรมครูเกี่ยวกับจิตตปัญญาเป็นกิจกรรมที่ทำให้เราเรียกพลังของเรากลับคืนมาได้ทำให้เราเชื่อว่า เรา“ก็สามารถทำได้ ถ้าเราเชื่อว่าเราทำได้”รู้หลักการ เข้าใจตนเองและคนอื่นมากยิ่งขึ้น ได้อบรมการคิด อย่างมีเหตุผล คิดแบบมีกระบวนการ คิดแบบวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะ ฯลฯ การอบรมต่างๆทำให้ผมรู้สึกมั่นใจ และเชื่อมั่นว่าเราทำได้อย่างแน่นอน

เมื่อได้มาเข้าห้องเรียนแพะพันธุ์ปัญญาทำให้เรามีความมั่นใจที่จะให้ความรู้แก่นักเรียน มีความมั่นใจที่จะคุยเรื่องโครงการกับเพื่อนครูแกนนำ เมื่อเราได้ร่วมงานกันกับครูแกนนำทั้ง เริ่มต้นคนพวกเรตกลงและได้คุยกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาแพะพันธุ์ เราควรจัดการเรียนการสอนโดยไม่ให้เครียด วางแผนให้เด็กอย่างรัดกุมเพราะเอาประสบการณ์ตนเองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยไม่ให้เด็กเรียนแบบไม่กดดันแต่พวกเราก็จัดการเรียนการสอนให้ครบกระบวนการ ในการทำโครงการครูแกนนำได้มอบภาระกิจให้นักเรียนอย่างค่อยเป็นค่อยไปซ้ำๆตามกระบวนการของการทำโครงการแต่ก็ยังมียุทธศาสตร์บางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือพวกเราครูแกนนำต่างหาวิธีการแก้ปัญหาแก่นักเรียนกลุ่มนั้นทุกวิธีการจนโครงการทุกกลุ่มสำเร็จ เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มขึ้นนำเสนอโครงการของตัวเองทำให้เรารู้ว่าแต่ละกลุ่มมีการบริหารจัดการที่ไม่เหมือนกันและนักเรียนทุกคนมีพลังมากมายที่จะสร้างสิ่งดีๆให้กับสังคมได้

จากวันแรกจนถึงปัจจุบันการเข้าร่วมโครงการแพะพันธุ์ปัญญา ทำให้ผมเปลี่ยนความคิดโครงการเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเรา เราอยู่กับโครงการตลอดเวลาแค่เราเปลี่ยนวิธีการคิดอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการ แพะพันธุ์ปัญญาทำให้เรารู้ปัญหาของเด็ก รู้ความสามารถของเด็กแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันอะไรและศักยภาพของเด็กออกมาให้ถูกจุด รู้ว่าเด็กทุกคนสามารถพัฒนาได้ส่วนครูแกนนำทำให้เรารู้ว่าความเก่งของครูไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดแต่ความเข้าใจ ความมุ่งมั่น ความสามัคคี ความจริงใจของครูนั่นเองที่จะสร้างกำลังให้กันและกันจนทำให้งานสำเร็จ

ครูสุทิดา ไชยโชติ

“การเรียนรู้เกิดจากการได้ลงมือทำ”

ดิฉันได้เข้ามาสัมผัสกับโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาปีที่ 2 เนื่องจากครูแกนนำปีที่ 2 ออกจากโครงการกลางคัน รุ่นปีที่ 2 จึงชวนเข้าไปรับฟังการนำเสนอโครงการของแต่ละโรงเรียน เป็นครั้งแรกที่ดิฉันเห็นโครงการ มันทำให้ดิฉันสงสัยและแปลกใจว่าโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทำไมถึงทำโครงการได้น่าสนใจ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งกล้าพูด กล้าแสดงออก เค้าทำยังงี้ถึงได้ออกมาแบบนี้ มันทำให้ตัวดิฉันอยากเข้าโครงการนี้อย่างเต็มตัว พอถึงเวลาที่ต้องส่งครูเข้าร่วมโครงการในปีที่ 3 ดิฉันได้เข้าไปขอทำโครงการนี้กับผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง แต่โดนปฏิเสธ ด้วยเหตุผลที่ไม่ประทับใจเท่าไร และผู้ใหญ่ท่านนั้นก็หาคนใหม่ทำแต่ท่านหาไม่ได้ ดิฉันไม่ลดความพยายามเข้าไปขอทำอีกครั้ง “คงต้องให้เธอทำแล้ว เพราะไม่มีใครทำ” ไม่รู้จะเสียใจหรือดีใจ แต่เราได้เข้าโครงการนี้คือเป้าหมายของเรา แต่ไม่รู้ว่าการดังกล่าวมันเป็นอย่างไร แต่อยากทำมากเลย เพราะอยากรู้ว่าทำอย่างไรนักเรียนถึงได้เป็นแบบนี้ (นักเรียนที่ครูไผ่หา)

ดิฉันได้มาประชุมที่ศูนย์พิสัยมหาราชวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ครั้งแรกทางศูนย์ได้อภิปรายหาทางร่วมกันว่าแนวทางในปีที่ 3 จะเป็นอย่างไร แล้วก็ได้อธิบายสรุปแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน พอได้มาอบรมจิตตปัญญาศึกษา รู้สึกได้ว่าเราต้องรู้จักตัวเองก่อนที่จะไปทำความรู้จักกับคนอื่น รู้สึกผ่อนคลายมีความสุขในการอบรมมากแต่ยังไม่รู้ว่าจะต้องเอาไปใช้กับนักเรียนยังงี้ ต่อมาได้ไปอบรมที่จังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง การคิดเชิงระบบ เพิ่งรู้ว่าต้นไม้นั้นเกิดจากอากาศ รู้ได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันมีเหตุและผลในตัวมันเอง และแล้วเราก็ได้สอนนักเรียนเป็นอะไรที่ทำหายมาก เพราะเรารู้สึกว่านักเรียนสื่อสารกับเราไม่เข้าใจ ประเด็นปัญหาที่เค้าเลือกมา หรือสิ่งที่เค้าอยากทำ นักเรียนไม่เข้าใจมันเลย ตอนแรกเราคิดว่าเรียกนักเรียนมาแล้วก็สั่งให้เค้าทำตามที่เราบอกทุกอย่าง ห้ามทำนอกเหนือที่สั่ง ผลที่ได้เด็กทำไม่ได้เห็นหน้าเราหลบทันที ทำไม่เป็นอย่างนี้ (เราเข้าใจแนวทางผิดมาก) และได้เข้าปรึกษากับครูแกนนำด้วยกัน และหัวหน้าโครงการว่าจะทำอย่างไรให้เราเข้าใจเด็กและเด็กเข้าใจเรา ครูแกนนำจึงได้จัดกิจกรรมตั้งแต่แรกคือ จิตตปัญญาศึกษาทุกครั้งก่อนมีการเรียนการสอน หลังจากจัดกิจกรรมก็ให้ทุกคนมาสะท้อนปัญหากับครูที่ปรึกษาของตนเองแต่ละโครงการ แล้วก็เริ่มจัดกิจกรรม RBL แล้วได้ประเด็นปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนจริง ๆ ได้หัวข้อโครงการตอนนั้นดิฉันรู้สึกปลื้มอยู่ไม่น้อยที่นักเรียนทำได้ แต่ไม่กล้าแสดงออกมา (กลัวเค้าได้ใจหัวเราะ) หลังจากนั้นก็มีกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะ ตระกะ เชื่อมโยง (ครูแกนนำร่วมกันทำกิจกรรมสนุกและตลกมากๆ ดิฉันรู้สึกว่านักเรียนให้ความร่วมมือและสนุกทุกครั้งจัดกิจกรรมไม่เหมือนกับตอนแรก ๆ พอเริ่มทดลองทำโครงการก็รู้สึกว่านักเรียนกล้าคุยปรึกษากับเราในทุกเรื่อง ไม่หลบหน้า กล้าคิด กล้าแสดงออก บางคนไม่เคยพูดก็พูด เป็นสิ่งที่น่าภูมิใจที่สุดในอาชีพครูหลังจากเข้าโครงการเพาะพันธุ์ แต่ที่เพิ่มมาคือSEEEM แรกไม่เข้าใจเลย ตอนนี้อย่างเข้าใจบ้าง และได้รู้ว่าสิ่งที่ทำอยู่มันคือ SEEEM นั้นเอง แต่ก็ยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ (หัวเราะ) นักเรียนรุ่นนี้เค้าได้เห็นตัวอย่างจากรุ่นพี่ๆ หลังจากได้รู้จักกันเค้ามีพลังมากอย่างเหลือเชื่อ บางที่ต้องดับพลังงานในร่างกายเค้าด้วยการทำกิจกรรมที่ต้องใช้แรงเป็นส่วนใหญ่ (หัวเราะ) เค้าอยากทำโน่นทำนี่ให้ได้เป็นตัวอย่างต้นแบบ พัฒนาโครงการให้ชุมชนได้รู้จักเรียนรู้กับเค้า (มีความอยากเยอะมาก) นับว่าเป็นสิ่งที่น่าทึ่งมากสำหรับครูคนนี้ ประทับใจมากสำหรับความรักและสามัคคีของนักเรียน แม้ครูจะแบ่งกลุ่มให้เค้าทำโครงการแต่เมื่อลงมือทำเค้าก็มาทำช่วยกันทุกคนไม่ว่าจะเป็นรุ่นพี่และรุ่นน้อง (ชื่นใจมากเหมือนได้กินน้ำหวานอร่อย) ต้องขอบคุณ

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาที่ทำให้ครูนักเรียนได้ประสบการณ์เรียนรู้ และสร้างกิจกรรมสอนให้นักเรียนได้เข้าใจอย่างแท้จริงและยั่งยืน

ครูทินกร ไชยพิมพ์

โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม

คุณครูได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาในระยะเริ่มต้น และได้เริ่มที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้ค่อยๆ บ่มเพาะสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกับครูในโครงการที่เข้าร่วมโครงการฯจนสามารถ “คิดได้ด้วยเหตุ และผล มีความคิดเชื่อมโยง” ได้นั้น ควรจะต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน วิธีการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้มาจากชีวิตจริงของผู้เรียนรู้ และการมีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนด้วยวิชาการและด้วยความรักความเข้าใจ คือ วิธีการถามแบบเพื่อนและเป็น “โค้ช” ให้นักเรียน นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการทำโครงงานฐานวิจัย โดยนำวิธีทางจิตตปัญญาศึกษามาใช้ในการทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เท่าทันตามคิดว่า ทำอะไรอยู่ ทำอย่างไร และทำไม และสามารถคิดได้ว่าจะต้องทำอะไรต่อไปโดย ครูต้องไม่บอกความรู้ แต่ใช้วิธีถาม ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้สามารถ “สอนได้โดยใช้คำถาม” หรือเข้าใจใหม่ว่า “ถามคือสอน” โดยกระบวนการที่เกิดขึ้นบางครั้งไม่ได้เป็นดังที่เราได้ตั้งใจไว้ แต่ครูกลับได้รับโอกาสเรียนรู้ไปกับนักเรียน และพบว่า นักเรียนและครูนั้น เกิดความตระหนักรู้ และวิเคราะห์สังเคราะห์จนนำไปสู่ความรู้และความเข้าใจนั้น ไม่ว่าจะการทำโครงงานจะออกมาอย่างไร จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ แต่นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้แล้ว นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และนักเรียนได้มีโอกาสสะท้อนคิด การสะท้อนคิดของนักเรียนก็เป็นครูของครูได้เช่นกัน

บทที่ 5

ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์

ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

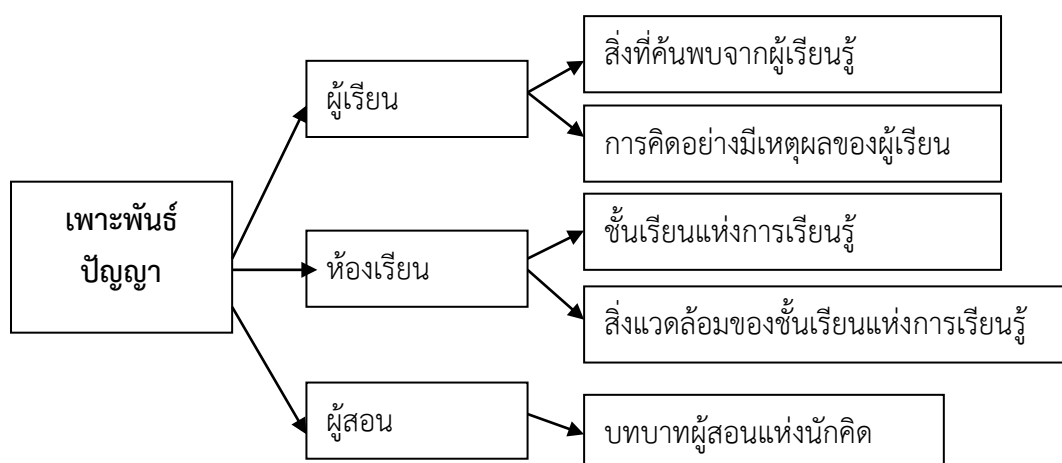
จากกระบวนการขับเคลื่อนในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบต้นทุนที่ยั่งยืนในการขับเคลื่อนโครงการนั้นคือการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาเพาะพันธุ์ปัญญาซึ่งร้อยละ 30 ของโรงเรียนร่วมโครงการของศูนย์พี่เลี้ยงพบว่ามีหลักสูตรสถานศึกษาและเป็นหลักสูตรที่ขับเคลื่อนจริงมีการจัดการเรียนการสอนจริงบนพื้นฐานแนวทางเพาะพันธุ์ปัญญาก่อให้เกิดผลกระทบในการขับเคลื่อนเชิงขบวนการซึ่งจะนำไปสู่ประเด็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 จำนวนโรงเรียนที่มีหลักสูตรสถานศึกษาภายใต้แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญาศูนย์พี่เลี้ยงฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ลำดับ	โรงเรียน	ลักษณะการขับเคลื่อน	หลักสูตร
1	โรงเรียนกระแซงวิทยา	วิชาเพาะพันธุ์ปัญญา (IS)	-
2	โรงเรียนกันทรลักษวิทยาคม	รายวิชาชุมนุม	-
3	โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม	รายวิชาชุมนุม	-
4	โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม	วิชาเพาะพันธุ์ปัญญา (IS)	✓
5	โรงเรียนขุขันธ์	รายวิชาชุมนุม	✓
6	โรงเรียนลานทรายพิทยาคม	วิชาเพาะพันธุ์ปัญญา (IS)	-
7	โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์	วิชาเพาะพันธุ์ปัญญา (IS)	✓
8	โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	วิชาชุมนุม	-
9	โรงเรียนบ้านปราสาทเยอ	วิชาชุมนุม	-
10	โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา	วิชาชุมนุม	-
11	โรงเรียนราชสีไศล	วิชาชุมนุม	-

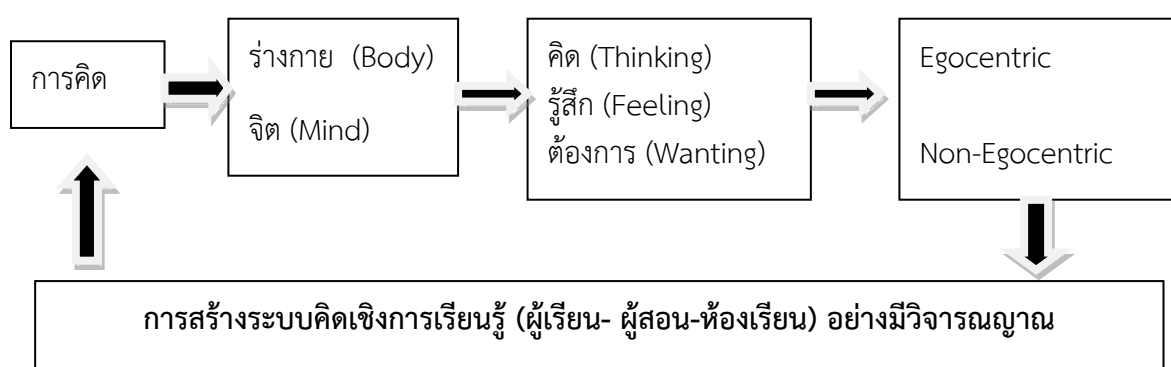
ข้อเสนอแนะอื่น

จากกระบวนการขับเคลื่อนในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบต้นทุนเชิงข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นโดยสามารถอธิบายเป็นประเด็นการเรียนรู้ประกอบไปด้วยประเด็นที่ 1

แผนภาพที่ 5.1 แสดงต้นทุนเชิงข้อเสนอแนะการถ่ายทอดศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

1) ผู้เรียนสิ่งที่ค้นพบจากผู้เรียนรู้

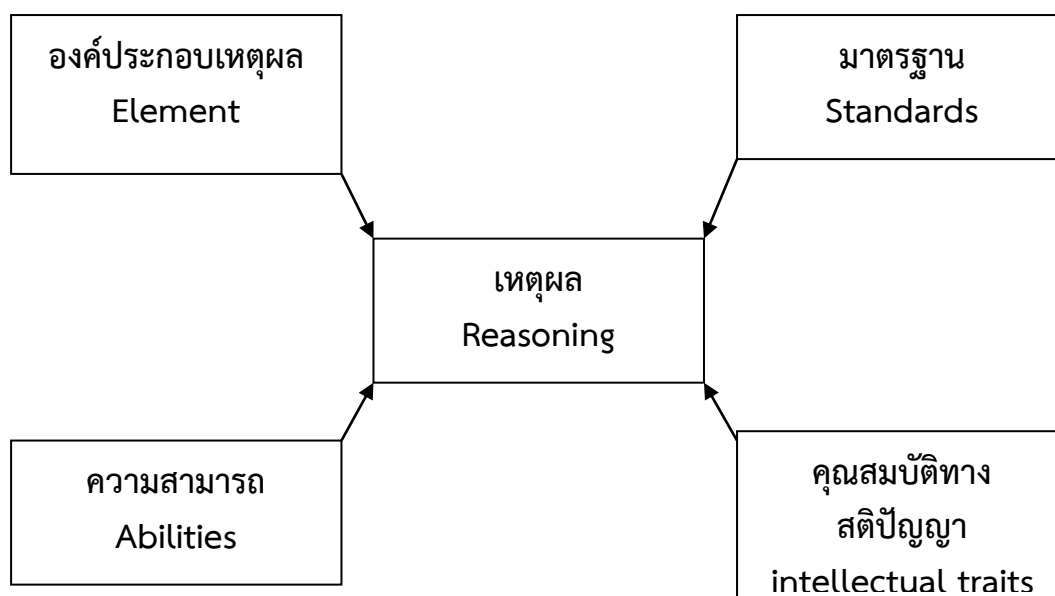
แผนภาพที่ 5.2 แสดง กรอบการเรียนรู้ สิ่งที่ค้นพบการเรียนรู้

ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับความรู้สึกและความต้องการและไม่ค่อยสนใจกับความคิดพฤติกรรมที่แสดงจึงมาจากความรู้สึกและความต้องการ พฤติกรรมจะไม่เปลี่ยนแปลงถ้าความรู้สึกและความต้องการไม่เปลี่ยนแปลงโดยลำพังความรู้สึกและความต้องการจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้นอกจากได้ผ่านความคิดเท่านั้น จากเดิมเราจะทำทุกอย่างเพื่อตัวเองติดตัวมาพร้อมๆ กับการเจริญเติบโต แต่เมื่อผ่านห้องเรียนเพาะพันธุ์ รู้จักคิดมากขึ้นเริ่มที่จะคิดถึงสิ่งอื่นนอกตัวหัดทำอะไรเพื่อคนอื่น ส่วนจิตที่เป็น

non-egocentric จะถูกพัฒนาให้เห็นเด่นชัดขึ้น การเรียนรู้ไปพร้อมกันช่วยให้ปรับเปลี่ยนคน egocentric ถอดความรู้จากกระบวนการ PLC เป็นเพราะอะไร จะมีทางแก้ไขหรือไม่ อะไร อย่างไร คนมีพฤติกรรมน่านิยมและมีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาว่ามีความสำคัญและจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กับความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) การเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา

ต่อมาเป็นการสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความมั่นใจให้กับผู้คิดว่าความคิดของตนได้ผ่านขั้นตอนการกลั่นกรองมาอย่างดีที่สุดผู้เรียนฝึกบ่อย ๆ ก็จะกลายเป็่นนักคิด นักคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinker) คือผู้ที่คิดจนเป็นนิสัยมีการทบทวนสิ่งที่คิดและขณะคิดจะปรับปรุงคุณภาพการคิดอยู่เสมอ คนเหล่านี้จะมีความสามารถในหลายๆเรื่อง ได้แก่ พฤติกรรมสร้างผลงานมีคุณภาพประเมินตนเองได้เที่ยงตรงประเมินสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเรียนรู้วิชาได้หลากหลายสาขาใช้เหตุผลในการทำงานและการดำเนินชีวิตมีความสามารถในการใช้ภาษาสนับสนุนการคิดมีทักษะการคิดช่วยให้สามารถคิดได้ชัดเจนถูกต้อง ตรงประเด็น ลึกซึ้ง กว้างไกลและมีเหตุผลพัฒนาตนเองให้เป็นคนพากเพียรรับผิดชอบ มีวินัย ถ่อมตน และเข้าใจผู้อื่นเป็นผู้อ่าน ผู้เขียน ผู้พูด และผู้ฟังที่ดีเป็นผู้เรียนตลอดชีวิต และอยู่ในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุขคุณสมบัติลำดับถัดมาของผู้เรียนเพาะพันธุ์ปัญญา

2) ผู้เรียนกับการคิดอย่างมีเหตุผล

แผนภาพที่ 5.3 แสดงผลผู้เรียนกับการคิดอย่างมีเหตุผล

1) องค์ประกอบของเหตุผลผู้ผ่านจากกระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญา องค์ประกอบของเหตุผลเป็นส่วนที่จำเป็นของการคิดและปรากฏในการคิดทุกเรื่องเป็นขั้นตอนหรือส่วนที่ต้องคำนึงถึงเพื่อให้การใช้เหตุผลประสบความสำเร็จเมื่อเราคิดถึงเรื่องอะไรก็ตาม ใช้องค์ประกอบพื้นฐานของการ

คิด ไม่ว่าเราจะนึกถึงหรือไม่ถ้าเป็นเรื่องไม่สำคัญแทบไม่ได้ใช้องค์ประกอบของการคิดเลยแต่เมื่อใดที่ต้องคิดบางอย่างให้รอบคอบ จะเริ่มคิดอย่างตั้งใจ และใช้องค์ประกอบของเหตุผลในการคิดนั้นการใช้องค์ประกอบของเหตุผลจนเป็นนิสัยภายใต้องค์ประกอบเหล่านี้จึงเกิดโครงสร้างของความคิดขึ้นเมื่อใดที่คิด เราจะตั้งเป้าหมายหรือจุดประสงค์ในการหาคำตอบหรือแก้ปัญหา ภายในกรอบของความคิดเห็นและตั้งอยู่บนสมมติฐานที่คาดว่าจะได้คำตอบ หรือแก้ปัญหาได้ โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ แนวคิดทฤษฎี มาตีความ สรุปอ้างอิงลงความเห็นและตัดสินใจเลือกคำตอบที่ต้องการเป็นสารตั้งต้นเชิงสรุป 8 ข้อ ก่อนเรียนรู้โจทย์เฉพาะพันธุ์ปัญหา

1. จุดหมาย (Purpose) ของการคิด ทุกครั้งที่คิดควรมีจุดหมายเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ต้องการบรรลุ

2. คำถาม (Question) หรือปัญหาที่ต้องการแก้ไข

3. ข้อมูล (Information) ได้แก่ ข้อเท็จจริง การสังเกต หรือประสบการณ์

4. การตีความ และการสรุปอ้างอิง (Interpretation and inference)

5. มโนทัศน์ (Concepts) รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี หรือกฎ

6. สมมติฐาน (assumptions) สิ่งที่เราคิดไว้ล่วงหน้า

7. สิ่งที่เกี่ยวข้อง และผลที่ตามมา (Implications and consequences)

8. ความคิดเห็น (Point of view) ได้แก่ กรอบของความคิด

2) **มาตรฐานของความคิดผู้ผ่านจากระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญา** ในการตัดสินใจคุณภาพของสิ่งใดจำเป็นต้องมีเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจ ในการตัดสินใจการคิดก็เช่นเดียวกัน เกณฑ์ที่ใช้เรียกว่า มาตรฐานทางสติปัญญาสากล (Universal intellectual standards) ไม่ว่าเราจะใช้เหตุผลอะไรการคิดที่ดีต้องมีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานเหล่านี้ ดังนั้นจึงควรศึกษาทำความเข้าใจกับมาตรฐานของการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้เที่ยงตรง**บนฐานทักษะที่เกิด 8 ทักษะเรียนรู้**

1. ความชัดเจน (Clarity) เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของความคิดทำให้เข้าใจข้อความคตินั้นตรงกัน

2. ความถูกต้อง (Accuracy) แสดงให้เห็นว่ามีความถูกต้องในตัวข้อมูลการสรุปอ้างอิง การลงความเห็น และการตั้งสมมติฐาน

3. ความแม่นยำ (Precision) เกิดจากมีรายละเอียดที่ระบุไว้ตรงกับสถานการณ์นั้น

4. ความตรงประเด็น (Relevance) หมายถึง มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราคิด

5. ความลึกซึ้ง (Depth) แสดงถึงความซับซ้อน และการค้นหาสาเหตุที่แท้จริง

6. ความกว้าง (Breadth) แสดงให้เห็นว่ามีการคิดหลายมุมมอง หลายความคิดเห็นครอบคลุมครบทุกเรื่อง

7. มีเหตุผล (Logic) ความคิดแต่ละตอนมีความต่อเนื่องสนับสนุนซึ่งกันและกัน

8. มีความสำคัญ (Significance) แสดงให้เห็นถึงหัวใจของเรื่องอย่างเด่นชัด

3) **คุณสมบัติทางสติปัญญา** การเป็นนักผู้เรียนแห่งเพาะพันธุ์ปัญญา ที่มีความชำนาญจำเป็นต้องพัฒนาคุณสมบัติ 7 ประการที่ต้องมีเป็นฐานการเรียนรู้

1. ความอ่อนน้อมถ่อมตน (Humility) คือ รู้ตัวว่ามีความรู้จำกัด ไม่พูดอะไรเกินจริง

2. ความกล้าหาญ (Courage) กล้าเผชิญหน้า แสดงความคิดเห็น ความเชื่ออย่างตรงไปตรงมาแม้ว่าบางครั้งจะมีอันตราย

3. ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ทำให้เวลาคิดมักจะคิดและใช้เหตุผลเหมือนกับว่าตนเองเป็นคนอื่น

4. ความซื่อสัตย์ (Integrity) ซื่อตรงต่อความคิดของตนเอง ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ที่นำมาใช้ และยอมรับในความแตกต่างของความคิดและการกระทำของผู้อื่น

5. ความมานะพยายาม (Perseverance) ต่อสู้กับความยากลำบาก อุปสรรค และความคับข้องใจนานาประการ

6. ความเชื่อมั่นในเหตุผล (Faith in reason) เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ที่จะคิดได้ และพยายามชักชวนให้ผู้อื่นคิดอย่างมีเหตุผล

7. ความยุติธรรม (Fair-mindedness) ให้โอกาสทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างด้วยใจยุติธรรม และเลือกคำตอบที่มีเหตุผลที่สุด

4) ความสามารถในการใช้เหตุผลการคิดบนฐานจิตปัญญา ความคิดเชิงเหตุผลและ RBL คุณสมบัติประการสำคัญที่จะทำให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความสามารถในการใช้เหตุผล ความสามารถในการใช้กระบวนการจัดการกับองค์ประกอบให้ได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานระดับศูนย์ที่เลี้ยงเพาะพันธุ์ปัญญาสรุปได้บนฐานแนวคิด 1 ระบุ 3 วิเคราะห์ 3 ประเมิน

ตารางที่ 5.2 ตัวอย่างการจัดการกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

แนวคิด	กระบวนการ	องค์ประกอบ	มาตรฐาน
1 ระบุ	ระบุ	จุดหมาย	ชัดเจน
3 วิเคราะห์	วิเคราะห์	ปัญหา	ถูกต้อง กว้าง
3 ประเมิน	ประเมิน	การตีความ	แม่นยำ ตรงประเด็น
	วิเคราะห์	ความคิดรวบยอด	ลึกซึ้ง ถูกต้อง
	ประเมิน	สมมติฐาน	ถูกต้อง ชัดเจน
	วิเคราะห์	ความคิดเห็น	แม่นยำ มีเหตุผล
	ประเมิน	สิ่งที่เกี่ยวข้อง และผลที่ตามมา	กว้าง ลึก มีเหตุผล

3) ชั้นเรียนจากกระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญา

ตาราง 5.3 ชั้นเรียนที่มีความคิดพฤติกรรมของผู้เรียนและผู้สอนจากกระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญา

พฤติกรรมผู้เรียน	พฤติกรรมผู้สอน
-เลือกสิ่งที่เรียนและวิธีเรียน -มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อสร้างความรู้ -แสดงความเข้าใจด้วยการอธิบาย วิเคราะห์ สรุปอย่างชัดเจน -พูด อธิบาย โต้แย้งความคิด -ให้เหตุผล หาหลักฐานมาสนับสนุนความคิดของตน -ฟังอย่างตั้งใจ ปฏิสัมพันธ์อย่างนุ่มนวลยอมรับ	-ถามคำถาม หรือใช้งาน ที่ท้าทายความคิด -ให้เวลาผู้เรียนคิด -เป็นตัวอย่างนักคิด -ให้ข้อมูลชัดเจนฝึกการคิด ให้ข้อมูลย้อนกลับตรงไปตรงมา -ส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น หรืออธิบายทำความเข้าใจ -ฟังคำตอบ หรืออธิบาย ของผู้เรียน

และให้ความสำคัญความคิดที่ขัดแย้ง -แสดงการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่นสนใจ ขัดจังหวะเพื่อชี้ประเด็น หรือขยายความให้เข้าใจตรงกัน -นำความรู้มาใช้ในการคิด -ช่วยกันตรวจสอบ และทบทวนความคิดเห็น กล้าที่จะแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการระดมความคิด ใช้ความผิดพลาดเป็นบทเรียนในการเรียนรู้ต่อไป	-ต้องสนองความคิดของผู้เรียน และส่งเสริมความคิดของตนเอง -ร่วมกับผู้อื่นสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง
---	--

ชั้นเรียนที่มีการคิดความสามารถในการคิดไม่ได้เกิดขึ้นเองจำเป็นต้องมีเรื่องให้คิด และได้รับการแนะนำ การกระตุ้น การสนับสนุนการคิด และผู้คิดได้อยู่ในสถานที่ หรือสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นมิตร ความปลอดภัย และมีการคิดอยู่เป็นประจำชั้นเรียนที่มีการคิดเป็นชั้นเรียนที่จัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่มีเป้าหมายฝึกการคิดอย่างต่อเนื่องขณะที่เรียนอยู่อย่างมีความหมายสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน ล้วนส่งเสริม และเอื้อต่อการพัฒนาความคิด ชั้นเรียนนี้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนข้อมูลที่ผู้เรียนได้รับ เป็นความรู้และกิจกรรมสำคัญของผู้เรียนคือ การคิดเมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลใหม่ จะพยายามทำความเข้าใจกับข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์ ศึกษาสัมพันธ์ ประเมินและสรุป ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระเต็มใจและปลอดภัยที่จะคิดมีการตรวจสอบความคิดของตนเองกับเพื่อนเต็มใจแบ่งปันความคิดกับเพื่อนเพื่อช่วยกันให้การเรียนรู้ดูหน้าไปสู่เป้าหมายโดยตลอดเวลาครูทำหน้าที่แนะนำ กระตุ้น ส่งเสริมการคิด ผู้เรียนจะคิดอย่างต่อเนื่องเป็นธรรมชาติจนเป็นกิจวัตรประจำวันชั้นเรียนเช่นนี้ ถ่ายทอดห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาให้เกิดขึ้นได้ในทุกระดับชั้นทุกระดับชั้นทุกระดับชั้นและทุกระดับชั้นความสามารถ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาการคิดพร้อม ๆ กับการเรียนรู้

4) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนจากกระบวนการเพาะพันธุ์ปัญญา

สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง การสอนกระบวนการคิดต้องการสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการสอนและการเรียนรู้ ผู้สอนต้องหาวิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความชำนาญในการใช้ทักษะการคิด

สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการสอนและการเรียนรู้การคิด คือที่ซึ่งมีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องใช้กระบวนการคิดเป็นประจำและผู้เรียนกับผู้สอนทำกิจกรรมสะท้อนความคิดหรืออภิปรายเกี่ยวกับความคิดของตน ผู้สอนสามารถจัดชั้นเรียนให้มีสภาพแวดล้อมดังกล่าว โดยให้ความสนใจกับการจัดชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอน และกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

- **การจัดชั้นเรียน** เป็นการจัดที่นั่งของผู้เรียนให้สะดวกในการทำกิจกรรมกลุ่มสามารถมีกับปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้า โต๊ะทำงานของครูควรอยู่ด้านข้างของชั้นเรียนใช้เป็นทั้งวางอุปกรณ์การทำงานไม่ใช่โต๊ะสั่งงาน หรือบัญชาการ

- **การสื่อการเรียนการสอน** ในชั้นเรียนทั่วไปครูใช้เอกสาร หนังสือเรียน หรือสมุดกิจกรรมเหมือนกันทั้งชั้นสมุดกิจกรรมเป็นการฝึกซ้ำๆ ไม่มีการสอนสิ่งใหม่ ส่วนหนังสือเรียนผู้สอนใช้ให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลแล้วจำไว้เพื่อตอบคำถามของครู ในการสอนกระบวนการคิดครูควรสร้างแบบเรียนประมาณ

3 ชุด มีเนื้อหาสาระเดียวกัน แต่ใช้วิธีการทำความเข้าใจข้อมูลหรือกระบวนการคิดต่างกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดได้หลากหลายวิธี ส่วนสมุดกิจกรรมครูควรเพิ่มการสอนกระบวนการคิดในการทำกิจกรรม สมุดกิจกรรมนี้จะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

- **กิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์** ชั้นเรียนที่สนับสนุนส่งเสริมการคิด ผู้เรียนจะรู้สึกเป็นอิสระในการคิด ถ้าคิดริเริ่มแม้จะมีความเสี่ยงกล้าถามกล้าเถียง และกล้าตรวจสอบชั้นเรียนนี้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหาสาระ ครูใช้เวลาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสำหรับการคิดผู้เรียนจะผูกพันอยู่กับการคิดตลอดเวลาครูทำหน้าที่เสนอทักษะการคิดหรือวิธีการที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ ผู้เรียนดำเนินการด้านการเปรียบเทียบวิเคราะห์และพิจารณาตัดสินคุณภาพของข้อถกเถียงความถูกต้องและความพอเพียงของหลักฐานที่นำมาใช้ และคุณภาพของการให้เหตุผลสนับสนุนการเรียกร้องหรือการสรุป ผู้เรียนทำการค้นหาความสัมพันธ์ของข้อมูลทำการอ้างอิง และทดสอบการอ้างอิง ดังนั้นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำจึงมากกว่าการท่องจำเนื้อหา แต่เป็นการวิเคราะห์ศึกษารายละเอียดของสิ่งที่อ่าน ฟัง เห็น หรือรู้สึกให้เกิดความหมายใหม่

5) บทบาทของผู้สอนนักคิด

ผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมดทั้งเนื้อหา กิจกรรม และเวลาอยู่ในมือของผู้สอน ผู้เรียนจะเป็นนักคิดหรือไม่ อยู่ที่ครูให้โอกาสผู้เรียนได้คิด มีการส่งเสริมการคิดของผู้เรียนหรือให้คำแนะนำวิธีคิดแก่ผู้เรียนหรือไม่

- **การให้โอกาสผู้เรียนได้คิด** ผู้เรียนจะไม่สามารถฝึกทักษะการคิดหรือพัฒนาคุณภาพการคิดของตน ถ้าไม่มีโอกาสได้ฝึกการคิดอย่างสม่ำเสมอโอกาสสำหรับการคิด ไม่ใช่เวลาที่ให้คิด แต่เป็นโอกาสที่ต้องการให้ผู้เรียนใช้ความคิดและคิดอย่างต่อเนื่องผู้สอนควรให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดระดับสูงหลายๆ ทักษะ และฝึกทักษะเหล่านั้นซ้ำ ๆ เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว การฝึกควรทำให้เป็นธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริงและมีแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากปรับปรุงความคิดของตนเอง

- **เทคนิคการให้โอกาสผู้เรียนได้คิด** การส่งเสริมกระบวนการคิด และการเรียนรู้ของผู้เรียนมีวิธีการ ดังนี้

1. **ถาม คือ สอน วางขอบเขตการเรียนรู้ด้วยคำถามที่ใช้ความคิด** วิธีการหนึ่งในการควบคุมให้การเรียนรู้ต้องใช้กระบวนการคิดคือ การใช้คำถาม คำตอบนั้นต้องกระตุ้น หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเกินกว่าระดับความจำและความเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนต้องคิดอย่างลึกซึ้ง และคิดอย่างต่อเนื่อง การตอบคำถามผู้เรียนต้องการใช้ความคิดระดับสูงหลายทักษะ เช่น การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมิน ลักษณะของคำถามที่ใช้ความคิดถามเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับหัวข้อหรือเนื้อหานั้นผู้เรียนต้องสร้างความรู้ใหม่ หรือไม่เคยรู้คำตอบมาก่อนไม่มีคำตอบถูกต้องคำตอบเดียวหรือไม่มีคำตอบที่ชัดเจน ต้องใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและการคิดที่ซับซ้อนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตอบจากความคิดเห็นส่วนตัวทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ได้หลายวิชารู้ได้อย่างไรว่าข้อมูลนี้ถูกต้อง และครบถ้วนเรารู้ได้อย่างไรว่าหลักฐานที่นำมาแสดงเชื่อถือได้คำพูดนี้มาจากหนังสือเล่มใดนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำพูดนี้ทำไมเราจัดสิ่งเหล่านี้ให้อยู่ด้วยกันยังมีอะไรที่เราจะจัดรวมกันได้อีกมีคำตอบอื่นอีกหรือไม่เหตุการณ์บุคคล และสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกันอย่างไร มีอะไรเป็นสาเหตุและทำให้เกิดผลอย่างไร ทำอย่างไรจึงเกิดเหตุการณ์ประจวบเหมาะเช่นนี้เราจะทำให้เขาจำกัดความอย่างไรกับเรื่องทั้งหมดนี้

2. กระตุ้นเรียนรู้ การกระตุ้นให้เกิดความสงสัย หรือความขัดแย้ง ผู้เรียนจะอยากคิดหรือเต็มใจคิดเมื่อสิ่งนั้นเป็นปัญหาของเขาหรือเกี่ยวข้องกับตัวเขาครูควรหาสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนต้องเผชิญกับการคิดหาคำตอบหรือแก้ไข ควรเป็นสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกำกวมไม่ชัดเจนมีความไม่แน่นอน หรือสลับทำให้อยากรู้ เช่นมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามที่ควรเป็นหรือคาดคิดถามว่าทำไมจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นได้

3. RBLจัดกิจกรรมสร้างความรู้ การให้ผู้เรียนลอกข้อมูลจากเอกสารแล้วนำมาเขียนใหม่หรือสรุปไม่ใช้การสร้างความรู้แต่เป็นการทำซ้ำสิ่งที่มีอยู่แล้วกิจกรรมที่สร้างความรู้เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจ หรือรูปแบบความรู้ใหม่ โดยใช้วิธีคิดแบบต่าง ๆ ดำเนินการกับข้อมูลเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นและท้าทายความคิดและทำให้ผู้เรียนผูกพันอยู่กับการคิดนำไปสู่การสร้างความรู้เข้าใจหรือความรู้ใหม่นอกจากนี้ ยังให้ออกาสผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดระดับสูงอย่างหลากหลาย และฝึกทำซ้ำ ๆ

ตาราง 5.4 กิจกรรมสร้างความรู้ระยะสั้น

หลักการ	กิจกรรม	เกณฑ์
การเรียนรู้ระยะสั้น	- วางแผน และทำการทดลองเพื่อทดสอบสมมติฐานบางอย่าง - ค้นหาแบบแผน หรือความสัมพันธ์ - ใช้ทฤษฎีอธิบายเหตุการณ์ หรือกระบวนการ - ระบุปัญหา หรือสถานการณ์เพื่อทำการศึกษาต่อ - ประเมินจุดแข็งของข้อโต้แย้ง – ความถูกต้อง และมีเหตุผล - ประเมินความคิดเห็นต่าง ๆ อย่างรอบคอบ	- ใช้การคิดระดับสูง หรือซับซ้อน - มุ่งสร้างความรู้ใหม่ (ที่ผู้เรียนไม่เคยรู้) - ให้อิสระในวิธีคิด วิธีตอบ หรือวิธีสร้าง - คำตอบ หรือผลสรุปต้องมีหลักฐาน และเหตุผลที่ฟังขึ้น - มีการเสนอผลแก่ผู้อื่น

สรุปกิจกรรมเหล่านี้ต้องใช้การคิดหลายแบบมาดำเนินการร่วมกัน เช่น กิจกรรมการประเมินจุดแข็งของข้อโต้แย้ง ประกอบด้วยการพิจารณาตัดสินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้การประเมินความเป็นเหตุผลของข้อโต้แย้งว่ามีอคติมีข้อผิดพลาดและมีความสอดคล้องหรือไม่ และการประเมินความเพียงพอของหลักฐานกิจกรรมย่อยทั้งหมดเป็นเรื่องของการประเมินลักษณะต่าง ๆ กิจกรรมย่อยสุดท้าย ผู้เรียนต้องตัดสินคุณภาพของคำตอบด้วยเกณฑ์ที่ครูให้ หรือผู้เรียนสร้างเอง

ตาราง 5.5 กิจกรรมสร้างความรู้ระยะยาว

หลักการ	กิจกรรม	เกณฑ์
กิจกรรมสร้าง ความรู้ระยะยาว	โครงงาน	- เป็นงานที่ต้องใช้ความพยายาม และใช้เวลานาน - ผู้เรียนต้องตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะทำ อุปกรณ์ที่ต้องใช้เวลาทำ วิธีดูแลการทำงาน และการประเมินงานขณะทำ - เป็นงานที่คล้ายกับปัญหาหรือกรณีที่ต้องการให้ผู้เรียนถ่ายโอน ทักษะและมโนทัศน์มาใช้ในแบบต่าง ๆ - ผู้เรียนร่วมมือกันวางแผนทำงาน และประเมินวิธีการที่นำมาใช้ และประเมินผลงาน - ให้โอกาสสะท้อนความคิดเกี่ยวกับกระบวนการ และงานที่ผลิต - เผยแพร่ผลงาน กับผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

สรุปการเรียนรู้กิจกรรมสร้างความรู้ระยะยาว ได้แก่ โครงงาน แบ่งเป็น 3 ประเภท

- **โครงงานที่เป็นการสร้าง** เช่น แบบจำลองเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายรูปภาพแผนที่ หรือผลิตภัณฑ์ของผู้เรียนผู้เรียนต้องระดมความคิด และออกแบบผลิตภัณฑ์ วางแผนสิ่งที่ต้องทำและวิธีทำ คำนวณศึกษาข้อมูลที่เป็นจัดการ ดูแล ทำตามกระบวนการที่ตกลงกันไว้ สร้างเกณฑ์ประเมินผลิตภัณฑ์ที่ตั้งใจทำทบทวนแผนงานฉบับร่าง และลงมือสร้างผลิตภัณฑ์

- **โครงงานที่เป็นการศึกษาค้นคว้า** ผู้เรียนช่วยกันระบุประเด็นปัญหาระดมความคิดหาวิธีการแก้ปัญหา จัดการดำเนินการ ประเมินวิธีการ งานที่ทำมักเกี่ยวกับการสำรวจและการสัมภาษณ์ การทดลองแบบควบคุมตัวแปร การตั้งสมมติฐาน การทดสอบและการอธิบาย

- **โครงงานที่เป็นการแสดง** เป็นการแสดงละครตามบทประพันธ์ที่มีผู้แต่งไว้หรือการแสดงบทบาทสมมติ หรือการแสดงสถานการณ์จำลองและการแสดงที่เขียนเรื่องขึ้นมาใหม่ การแสดงมักจะเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ในสังคม การต่อรอง การแก้ปัญหา การวางแผนรวมถึงการระดมสมองการวิเคราะห์ การประเมิน และการสังเคราะห์ ซึ่งต้องใช้การคิดหลากหลายวิธีโครงการที่มีลักษณะตามเกณฑ์ดังกล่าวอาจใช้เวลาตั้งแต่ 2 -3 ชั่วโมง ถึงหลายสัปดาห์ขึ้นอยู่กับวัยความสามารถของผู้เรียน และธรรมชาติของวิชาของโครงงานความสำเร็จของโครงงานอยู่ที่สามารถทำให้ผู้เรียนใช้เวลาทำงานระยะยาวอยู่กับความคิดที่มีความซับซ้อนภายในบริบทที่เหมือนชีวิตจริงของผู้เรียน หรือของผู้ใหญ่กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยดำเนินการด้วยการคิดระดับสูงที่มีความหลากหลายในขณะเดียวกันเป็นโอกาสที่ครูจะสอดแทรกการสอนการคิดเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถทำงานการคิดได้ดียิ่งขึ้น

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และสื่อต่างๆ

พัฒนาการถ่ายทอดและสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับนวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญาสู่โรงเรียนพื้นที่
นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ปี 62

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเข้าเป็น 1 ในนวัตกรรมของเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาศรีสะเกษจำนวน 3 โรงเรียน

1. โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม สังกัด อบจ
2. และโรงเรียนกระแซงวิทยาสังกัด สพม. 28

“พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” เป็นพื้นที่ทดลองและพัฒนาต้นแบบพื้นที่ นวัตกรรมการจัดการศึกษาในระดับจังหวัดโดยรัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนให้พื้นที่ในระดับจังหวัดที่เปิดพื้นที่ให้โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ผู้ปกครอง ประชาคม ภาคธุรกิจ ฯลฯ เข้ามามีส่วนร่วมในนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยส่วนกลางปรับบทบาทจาก การควบคุมมาเป็นสนับสนุนเชิงนโยบาย บุคคลและองค์กรการศึกษาในจังหวัดควรรวมตัวกันเป็นภาคีปฏิรูปการศึกษาในพื้นที่ ซึ่งสิ่งที่ต้องพัฒนาขึ้นคือกลไกที่ไม่เป็นทางการในการประสานพลังภาคีในพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างรอบด้านทั้งด้าน ทักษะ (Attitude) ทักษะ (Skill) ความรู้ (Knowledge) ตามแนวคิดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเป็นการหนุนเสริมการปฏิรูปการศึกษาในระดับพื้นฐานอย่างมีคุณภาพถ้วนหน้าให้ประชาชน โดยการยกระดับผลการเรียนของผู้เรียนกลุ่มอ่อนและยากจน เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสและคุณภาพการศึกษา สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมในการร่วม จัด พัฒนา ขยายผล นวัตกรรมการศึกษาทั้งเชิงนโยบายและการ จัดการเรียนรู้ ให้สามารถขยายผลสู่ผู้เรียนทั่วประเทศอย่างยั่งยืนในอนาคต

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือเชิงพัฒนาในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหากระบวนการพัฒนาการสอนโครงงานของครูให้นักเรียนได้ทักษะศตวรรษที่ 21 หลักการทำวิจัยของโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาที่เป็นการปฏิรูปการศึกษาประกอบด้วย การดำเนินการให้นักเรียนเป็นผู้ทำวิจัยในรูปแบบการทำโครงงาน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้จากการทำวิจัยของนักเรียน และการทำโครงงานวิจัยใช้หลักเหตุและผล เพื่อสร้างระบบคิดในทัศนคติวิทยาศาสตร์ ในโครงการฯ มีพี่เลี้ยงเป็นทำหน้าที่ coach ในการพัฒนาครูซึ่งเป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จ โดยมีเป้าหมายที่ความยั่งยืนของโครงการ โดยให้สร้างความยั่งยืนทั้งที่โรงเรียนและ ในด้านเนื้อหาของโครงการควรตอบสนองเป้าหมายคนไทย 4.0 โดยพัฒนาโครงงานในแนวสะเต็มที่ผนวกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEEEM, Science, Economics, Ecology, Engineering, mathematics) การจัดการโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ภายใต้ประเด็น การเชื่อมโยง การถ่ายทอดการสนับสนุน สร้างต้นแบบโรงเรียนต้นแบบหน่วยจัดการศึกษาในพื้นที่ ตามแนวทางเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อก่อให้เกิดการสร้างควมยั่งยืนรวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้ การขยายผลเชิงระบบและกลไก การเผยแพร่องค์ความรู้ให้เป็นที่ยอมรับในการนำสะเต็มศึกษาที่ผนวกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง SEEEM ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการจัดการศึกษา

พัฒนาการถ่ายทอดและสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับนวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญาสู่โรงเรียน พื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของคน ศรีสะเกษ ที่ควรได้ชื่อว่า “พัฒนาแล้ว” ซึ่งก่อปรด้วยคุณลักษณะที่ควรจะเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย-ใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมด้วยนั้น การสร้างความรู้ด้วยตนเอง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร การศึกษาในทุกระดับ ที่มีความเป็นเอกภาพของการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง ที่ทุกฝ่ายที่เป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้ทั้งในบ้าน ในโรงเรียน ในสังคมแห่งการสื่อสารที่ทุกคนล้วนร่วมมือ บทบาทจัดการเรียนรู้ “นวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญาสู่โรงเรียน พื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” กับ โรงเรียนเป้าหมาย 3 โรงเรียน พื้นที่บริบทชุมชนจำนวน 3 ชุมชน ห้องเรียนจำนวน 18 ห้องเรียน ผู้มีส่วนได้เสียเชิงนโยบายจำนวน 20 คนครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 120 คน และนักเรียนจำนวน 200 คน นำไปสู่ “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” บริบทการขับเคลื่อน”นวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญา”

แผนงานของกิจกรรมปฏิบัติ

กิจกรรมที่ดำเนินการเป็นไปตามไปแผนการทำงานในการดำเนินการขับเคลื่อนทั้ง 14 กิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อย โดยเป็นไปตามปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงไปจากเงื่อนไขในเรื่องของเวลา และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ยังคงกิจกรรมหลักๆ จะมีเพียงบางกิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงตารางเวลาตามความเหมาะสม ขับเคลื่อนดังตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 แผนงานเชิงกิจกรรม จำแนกตามระยะเวลาการดำเนินการ

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติการ	เป้าหมาย
1	กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ “ความคิดเชิงเหตุผลและการประยุกต์ (System Thinkings)” สำหรับผู้บริหารและครูแกนนำ และผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อพัฒนาร่วมกัน	9 มี.ค. 62	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้างแรงบันดาลใจให้กับครูผ่านสื่อ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง
2	กิจกรรมเรียนรู้ต้นทุนเชิงระบบ พัฒนาต้นแบบโรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ต้นทุนเรียนรู้พลังโรงเรียนเป็นฐาน พื้นที่พัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21	30 มี.ค. 62	เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของโครงการฯ สู่การประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจร่วม บริบททุนโรงเรียนชุมชน
3	กิจกรรมการอบรม จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) สำหรับโรงเรียนแกนนำโรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรม การจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ	เม.ย. 62.	เกิดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตวิญญาณในชีวิตประจำวันเพื่อการจัดการตนเองบนฐานของ จิตตปัญญา สำหรับผู้บริหารและครูในระดับโรงเรียนที่ร่วมโครงการ
4	กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ เรียนรู้ร่วมกัน “พัฒนาทักษะคิด	30 เม.ย. 62	เกิดกระบวนการเรียนรู้จัดการความคิดเชิงระบบสำหรับครูรองรับการถ่ายทอดแนวคิด

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติการ	เป้าหมาย
	วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์”		Systems Thinking กับตนเองและการจัดการเรียนการสอนสู่ชุดความรู้ใหม่
5	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์เพื่อสร้างโจทย์วิจัย และเรียนรู้การสอน RBL ภายใต้ โครงการ RBL กับการร่วมเรียนรู้ ครูศูนย์พี่เลี้ยง “แนวร่วมเครือข่าย การเรียนรู้ศูนย์พี่เลี้ยง โรงเรียน ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการ การศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ”	พ.ค. 62	นำเสนอผลการขับเคลื่อนผ่าน การสร้างพื้นที่ การเรียนรู้ของครูภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ ปัญญาขยายผลการเรียนรู้ต้นแบบ ขับเคลื่อน เชิงระบบเป็นที่ประจักษ์ของผู้สนใจ
6	เวทีพี่เลี้ยงสู่ครูเพาะพันธุ์ปัญญา พัฒนาข้อเสนอโครงการเพื่อถอด ความคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายใต้พื้นฐาน RBL โครงการ เพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนในเขต พื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ	มิ.ย.62	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้างแรงบันดาลใจ เกิดผลการกลั่นกรองการทำโครงการเพื่อนำไป แก้ไขให้ตรงตามประเด็น
7	เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกันติดตาม ประเมินผลการดำเนินการ RBL เชื่อมโยงประเด็นของผู้เรียนเป็น ประเด็นย่อยอย่างแท้จริง ภายใต้ โครงการเยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครู เพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนา ร่วมกัน (ครู-นักเรียน)	ก.ค-ส.ค..62	เรียนรู้ตรงเรียนและชุมชนในการฝึกการสร้าง โจทย์เอง ได้เรียนรู้ในชุมชน เพื่อสร้าง เครือข่ายครูแต่ละโรงเรียนได้รู้จักชุมชนใน ฐานะแหล่งเรียนรู้มากขึ้น ส่วน ws ที่เกิดจาก การจำลองสถานการณ์สู่ปฏิบัติจริงในโรงเรียน
8	สร้างแนวคิดขยายผล “ฐาน กลุ่มโรงเรียนแห่งการเรียนรู้เพะ พันธุ์ปัญญา” โดยใช้ครู-นักเรียน ต้นแบบเชิงพื้นที่สร้าง กระบวนการขยายผล ภายใต้ โครงการสร้างพื้นที่การเรียนรู้	ก.ย..62	เกิดการถ่ายทอดของแหล่งเรียนรู้สู่หลักการ เรียนการสอนในมิติต่างๆส่งผ่านสถาบันต้น สังกัด (มหาวิทยาลัย) ขยายสู่ผู้เรียน (ฝึกศึกษา) กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆรัฐเอกชน
9	เวทีพี่เลี้ยงสู่การพัฒนาการเรียนรู้ เชิงประจักษ์ โดยทักษะในระบบ กลไก (Seeem) การเรียนรู้ครู- นักเรียนร่วมพัฒนาโครงการ เพาะพันธุ์ปัญญาโรงเรียนในเขต พื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ	ต.ค..62	นำเสนอผลการขับเคลื่อนผ่าน การสร้างพื้นที่ การเรียนรู้ยกระดับการเรียนรู้
10	นำเสนอเชิงวิพากษ์รุ่นสู่รุ่นโดยใช้ ครูต้นแบบ นักเรียน ทักษะ	พ.ย..62	มุ่งเพื่อให้เกิดประเด็นย่อยของโครงการระดับ โรงเรียนเกิดประเด็นย่อยแห่งการเรียนรู้รองรับ

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติการ	เป้าหมาย
	ศตวรรษที่ 21 เป็นแกนนำขับเคลื่อนสู่รุ่นใหม่ ภายใต้โครงการติดตามการขับเคลื่อนการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ โดย โดยใช้กระบวนการ RBL system thinking ในโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (สำหรับผู้เรียน)		การสังเคราะห์ประเด็นหลักระดับโรงเรียน
11	เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินการ RBL เชื่อมโยงประเด็นของผู้เรียนเป็นประเด็นย่อยอย่างแท้จริง ภายใต้โครงการเยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกัน (ครู-นักเรียน)	พ.ย.-ธ.ค.. 62	เกิดทักษะในการคิดมากขึ้น สร้างแรงบันดาลใจ ส่วน ws ที่เกิดจากการจำลองสถานการณ์สู่ปฏิบัติจริงเน้นผลงานผู้เรียน
12	โครงการเวทีนำเสนอผลงานระดับระดับเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ	ม.ค..63	นำเสนอผลการขับเคลื่อนผ่าน การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของครูและผู้เรียนภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
13	สรุปผลการดำเนินงาน “เพาะพันธุ์ปัญญาสำหรับเด็กไทย 4.0”	ม.ค..63	เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามของความคิดเชิงระบบสำหรับครูผู้เรียนรองรับการถ่ายทอดแนวคิดและผู้เกี่ยวข้องรองรับการประเมิน “เพาะพันธุ์ปัญญาสำหรับเด็กไทย 4.0”

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายโดยเป็นไปตามปัจจัยที่สนับสนุนให้โรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษให้ใช้การทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project-RBL) พัฒนานักเรียนมีทักษะแห่งห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา เพื่อติดตามให้ความช่วยเหลือการทำ RBL ขับเคลื่อนดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 กลุ่มเป้าหมายโดยเป็นไปตามปัจจัยที่สนับสนุนให้โรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยนับ	จำนวน
1	โรงเรียน	โรงเรียน	3
2	ผู้บริหาร-กรรมการสถานศึกษา-ศึกษานิเทศก์-ผู้ปกครอง	คน	20
3	ครูและบุคลากรทางการศึกษา	คน	80
4	ห้องเรียน	ห้องเรียน	18
5	นักเรียน	คน	300

ตัวอย่างกิจกรรม การสานเสวนาเชิงปฏิบัติการ (Active Dialogue Workshop) ทักษะครูกระบวนการ เพื่อพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้บนหลักปัญญา 3 ฐาน ภายใต้วิธีการเรียนรู้แบบเพาะพันธุ์ปัญญา

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

หลังเสร็จกิจกรรมในห้องเรียนคู่ขนาน (เวลา 15.00 น.) จะกลับมารวมกันที่ห้องประชุมใหญ่ เพื่อทำกิจกรรม “สะท้อนคิดเพื่อเรียนรู้”

ประเด็น	สรุป reflection
การนำไปประยุกต์ใช้	คนที่ 1 เป็นคนไม่ชอบสายนี้ เป็นการทำการสอน เช่น การห่อฟอยด์ อาจจะไม่เหมาะเอาไปสอน แต่เราจะกระตุ้นยังงั้นในการเป็นแรงกระตุ้น ซึ่งจะมี乐趣 ในพื้นที่ปลอดภัย เด็กไว้วางใจครู เราจะสร้างให้เด็กปลอดภัย แต่เราจะทำไงให้เขาแสดงออกมา จากกิจกรรมนี้เราเป็นครูโบราณแบบนี้ให้ความคิดเห็นแตกต่าง จากที่เราไม่ชอบ แต่เรามองว่ามันสนุกนะมันสามารถต่อยอดได้ คนที่ 2 เราต้องลองหาความรู้เองดูก่อน ก็ดีค่ะ แต่หาใน google ซึ่งได้ข้อมูลที่ดีมาก ถ้าเปรียบกับเด็ก เราให้เด็กใช้เทคโนโลยี เราไม่สามารถกำหนดได้ พยายามดูว่าจะหาวิธีแบบไหนเพื่อให้เกิดประโยชน์ซึ่งสังเกตวิทยากรพูดแบบไหนให้ดึงดูดความสนใจ เลยน่าจะเอาไปประยุกต์ใช้ได้ คนที่ 3 มีความไม่แน่ใจเกิดขึ้น เราต้องเอาทุกตอนทุกบทไปจัด ต้องทำการบ้านเยอะ จะต้องเตรียมอะไรบ้าง เราต้องเปลี่ยนบทบาท ทำให้ต้องมานั่งทบทวนอีกครั้งว่าจะจัดการแบบไหน (ทำแบบไหนก็ได้ ให้เด็กพยายามแสวงหาความรู้ ครูมีเวลาค่อยๆ) คนที่ 4 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ทำได้รายวิชา กิจกรรมใดที่ไม่คิดว่ากิจกรรมไม่ซับซ้อน บางครั้งฐานความคิดไม่มาก ในการปรึกษาคนในกลุ่มในห้อง ในการทดสอบทดลอง การเอาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไร ในการป้องกัน คนที่ 5 กระบวนการที่ใช้เมื่อเข้าเคยเอามาใช้แต่เป็นของลำพรายมาศ เลยคิดว่าน่าจะบูรณาการเอาไปใช้ได้ ส่วนเรื่องฟอยด์ ยังไม่เข้าใจแต่จะต้องเอาไปหาข้อมูลกับครูฟิสิกส์ คนที่ 6 การที่เด็กไม่กล้าพูด แต่เด็กที่เรียนเข้าใจเขาจะมีความสุข สิ่งที่ได้มาคือไม่ใช่วิธีการไหน กระบวนการที่อบรมมา คือจะต้องต่อยอดให้ตนเอง ต้องไป ดีไซด์เอง โดยต้องไปใช้ บางที่ต้องขัดแย้งกัน แต่การสอนคณิตศาสตร์จะเอาไปใช้แบบไหน ขอคุณแรงกระตุ้น (การเอามาประยุกต์ วิชาบริสุทธิ์จะต้องเข้ามาออกแบบ ซึ่งมันเอาไป

	ใช้ยากมาก แต่เราต้องใช้กระบวนการ) คนที่ 7 เมื่อครั้งหนึ่งเคยสอน เรื่องการใช้เรือดำน้ำ ในเรือเขาคู้ยกันยังงในการใช้การสื่อสาร เด็กโทรหาไม่ติด ครูบอกว่าอยู่เรือดำน้ำ เด็กเลยไปวิเคราะห์และให้แนวคิดเด็กไป โดยเอาโทรศัพท์ใส่ถุงและโยนในน้ำ แล้วโทรแต่ติด แต่สิ่งที่เคยประสบมา เหมือนข้อเหตุผลขัดแย้ง คิดจากปัญหา และหาคำตอบ คนที่ 8 การมองเราเป็นนักเรียนเมื่อกำลังหิว ง กับตนเอง เมื่อมองการทดลองรอบหนึ่ง ก็อยู่วงนอก มาห่อถั่วแระลวกครูดอง ลองดู อยากเห็นด้วยที่คิดว่าเป็นผลตอบรับเมื่อมีการปฏิบัตินักเรียนเขามีความสุข แต่ตัวเราจะวางแผนกระบวนการแบบไหน ดึงเด็กหลังห้องให้เขาได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติ
ทัศนคติ	คนที่ 1 เริ่มคิดว่า flow กับมันในการฟังดนตรี ได้แก่นเรียนรู้ได้ประโยชน์ การออกแบบการเรียนรู้ต้องจับแก่นให้ได้ การเชื่อมโยงให้ได้ การออกแบบการเรียนรู้แบบไหน การโซว์สไลด์การประเมิน $A=70$ $S=10$ $K=20$ เราพบว่า การออกแบบ พพปญ. ลักษณะการให้ค่า 10 % การปรับจนเข้ากันมีทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่ดีที่สุด โดย รร. โนนบุณโดยมี ผอ. มาเราจะเห็นผู้นำหลายคนปฏิเสธการเรียนรู้หรือไม่เข้าใจการเรียนรู้ หรือการเชื่อมโยงชีวิตจริงๆ เราต้องตั้งเป้า ASK การให้เด็กเห็นคุณค่าในชุมชน การทำแผนที่ชุมชนการรู้จักรากเง้าตนเอง โดยที่เด็กไม่ได้ใช้ Google โดยเห็นคุณค่าในชุมชน คือการรับมือเด็กตอบปัญหาทัศนคติของครูที่มีต่อผู้นำ (การตีความ) คนที่ 2 การมองตนเองเป็นนักเรียน แต่ตอนครูไปอบรมเราไม่รู้แต่ตอนนี้เรารู้แล้วว่าครูไปอบรม ไปทำอะไรไปหลายอย่าง ซึ่งครูทุกท่านจะต้องพัฒนาตนเอง โดยการสอนไม่ใช่เรียนรู้ ได้เทคนิคการเรียนรู้ได้เทคนิคต่างๆ ที่ช่วยกันแชร์ โดยที่เราไม่เข้าใจเด็กนักเรียน ดูพฤติกรรมนักเรียน โดยหาวิธีการเกิดการเรียนรู้ที่เราจะสื่อสารสุดท้ายคือรอยยิ้มที่มีต่อการอบรมนี้ คนที่ 3 ภาพนี้ก่อนที่จะมาหัวใจเป็นดวงเล็ก จนวันนี้หัวใจมันใหญ่ขึ้น ต้องขอบคุณวิทยากร ที่เข้ามาช่วยสนับสนุน กระบวนการเหล่านี้ไปสามารถพัฒนาใช้ในห้องเรียนได้มาก เราเห็นความสำเร็จรุ่นต่อรุ่น ปีนี้เป็นปีที่เราไม่ได้สนแค่ นักเรียนอย่างเดียวเราต้องขยายกับครูมากขึ้นแต่พบว่าเรามีปัญหาเยอะแยะมากมายเกิดจากทัศนคติที่ไม่ดีหัวใจก็เล็กลง โอกาสการขยายก็จะไม่ค่อยมีหรือยาก แต่ขอบคุณวันนี้มาอบรมที่จะเอาไปพัฒนาโรงเรียนต่อไป คนที่ 4 ความรู้ที่ได้ภาพคือรูปโลก การเปิดโลกการความคิดมากขึ้น การการรู้จักเท่าทันโลก ได้กระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ครูต้องเข้าใจทั้งปัจจุบันและการนำไปศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงและครุมีการ

	เปลี่ยนแปลงมาก และให้เด็กไปพัฒนา โดยจากครูผู้สอนไปเป็นโค้ช คนที่ 5 ผอ. เราคือโรงเรียน เราไม่ใช่ใครที่ไหน แต่เราคือทั้งหมด ทั้งเอนักเรียนมาได้จะเอามา การสื่อสารปรากฏว่าต้นทางปลายทางสื่อสารไม่ตรงกันถ้าเรามาได้หมดจะไม่แบ่งเขาแบ่งเรา เราต้องมีใจ เหมือนกัน ทศนคติที่ตรงกัน ถึงแม้จะเป็นสีแดง แต่เป็นสีแดงที่มีความหมาย อาจจะเป็นปัจจัยอื่น แต่ทุกคนอาจจะเป็นสีเหลืองหัวใจ ถ้าดูแล้วเป็นหัวใจทุกคน ที่อยู่ข้างในอาจจะมาหรือไม่มาที่อยู่เคยร่วมกับเรา ข้างนอกเป็นของเรา คือใจเขาใจเรา แม้ทศนคติไม่ตรงกับเรา เขาอาจจะมีทุกข์ มีสุข ด้วยใจของเขาบ้างเราต้องเข้าใจเราบ้าง การเอาใจเขาใส่ใจเรา พพบ. คือ จิตปัญญา ในการมองที่ความเข้าใจ การมีอคติเบื้องต้น เราต้องคลายปมนั้นออกมา คนที่ 6 หัวใจแทนสมาชิกทั้งหมด ข้างในวงคือแสงสว่าง เห็นวิธีการหลอมละลาย ห้องเรียนที่เงียบเป็นห้องเรียนปลอดภัย ซึ่งมีความสุข และได้ความรู้ และได้วิธีการที่ได้ห้องเรียนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และมีครูสอนที่มีความสุข คนที่ 7 ในรูปคือตัวตน วงหน้าเปรียบครอบครัว ห้องเรียนโรงเรียน หน่วยงานที่ดูแล เห็นเป็นวง ลูกศรเข้าออก คือเป้าหมายมีอะไรเข้ามาในตัวเราเยอะมาก มีเด็กมีคนโต ที่เข้ามา วงห้องเรียน ทำอย่างไรเราจะมีสัจธรรมนั้น สีสัน บางวันแดง ขาว สส. สุข สุขในวันนี้ สุขกระบวนการ การตีเนียน คนที่ 8 ก่อนอบรมมีความคิดมาก เครียดมาก โดยที่เราคิดไม่ตก แก้ปัญหาไม่ได้ พอมาอบรมเราค้นพบจิกซอ พอได้มา อบรม ได้ ทบทวน ทำให้เราได้คิด ทำให้เราคิดทบทวนข้อผิดพลาด พอมาอบรม ได้มีสมาธิตนเองฝึกฟังนักเรียนมากขึ้น ว่าทำไมทำเด็กทำไมได้ นั่นนี่ พอได้มาอบรมมาหัดฟังความเข้าใจ และกลับไปพัฒนาด้านนี้มากขึ้น ออกมาตื่นตื่นมีกิจกรรมมากขึ้น คนที่ 9 อดีตจากภาพการหาปลา การให้ความสำคัญแก่เด็กแต่ไม่ได้สำคัญอะไร เอาความรู้ไปให้ อีกภาพคือการสอนเด็กในการหาปลา โดยมีครูและนักเรียนช่วยกันทำกิจกรรมนั้น และมีการค้นหาวิธีการใหม่ และจากที่เข้าอบรมพบว่า รู้สึกเฉยๆ เมื่อถึงโรงเรียนเหมือนเดิม ดังนั้นครูไสว พุด ทศนคติของครูได้ จะนำมาสู่การออกแบบกับเด็กอย่างยั่งยืน คนที่ 10 กระบวนการกับเป้าหมาย คือการนำเด็กสู่เป้าหมาย ครูต้องไม่หยุดนิ่งถือว่าสำคัญมาก ขอให้ครูตั้งมั่น และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน
--	--

ผู้ให้	ผู้รับ
- กระบวนการ “ถามคำถาม” ที่ท้าทายความคิด - เวลาเป็นปัจจัยสำคัญ “ให้ได้คิด” - สะท้อนภาพความรู้เดิม “ตัวอย่างคิดต่อ” - ข้อมูล “ชัดเจน – ถูกต้อง จะเข้าใจ” - การแลกเปลี่ยน “ส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น” - จังหวะ “ฟังคำตอบ – การอธิบายของผู้เรียน” - ไร่ “ตอบสนองความคิดเห็นของผู้เรียน” - กระบวนการเชิงร่วมมือ “สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้”	- มีส่วนร่วมในการเลือก “สิ่งที่เรียน – วิธีเรียน” - มีส่วนร่วม “ปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้” - แสดงให้เห็น “ความเข้าใจ – วิเคราะห์ – สรุป - แลกเปลี่ยน “ใช้ข้อมูล – หลักฐาน – สนับสนุน - ความคิดเห็น ในการเรียนรู้” - เห็น “ฟังอย่างตั้งใจ – ยอมรับ – แลกเปลี่ยน – - ด้านความคิดที่ขัดแย้ง – ผลของข้อสรุป” - แสดงภาพ “การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง” - อธิบาย “สภาพของการทำความเข้าใจสนับสนุน - ความคิด” - มีการตรวจสอบ “ทบทวน เพื่อเรียนรู้”

ภารกิจต่อจากนี้ คือ จัดเวทีสร้างแนวคิดเชิงขยายผล “ฐานกลุ่มโรงเรียนแห่งการเรียนรู้พะพนธ์ปัญญา” โดยใช้ครู-นักเรียนต้นแบบเชิงพื้นที่สร้างกระบวนการเชิงขยายผล ภายใต้โครงการสร้างพื้นที่การเรียนรู้

เวทีที่เลี้ยงสู่การพัฒนาการเรียนรู้เชิงประจักษ์ โดยทักษะในระบบกลไก (Seem) การเรียนรู้ครู-นักเรียนร่วมพัฒนาโครงการพะพนธ์ปัญญาโรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

นำเสนอเชิงวิพากษ์รุ่นสู่รุ่นโดยใช้ครูต้นแบบ นักเรียน ทักษะ ศตวรรษที่ 21เป็นแกนนำขับเคลื่อนสู่รุ่นใหม่ ภายใต้ โครงการติดตามการขับเคลื่อน การถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้โดย ใช้กระบวนการ RBL system thinking ในโครงการพะพนธ์ปัญญา (สำหรับผู้เรียน)

เยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูพะพนธ์ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินการ RBL เชื่อมโยงประเด็นของผู้เรียนเป็นประเด็นย่อยอย่างแท้จริง ภายใต้โครงการเยี่ยมเยียนเรียนรู้กับครูพะพนธ์ปัญญาเพื่อพัฒนาร่วมกัน (ครู-นักเรียน)

โครงการเวทีนำเสนอผลงานระดับระดับเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
สรุปผลการดำเนินงาน “พะพนธ์ปัญญาสำหรับเด็กไทย 4.0”

พัฒนาการถ่ายทอดและสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับศูนย์พี่เลี้ยงโครงการ เพาะพันธุ์ปัญญาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

พัฒนาการถ่ายทอดและสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับนวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญาสู่โรงเรียน พื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของคน ศรีสะเกษ ที่ควรได้ชื่อว่า “พัฒนาแล้ว” ซึ่งก่อปรด้วยคุณลักษณะที่ควรจะเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย-ใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมด้วยนั้น การสร้างความรู้ด้วยตนเอง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร การศึกษาในทุกระดับ ที่มีความเป็นเอกภาพของการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง ที่ทุกฝ่ายที่เป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้ทั้งในบ้าน ในโรงเรียน ในสังคมแห่งการสื่อสารที่ทุกคนล้วนร่วมมือ บทบาทจัดการเรียนรู้ “นวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญาสู่โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” กับ โรงเรียนเป้าหมาย 12 โรงเรียน พื้นที่บริบทชุมชนจำนวน 12 ชุมชน ห้องเรียนจำนวน 35 ห้องเรียน ผู้มีส่วนได้เสียเชิงนโยบายจำนวน 20 คนครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 48 คน และนักเรียนจำนวน 700 คน นำไปสู่ “พื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” บริบทการขับเคลื่อน “นวัตกรรมเพาะพันธุ์ปัญญา” มีแนวทางการดำเนินงานบริบทที่เปลี่ยนแปลง

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายโดยเป็นไปตามปัจจัยที่สนับสนุนให้โรงเรียนในศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ให้ใช้การทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project-RBL) พัฒนานักเรียนมีทักษะแห่งห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา เพื่อติดตามให้ความช่วยเหลือการทำ RBL ขับเคลื่อนดังตาราง

ตาราง 5.8 กลุ่มเป้าหมายโดยเป็นไปตามปัจจัยที่สนับสนุนให้โรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยนับ	จำนวน
1	โรงเรียน	โรงเรียน	12
2	ผู้บริหาร-กรรมการสถานศึกษา-ศึกษานิเทศก์-ผู้ปกครอง	คน	12
3	ครูและบุคลากรทางการศึกษา	คน	64
4	ห้องเรียน	ห้องเรียน	35
5	นักเรียน	คน	700

จัดกิจกรรมโครงการ “การเรียนรู้สำหรับการสร้างความเข้าใจเชิงประจักษ์ในการขับเคลื่อนเชิงระบบ แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญา (ห้องเรียนที่เปลี่ยนแปลง)” ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุมชั้น 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

การแบ่งห้องโดยใช้โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม โรงเรียนกระแซงวิทยาคม ซึ่งโรงเรียนนี้จะเป็นวิทยากรในการสอน จิตปัญญา Systems Thinking RBL PLC คิดสังเคราะห์ วิเคราะห์

โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ การสอน จิตปัญญา Systems Thinking RBL PLC คิดสังเคราะห์ วิเคราะห์

โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม การสอน จิตปัญญา ถามคือสอย Systems Thinking RBL PLC คิด
สังเคราะห์วิเคราะห์

โรงเรียนกระแซงวิทยาคม

สิ่งที่ได้คือ

ก่อนเข้าสู่กระบวนการซึ่งกิจกรรมนี้ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนต้นแบบเพื่อถ่ายทอดกระบวนการสำหรับโรงเรียนที่มีครูแกนนำใหม่เพื่อปรับความคิดและความเข้าใจในการเข้าสู่การทำโครงการและการนำไปเผยแพร่ต่อยอดกับนักเรียน ซึ่งกระบวนการที่ได้เริ่มคือ การคิดด้วยตุล ผล การหาคำตอบ การรับฟัง การรวมกลุ่ม เพื่อพัฒนาที่ยังไม่เข้าใจกระบวนการให้มีความเข้าใจสามารถต่อยอดได้

ซึ่งหลังจากที่ AR ก็พบว่า ครูมีความเข้าใจในกระบวนการและมีทักษะด้านการแปรความหมายและโจทย์ที่ได้รับมอบหมายแต่ละกลุ่มได้

โรงเรียนต้นแบบ 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม และโรงเรียนกระแซงที่อยู่ในเขตพื้นที่นวัตกรรมและสังกัด อบจ. สามารถที่จะเป็นพี่เลี้ยงในการช่วยเสริมทักษะกระบวนการแก่ครูที่เข้ามาใหม่ในตรงเรียนสังกัด อบจ. ซึ่งเป็นการพัฒนาโรงเรียนในสังกัด อบจ. เข้าเป็นโรงเรียนเพาะพันธุ์ปัญญาเพื่อเสริมทักษะช่วยกระบวนการเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมได้ต่อยอดและนำไปปรับใช้

ในส่วน of โรงเรียนต้นแบบ 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม และโรงเรียนกระแซงได้ฝึกเป็นวิทยากรเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพการสอนเพื่อนำปรับใช้ในกระบวนการของตนเอง

มีโรงเรียนนำร่องการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบคือโรงเรียนโนนบูนวิทยาคม มีโรงเรียนศรีแก้วและผักแพวที่จะเริ่มเข้ากระบวนการ

ภารกิจต่อจากนี้ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษใช้เพาะพันธุ์ปัญญาในการพัฒนาการเรียนการสอนจำนวน 8 โรงเรียนโรงเรียนศรีแก้วพิทยาสรรค์ โรงเรียนโคกสะอาดวิทยาคม โรงเรียนจิกสังทองวิทยา โรงเรียนผักแพววิทยา โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา โรงเรียนชนหาญวิทยาสรรค์ โรงเรียนเมืองแคนวิทยาคม โรงเรียนราชสีไศล ปี 63 อบจ. จะเข้าเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพิ่มอีก 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนผักแพววิทยา โรงเรียนไพรธรรมคุณวิทยา โรงเรียนศรีแก้วพิทยาสรรค์ โรงเรียนโคกสะอาดวิทยาคม สพม. 28 เข้าอีก 2 โรงเรียนตอนนี้อยู่ในขั้นตอนกำลังพิจารณา และบรรจุวิชา IS ในหลักสูตรโดยใช้เพาะพันธุ์ปัญญาในการจัดการเรียนการสอน

ข่าว

<https://news.thaipbs.or.th/content/271216>

“จุดสำคัญของโครงการเพาะพันธุ์ นอกเหนือจากวิชาการนี้คือการสอนหลักการคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบ ซึ่งให้นักเรียนนำไปใช้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตกับเรื่องอื่นๆได้ เรา

จะเน้นการสอนแบบเป็นกันเองโดยเน้นการตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนไปหาคำตอบ เหมือนกับการให้เครื่องมือการหาปลากับเขาไปแล้วเขาก็สามารถไปหาปลาเองได้ จากนั้นไปไม่ว่าจะศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อก็สามารถนำวิธีคิดเหล่านี้ไปใช้ได้”

นายวิเชียร กล่าวว่า การสอนในรูปแบบนี้จะไม่เหมือนการเรียนการสอนโดยปกติ แต่จะเป็นการตอบคำถามด้วยคำถามเพื่อให้นักเรียนไปหาคำตอบเอง ช่วงแรกนักเรียนอาจจะไม่เข้าใจแต่เมื่อได้ลองคิดหาคำตอบ ในที่สุดก็สามารถเรียนรู้และนำหลักคิดเหล่านี้ไปใช้ได้

ขณะที่ น.ส.ณัฐชา เพ็งบุญมา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หนึ่งในนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพาะปัญญา ระบุว่า กลุ่มของตนเองทำโครงงานการศึกษาสูตรอาหารอินทรีย์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเลี้ยงปลา ด้วยการนำรำข้าวผสมไข่ไก่ รำข้าวผสมฝรั่ง รำข้าวผสมผักบุ้งมาทดลองใช้เป็นอาหารเลี้ยงปลา จากการทดลองเลี้ยงเมื่อเดือน ม.ค.จนถึงปัจจุบันก็พบว่า การให้อาหารด้วยรำข้าวผสมฝรั่งช่วยให้ปลามีอัตราการรอดสูงและมีขนาดตัวที่โตกว่าการให้อาหารชนิดอื่น

“วิธีการเรียนแบบนี้ค่อนข้างสนุก เพราะพวกเราต้องคิดหาคำตอบ โดยสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ หาความรู้จากอินเทอร์เน็ต และการดูงานจากที่อื่นและนำมาใช้กับโครงงานของเรา และเมื่อได้ผลการทดลองก็สามารถนำไปผลิตสูตรอาหารปลานิลให้กับที่บ้านได้เพราะรู้แล้วว่ารำข้าวผสมกับอะไรแล้วปลาโตได้ดีกว่า” ขณะที่กลุ่มของนายชิตพล สุนัน น.ส.กุลนิษฐ์ จรเด็จ และ น.ส.สนธยา บุญร่วม ที่ร่วมทำโครงงานผลของเม็ดโคมและเศษพืชต่อการเจริญเติบโตของต้นหอมโดยใช้โคม และเปลือกไม้ กาบมะพร้าว บอกว่า เหตุผลในการทำโครงงานดังกล่าว เนื่องจากในช่วงที่ผู้ปกครองไม่ได้ทำนา ก็จะหันมาปลูกต้นหอมเพื่อสร้างรายได้ จึงทำการทดลองเพื่อหาส่วนผสมของดินที่นำมาใช้ปลูกเพื่อเพิ่มอัตราผลผลิตของต้นหอม และผลจากการทดลองทำให้ทราบว่า การใช้เม็ดโคมที่เหลือใช้จากการผลิตสินค้ามาผสมกับกาบมะพร้าวช่วยให้ดินมีอากาศที่ช่วยให้ต้นหอมเติบโตสังเกตได้จากขนาดต้น จำนวนใบ

รวมถึงยังมีโครงงานการศึกษาผลของอินทรีย์วัตถุต่อการเจริญเติบโตของต้นกล้วย หรือ การศึกษาชนิดของปุ๋ยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักกวางตุ้งฮ่องเต้ ซึ่งการทดลองค่อนข้างหลากหลาย หัวหน้าโครงการวิจัยเพาะพันธุ์ปัญญา ระบุว่า โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นโมเดลการศึกษาที่สร้างนักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นแนวคิดแบบสะเต็มศึกษา (STEM) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการนำความรู้ไปแก้ปัญหาในชีวิตจริงด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) มาบูรณาการกับหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการเรียนรู้เชิงวิทยาศาสตร์ผสมเศรษฐกิจพอเพียง กลายเป็นโครงงานแบบ (SEEM) โดยมีหลัก วิทยาศาสตร์ (Science) เศรษฐศาสตร์ (Economics) นิเวศวิทยา ((Evology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) คณิตศาสตร์ (Mathematics) ซึ่งจะเป็นการทำโครงงานที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศที่เป็นพื้นฐานของอาชีพเพื่อสร้างความคิดเชิงระบบและการคิดเชิงเหตุผลให้กับนักเรียน

ทั้งนี้ โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา เป็นความร่วมมือของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว. ร่วมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และธนาคารกสิกรไทย ร่วมจัดทำโครงการ “เพาะพันธุ์ปัญญา” ซึ่งเป็นโมเดลที่สร้างนักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผ่านการทำโครงการวิจัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการชีวิตต่อไปได้